EPITOME
DOCTRINÆ
MORALIS & CANONICÆ

Ex
Constitutionibus ac Operibus
BENEDICTI XIV. PON: MAX:
Per
Illustrissimum & Reverendissimum Dominum
Mansium Archi-Ep: Lucensem
COLLECTUM,

Perillustri & Reverendissimo
DECANATUI
CALISSIENSI.
PP. Eremitt. Camald. insulae Vigrensis.
unà cum
THESIBUS THEOLOGICIS
Publicæ Disputationi Expositis
Per
Rndum Casimirum BOJANSKI Theologum
Consummantem

DICATUM.

&

RECUSUM CALISSII
Typis S. R. M. & Reipubl: 1774.

Ejusdem Decanatus

VIRI LECTISSIMI

DECANUS

Perillustris & Admodum Reverendus Dominus Dominus THEOPHILUS GRADECKI P. Rossoszycensis.

Perillustris ac Reverendissimus Dominus Dominus DAMIANUS SADOWSKI Abbas Orłowiensis Canonicus Natus Calissiensis Præpositus Koscielnensis.

Perillustres, Illustres & Admodum Rndi Dni

STANISLAUS RADONSKI Canonicus Calissiensis P. Gostyczy: & Povidzensis.

ADALBERTUS JRZYCKI Canonicus Natus Calissiensis Præpositus Canonicorum Regularium Lateranensium Caliss:

Vice-Decanus

JOANNES WRONSKI P. Gizycensis & Kraszewicensis.

Assessores Decan:

STANISLAUS PODBOWICZ Canonicus Caliss: Præpositus Szkalmierzycensis Publ: S. Autho: Apostolica Notarius.

CASIMIRUS KĘDZIERSKI P. Szczurensis Senior Decanatûs.

SAMUEL GĄDZIOROWSKI P. Sobotcensis & Słupensis.

Notarius Decan:

MATHÆUS CZEPINSKI P. Biskupicensis.

Instigator Decan:

ADALBERTUS KŁONICKI P. Ociązensis & Kwiatkowiensis.

STA-

STANISLAUS BIATKOWSKI Vice-Præpositus Calissiensis.
FRANCISCUS MIDALSKI P. in Utraque Dobrzec.
JOSEPHUS SOSINSKI P. Lewkowiensis.
ALEXANDER OYRZANOWSKI P. Droszewiensis.
JOSEPHUS KARCZEWSKI P. Kucharensis.

JACOBUS KEMPSKI Canonicus Reg: Lateran: P. Kucharcensis

BENEDICTUS KAWICKI P. Skrzebowiensis.

Insignis Collegiatæ Calissiensis Vicarii Ejusque Parochiæ Curati ac P. Tłokinenses.

MATHIAS ZIELENKIEWICZ.
JOANNES GORCZYNSKI.
LAURENTIUS PRZEBOŁOWSKI
Ven: Consistor: Caliss: Instigator.
THOMAS LUBERT.
ANTONIUS KANIA.

Commendarii Perpetui.

ANTONIUS LIPSKI Com: Gostyczynensis.
MATHÆUS DZIWINSKI Com: Kraszewicensis.
MAURITIUS BOCHENSKI Comm: Ołobocensis Eccle: S. Joan: Conv: Moni: S. Ordinis Cister: Concionator.
JOSEPHUS LESINSKI Vicarius Sobotcensis.
SIMON SZCZYGIELSKI Mansionarius Szkalmierzycensis.

MÆ-

MÆCENATES
AMPLISSIMI.

MIramini fortaſſe, ac inſolita quadam expectatione teneminor, quid ſit! quod Vobis ut pote tot tantiſq; Viris congruum, veſtra tam præclara tamque excellenti Corona dignum, in hac publica Veſtris ſub Auſpiciis ſuſcepta Conſummata Theologica Di-

ſputatione conſecratu judicaverim. Verùm Vos metipſos reſpicite Mæcenates Digniſſimi, ac ubi illud, quod vos præ alio Scientiarum genere magis magiſq; delectat, conſideraveritis: meum puſillum licet hac in re judicium reſpuendum haud putabitis. Vidimus enim penituſque perſpeximus, in hoc Veſtro Excellentiſſimornm virorum delectu, jam Theologiam Speculativo Dogmaticam, jam Moralem, jam Juris Canonici præſtantiſſima ſcientiarum genera fixiſſe ſedem: jure igitur ac merito unà cum Theſibus Speculativo Dogmaticis Moralis nec non Canonicæ Doctrinæ Compendium Vos Patronos ac Auſpices quærere, pro benevolentia veſtra ſtatuimus.

Et ſanè, ſi prioris generis Theologiam Dogmaticam ſcilicet ſpectem? Si Veſtram in ea olim addiſcenda conſuetudinem memorem? fateri cogor, hanc tantâ à Vobis adornatam fuiſſe frequentiâ, tantâ per aſſiduas Veſtras Exercitationes curâ cæteris omnibus eſſe commendatam: ut nos etiam longa licet ſerie diſtantes Poſteros non lateat: quànto ſtudio, quam diligenti opera, quam denique creberrimis jam Scholaſtico, jam Domeſtico Academicis Diſputationibus, Divinam hanc ſcientiam comparare ac in eam incumbere conati fueritis. O! ſi poſſibile

bile foret veſtros hos, veſtroq; conatu claros redire annos! non dubito, quin cum majori ac vehementiore animorum noſtrorum gaudio talia intueri, quàm nunc recenſere, ac veſtigia ſolum palpare, quemque delectaret. Verùm non hic ſiſtit Veſtrum Viri Digniſſimi in iſtud Theologicæ facultatis genus Studium, haud ſatis eſſe judicaſtis, cæleſtem hanc ſapientiam uſu ac exercitatione tractare, ejusdemq; utilitatem non tam verbis quàm conatibus perſuadere: dum Manibus etiam liberaliſſimis eandem in publicæ Diſputationis ſolenne Theatrum levare, authoritate protegere, tueri majeſtate, ac univerſæ Theologiæ Patronos ac Mæcenates gerere dignati eſtis. Non ne igitur primum hoc ſupremæ iſtius Scientiæ genus in Lectiſſima Veſtrum corona ſedem poſuiſſe aſſeram? imo verò non ſine gravi fundamento aſſeram.

Quid autem dicam de altera, quæ Moralis eſt, nondiſparis a priore dignitatis ac prærogativæ doctrina? Hanc tantopere in Vobis Viri Eruditiſſimi elucere perſpectum exploratumq; eſt, ut ſive hæc Moralis ab eo, quòd regulas morum traderet, ſive quod eaſdem tradere doceret, nominetur: ſemper eam Vobis ſingulari ac excellenti quadam ratione inſitam eſſe, procul dubio eſt. Mirantur quippe no-

ſtris

ſtris aliiſq; Regni hujus partibus degentes Incolæ, ac mecum etiam auſcultantibus aliis ultro fatentur, in hac quam incolitis Provincia, Eccleſiaſticos quoſque Viros Vitæ ſanctitate, moribus integritate in exterioribus etiam omni laude majori temperantia Antiquiorum Apoſtolicorum Virorum veram præſeferre ſpeciem. Veſtra eſt in hoc laus Mæcenates Ampliſſimi, veſtræ totius Coronæ tanta prærogativa; ut quo magis eam ſe prodere luculento conſtet, eò clarius Moralem Theologiam non animis ſolùm verùm etiam moribus Veſtris (quod caput eſt) defixam eſſe manifeſtum ſit. Magna ſunt hæc, at ſequuntur majora. Quid enim eſt tam amplum? quàm Viros hos in præfata morum Scientia eruditos cognita ac exhauſta opere implere? implent, hac ratione Eccleſiæ Membra ſibi commiſſa ædificare? ædificant, denique perfectiori quodam ſtudio prius in ſe expreſſa populo Dei tradere? tradunt. Equidem his perſpectis, nihil majus, nihil veſtris tam præclaris facinoribus dignius, nihil laudum veſtrarum panegyri congruentius dici, ſed nequidem cogitari poteſt: quam quod ipſa Æterna Veritas in laudem tantorum Virorum proferendum duxerit, inquiens: Qui fecerit & docuerit hic magnus vocabitur, in regno Cælorum. *Demum ſi 3tii quoque Generis Doctrinam, Ca-*

nonicam videlicet, Liber hic Vestris Viri Clarissimi clarus nominibus continet; gestire quodammodo ac gloriari hisce insignitus videtur: propterea quod Eos se invenisse Patronos noverit, quos ne hanc etiamnum Scientiam latere compertum sit. Fatendum equidem in istis Regni Nostri Provinciis Sacræ hujus Juris Prudentiæ paucos fuisse Magistros: at illud etiam, quod scilicet Vester hic præstantissimus Cœtus, in imis olim Universitatibus degentes alios, alios ex Classicis Scientiæ hujus Authoribus perfectos numeret, negare non possumus. Restat itaque ut jam admittatis Nominibus Vestris dicatum ac consecratum munus istud Mæcenates Dignissimi, refluant ad suos quasi fontes Vobis faventibus triplicis doctrinæ rivuli. Redeat speculativus ad Viros hosce tanta insignitos præstantia, ut ex iis Publicæ etiam Scholastico Theologicæ Cathedræ nancisci possint Magistros, redeat Moralis ad Viros adeò in hac Morum scientia eruditos, ut eorundem regulas in publicis etiam ac præstantiori hominum delectu instructis locis ac Ecclesiis erudire ac prædicare queant; redeat denique Canonicus ut pote ad Eos, è quorum Gravissimo Delectu Viris ejusdem doctrina perquam optimè imbutis prima Judicum subsellia occupari valeant. Accipiatis velim id, quod ecce jure Ve-

stro

ſtro ut Veſtrum vendicaſtis, ac deſertum tot annis Univerſæ Theologiæ ſuſcipiatis præſidium. Et hanc Veſtram in tuendo Majeſtatem, in protegendo Benevolentiam, in ſublevando Liberalitatem eadem ipſa Theologia Univerſa in his, & cœteris quibuſvis Alumnis ac Poſteris pollicetur prædicandam.

Præcipuè verò

Devinctiſſimus Servus

C: Boiáńſki.

THE-

THESES
Ex
UNIVERSA
THEOLOGIA
SELECTÆ.

EX TRACTATU
DE DEO.

I.

DEUS eſſentialiter eſt Unus & in omni genere Perfectiſſimus.

II.

DEUS, ut in ſe eſt neque unquam viſus eſt, neque videri poteſt oculis corporeis.

III.

VIſio DEI intuitiva non differtur Juſtis ad reſurrectionem corporum, adeoquè animæ illorum plenè purgatæ fruuntur viſione DEI.

IV.

INeſt DEO rerum omnium ſcientia eaquè perfectiſſima.

V.

V.

DEUS ab æterno habet voluntatem ſinceram ſalvandi omnes homines.

VI.

EFficax & abſoluta prædeſtinatio juſtorum ad gloriam, eſt, poſt præviſa merita abſolute futura.

VII.

DEUS in hac providentia nullum hominem poſitivè reprobat ante præviſam abſolutè in peccato actuali vel originali, vel utroquè ſimul perſeverantiam finalem.

VIII.

TRes ſunt Perſonæ in DEO realiter inter ſe diſtinctæ & unica illarum natura.

IX.

SPiritus Sanctus a Patre Filioque procedit.

EX TRACTATU

DE FIDE.

X.

EVidens eſt Fidem Chriſtianam ſive Religionem Catholicam eſſe à DEO revelatam, cujus ſumma eſt ſymbolum Apoſtolicum ab ipſis Apoſtolis Eccleſiæ traditum.

XI.

PRæter Scripturam admittendæ ſunt traditiones Divinæ & Apoſtolicæ.

XII.

ECcleſia Chriſti eſt una, non conſtat ex ipſis prædeſtinatis, neque ex ipſis juſtis & perfectis fidelibus.

XII.

XIII.

HÆc cùm sensus genuini Scripturæ, tum aliarum quœstionum Fidei est Judex infallibilis.

XIV.

PEtrus à Christo institutus est supremus Ecclesiæ Pastor, & Caput Ejus visibile, dataquè est Jlli potestas Ecclesiam gubernandi.

XV.

ROmani Pontifices sunt Petri successores in regimine totius Ecclesiæ.

EX TRACTATU

DE INCARNATIONE.

XVI.

MEssias prædictus in Scripturis jam a multis sæculis venit.

XVII.

JLle est JESUS Christus Filius MARIÆ verus DEUS, & verus Homo.

XVIII.

VErbum Divinum ex MARIA operâ Spiritus S. carnem assumpsit illibata Ejus semper Virginitate permanente.

XIX.

UNica est in Christo hypostasis seu Persona Divina.

XX.

VIrgo MARIA vere est DEI-Para.

XXI.

IMagines & Reliquiæ Sanctorum dignæ sunt cultu relativo; & quidem eo quo adorentur eorum prototypa.

EX

EX TRACTATU
DE GRATIA.

XXI.

S. Auguſtinus & Alii Catholici nunquam contendebant cum Pelagianis de Gratia DEI neceſſitante admittenda.

XXII.

STatus Naturæ puræ eſt poſſibilis.

XXIII.

HOmo ſine gratia interna præveniente nihil quidquam poteſt velle, agere, perficere, aut etiam inchoare, quod conducat ad ſalutem æternam.

XXIV.

GRatia Divina efficax nullam voluntati neceſſitatem ſimpliciter talem imponit.

EX TRACTATU
DE SACRAMENTO POENITENTIÆ.

XXV.

EXtat in Eccleſia Sacramentum Pænitentiæ propriè dictum.

XXVI.

EStque à Sacramento Baptiſmi ejuſquè memoria omnino diſtinctum.

XXVII.

IN re vel in voto neceſſarium eſt omnibus iis, qui poſt Baptiſmum mortaliter peccaverunt.

XXVIII.

TAm forma confiſtens in Abſolutione, quàm materia conſiſtens in contritione, ſunt de eſſentia Sacramenti pœnitentiæ.

XXIX.

SAtisfactio verò in re, eſt ſolùm de integritate.

XXX.

FIdes ad juſtificationem neceſſaria non eſt illa fides ſpecialis & fiducialis ſed dogmatica.

XXXI.

NEc ſola fides ſed & aliarum virtutum actus requiruntur ad juſtificationem.

EX TRACTATU

DE JUSTITIA & JURE.

XXXII.

LIcita eſt juſta & conveniens rerum, & dominiorum diviſio, atque adeo licitum eſt dominium proprium & peculiare omnibus Chriſtianis etiam Eccleſiaſticis.

XXXIII.

CLerici beneficiati ſtrictiori jure tenentur erogare ſuperflua pauperibus, aut in uſus pios, ita ut mortaliter peccent, ſi in profanos uſus impendant.

XXXIV.

POſt erecta beneficia probabiliùs verè ſunt Domini omnium ſuorum proventuum.

XXXV.

REligioſi ſolenniter profeſſi in particulari ſunt incapaces Dominii, poſſunt tamen habere dominium in communi.

XXXVI.

XXXVI.

IN vitam hominis ſolus DEUS habet dominium.

XXXVII.

LIcitum tamen eſt occidere malefactores bono communi noxios, non quidem privata ſed publica authoritate.

XXXVIII.

NUlli unquam eſt licitum directè ex intentione occidere innocentem, neque ſeipſum.

XXXIX.

HOmo per ſe loquendo eſt Dominus ſuæ famæ & honoris.

E X T R A C T A T U
DE BEATITUDINE & ACTIBUS HUMANNIS

XL.

SOlus DEUS eſt illud ſummum bonum, quod perfectè animam rationalem beatam efficit.

XLI.

BEatitudo hæc formalis conſiſtit tam in viſione DEI intuitiva, quam in amore fruitivo.

XLII.

DAtur poſt hanc vitam locus purgatorii, in quo quorundam Fidelium animæ propter peccata in vita comiſſa, nec plenè expiata, poſt mortem pænis quibuſdam detinentur, priuſquam ad Beatorum ſocietatem tranſierint.

XLIII.

ATque hæ poſſunt juvari virorum ſuffragiîs.

XLIV.

COrpora mortuorum eadem & integra aliquando reſurgent.

EX TRACTATU
DE SACRAMENTIS.

XLV.

SAcramenta novæ Legis ſunt ſeptem nec plura nec pauciora.

XLVI.

OMniaq; rebus tanquam materia & verbis tanquam forma perficiuntur.

XLVII.

DIfferunt a Sacramentis Veteris Legis, quod hæc non autem illa cauſent gratiam ex opere operato, moraliter tamen non phyſice.

XLVIII.

AD valorem porro eorundem requiritur intentio ſaltim generalis id quod facit Eccleſia Chriſti.

XLIX.

NOn tamen omnino requiritur probitas aut fides Miniſtri.

L.

RItus, qui adhiberi ſolent in adminiſtratione Sacramentorum, pie & laudabiliter ab Eccleſia inſtituti ſunt.

EPITOME
DOCTRINÆ MORALIS
ET
CANONICÆ
EX OPERIBUS
BENEDICTI XIV.

ABBATES.

ABBATES Regulares, nullam animarum Curam gerentes, ad Synodum Diæcesanam accedere nequaquam tenentur. ut ex Decretis Sacræ Congregationis. *De Synodo Diæcesana l.* 3. *c.* 2. §. 3. iterumque *l.* 7. *c.* 65. §. 2. *l.* 12. *c.* 1. §. 2. *nov. Edit:*

ACTUS FIDEI.

Actus Fidei non debet comprehendere tantum in genere quidquid Fides dictat, sed debent etiam credi explicite ea Mysteria, quæ sciri debent. *Instit. Eccles:* 72.

ADVOCATUS.

Reſcripta, & Brevia pro exercendo Advocati munere Monachis, etiam Canonicis Regularibus, nunquam conceduntur, quod conforme eſt Canoni: *Ex parte tua.* De poſtulando. *De Synodo Diœceſ. l.* 13. *c.* 10. §. 12. *nov: edit.*

Sæcularibus vero Clericis, etiam Beneficiatis, tum & ſacris Ordinibus initiatis conceduntur, ut Advocaturam exerceant in Tribunalibus Eccleſiaſticis, in laicalibus, & coram Judice ſæculari cum agitatur cauſa propria ipſorum, vel Eccleſiæ ſuæ, vel miſerabilium perſonarum. Quamquam in Brevibus libere conceditur Sacerdoti ſæculari pauperi, ut libere cauſas civiles, & criminales agat, dummodo in criminalibus tantummodo reis patrocinetur; quin & tamdiu munus illud exercere permittitur donec certos Eccleſiaſticos redditus ad congruam ſuſtentationem ſufficientes, vel Beneficium reſidentiale obtineat. *De Synod: Diœceſ: l.* 13. *c.* 19. §. 12. *nov: edit.*

ALIENATIO.

Alienationes rerum immobilium, & mobilium pretioſarum, vetitæ ſunt quoque Regularibns, etiam ſpeciali commemoratione dignis, *Ex Decr: Urb: VIII. ſub die* 7. *Sept:* 1624. Hæc tamen intelligenda ſunt de bonis Eccleſiæ incorporatis. Quæ vero non ſunt incorporata & debent alienari, ut ſunt res relictæ PP. Reformatis S. Franciſci, non poſſunt eorum Sindici procedere ad earum venditionem, niſi præfixo edicto, ut magis offerenti vendantur. *Ita ex Decr: Sac: Cong: Con: inſtit: Eccleſ:* 69. §. 8.

Alienationes etiam rerum inferioris valoris, quæ comprehenduntur in Cap: *Terrulas*, debent etiam a Regularibus fieri de licentia Epiſcopi. *Inſtit. Eccles;*69. §. 9.

Alienantes, & recipientes bona alienata contra Extravag: *Ambitioſe*, incurrunt excommunicationem

Pontifici reservatam. *Ibid:* §. 10. Regulares vere ultra hanc incurrunt ipso facto pænam privationis Officiorum *ex Decreto Urbani VIII. Ibid.*

Quamquam ex Can: *Bonæ* 12. *Quæst:* 2. jus sit Episcopo molienti novum Monasterium in sua Ecclesia, donandi illi quinquagesimam partem reddituum Ecclesiæ suæ; cum tamen Episcopi in sua consecratione jurent se non alienaturos possessiones ad Mensam suam pertinentes; hinc optime intulit S. Congregatio interdictam esse Episcopo hanc, & aliam quamcumque alienationem. *De Synod: Diœc: l.* 7. c. 72. *part:* 12.

A L T A R E.

Sacerdotibus Latini ritus in Russia Polonica degentibus, tam præsentibus, quam futuris conceditur, ut deficientibus tabulis lapideis consecratis, missam celebrent super Antimensis Ruthenorum unitorum. Ritu tamen latino sacrum agere illis injunctum est. Sunt Antimensia lintei quiam Episcopali benedictione consecrati, in quorum angulis Sanctorum Reliquiæ reconditæ sunt. *Const: Imposito. nobis. Bull: Tom III. Const: XLVI.*

ALTARE PRIVILEGIATUM.

In Brevibus pro Altari privilegiato solet definiri numerus Missarum, quotidie in Ecclesia celebrandarum; si forte accidat, ut aliquibus diebus numerus iste Missarum desit, dummodo sæpius in hebdomada tot Missæ celebrentur, quod privilegium illud exigit, id non sufficere, declaravit Sacra Congregatio die 11. Septembris 1694. Decretumque illud approbavit Innocentius XII. ex quo resultat necessarium esse singulis diebus numerum Missarum definitum. *Institut. Eccle:* 56. §. 16.

Indulgentiæ Altaris cum definito numero Missarum, si forte contingat tempore Adventus, & Quadragesimæ, ut in Ecclesiis Regularium impleri non

possit numerus, remanent suspensæ. Reliquis Anni diebus, si forte id raro contingat, non remanent suspensæ, sicut nec remanent, si ob infirmitatem Sacerdotum tam Sæcularium, quam Regularium, raro tamen si id contingat: Ita Sacrosancta Congregatio die 30. Julii. 1706. *Ibid*: §. 17.

APPELLATIO.

Appellationes omnes, & Inhibitiones per quas retardetur executio, aut impediatur processus ad ulteriora in iis, quorum executio a Tridentino, vel Constitutionibus Apostolicis commissa est Locorum Ordinariis, addita clausula: *appellatione, vel inhibitione quacunque postposita*, ne a Tribunalibus recipiantur, statuit Pontifex in Bulla Ad Militantis *Bull: to: 1. n.* 48Quæ si appellationes, inhibitionesque concedantur, præterquam hoc ejus statutum violatur, nullæ sunt. *Ibid*: §. 38.

Excipiuntur tamen casus, qui forte occurrerint singulares ab hac regula eximendi; tunc vero ne dentur Monitoria, Citationesque vetat, nisi prius in supplici libello ad hoc porrigendo facti circumstantia peculiaris clare exponatur cum aliquo documento semiplene saltem eandem circumstantiam verificante. *Ibidem*: §. 39.

ASPERSORIUM.

Episcopo ingredienti aliquam Ecclesiam Collegiatam porrigi debet aspersorium non ab Archidiacono, seu aliis de Capitulo, sed a digniori illius Ecclesiæ. Si vero cum suo Capitulo Cathedralis capitulariter cum indumentis Canonicalibus ad aliquam Ecclesiam suæ Diæcesis procedat, porrigi illi debet a digniori de Capitulo Cathedralis. *Instit: Eccles*: 105. §. 128. *Ex Decretis Sac: Congr: Rit.*

BA-

BAPTISMUS.

Natis infantibus Baptiſmus conferri quam primum debet, peccantque graviter qui diu illum differunt; tempus autem indefinitum eſt, latoque edicto mandatum fuit Romæ anno 1723. ut intra triduum infans lavetur. *Inſtitut: Eccleſ:* 98. §. 3.

Non licet abſque neceſſitate Baptiſmum conferre in privatis domibus. *Inſtitut. Eccleſ:* 98, §. 9.

Nihil officit validitati Baptiſmi error privatus baptizantis, dummodo in materia, & forma nihil innovetur. *De Synod: Diœceſ: Lib: 7. cap: 6. §. 9. nov: edit.*

Infans, cujus corpuſculum nondum e matris utero prodivit, ſed materno utero jam reſerato mox proditurus eſt; & moriturus timetur, debet inducta aqua inſtrumento aliquo baptizari, ſed ſub conditione baptizandus eſt. *Synod. Diœceſ: lib: 7. cap:* 5. §. 6.

Si vero infans aliqua ſui corporis parte, non vero capite prodierit, baptizandus eſt ſub conditione in ea parte, quœcunque illa fuerit, quemadmodum Rituale Romanum præſcribit, (quidquid in contrarium Theologorum plures ſentiant quando pars illa eſt ex principalioribus, ut pectus, ſcapulæ, brachia &c.) iterumque ſub conditione in capite baptizandus eſt, ſi totus exierit. Si vero caput unice detectum fuerit, baptiſmate abſolute tingendum eſt. *Ibid:* §. 7.

Baptiſmus cum conditione adjecta non confertur abſque lethalis culpæ crimine, niſi prudens dubitandi ratio ſuppetat, an antea validus Baptiſmus collatus ſit: *Ibid: Cap:* 6. §. 3.

Si de adminiſtrato Baptiſmate unus tantummodo teſtis affirmet, ut Obſtetrix, cum illa tunc teſtificetur de facto proprio, ex hoc tantummodo non eſt hoc Sacramentum reiterandum; ſiquidem illa in-

terro-

terrogata, materiam, & formam hujus Sacramenti probe ſcire demonſtret. Idemque præſtandum eſt in locis, ubi Obſtetrices antequam ad munus iſtud admittantur de ratione adminiſtrandi rite Baptiſmum edoceri ſolent. *Ibid:* §. 4.

Teſtis unicus, etiamſi mulier ſit, ſufficit ad probandum Baptiſmum. Can: *Parvulos*, & Can: *Cum itaque de Conſecr: Diſtinct:* 4. *Inſtitut: Eccleſ:* 98. §. 13.

At ſi teſtimonium ſit ab homine incerto, in re adeo gravi ignoto teſtimonio deferre non poſſumus; quare tunc rebaptizandus eſt infans ſub conditione, etiamſi ſchedulam de ſuſcepto Baptiſmate e collo ſuſpenſam ferat, uti pro expoſitis in Hoſpitali de S. Spiritu in Saxia de Urbe, reſpondit Sacra Congregatio Concilii die 5. Januarii. 1724. *De Synod: Diœceſ: lib:* 7. *Cap:* 6. §. 5.

Si vero agatur de Baptizatis ab Hæreticis, qui ad Fidem Romanam venire petunt, tunc oportet inveſtigare, num in Secta illa Hæreticorum innovatum ſit aliquid circa Materiam, & Formam Baptiſmi? Quod & ſi ex iſta inveſtigatione nihil certi reſultet, tunc ac in dubio Baptiſmate agendum eſt. Hoc dubium rationabile cenſendum eſt in Baptiſmate hæreticorum Hollandiæ apud quos mos invaluerat, ut alter aquam funderet, alter formam pronuntiaret. Quare & nunc pariter, ut in re dubia cum illis agendum eſt, uti & cum Hæreticis Angliæ, quemadmodum ex Silvio, aliiſque ſtatuitur. *Ibid:* §. 8.

Irregularitas ex iteratione Baptiſmi contrahitur etiamſi Baptiſmus abſque prudenti dubio ſub conditione innovetur, ut ex Catechiſmo Romano multo probabilius deducitur. *Inſtitut: Eccleſ:* 84. §. 18. Hanc vero pœnam etiam baptizantem afficere, non baptizatum tantummodo, ferme inter omnes convenit. Sicut & ea affecti non tantum ad altiores Ordines a-

ſcendere vetantur, ſed & ab exercitio jam ſuſceptorum Ordinum abſterrentur, quæ tanquam magis cohærens auctoritati Cathechiſmi Romani opinio præfertur alteri neganti. *Ibid:* §. 18.

Admitendum eſſe ad Baptiſmum infantulum Hebræum, poſtulante Avia paterna Chriſtiana, licet reclamet mater Hebræa defuncto marito, & Tutores teſtamentarii, cenſet Pontifex in Epiſtola ad R. P. Hieronymum Guglielmi Congregationis S. Officii Aſſeſſorem, ex eo quod Avia comprehendi poſſit ſub appellatione Parentum, & favore Religionis facile prævalet Matri, & cæteris Tutoribus teſtamentariis; ſicut Mater Chriſtiana poſtulans Baptiſmum pro filio prævalet Patri infideli reclamanti; & ſi quid dubii ſupereſſe poſſit, in dubio favendum eſt Religioni. Hanc Epiſtolam habes in Bullario Benedicti XIV. *Tom: III. num:* 54.

Baptizari infideles invitis parentibus vel tutoribus licite non poſſunt, niſi infantes fuerint in mortis extremo, vel expoſiti tanquam a parentibus derelicti. Si vero expoſitum quis baptizandum aſſumpſerit, poteſt illi lavacrum ſalutare impertiri etiam Synagoga, vel parentibus reclamantibus. Si vero Pater infidelis offerat infantem ſuum, dein facti ſui pæniteat, & nolit baptizari, tunc puer ante uſum rationis eſt baptizandus; qui vero ſui compotes ſunt, in domo cathechumenorum explorandi ſunt, ſi velint.

Tandem ſi qui pueri baptizati ſunt etiam parentibus invitis, tunc ille qui baptizavit peccavit graviter, ſed baptizatus reſtitui parentibus non debet, at penes Chriſtianos educari. Porro in eo caſu Baptiſmus vel unico teſte idoneo probatur, etiamſi fæmina ſit, vel etiam ſi ſit ille, qui Baptiſmum contulit, in quo caſu puer nec ſub conditione rebaptizandus eſt.

Hæc

Hæc de pueris ante usum rationis; qui vero rationis capaces sunt, uti sunt communiter post septimum ætatis annum, si sese sponte obtulerint Baptismo, possunt baptizari, quod verum est etiamsi non certo constet, sed dubitetur de capacitate rationis post septennium. Si vero hoc dubium præcedat septennium, tunc debet puer retineri apud Christianos, suspenso interim Baptismo, quoadusque certus usus rationis superveniat.

Si adulti illi careant intentione recipiendi Baptismi, adeo ut illam nec ipso actu, nec antea habuerint, tunc baptismus est invalidus. Validus autem est, si antea fuerit habita, & nunquam interim retractata. Quod si neutra fuerit voluntas in suscipiente, tunc in eam sententiam inclinandum est, quæ invalide baptizatum pronuntiat.

Si post Baptismum affirmet neophytus se caruisse intentione sufficienti, nec afferat dicti sui idoneas probationes, retinendus est, & denuo tingendus sub conditione. Vicissim si illas afferat, negetque iterum baptizari velle, remittendus est. Hæc omnia late disputat Pontifex in Epistola ad Vicesgerentem Postremo mense. *Bull: tom: 2. num: 28.*

Si mulier gravida decedat, potest Episcópus injungere, ut per sectionem cæsaream extrahatur ex utero infans, qui forte vivus reputatur, ad hoc, ut sacrum Baptisma conferatur. Non enim id est impossibile, ut extrahatur vivus. *De Synod: Diœces: Lib: II. Cap: 7. §. 13. nov: edit.*

Baptismum ministrare tempore pestis eo morbo obstrictis per se non tenetur Episcopus, cum ille sit tanquam causa universalis, quæ non per se, sed per particulares, id est per parochos operatur; si tamen alius, adsit qui præstare id possit. *De Synod: Diœces: Lib: 13. cap: 19. §. 6. nov: edit.*

BAR-

BARBITONSORES.

In Diæcesi, ubi adest consuetudo exercendi artem barbitonsoriam, etiam die festo, permitti potest; sed tantummodo definitis diebus, non vero omnibus. *Institut: Eccles:* 43. *per totum.* OPus est tamen servile, nec nisi ex consuetudine tolerandum. *Ibid:* §. 2.

BENEDICTIO.

Benedictio sacrarum Vestium utrum ab Episcopo simplici sacerdoti committi possit quæstio est anceps inter Scriptores. Insignes tamen Episcopi facultatem hanc plerumque a S. Congregatione petunt. *Institut: Eccles:* 21. §. 9. & 10.

Utrum benedicendum sit Cingulum, Pluviale, & sacra Pixis quæstio est inter Doctores. Probabilior tamen censetur opinio quæ benedictionem exigit, cum pro Pixide sit peculiaris benedictio in Rituali. *Ibid:* §. 12.

Si ex veteri sacro vestimento novum aliud diversæ formæ conficiatur, ut si ex stola manipulus &c. benedictio iteranda est. *Ibid:*

Episcopi titulares jus nullum habent consecrandi sacro Chrismate vasa sacra, quia cum in his adhibendus sit usus Pontificalium, non datur illis hisce uti in aliena Diæcesi. *Ibid:* § 15.

Abbates Regulares benedicere campanas, & Calices pro usu alienarum ecclesiarum (possunt enim pro suis) negavit Alexander VII. *in suo Decreto diei* 27. *Septembris* 1659. Consulta S. Congregatio num potuerint indumenta sacra benedicere pro alienis Ecclesiis, eo quia obtinuerint Indultum Apostolicum; responsum fuit; exhiberi illud Indultum authenticum ex Archivo Apostolico desumptum, ac interim abstinerent. *Ibid:* §. 19.

Benedictiones, & unctiones Campanarum cum Capitularibus Caroli Magni indicentur, antiquissimæ sunt.

ſunt. *Inſtitut: Eccleſ:* 47. §. 30. eiſque nomen alicujus Sancti imponi conſueviſſe ex Alcuino diſcimus. *Inſtitut: Eccleſ:* 47. §. 26.

Benedictiones campanarum ad nimbos depellendos approbantur, neque id tribui poſſe impreſſioni aeris a campana impulſæ aſſeritur. *Ibid:* §. 27.

Solus Epiſcopus jus habet campanas benedicendi, cum ſacra unctio adhibenda ſit, nec poteſt facultatem alteri ſubdelegare. *Ibid:* §. 38.

Ex præcepto Pontificis Romani campanæ Eccleſiarum benedici debent. *Ibid:*

Poteſt Epiſcopus ſuſpendere ſonum campanarum, quæ ab Epiſcopo benedictæ non fuerint, ut ex Decretis Sacræ Congregationis. *Ibid:*

Benedictionum equorum, & aliorum animalium die feſta S. Antonii Abbatis formula habetur: *Inſtitut: Eccleſ:* 47. §. 12.

Benedictiones in vermes, & inſecta habentur. *Ibid:* §. 20.

Benedictiones cum Reliquiis, non eſſe improbandas, quidquid dicant nonnulli, ex praxi etiam Romæ recepta probatur. *Ibid:* §. 26.

In benedictione Pontificia ſuper populum, quæ a quibuſdam Regularibus aliquoties in anno ex privilegio datur, unicum tantum Crucis ſignum formandum eſt more ſacerdotali, non tria more Epiſcopali. *Encyclic: Exemplis Bullar: tom: II. num.* 43.

Facultatem benedicendi morituros cum plenaria Indulgentia, quam Antiſtites Eccleſiarum cum Epiſtolis in forma brevis ad triennium obtinuerunt, ad totum illud tempus, quo in ea diæceſi perſeverabunt, prorogat Benedictus XIV. *in Encyclic:* ad omnes Antiſtites PIA MATER &c. *Bullar: Tom: II. num.* 34, ac impoſterum ita eſſe expediendas facultates illas denuntiat, eaſque pariter communes eſ-

ſe

se vult Prælatis inferioribus territorium separatum habentibus cum qualitate *nullius*, & activa in populum, & Clerum jurisdictione. His omnibus dat facultatem subdelegandi, ut ipsis quomodocumque impeditis, etiam diurno tempore possint hanc benedictionem per delegatos elargiri. Hanc delegationem fieri maxime vult per Diæcesim, ut omnibus præsto esse possint, quæ delegatio morte delegantis non expiret, sed perseveret usque ad superventum novi Præsulis, cujus in arbitrio est eos confirmare, vel removere. Quare novus quidem Præsul poscere debet a Pontifice eandem facultatem, non vero delegati illi, quia perseverat in illis prioris Episcopi delegatio; ita Pontifex. *Ibid:*

Si tamen Præsul ex una Ecclesia transferatur in aliam, nova indiget facultate, quia prior illi data fuit præcedentis Diæcesis intuitu.

Ritus hujus benedictionis impertiendæ habetur descriptus in eadem Encyclica.

Tres Benedictiones impertiunt Abbates Regulares ex decretis Alexandri VII. in Missis, Vesperis, & Matutinis solemnibus. In Missis privatis nihil supra reliquos Sacerdotes illis concessum est. Ex iisdem Decretis. *Institut: Ecclel;* 34. §. 19.

B E N E F I C I U M.

Beneficium si quis fundaverit de suis bonis cum pacto, ut ipse tamquam beneficiatûs illis fruatur, tunc post obitum suum jus patronatus transeat ad hæredes, quanquam simoniacum id audiat apud multos; attamen ab ea labe immune censeri potest; neque enim satis esse discriminis apparet, inter eum qui fundat beneficium cum pacto, ut conferátur filio suo &c. & illum qui vult sibi conferri; utrinque enim pactum adest, ita ex Pitonio. *Institut: Eccles.* 95. §. 7.

Si

Si quis vero offerat bona in augmentum Beneficii jam erecti, nec tamen Patronatus ejus acquirat tunc paciſci non poteſt, ut ſibi Beneficium illud conferatur, ut ex Cap: *Tua nos de Simonia. Ibidem* §. 12.

Patronus non poteſt ſe præſentare ad Beneficium, ut ex Cap: *Per veſtras de jure Patronatus*, ſed poteſt rogare Epiſcopum ut ſi inveniatur dignus ſibi illud conferat; ſive debet jus Patronatus ſuum alteri donare donatione ſincera, ex qua ipſe perpetuo expolietur jure Patroni, quando donationem approbaverit EPiſcopus, vel ſaltem Epiſcopus conferat eidem abſque prævia præſentatione Beneficium, & beneficiatus illud acceptet, tum poſt collationem ipſe præſtet conſenſum ſuum. *Inſtitut: Eccleſ:* 95. §. 5.

Beneficia reſignantes ſub penſione, ſi clam pactum iniverint cum reſignatario de cedenda illi penſione, ſeu commodo exigendi fructus ejuſdem penſionis, ſoluta anticipata pecunia, pactum iſtud irritum, & inane declaratur. Item reſignatarii decidunt ab omni jure Beneficii ipſo facto abſque ulla Judicis declaratione, & pecunia ſoluta reſtitui debet ſub peccato gravi, quæ ab Ordinario applicanda eſt locis piis. Eiſdem pænis ſubjacent hæc eadem pacta inita intra ſex menſes a die receptæ per reſignatarium Beneficii poſſeſſionis. *Bull: Tom: I.* Bulla in Sublimi.

Vetitum eſt etiam Beneficiariis ſub pæna excommunicationis ipſo facto incurrendæ & nullitatis actus vendere, ac diſtrahere redditus ſuorum Beneficiorum ad vitam, vel in longum tempus, recepta ab emptore per unam vel per plures ſolutiones pecuniarum quantitate, quam ipſi Beneficiati per ſpatium ejuſdem temporis, vel totius vitæ probabiliter con-

ſequi

sequi potuissent. Bulla Universalis Ecclesiae *Bullar: Tom: I. num:* 29.

Titulos Beneficiorum cum occulta inhabilitate, vel alio occulto vitio, vel etiam in Concursu male obtentorum convalidare fas est majori Pænitentiario. Bulla Pastor Bonus *Bullar: Tom: I. num:* 93. §. 20. sed in convalidatione titulorum, & condonatione fructuum abstinendum est illi, cum Episcopis, qui de Ecclesiis Cathedralibus provisi, munus consecrationis infra præfinitum tempus non susceperint. *Ibid:* §. 21.

Neque etiam condonet fructus Beneficialium, & Episcopalium Ecclesiarum quovis modo male perceptos in casibus non ocultis. In occultis vero cum Italis, Hispanis, Lusitanis, & *Insulis* adjacentibus compositionem facere potest; cum aliis reliquis non potest. Hæc tamen omnia debent esse sine præjudicio illorum, quibus distributiones accrescere debent. *Ibid:* §. 24.

Si quis jam obtineat beneficium, & injuste vexetur ab alio, potest pecunia injustam vexationem redimere, ut ex Canonistis omnibus firmatur. *Institut: Eccles:* 93. §. 4.

Si vero quis habeat jus ad Beneficium, & ab alio illi lis moveatur, non potest dare litiganti pecuniam, ut acquiescat, neque etiam titulo solvendi expensas in lite hucusque factas, nam tunc pararet sibi viam ad Beneficium per pecuniam. *Ibid:* §. 7.

Beneficium obtinens jure certo, & manifesto, ut nullus sit quæstioni locus permittitur redimere injustam vexationem, ut ex Cap: *Dilectus* 27. *de Simonia;* idque fieri potest nulla interposita Episcopi auctoritate; fas est tamen Episcopo præcipere in Synodo, ne id fiat absque suo assensu ob periculum

Simo-

Simoniæ. *De Synod Diœceſ. Lib,* 7. *Cap;* 69. §. 8. *l.* 12. *c.* 6. §. 9. *nov: Edit.*

Si Patronorum Beneficii ſciſſa ſuffragia fuerint in partes, ille eſt præficiendus, qui a pluribus eligitur, uti definitum eſt in Cap: *Quoniam de jure Patronatus.* Si tamen ille, quem præſentat pars major, non reperiatur idoneus, poterit alter præſentari a paucioribus, ut ex Lambertino traditur. *De Synod. Diœceſ: Lib:* 7. *Cap:* 70. § 6. Valere tamen judicata eſt conſtitutio Synodalis Epiſcopi Pampilonenſis, quæ vetuit admitti præſentatum a minori parte, ob rationes in *Tractatu de Synod: Diœceſ: Lib:* 7. *Cap:* 70. §. 6. ponderatas. *l.* 12. *c.* 7. §. 6. *nov: Edit:*

Beneficiùm ſimplex ſi quis obtineat, nec ſufficiat ad honeſtàm ſui ſuſtentationem, poteſt ab Epiſcopo habilitari ad ſuſcipiendum aliud. Si vero nec iſtud ſecundum ſufficiat, ut tertium obtineat debet a Sede Apoſtolica diſpenſationem obtinere, ſive hoc tertium ſit liberæ collationis, ſive de jure Patronatus etiam laici; nam Concilium Tridentium permiſit, ut habens *beneficium inſufficiens* poſſit unum aliud ſimplex obtinere, & nihil dicit de tertio. Atque ita in praxi tenere Sacram Congregationem conſtat. *Inſtitut: Eccleſ.* 91. §. 7.

Hæc tamen non valent in Capellaniis de jure Patronatus Laicorum, neque in Legatis piis, ut ex alio Decreto Sacræ Congreuationis. *Ibid.* §. 8.

Ex alio Decreto Sacræ Dongregationis, de quo *ibidem*, eruitur, non eſſe inquietandos illos, qui bona fide tria, vel quatuor beneficia inſufficientia ex Epiſcopi auctoritate obtinuiſſent. *Ibid:*

Cum beneficium reſignatum fuerit in manu Epiſcopi, vel Collatoris, non poſſunt iſti providere de eiſdem beneficiis conſanguineos, affines, vel familiares ſuos, ut ex Bulla 68. S. Pii V. *Ibid:* §. 9.

Quin

Quin neque affines, consanguinei, & familiares resignantis admitti debent, etiam cum beneficium conferendum est in Concursû; primo quia Bulla S. Pii, quæ legit *admittentium consanguineis* mendose excusa est, cum legendum fuerit *dimittentium consanguineis*, ut monet Fagnanus in Cap. *Non sine. De Arbitris.* Secundo quia Sacra Congregatio disposuit ut in eo casu neque familiares Episcopi, neque consanguinei resignantis admitterentur. *Ibid:* §. 11. & *de Synod: Diœcef: lib:* 13. *cap:* 24. §. 2. *nov: Edid.*

Bene tamen omnes isti admiti ad beneficium possunt quando illud recidit in manus Episcopi per obitum prioris beneficiati; neque enim tantum mali timeri potest, cum beneficium conferendum est ex obitu beneficiati, quantum subesse potest cum dandum est ex resignatione prioris beneficiati. Ita *de Synod: Diœcef: Ibid:* §. 6. *ex Decr: S. Cong:*

Consuetudines Ecclesiarum reservandi hæredibus beneficiati jam defuncti fructus primi anni obtenti beneficii valet; nihil enim derogat juri illius qui in beneficium recens invectus est, cum & ipse post mortem Jure isto potiatur. Quare in favorem hujus consuetudinis sæpius a Sacra Congregatione decisum est. *De Synod; Diœcef: Lib:* 7, *Cap:* 70. §. 3. *l.* 12. *c.* 7. §. 3. *nov: Edit:*

Beneficiorum Parochialium, & Vicariarum tam Sæcularium, quam Regularium capaces esse Canonicos Regulares Præmonstratenses, etiam non intercedente Apostolica dispensatione, definit Pontifex in Bulla *Oneroso* &c. *Bull: Tom: III. Num: XXXIII.*

De filiis illegitimis Clericorum circa beneficia Parentum in eadem Ecclesia qui possint, & non possint &c. Vide *Irregularitas*

Filius legitimus consequi prohibetur beneficium a Patre præhabitum, esset enim species hæreditariæ

suc-

ſucceſſionis. Nihil tamen vetat quominus Pater poſ-ſit obtinere beneficium a filio præhabitum. Quod verum eſt etiam de Patre reſpectu beneficii a filio illegitimo obtenti, ut ex reſponſione S. Congregationis. *De Synod: Diœceſ: Lib:* 13. *cap:* 24. §. 15. *nov. Edit:*

Illegitimi autem filii quoad hoc illi etiam cenſentur, qui poſtmodum legitimati ſunt, non vero illi, qui poſt ſubſequens matrimonium legitimati habentur, ut partim ex Decretis S. Congregetionis, partim ex Fagnano. *Ibid:* §. 16.

Num vero filio obtinere beneficium fas eſt, quod Pater quidem habuit, ſed ab eo tranſivit in tertium, & ab iſto in eundem filium; reſpondetur, filio legitimo id quidem non prohiberi, ex Cap: *ad extirpandas de fil: Preſb:* illegitimis vero non licet, ut ex Bulla Clementis VII. & reſponſis S, Congr: *Ibid:* §. 18.

Nepos vero legitimus ex Patre illegitimo natus obtinere avi beneficium non vetatur, ipſo licet avo vivente, ut ex reſponſis S. Congregationis, & Rotali deciſione *Ibid:* §. 19.

Si patronus beneficii rectorem interficiat, ipſe, & omnes ad patronatus jus illud amittunt, ex Cap: *In quibuſdam de pœnis Ibid* §. 21.

Beneficii permutatio, quæ fit coram Ordinariis, interdum poteſt eſſe prohibita a Conſtitutione S. Pii V. incipiente *Officium*, in qua admittuntur quidem permutationes iſtæ, ſed quæ ſint canonicis ſanctionibus conſonæ; ex quo fit, ut cum vetitæ ſint proviſiones beneficii reſignati factæ in favòrem affinium, & familiarium Epiſcopi, ſicut etiam reſignans, ita etiam cenſentur vetitæ permutationes beneficiorum cum aliquis permutet beneficium ſuum pingue, & eſt jam effætæ ætatis cum altero, quod eſt te-

nue,

nue, & obtinetur, five a fuis, five ab Epifcopi confanguineis, vix enim credi poteft ab ifta permutatione fraudem abeffe, adeoque non eft juxta canonicas fanctiones. *De Synod: Diœcef: Lib: XIII. c.* 24. §. 10. *nov. Edit.*

BULLA CRUCIATÆ.

Facultas conceffa in Bulla Cruciatæ de abfolutione a cenfuris obtinenda, valet tantummodo pro foro interno, ut ex conftitutione Urbani VIII. eruitur; quare conftitutiones Hifpanicæ aliter ftatuentes rejiciendæ funt. *De Synod: Diœcef: Lib: VII. Cap:* 65. §. 7. *l.* 12. *c.* 1. §. 7. *nov: Edit.*

CADAVER.

In fectione cadaverum anatomiæ addifcendæ caufa, fi quis adhibeat cadavera non condemnatorum, nulla obtenta ab Epifcopo facultate, peccat quidem graviter, fed non incurrit excommunicationem Bonifácii VIII. de qua in Cap: I. *de Sepulchris*, cum illa feratur tantum in eos, qui exhumantes cadavera, ea lacerant, & alio fepelienda transferunt. Ita ex fenfu DD. *Inftitut: Ecclef:* 64. §. 10.

Si inftituta Proceffione, & præcedente Cruce affociandum fit cadaver ad fepulturam, & tranfitus fiat per agrum, vel poffeffionem privatam, non ideo via illa publica efficitur; leges enim civiles, ex quibus id poffet convinci, nihil aliud volunt, nifi quod monumentum pofitum in loco privato efficiat locum illum facrum; quin & leges illæ a jure Canonico abolitæ funt, ut ex DD. demonftratur. *Inftitut: Ecclef:* 89. §. 9.

Si Cadaver tumulandum fit in Ecclefia Regularium, non poteft Parochus exigere, ut apportetur prius ad parochialem, & ibi exponatur, dein in fepulturam in Ecclefia Regularium inferatur, ut ex Lu-

Lucana funerum cenſuit S. Congregatio Concilii. *Inſtitut: Eccleſ:* 105. §. 25.

Ex Decretis Sacræ Congregationis Concilii firmatum eſt non eſſe levandum Cadaver e domo abſque præſentia, ac facultate Parochi loci, ubi domus ſita eſt. *Ibid:*

Cum diſtinguitur Eccleſia tumulans à Parochiali, proceſſio funebris debet incedere ſub Cruce Eccleſiæ tumulantis, nec poteſt præciſa conſuetudine Parochus propriam crucem levare niſi in caſu, quó interveniat Capitulum Cathedralis, tunc Cathedralis crux ſola præcedit. Ita ex Decretis Sacræ Congregationis. *Ibid:* §. 26.

Societates funus comitantes ſi procedant cum ſacco tenent locum ante feretrum, & ante Clerum tam Sæcularem, quam Regularem; ſi ſine ſacco, eant poſt feretrum, uti ex ſtatutis Cleri Romani. *Ibidem:* §. 30. 31.

Laici Regulares non debent comparere cum Capellanis conductis in proceſſione funebri, ut multis firmatur. *Ibid:* §. 32. At ſi invitatus ſit Conventus Regularis, qui certe conſtat ex laicis converſis, & Sacerdotibus, excludendi non ſunt. *Ibid:*

Regulares cogi non poſſunt, ut aſſocient pompam funebrem, cum cadaver in eorum Eccleſia ſepeliendum eſt, ſed poſſunt ad januas Eccleſiæ ſuæ expectare. Ita ex Deciſ: Sacræ Congregationis. *Ibidem:* §. 38.

Si quis habitator Urbis decedat ruri non electa ſepultura, Cadaver ejus ſepulturæ mandandum eſt non in Eccleſia rurali, ſed in ſua Paræcia, vel in Eccleſia, ubi ſita eſt ſepultura majorum ipſius, ut deciſum Cap: *Is qui* de Sepulturis in 6.; dummodo id poſſit fieri ſine gravi incommodo. Grave autem incommodum declarat Pontifex intercedere, ſi obitus

tus accidat in loco ultra tria milliaria distante a Paræcia. Id vero ex paritate rationis statuendum est de illo, qui ruri habitans in Civitatem decedat. *Ibidem:*

Cum e rure transferendum est cadaver in Civitatem, deferendum est in Catalecto præcedente cruce a Clero delata, & associantibus geminis Sacerdotibus, altero Ecclesiæ tumulantis, altero se tenente ex parte Parochi illius loci, ubi mors accidit: *Ibid:* §. 46.

In extractione, vel intratione cadaveris in Portas Urbis gabella minime solvenda est, ut ex DD. *Ibid:* §. 46.

Pro transitu processionis funebris ex una Paræcia in aliam, nulla petenda est licentia a Parocho illius loci, per quem transitus fieri debet, ut ex Bulla Leonis X. 22. & Decretis S. Congregationis firmatur. *Ibid.* §. 49.

Pro sepultura, & exequiis cadaveris exigi nihil potest, ut ex sacris Canonibus firmum est. *Institut: Eccles:* 105. §. 58. Verum si consuetudo obtinuit, ut aliquid detur, quamquam circa hoc nulla sit actio judiciaria, attamen recurri potest ad officium Ordinarii, ut est in textu Cap: *Ad audientiam* 24. *de Simonia. Ibid:* §. 58.

C Æ C U S.

Cæcus non obtinet dispensationem neque ad primam Tonsuram, ad effectum obtinendi beneficium, Ecclesiasticum, ut ex Decreto S. Congregationis in una Pampilonensi die 20. Martii 1733. *Institut: Eccles:* 84. §. 5.

Si tamen ordinato jam Sacerdoti accidat, ut oculorum lumen amittat, non tamen ita, ut nihil videat, datur illi a Sacra Congregatione facultas celebrandi diebus quidem festis & duplicibus Missam B. Virginis Votivam, ferialibus, Defunctorum, dummodo

modo non omnia memoriter recitet; mandando insuper Episcopis, ut celebrationem omnino vetent statim ac Cæcum penitus evasisse compererint. *Ibid*,

C A M B I U M.

Cambium locale, & per literas, quando revera literæ mittuntur, vel transmittitur in alio loco pecunia eo modo, quo apud Theologos describitur, admittitur a Pontifice in Tractatu. *De Synod: Diœces: Lib*: 7. *Cap*: 48. §. 7. *l*. 10. *c*. 5. §. 7. *nov: Edit*.

Cambium vero obliquum, quo mutuatarius se obligat ad negotiandum in cambiis tantumdem pæcuniæ, quantum mutuo accepit a Cambista in favorem ipsius Cambistæ, vel eidem Cambistæ dat facultatem, ut nomine suo accipiat sive a seipso, sive ab alio tantumdem pecuniæ quantum sibi mutuo data est; accipiat, inquam, eam per cambii contractum; atque interim mutuatarius se obligat ad solvendum quantum necesse pro ratione huius secundi cambii; hoc inquam cambium quamvis non reprobatum, a nonnullis, & revera fortasse in foro fori sustineri posset, adhuc tamen in conscientia reprobandum est. *Ibid*: §. 9. 10. Interdum vero mutuatarius in se suscipit onus negotiandi per cambium tantumdem pecuniæ quantum a Cambista mutui nomine recepit; tunc vero quidquid lucratur, vel lucrari potest in isto cambio nomine mutuantis facto, totum illi solvit; quæ solutio etiam facienda est, etsi istud negotium cambii revera factum non sit, quia Cambistæ intererat, ut fieret. Id etiam perinde ac prius a Pontifice reprobatur. *Ibid*:

Hæc omnia cambia, quamvis per se saltem quoad nonnulla licita laicis, interdicta esse Clericis canones magno consensu demonstrant, & evincunt. *Ibidem Cap*: 49. §. 11. *l*. 10. *c*. 6. §. 1. *nov: Edit*:

CA-

CANONICI REGULARES.

Canonici Regulares, quanquam ſunt capaces Beneficii Curati ex textu Cap: *Quod Dei timorem, de ſtatu Monachorum*, non ſunt tamen beneficii ſimplicis, ut ex pluribus Decretis Sacræ Congregationis Concilii approbatis a Gregorio XIII. firmatur. *Inſtit: Eccles:* 98. §. 2. Sicut nec beneficiorum reſidentialium non Parochialium, ut ſenſu multorum Canoniſtarum. *Ibid:* §. 3.

Nec poſſunt Parochias laicas recipere cum ſola licentia Abbatis Generalis, ſed requiritur facultas ſummi Pontificis. *Ibid:* §. 5.

CANONICI.

Canonici Cathedrales non emittentes profeſſionem Fidei ex præſcripto Sacri Concilii Tridentini *non faciunt frúctus ſuos*, fructus tamen Præbendæ, non vero Diſtributionum, uti ſæpe reſpondit S. Congregatio. *Inſtitut: Eccleſ;* 60. §. 11. Nec ad eam pænam incurrendam requiritur ſententia declaratoria, ut ex Synodo Farſenſi firmatur. *Inſtit: Eccleſ:* 57. §. 15.

Profeſſio Fidei a Canonicis emittenda ex Conſtitutione Pii IV. non obligat Canonicos aliarum Collegiatarum, ſed Cathedralium tantummodo. *Inſtit: Eccleſ:* 60. §. 1. ex pluribus decretis Sacræ Congregationis.

Hæc Fidei Profeſſio perſonaliter præſtanda eſt, non vero per procuratorem, ut ex Decreto S. Congregationis. *Ibid:* §. 3. quod adeo verum eſt, ut ſi quis Romæ exiſtens obtinuerit facultatem, profeſſionem hanc emittendi coram Cardinali Vicario, teneátur illam repetere coram Ordinario ſimul ac in locum reſidentiæ pervenerit, ut in eadem facultate exprimi ſolet. *Ibid:* §. 3.

Ca-

Canonici, & Beneficiati tenentur ex jure Ecclesiastico recitare officium divinum cum eo discrimine, ut beneficiati ubique locorum possint huic muneri satisfacere, Canonici vero Cathedralium, vel Collegiatarum præstare id in Choro tenentur. *Institut: Eccles:* 107. §. 7.

Canonici tenentur recitare divinam psalmodiam in Choro, adjungentes se se eidem Choro, nec sufficit si tantum adsistant, alioquin non faciunt fructus suos, nisi tamen adfuerit privilegium Apostolicum non præsumptum, nec abrogatum, ita in Encyclica ad Episcopos Italiæ. *Cum semper: Bull: Tom:* I. *n.* 103.

Nec solum tenentur adsistere, sed etiam alta voce recitare, & associare cantum Horarum Canonicarum nulla in contrarium obstante consuetudine ex dispositione S. Concilii Tridentini. *Sess:* 24. *Cap:* 12. *de Reform:* evincitur. *Institut: Eccles:* 107. *n.* 16. Idcirco tenentur Canonici, & alii addicti Choro Cantum Gregorianum addiscere, ut in folio exhibito S. Congregationi in causa Murana Mansionariæ die 13. Novembris 1735. a Secretario ejusdem Congregationis demonstratur. *Institut: Eccles:* 107. §. 16.

In Tridentino quidem injunctum est, ut omnes *Divina per se, & non per substitutos compellantur o-bire officia, sed ut censuit.* S. Congregatio non est sublata Capitularibus facultas *sese invicem substituendi, dummodo substituens & substitutus eidem servitio adscripti non sint.* Cavendum est tamen, ne nimis frequentes sint istæ substitutiones. Non possunt uti hac facultate illi Canonici qui extra Civitatem, vel suburbia consistunt. Nec ea uti potest, nisi Canonicus vel Mansionarius, non vero coadjutores eorum, ut ex pluribus Decretis S. Congreg: *Ibid:* §. 17. 18.

Si Chorus Ecclesiæ efficiatur incommodus, puta hyemali tempore, potest adaptari eidem muneri præstando aliqua Capella ejusdem Ecclesiæ, ut ex Decreto S. Congregat. *Ibid:* §. 19.

In ordine ad recitationem Horarum præfertur illa sententia, quæ docet, eos, qui horis admiscent jocos, risus, & cachinnos, & cætera, & confabulationes in Choro, reos esse peccati gravis, & ad restitutionem teneri. *Ibid:* §. 25.

In Decretali *Dolentes* de Celebrat. Miss: pæna in eos, qui hæc similia agunt suspensio indicitur, hæc tamen suspensio est ferendæ non latæ sententiæ, ut explicavit Honorius III. *in Cap:* 3. *de Vita, & Honestate Clericorum*, inserto in quinta compilatione Decretalium edita a Cironio. *Ibid:* §. 29.

Mos non mulctandi Canonicos, nisi cum supervenerint in Choro post absolutum primum Nocturnum cum Lectionibus, vel post sex priores Psalmos in Matutinis de Feria, etiamsi consuetudo adsit, reprobatur a S. Congregatione Concilii in Interramnensi visitationis die 24. Maji 1674. *Ibid:* §. 23.

Quanquam in Choro teneantur recitare semel in hebdomada Officium Defunctorum; extra Chorum tamen non tenentur, quo, etiam de Officio B. V. M. Psalmis Pænitentialibus, & Gradualibus definit S. Pius V. in sua Constit: LXIV. *Institut: Eccles:* 107. §. 9.

Missa conventualis, quamquam non veniat nomine Horarum Canonicarum, venit tamen nomine divini Officii, quare si Cathedralis, & Collegiatarum Canonici tenentur ad quotidianum Officium divinum, tenentur etiam ad quotidianam celebrationem ejusdem Missæ. *Ibid:* §. 11.

Immemorialis consuetudo non excusat Canonicos Cathedralium, & Collegiatarum insignium a residen-

ſidentia; bene tamen in Collegiatis non inſignibus, & ruralibus, in quibus adeo tenues ſunt redditus, ut Canonici aliunde non habentes unde vivant, non habeant. *Inſtitut: Eccleſ:* 107. §. 2. Ex Decret. S. Congregat.

Abſentia in Choro per tres Menſes non intelligitur permiſſa a Tridentino, ſi Eccleſiæ Conſtitutiones ſervitium totius anni abſque ulla intermiſſione requirant, ut explicatum eſt in Decreto S. Congregationis. *Inſtitut: Eccleſ:* 107. §. 31. Qua in re nulla contraria conſuetudo etiam immemorabilis admittitur, ut cenſuit S. Congregatio in ſuo Decreto. *Ibid:*

Ad vacationem trium menſium conceſſam a Tridentino non requiritur licentia Epiſcopi, ſi tamen intra Diœceſim conſiſtant; requiritur autem, viciſſim, ſi ſe ab illa abſentent; petita tamen non debet ab Epiſcopo negari; ita ex Decretis S. Congregationis. *Ibid:* §. 36.

Canonici vigore trimeſtris a Concilio Tridentino ſibi conceſſi non poſſunt ſimul abeſſe a Choro ultra tertiam partem uno, & eodem tempore, nec vacationem hanc obtinere poſſunt tempore Quadrageſimæ, & adventus, & in Feſtis ſolemnioribus. Ita ex Decreto S. Congregationis. *Ibidem:* §. 34.

Pro abſentibus habentur, qui abſunt ab Eccleſiæ ſervitio tot vicibus, ut præſcripta quantitas trium menſium annuo ſpatio ſuperetur. *Ita* ex Decreto S. Congregationis. *Ibid:* §. 32. Hinc S. Congregatio in aliis Decretis, *Ibid:* §. 33. Relatis decidit pluſquam trimeſtre valere, ut cenſeantur abſentes. Nec approbavit eadem S. Congregatio illos, qui calculum conficiebant ab hora in horam, & non a die in diem. *Ibid:*

Ab-

Abſentes a ſervitio tempore vacationis non lucrantur Diſtributiones quotidianas, niſi conceſſæ ſint illis a Conſtitutionibus confirmatis a SS. Pontificibus ante Concilium Tridentium. Ita ex Decreto S. Congregationis. *Ibid.*

Canonici qui abſuerint ultra trimeſtre non ſunt citandi, ut veniant ad ſervitium Eccleſiæ, qua in re differunt a Curatis non reſidentibus, qui ex Concilii præſcripto citandi vel admonendi ſunt, ut contra illos procedatur. Vocandi ſunt igitur Canonici, ut deducant cauſam cur non debeant privari medietate, ſive omnibus fructibus juxta præſcriptum S. Concilii. Ita ex Decreto S. Congregationis. *Ibid:* §. 37.

Porro ut tunc procedatur ad privationem Canonicatus, præcedere debet trium annorum abſentia, tum expediendæ ſunt tres citationes contra abſentem, qui dein expectandus eſt per ſex menſes, iiſque elapſis, ſi non compareat, ad ſententiam privationis procedatur. Ita ex Decretis S. Congregationis. *Ibid:*

Attamen intra hoc triennium expectationis procedi poteſt ad ſuſpenſionem delinquentis juxta diſpoſitonem. Cap: *Ex tuæ de Cleric: non reſid:* Quod etiam fieri poteſt inchoata jam via procedendi a Concilio præſcripta; attamen tunc pergendum non eſt ad ſententiam privationis. Ita ex Decr: S. Congregat: *Ibid:* §. 38.

Quoad Diſtributiones Concilium Tridentinum *Seſſ:* 21. *Cap:* 3. *de Reform:* mandat, ut ſeparetur e Maſſa Capitulari tertia pars fructuum, quæ dividatur inter præſentes divinis Officiis adſiſtentes. Addit vero idem Concilium, quod ſi dignitates, & perſonatus Eccleſiarum Parochialium, & Collegiatarum muneribus ſuis defuerint, amittant diſtribu-

tio-

tiones, quæ applicentur *Fabricæ Ecclesiæ, vel alteri pio loco, arbitrio Ordinarii.* Quod postremum intelligitur de dignitatibus redditus suos habentibus a Mensa Capitulari discretis; nam illæ, quæ participant ex eadem mensa, distributiones amittunt, sed quæ accrescunt præsentibus. *Institut: Eccles:* 107. §. 41.

Vetat insuper sacrum Concilium *Sess:* 24. *Cap: XII. de Reform:* ne Chorales secum invicem paciscantur, ne mulctentur absentes. Vetat etiam ne gratis condonentur distributiones iis, qui non interfuerint, cui Decreto insistens S. Congregatio Concilii semper negavit valere istas condonationes. *Ibid:* §. 42.

Hoc tamen non obstante fas est Episcopo transgressores istos ulterius punire, ut sæpius respondit S. Congregatio. *Ibid:* §. 44.

Cæterum cum sacrum Concilium exceptos judicet ab ea distributionum amissione illos, quos infirmitas, seu justa, & rationalis corporalis necessitas, aut evidens Ecclesiæ utilitas excusat; hinc Sacra Congregatio censuit in eo rerum eventu absentes non tantum suas distributiones non amittere, sed lucrari augmentum, quod fit ex distributionibus absentium sine causa. Quin & si quis discedens a Civitate sanus proponens reditum ad civitatem post legitimam vacationem, si interim ægritudine afficiatur, nec redire possit, adhuc distributiones lucratur, ac si præsens esset in Civitate, ut ex Decreto S. Congregationis. *Ibid:* §. 46.

Verum non omnis ægritudo excusat, nec omnes semper, nam si quis cum sanitate valebat, interesse negligebat, tunc etsi ægritudine gravetur, distributiones non obtinet, ut censuit S. Congreg: *Ibid:* §. 47.

Ac-

Accidere tamen posset, ut quis non vetaretur quidem exire domo, sed ægritudine, qua afficitur, adesse Choro non permitteretur. Hinc cæcus distributionibus potitur, etiamsi eam Officii partem, quam memoria tenet, in Choro non recitet, ut censuit S. Congregatio. *Ibid:* §. 48.

Deberi cæco distributiones ex ea die, qua lumine captus est, & non solum ex ea, qua se admitti ut præsentem postulavit, censuit S. Congregatio. *Ibid:*

Quin nec teneri illum subtituere alium pro onere Missarum in Collegiata eadem S. Congregatio alio Decreto censet. *Ibid:*

Quando pestis grassatur (quod judicium Episcopo remittitur) Canonici qui se absentant ab Urbe, vel Oppido distributiones lucrantur, ut ex Decreto S. Congregationis. *Ibid:* §. 50.

Nec privantur etiam, qui assueti alias interesse Choro, vexationibus injustis coacti se e loco seducunt, ut ex Decreto S. Congregationis. *Ibid:* §. 51.

Cujusmodi sunt etiam detenti injuste in carceribus, quæ injustitia tunc judicanda est ex sententia in ejus favorem lata, quæ in judicatum transierit; nam si interposita sit appellatio, exitus ejus appellationis expectandus est, quæ omnia ex Decretis S. Congregationis. *Ibid:* §. 52.

Sententia in favorem rei illa dicitur hic, qua reus ut innocens absolvitur per sententiam definitivam; sicut etiam qua ex *hactenus deductis* declaratur innocens; ac tandem ea, qua absolvitur cum clausula *non molestetur*. Non vero ea qua absolvitur cum *ex quo satis*. Hæc omnia ex Decretis Sacræ Congregationis. *Ibid:* §. 53.

Ex

Ex evidenti Ecclesiæ utilitate absentem ad Distributiones admittit Bonifacius VIII. in Cap: Unic: *De Cleric: non resid: in Sexto.* Quare absens a Choro causa negotiorum Ecclesiæ suæ, vel Capituli, distributiones percipit, ut sæpe censuit S. Congregatio. *Ibid:* §. 8.

Itaque Canonicus Theologus qua die legit, potest non amissis distributionibus a Choro abesse, etsi vacare illi posset, ut censuit Sacra Congregatio. *Ibid:* §. 55.

Hinc etiam Canonicus Pænitentiarius, vel alius Canonicus ab Episcopo deputatus in eum locum, dum actu audit Confessiones tuto abest a Choro, & distributiones obtinet, ut pluries censuit S. Congregatio. *Ibid.* §. 55. Si vero absit dum actu non audit confessiones, distributiones minime percipit, ut ex aliis Decretis S. Congregationis. *Ibid:*

Lucratur etiam fructus Præbendæ, non vero distributionum, etsi absens ille, qui habet Canonicatui suo adnexam, sed extra Civitatem, Curam Animarum; tenetur enim in Paræcia residere pro eo tempore, quo in Parochiali Ecclesia residet, & Sacramenta administrat. Ita ex Concilio Tridentino *Sess:* 22. *Cap:* 3. *de Reform:* addita Bulla 65. Sancti Pii V.

Qui vero habet Curam Animarum in ea Ecclesia, in qua est Caonicus, si toto eo tempore occupatur actu in exercitio eorum, quæ spectant ad Curam animarum, distributiones quotidianas obtinet. *Ibid:* §. 56.

Fas est Episcopis servitiis suis adjungere saltem geminos Canonicos Cathedrales, seu etiam Collegiatarum; attamen non potest seligere Canonicum, seu dignitatem, neque etiam Coadjutorem. Hos vero lucrari fructus præbendæ, non vero distributio-

nes

nes constat. Ita ex pluribus Decretis S. Congregat: *Ibid:* §. 57. 58.

Canonici, quos Episcopus mittit Romam invisuros sacra limina suo nomine, vel illum ea occasione comitantes, distributiones quotidianas non amittunt, ut pluries censuit S. Congregatio. *Ibid:* §. 59.

At si illum comitentur in visitatione Diæcesis, si omnes fructus sui beneficii in distributionibus quotidianis consistant, tunc lucrantur duas tertias partes earum, tertia amissa, quæ inservientibus accrescit. Ita ex Decr: S. Congr: *Ibid:* §. 59.

Ex lege Concilii Tridentini, *Sess:* 24. *Cap:* 12. possunt cogi Canonici *Episcopo celebranti, vel alia Pontificalia exercenti assistere, & inservire.* Porro ex Decretis S. Congregationis discimus Episcopo in Cathedrali celebranti in Pontificalibus inservire teneri omnes, iis exceptis, qui legitimis vacationibus absunt. Tenentur vero etiam præstare illi munus Subdiaconi; quod verum est etiamsi Episcopus celebret, seu Ordines ministret extra Cathedralem, intra Diæcesim, & suburbia; tenentur enim etiam tunc præstare munus Diaconi, Subdiaconi, Præsbyteri adsistentis, & duorum illorum Canonicorum, qui Episcopo Ordines ministranti cum Archidiacono adsunt. Ita ex pluribus Decretis S. Cong: *Ibid:* §. 60.

Porro hæc assistentia locum habet etiam cum Episcopus in sua Cathedrali præsens est Missæ, & divinis Officiis diebus Dominicis, & Festis etiam non solemnibus, & in diebus ferialibus Quadragesimæ. Quod verum est etiam, quando Episcopus in aliis Ecclesiis Civitatis pontificaliter celebrat, vel paratus assistit cum Pluviali, & mitra, aut cum cappa divinis Officiis, & Missæ solemni, alia Pontificalia exercet, si tamen numerus sufficiens Cano-

nico-

nicorum, & miniſtrorum in Ecclefia Cathedrali remaneat. Ita ex Decreto S. Cong: *Ibid:*

Valent etiam hæc, dum Epiſcopus in Ecclefia Cathedrali adeſt Concioni diebus quadrageſimæ, & aliis intra annum. Non vero ſi cum cappa aſſiſtit Concioni, quæ habetur in aliis Eccleſiis Civitatis, etiam exemptis. *Ibid:* §. 60.

In his omnibus rerum circumſtantiis Canonici, qui Epiſcopo inſerviunt, ſi actu debeant Choro intereſſe, non ſemper tamen obtinent diſtributiones. Illas enim non lucrantur, niſi cum aſſiſtunt pontificaliter celebranti, non vero Epiſcopo Diœceſim viſitanti, vel Miſſam privatam celebranti. *Ibid:* §. 61.

Animadvertendum eſt Canonicos non præſentes, de quibus ſupra diximus non privari diſtributionibus, non tamen participare de emolumentis Anniverſariorum, quæ ex voluntate Fundatorum diſtribui conſueverunt ſolum inter præſentes, ut ex Decreto S. Congr: *Ibid:*.

Demum diſtributiones quotidianas obtinent Canonici, & Beneficiati, qui interdum intra annum intra domum Religioſam clauſi exercitia ſpiritualia præſtant cum licentia Epiſcopi, non tamen ſi in Adventu, Quadrageſima, & Feſtis ſolemnibus id agunt; & ita agunt, ut ſervitio Chori nullum detrimentum inferatur. Ita ex Encyclic. Clementis XI. *Ibid:* §. 63.

Diſtributionibus etiam quotidianis non privantur Canonici, & Manſionarii emeriti, ſive ſi Coadjutorem habeant. *Ibid:* Debent tamen indultum hoc obtinuiſſe a S. Congre: vi cujus nec loci reſidentia adſtringuntur. Quanquam poſſunt ab Epiſcopo compelli ad aſſiſtendum Choro, ſi cultus divinus detrimentum patiatur. Ita ex Decretis S. Congregatio: *Ibid:* §. 64.

Por-

Porro si Coadjutor sive intra Civitatem ægrotet, sive extra, non tenetur Coadjutus assistere Choro, & nihilo secius lucratur distributiones, quæ ipsi omnino debentur, etiam cum iis emolumentis, quæ præsentibus accrescunt. *Ibid:* §. 65.

Distributionibus privatur Vicarius Generalis Episcopi, Canonicus Examinator quique in Tribunali S. Officii munus suum præbet, Ministri Camerales, scilicet Subcollectores spoliorum, & Decimarum, denique peregrinationes etiam sacras obeuntes, nisi illas egerint intra trimestre a Tridentino concessum. Denique nec Magistri Juris Canonici, & Sacræ Theologiæ in publicis Universitatibus docentes; qui tamen si recurrerint ad S. Congregationem, obtinent fructus Præbendæ, & si illi sint tenues, duas tertias partes distributionum, quod etiam postremum conceditur iis, qui causa studiorum in publicis Universitatibus absunt. *Ibidem:* §. 72.

Absentes vero causa studii ex Decreto Innocenti XII. si indultum sibi concessum non exhibuerint Ordinario loci, & in Actis Cancellariæ non registretur intra tempus in indulto præfixum, perinde est ac si non adfuissent. *Ibid:*

Coadjutoribus non conceditur indultum absentandi sese causa studii. *Ibid:*

Studium vero præstari debet in publica Universitate, ac prodest pro eo pariter tempore, quo Lector privatam lectionem habet, & non in Aula publicæ Universitatis, ut ex Decreto S. Congregationis *Ibidem.*

Si eo tempore, quo Officia persolvuntur in Choro, Capitulum congregandum sit, nisi urgens causa fuerit, Canonici non possunt absentare sese absque subtractione distributionum pro eo tempore, quo absunt, ut ex Decretis S. Congr: *Ibid:* §. 73.

Nec

Nec etiam deserere possunt Chorum, ut Missas celebrent, vel confessiones audiant, nisi Superior id jusserit; monetur tamen Superior ut ab his jussionibus abstineat, in Decreto S. Congreg: Anni 1573. *Ibid:* §. 74.

Dignitatem novam in Cathedrali Ecclesia erigere nemo potest, nisi unus tantummodo Summus Pontifex, ut pluries decisum in Sacra Congregatione Concilii notatur. *Tract: de Synod: Diœces: Lib.* 7. *c.* 75. §. 8. *l.* 12. *c.* 1. §. 8. *nov: Edit.*

Pro Canonico Theologali concursus indicendus est, ex Bulla Benedicti XIII. *Pastoralis Offic.*, ejus tamen collatio pertinet ad Pontificem ex Can: *Ad regimen* de Præbend: Concursus iste indicendus est ab Episcopo, a quo Examinatores destinandi sunt quatuor in Theologia Licentiati, sive Sæculares, sive Regulares, nec requiruntur Synodales. Concurrentes debent esse Doctores in Sacra Theologia, vel saltem intra annum tenentur Doctoralem Lauream in aliqua universitate approbata studii generalis assequi. Quæ omnia ex eadem Bulla resultant.

Acta vero concursus transmittenda sunt ad Romanum Pontificem, a quo dignior eligetur, ut in eadem Bulla, & *Institut: Eccles:* 57. § 4.

Nec sufficit Laurea Canonica ex responso Congreg. *Institut: Eccles:* 57. §. 4.

Nec sufficit etiam si hæc Laurea recepta ab aliquo privilegium obtinente, sed omnino requiritur obtinuisse in Universitate approbata, quod commune est omnibus beneficiis Lauream Doctoralem exigentibus, ut ex Bulla 70. S. Pii V. *Ibid:* §. 5.

Theologus Canonicus satisfacit suo muneri, sive legat Sacram Scripturam, sive Theologiam Scholasticam, ut sæpius resolvit Sacra Congregatio. *Ibid:* §. 6. Non tamen si legat Theologiam moralem, ut *Ibidem* §. 7.

Ex

Ex Præbenda Theologali ſegreganda eſt tertia pars, ex cujus redditibus data proportione ſolvenda eſt ſua portio Sacriſtiæ Metropolitanæ, reſpondens diebus, quibus Canonicus deeſſet ſuo muneri. *Ibidem.*

C A P I T U L U M.

Capitulum Eccleſiæ Cathedralis præcedere debet Capitulo Collegiatæ, adeo ut nec ſuſtineantur Conſtitutiones privatarum Eccleſiarum aliter decernentes, ut definivit Rota Deciſ: IX. poſt Murgam ad Conſtit: Apoſtol: *De Synod: Diœceſ: Lib: VII. Cap:* 65. *Vel.* 12. c. 1. §. 2. *nov: Edit.*

Capitulum Cathedralis Eccleſiæ ad Synodum ab Epiſcopo indictam invitandum eſt; teneturque Epiſcopus de Conſtitutionibus in eadem Synodo condendis, ejuſdem Capituli conſilium exquirere, non tamen ſequi illud adſtringitur. Si id negligat, & Conſtitutiones ſuas in conſulto Capitulo promulgaverit, illæ profecto, quod ad normam juris non ſint exactæ, firmitate carent. *De Synod: Diœceſ: l.* 12. *c.* 1. *per tot: &* §. 15. *&* 16. *nov: Edit*

Capitulum Cathedralis quamvis exemptionem obtineat, adhuc tamen ſubditur Legibus Synodalibus in iis, quæ verſantur circa morum, & diſciplinæ reformationem, ita declarante S. Congregatione. *De Synod: Diœceſ: l.* 13. *c.* 4. §. 8. *nov: Edit:*

Exemptio Capituli Cathedralis in eo præcipue ſita eſt, ut Epiſcopus extra viſitationem procedere nequeat contra aliquem Canonicum ſine duobus de Capitulo, adjunctis ad normam Tridentini *Seſ:* 25. *Cap:* 6. *de Reform:* Quamvis Epiſcopus ſine adjunctis de Capitulo poteſt illud viſitare ex Trid: *Seſſ:* 6. *Cap:* 4. *de Syn: Reform: De Diœceſ: Lib:* 8. *Cap:* 4. §. 8. *& Lib:* 13. *Cap:* 9. *nov: Edit.*

Capitulum sede vacante non potest in usus proprios convertere mulctas pecuniarias, & compositiones delinquentium, ut sæpius a S. Congregatione decisum est. *De Synod: Diœces: Lib:* 10. §. 4. *nov: Edit.*

C A P U C C I N I.

Capuccinis vetitum erat ex Constitutione quadam sui Capituli Generalis, ne peccata sua exponerent alteri, quam sui Ordinis Confessario, etiamsi longe abessent a Monasteriis sui Ordinis; verum Benedictus XIV. die 30. Martii 1742. facultatem fecit singulis eorum Sacerdotibus, & Laicis, longe a suis Monasteriis versantibus, ut possent cuicunque Sacerdoti Sæculari a suo Ordinario approbato, vel Regulari a suo pariter Superiore approbato peccata sua in confessione aperire, & ab eo absolutionem obtinere; etiam a casibus, & censuris in suo Ordine reservatis, addita tamen obligatione, ut ubi primum potuerint coram Superiore se sistant, & novam ab illis casibus, & censuris absolutionem obtineant. Ita ex Constitutione Benedicti XIV. *diei* 30. *Mart:* 1742.

C A S U S R E S E R V A T I.

Societates quædam ex vi suorum Privilegiorum non possunt ullo modo in quibusdam anni solemnitatibus eligere sibi Confessarium, a quo a casibus Episcopo reservatis, sine Episcopi licentia, absolvantur, ut præter Decisiones Sacræ Congregationis ferunt litteræ Benedicti XIV. incipientes *Pias Christi fidelium* relatœ, *De Synod: Diœces: Lib:* 5. §. 9. *nov: Edit.*

Denique accedentes in fraudem ad aliam Diæcesim, ut absolvantur a reservatis suæ Diæcesis absolvi non possunt ex Bulla Clementis X. *Supernæ magni. Ibid.*

Ca-

Canonicus Pænitentiarius vi sui muneris nullam habet facultatem absolvendi peccata Episcopo reservata, ut a Sacra Congregatione Concilii decisum refertur. *Ibid:* §. 8.

CAUSARUM COGNITIO.

Causæ omnes tam civiles, quam criminales exemptarum personarum in prima instantia coram Ordinariis locorum duntaxat cognoscendæ sunt, causis privilegiatis exceptis; neque committi possint etiam Auditori Cameræ Apostolicæ nisi per viam legitimæ appellationis. Si autem pendentibus causis in prima instantia impetrentur citationes in Signatura justitiæ, hæ quidem valent ad comparendum, vel adeundam Signaturam, non vero ad retardandam executionem processuum ad ulteriora. *Bullar: Tom: I. Constit:* 48. Ad Militantis §. 42. *& seq:*

Causæ beneficiales habent appellationem suspensivam ab eo interpositam, qui in prima instantia succubuit; nec nisi post sententiam definitivam apud Sedem Apostolicam sive in Petitorio, sive in Possessorio est locus sequestrationi fructuum *Clement: Unic: de Sequestr: Possess: & fruct:* neque aliter statui potest in Synodis particularium Ecclesiarum. Ita in *Tract: de Synod Diæces: Lib:* 12. *Cap:* 1. §. 3. *nov: Edit:*

Causæ omnes etiam civiles, & de re etiam profana, in quibus Ecclesiastici tanquam rei conveniuntur, semper cognoscendæ sunt in Foro Ecclesiastico, & in prima instantia in foro proprii Episcopi, nec etiam de Episcopi consensu transferri possent in prima instantia ad Curiam Romanam, nisi ita conventum sit inter partes, ut decisum refertur a S. Congregatione Concilii in *Institut: Eccles:* 40. §. 3.

Si vero Clericus laicum convenerit pro repetendis rebus Ecclesiæ suæ, quanquam de rigore juris cognitio hujus causæ pertineat ad Judicem sæcularem, tamen si consuetudo contraria invaluerit pertinere potest ad Forum Ecclesiasticum. Utrum privative vero, adeo ut conventio ista fieri non possit ad Tribunal Laicum, vel cumulative, ut possit ad utrumque, ex consuetudine decidendum erit. Quanquam in casu etiam, in quo valet privativa de licentia Episcopi potest causa ista agitari coram Judice Laico. *Ibid:* §. *V.* ut ex Decretis Sacræ Congregationis Episcoporum Regularium confirmatis brevi Pauli V. die 9. Martii 1617. *Ibid:* §. *V.*

CENSURA.

Censuræ majores, ut excommunicatio, suspensio, & interdictum, cum sint pænæ graves, ferri non possunt, nisi ex grauiori culpa, adeo ut suspensio a divinis ad longum tempus sicut & interdictum etiam personale, nisi sit partiale, ne valide quidem in levem culpam possit inferri ex sensu plurium DD. *De Synod: Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 44. §. 3. Quod valet etiam de censuris quoque comminatoriis, & ferendæ sententiæ. *Ibid:* §. 5. *l.* 10. *c.* 1. §. 2. *& seq: nov: Edit.*

Parcissimi esse debent Episcopi in censuris latæ sententiæ ferendis; cum enim extrema ea sit pæna, pro extremo remedio gravibus criminibus puniendis coercendisque reservanda est, ex constanti Sacræ Congregationis sensu. *Ibid Cap:* 45. *per tot: l.* 10. *c.* 2 *per tot: nov. Edit.*

Verumtamen prudenter ab Episcopis interdum sub pæna excommunicationis latæ sententiæ vetantur quædam ex natura sua leviora, sed ob grave scandalum, quod inde consequeretur, si res vetita fu-

fuisset neglecta, res ipsa postulat, ut ita provideatur: Ita Pontifex defendit Constitutionem suam, qua vetuit, ne dispensati in Quadragesima a comestione carnium, pisces degustent. *De Synod: Diæces: Lib: 7. toto Cap: 46. Ibid: c. 3. per tot:*

Censuræ ab homine latæ a nemine absolvi possunt nisi ab eo, a quo latæ sunt, vel ab ejus Superiore, si agnoscantur injustæ. *Institut: Eccles: 55. §. 11.* Adeo ut neque summus Pænitentiarius Romæ censuras illas in aliquem nominatim latas tollere consueverit, ne Jurisdictio Ordinariorum turbetur.

C E N S U S.

Census realis licitus est, & immunis ab usura, nam venditur, & emitur jus percipiendi partem fructuum ex alieno fundo, quæ fructuum portio est pensio singulis annis solvenda. *De Synod: Diæces: Lib: 7. c. 48. §. 54. l. 10. c. 5. §. 4. nov: Edit.*

Census vero personalis dubium est num de sua natura sit usurarius nec ne. Constat tamen vetitum esse ex Constitutione S. Pii V. in qua constituuntur census conditiones. *Ibid: §. 4. Vide ibid: n. 68. Ibid. nov. Edit.*

Num conditiones illæ, quoad ea, quæ non sunt de jure naturali, ac divino, ex contraria consuetudine legitime præscripta cessarint obligare apud quasdam Nationes, dubium est. Ac pro Hispania idem Pius V. concessit non obligare, ut ex Guttierez. *Ibid §. 5.* Et revera accidere posse, ut ea contraria consuetudo alicubi invaluerit scribitur. *Ibid:* Monet tamen Pontifex etiam in iis Diæcesibus, in quibus Piana Constitutio non viget, ut a censibus personalibus, præsertim utrinque redimibilibus abstineatur. *Ibid: §. 6. Ibid: §. 5. nov: Edid:*

CHO-

CHOREÆ.

Choreæ quamvis ex sui natura sunt licitæ, vix tamen in actu, quomodo nunc fiunt, permitti possunt, cum plerumque sint peccandi occasio. *Instit: Eccles:* 76. §. *V.*

Choreas vero a Clericis non sine peccato gravi agi posse Theologi plerique asserunt, ut firmatur. *Institut: Eccles:* 76. §. *VII.* Quin & prohiberi possunt, ab Episcopis Clerici omnes, ne Choreas ducant, ne in illis ludant instrumentis, quin nec permittant eas fieri in suis ædibus Ecclesiasticis, Canonicalibus, Parochialibus, seu etiam Beneficialibus deputatis pro domicilio Beneficiati, etiamsi illæ fierent nomine consanguineorum ibidem cohabitantium, quæ verba sunt Decreti S. Congregationis relati. *Institut: Eccles:* 76. §. 8.

CHRISMA.

Ex can: *si quis de alio de Consecr:* dist: 4. colligitur vetitum esse Parochis aliud Chrisma quam ab Episcopo suo consecratum adhibere. *Institut: Eccles:* 81. §. 2. Omni quacunque exemptione exclusa, ut ex Passerino. *Ibid:*

Cum novum benedicitur, vetus comburendum est, nec licet absque necessitate veteri Chrismate uti ad extremam Unctionem, cum novum haberi potest, ut ex can: 122. distinct: 4. *de Consecratione* colligunt Doctores. *Ibid:* §. 4.

Licitum est oleo consecrato admiscere aliquid olei non consecrati, quod attamen fit minori quantitate quam consecratum; sed nec fas, nec ratio permittit, ut vetus oleum, cum potest novum haberi, ea admixtione perpetuetur. *Ibid:* §. 4.

Cum Fontes die Sabbati sancti a Parochis benedicuntur, præstaret novo Chrismate ab Episcopo die V. in Cæna Domini ejus anni benedicto ritum peragere. *Ibid:* §. 5.

Ex jure communi Cap: *Omni tempore* Distinct: 4. de Consecr: non licet deferre sacra olea nisi Subdiaconis, vel Diaconis, vel Sacerdotibus. *Ibid:* §. 6.

C L A U S U R A.

Clausura virorum quoad eorum Monasteria asseritur in Bulla REGULARIS DISCIPLINÆ. *Bull: Tom:* 1. *num:* 39. exqua eruuntur sequentia.

Tanquam abusus declaratur ingressus promiscue virorum cum fæminis intra septa, vel claustra Monasterii sub prætextu comitandi solemnes supplicationes, quæ fiunt intra eadem septa cum SS. Eucharistiæ Sacramento sive cum Sanctorum Reliquiis &c.

Confirmantur Constitutiones, & Sanctiones omnes Romanorum Pontificum super Claustra Monasteriorum. Denique revocantur quæcunque facultates dispensandi quoad eandem Clausuram a quocunque, & quibuscunque concessæ.

Suum tamen jus asseritur iis concessionibus, quæ ad favorem sunt quarumcunque nobilium fæminarum, eo quod eorum majores Fundatores, seu insignes Benefactores, ejusdem Monasterii extiterint, & de hac concessione confirmationem ab Apostolica Sede obtinuerunt. Sicut etiam asseritur iis fæminis, quæ sunt consanguineæ, & affines eorum, qui dominium obtinent in temporalibus loci, ubi situm est Monasterium, dummodo tamen Apostolica Concessio expedita sit in forma Brevis, vel sub plumbo, de qua re authentica documenta exhibita sint loci illius Ordinariis; dummodo tamen iis facultatibus utantur non ad evagandum per Monasteria, sed sola pietatis gratia, ac de eorum adventu, & ingressu certiores antea fiant Superiores &c.

Quoad Monialium clausuram provisum est in *Bulla Salutare in Catholica Bullar: Tom:* I. *num.* 40. qua in Constitutione hæc continentur.

Con-

Confirmantur Constitutiones omnes antecedentium Pontificum sub pænis in illis contentis.

Revocantur facultates omnes dispensandi quoad hunc ingressum, cuicunque & pro quocunque concessæ, & Transgressores subjiciuntur iisdem pænis, quibus subjacent violatores clausuræ Monialium.

Suum tamen jus conceditur quoad dispensationes Ordinariis locorum, & aliis respective Superioribus, qui jus obtinent dispensandi in casibus necessariis, & servatis de jure servandis.

Moniales post Professionem neque etiam ad breve tempus exire possunt e Monasterio, nisi ex aliqua legitima causa ab Episcopo approbanda. Causæ autem sunt ex Extrav: Pii V. incip: *Decori &c:* incendium, lepra, & epidemia, *Instut: Eccles:* 85. §. *XIV.*

In Consecratione tamen ex præscripto Pontificalis Romani exire debent e Clausura, & ingredi in Ecclesiam senioribus Matronis eas comitantibus, & statim ad clausuram redire. *Ibid:* §. 30.

Denique occasione consecrationis earumdem Monialium non licet Episcopo ingredi in clausuram, nec multo magis licet id agere Magistro cæremoniarum, & consanguineis consecrandarum Virginum. Ita ex eodem Decreto: *Ibid:* §. 21.

Violantes clausuram Monialium ad malum finem, non tamen prætextu facultatum obtentarum, non evitant excommunicationem reservatam Pontifici, quam etiam incurrunt admitttentes hujusmodi violatores, neque excusantur ex contraria consuetudine etiam post Concilium introducta. Ita ex alio Decreto Sacr: Congr. *Ibid:* §. XXI.

CLE-

C L E R I C I.

Clericis omnibus vetari ab Episcopo potest gestatio ficti capillitii; beneficiatis vero etiam in sacris non constitutis, sicut etiam cæteris sacris initiatis, fas est Episcopo id prohibere etiam sub excommunicatione, uti ex pluribus Decretis Sacr: Congreg: *De Synod: Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 60. §. *V. l.* 11. *c.* 9. §. 4. *nov: Edit: & Institut: Eccles:* 96. §. *V.*

Sacerdotibus vero sacrum operantibus nunquam uti licet eo capillitio, nisi de licentia Sacræ Congregationis, nec enim sufficit Episcopalis permissio, uti ex literis Innocentii XII. ad Nuntios Apostolicos & Episcopos datis. *Ibid:* §. 5. *nov: Edit:*

Sententia asserens omnem quamcumque venationem a sacris Canonibus interdictam esse Clericis magis juri conformis est. *De Synod: Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 61. 88. *l.* 11, *c.* 10. §. *nov: Edit:* Quare nimii rigoris damnandæ non sunt Constitutiones illæ Synodales Episcoporum, quæ indicta pœna clericos ab omni venatione removent. *Ibid:* §. 8.

Sententia quorumdam asserens non fore reos lethalis criminis clericos comœdiis quantumvis turpibus assistentes, si hoc fiat citra scandalum, & probabile periculum lapsus erronea, & scandalosa est. *De Synod: Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 61. §. 12. *l.* 11. *c.* 10. §. 12. *nov: Edit:*

Cleri non conjugati, beneficiati sine tonsura & clericali veste incedentes non quidem gaudent beneficio fori & canonis, ut ex Tridentino. *Sess:* 25. *Cap:* 6. *de Reform:* sed longe probabilius gaudent aliis privilegiis clericalibus, puta exemptione reali ab oneribus laicalibus, de quibus Cap: *Odoardus de solut.* cum Tridentinum non adimat illis nisi tantum privilegium Fori. & canonis. *De Synod: Diœces: L.*

7. *C.*

7. cap: 66. §. 2. *l.* 12, *c.* 2. §. 1. *nov: Edit:* Quin etiam per legem Tridentini non privatur Episcopus jurisdictione puniendi illos tanquam sibi subditos; neque enim Lex Tridentina aliud operatur, nisi ut Clericus delinquens forum sæculare declinare nequeat. Ita decisum refertur a S. Congregatione apud Sperellum. *Dec:* 17. *n.* 33. 34. *Ibid:* §, 4. Insuper ex alio Decreto dato Archi-Episcopo Neopolitano, jus est Episcopo eosdem clericos delinquentes, quando neque a jure neque ab homine per declarationem non sunt denudati privilegiis clericalibus e manibus judicis laici repetere. *Ibid:* Est autem hoc decisum quoad clericos conjugatos a S. Congregatione. Immunitatis in causa Alatrina Jurisdictionis die 27. Martii 1683. *Ibid:* § 5.

Clericos post dimissionem clericalis vestis committentes delictum, iterumque illam resumentes, si absque dolo, ac fraude id egerint gaudere privilegio certum est. Vicissim constat illis non suffragari, si egerint cum fraude. Cognoscere tamen de fraude non est judicis sæcularis, sed Ecclesiastici. Utrum vero de fraude ista prius constare debeat ad hoc, ut Judex Laicus possit procedere realiter contra bona clerici, quæstio est inter Doctores, in qua affirmativa sententia facilius admittitur. Porro in fraudem resumere habitum censeretur ille, qui post relictam vestem crimenque commissum, actus in carcerem a judice sæculari, fuga se vel aliqua ratione subtraxit, tuncque clericalem vestem resumpsit. *De Synod: Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 67. §. 1. 2. *l.* 12. *c.* 3. §. 1. & 2. *nov: Edit:*

Non potest Episcopus generali constitutione cavere, ne clerici tonsurati post vestis dimissionem iterum illam resumant sine licentia Episcopi, ut decisum a S. Congregatione refertur. §. 3.

Ad

Ad hoc autem, ut evitentur ea in re diſſenſiones inter utramque poteſtatem Eccleſiaſticam & Laicam ſuadendum, ut Epiſcopus per edictum generale mandet clericis, ut incedant in habitu, & tonſura, ac deſerviant alicui Eccleſiæ per certum tempus; quo elapſo tranſgreſſores admoneat tribus diſtinctis vicibus, ut parcant. Contra venientes dein per ſententiam declaret eos propria culpa excidiſſe a juribus clericalibus, neque deinceps ád ea reſtituendos fore. Hujus ſententiæ vi tranſgreſſores illi neque reſumpta veſte privilegio fori gaudent. *Ibid:* § 4.

Eccleſia, cui inſerviendum a clerico eſt, ut fori privilegio fruatur deſignanda eſt ab Epiſcopo; ſi tamen alteri a deſignata inſerviat, adhuc gaudeat, ut a S. Congreg: deciſum refertur. *Ibid: Cap:* 69. *n.* 3. *l.* 12. *c.* 6. §. *nov: Edit.*

Non incedentes in habitu, & tonſura, præcedente admonitione, etiam per edictum ſuſpenduntur ab ordinibus, Officio, & fructibus beneficii ex Trid: *Seſſ:* 14. *Cap:* 6. *de Reform:* Quin & ex Bulla *cum ſacroſanctam* Sixti V. privantur ipſo facto omnibus dignitatibus, canonicatibus, & beneficiis ſimplicibus, ac penſionibus. Ab his vero pænis excipit in alia Bulla habentes penſionem non excedentem ſummam ducatorum ſexaginta de Camera. Quæ tamen poſtrema diſpoſitio cum agat de penſionibus, non revocat diſpoſitionem prioris Bullæ, quæ ligat etiam beneficia minoris valoris, ut ex Sacra Congregatione firmatur. *Inſtitut: Eccleſ:* 71. *n.* 12.

Clerici ab exercitio ſui Ordinis ſuſpenſi, ſi ab eo ſe abſtinuerint, eſto abſque prævia abſolutione ad altiorem ordinem tranſierint, quamquam id agant ſacrilege, irregularitatem non incurrunt, quæ eſt magis communis ſententia. *De Synod: Diœceſ: Lib:* 12. *Cap.* 3. *n.* 6. *nov: Edit,*

Cle-

Clericis ne ad sacros, & ulteriores Ordines ascendant, prohibere potest Episcopus de occulto eorum crimine ex informata tantum conscientia conscius, sicut eo modo suspendere clericos a divinis ut S. Congregatione decisum traditur. *De Synod: Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 71. §. 3. *l.* 12, *c.* 8. §. 3. *nov: Edit:* Quod adeo verum est, ut nullo jure obstringi possit ad causam ejus suspensionis manifestandam. Fas est tamen reo querelas tantummodo suas, non appellationem Sedi Apostolicæ exponere, ut ex responso S. Congregationis traditur. *Ibid:* §. 4. Ex quo fit, ut, etsi reus appellationem interposuerit, si interim ordinem suum solemniter exercuerit, continuo irregularitatem incurrat. *Ibit:* §. 5.

Clerici antequam ordinentur in sacris studium saltem Theologiæ Moralis præmittere tenentur, ita enim intelligenda est sanctio Tridentini in *Seß:* 23, *Cap:* 14, injungens ut ordinandi *ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac administranda sacramenta idonei comprobentur;* atque hoc injunctum esse a Benedicto XIII. confirmando Bullam *Apostolici ministerii* &c. datam pro reformatione Clero Hispaniæ, & tanquam normam pro aliis Episcopatibus. *Institut: Eccles:* 2. §. 4. & 5.

Clerici ordinandi in sacris cogendi sunt ad præmittenda exercitia spiritualia decem dierum, ut olim Episcopis Italiæ, & insularum adjacentium mandavit in encyclica Innocentius XI. & innovavit alia encyclica Clemens XI. *Institut: Eccles:* 104, §. 5.

Non debet Episcopus præcipere, ut clerici minoribus ordinibus initiati, vel etiam majoribus Subdiaconatus &c. ad sacros ordines ascendant, etiamsi id facile constituat ad evitanda scandala minorum clericorum, qui otio, & vitiis se dedunt; id enim

Ecclesiasticæ disciplinæ repugnat: *De Synod: Diœcesi Lib: XII. cap: 4. §. 2. nov: Edit:* Id tamen verum est, siquidem clerici nullum beneficium Ecclesiasticum obtineant, vel obtineant quidem beneficium, sed non ex illis, quibus adnexum est onus suscipiendi sacros Ordines *Ibid:* §. 3. Qui enim obligationem beneficio suo adnexam neglexerint beneficio privantur. Ex Trid: *Cap:* 12. *Sess:* 24. *de Reform:* nisi tamen justo impedimento excusari possint: *Ibid.* §. 6. saltem dummodo hoc impedimentum ab illis prævisum non fuerit, antequam beneficium acceperint.

Excipiuntur tamen nisi aliter exposcat necessitas Ecclesiæ. *Ibid:* §. 7.

Sacerdotum penuria non satis est causæ, ut Clerici illiterati ad sacros Ordines promoveantur, ut a S. Congregatione Concilii decisum refert Fagnanus in Cap: *Quæris n.* 18. *De Ætat; & Qualit: præficiend:*

Clerici interdictum est ex Constitutione S. Pii V. *Quæ Ordini* ne quid in testamento relinquat filiis suis illegitimis, eorumque filiis, ac descendentibus, consanguineis, & affinibus, sive ex redditibus ex bonis Ecclesiasticis sive ex patrimonialibus comparatis, etiamsi filii illi ante testatorem obierint. Attamen Sanctio ista non excludit quominus alimenta filiis illegitimis debeantur etiam ex redditibus Ecclesiasticis. Cum vero vetatur legatum in favorem consangineorum ejusdem filii, hoc tantum valet in casu, quo relicta ejus consaguineis per quemdam circuitum cedant in commodum ejusdem filii illegitimi. *De Synod: Diœces: Lib,* 13. *Cap:* 24. §. 21. *nov: Edit:*

CONCILIUM - TRIDENTINUM.

Consuetudo contraria Decretis Sacri Concilii Tridentini non est attendenda, quia in Bulla Pii IV. quæ legitur in fine ejusdem Concilii, legitur

De-

Decretum irritans ea omnia, quæ obstent eidem Sacro Concilio, ex quo sit ut irritatio ista cadat supra omnia obstantia singulis Capitulis ejusdem: *Institut. Eccles*: 60. §. 7.

Cum in Sanctionibus Concilii additur: *Salva semper auctoritate Sedis Apostolicæ*, quæ semper addita voluit idem Concilium *Sess*: 25. *Cap*: *Final* cum de reformatione morum, & Ecclesiastica disciplina agitur, tunc in dispensationibus a Romano Pontifice concessis semper intelligitur derogatum Sanctioni ejus Concilii, etiamsi hæc derogatio non exprimatur juxta ac definitivit S. Pius V. in suo motu proprio apud Garciam *de Benef*: *Part*: 4. *Cap*: 5. *n*. 32. & 33. & censuit Sacra Congregatio Concilii, *De Synod*: *Diœces*: *Cap*: 24. §. 23. *nov*: *Edit*:

C O N C I O.

Parochi singuli tenentur Concionem habere in suis Ecclesiis, nec excusantur ex consuetudine etiam immeborabili, sive quod in aliis Ecclesiis conciones habeantur, sive ex infrequenti auditorum numero. Ita Innocentius XIII. in sua Constitutione pro reformanda disciplina Regum Hispaniæ, quam Benedictus XIII. Confirmavit ut esset norma cæteris Ordinariis. *Institut*: *Eccles* 10. §. 3. Sufficit tamen pro concione allocutio pia, singulis festis, ut respondit S. Congregatio die 8. Augusti 1732.

Concionatores Regulares tenentur petere ab Episcopo benedictionem, etsi velint in Ecclesia sui Ordinis conciones habere, ex Bulla Clementis X. *Suprema*, *Institut*: *Eccles*: 27. §. 8. In alienis vero Ecclesiis licentia, & benedictio Episcopi etiam Regularibus requiritur ex Tridentino *Sess*: 5. *Cap*: 2. *ibidem*.

Interdici potest Regularibus prædicatio etiam in suis Ecclesiis facta eo tempore, quo Episcopus per sei-

teipsum concionem habet etiam in alia Ecclesia. *De Synod. Diœces: Lib: 7. Cap: 43. §. 7. l. 9. c. 17. §. 7. non: Edid.*

Si vero Episcopus coram se prædicare faciat, seu prædicationes etiam in sua Ecclesia audiat pro consueto more Adventus, & Quadragesimæ, prohibere non potest Regulares ne eodem tempore in suis Ecclesiis prædicent. Nequeunt vero prohibente Episcopo prædicare eo tempore, quo Episcopus ex publica causa convocatis Clero, Magistratu, & populo coram se prædicare facit; quod ex Clementina *Dudum de sepulturis* eruitur. *De Synod: Diœces: Lib: 7. Cap: 43. §. 7. Ibid: nov: Edit:*

Concionem proprii Parochi, quam in Parochiali Ecclesia diebus festis habet, auscultare parochiani non tenentur, præcipiente licet Tridentino, cujus sanctionem contraria modò consuetudo abrogavit. *De Synod; Diœces: Lib: 7. Cap: 64. §. 13. l. 11. c. 14. §. 13. nov: Edit:*

Concionatores si per scurrilitatem *Verbum DEI, veluti in scenam adducunt*, *non levem culpam* admittunt, *sed grande piaculum*, ita ex verbis encyclicæ S. Congregationis Concilii sub Innoc: XI. datæ 6. Julii 1680. *Institut: Eccles. 27. §. 15.*

C O N C U R S U S.

In Concursu ad Parochialem, si collatio pertinet ad Episcopum, judicium de digniori ex approbatis ab Examinatoribus pertinet ad illum; si vero beneficium sit Patronatus Ecclesiastici, tunc prælatio ad Patronum spectat. Si patronatus sit laicus, ab Examinatoribus deputatis approbandum, sed sine concursu, Patronus debet eligere. Si tamen in Patronatu laicali plures sint Patroni, & a singulis suus præsentetur, ita ut singuli non habeant jus præ alio, tunc concursus instituendus est, & ad Episcopum

per-

pertinet præelectio inter approbatos, ut ex Decreto S. Congregationis apud Barbosam. *De Synod: Diœces: Lib:* 4. *Cap:* 8. §. 8. & 9. *Ibid:* & *in nov: Edit:*

Sede vacante in concursibus electio est Vicarii Capitularis, nam ad illum tota jurisdictio Capituli devolvitur. §. 10.

In concursu examinatores tenentur judices esse non tantum doctrinæ, sed & cæterarum dotum, quæ necessariæ sunt ad Parochiale Officium. Ita Pontifex in Bulla CUM ILLUD *Bull: Tom: I. num:* 68. In concursu habendo hæc servanda. *Ibid:*

Habita notitia vacationis Ecclesiæ, Episcopus Vicarium deputet cum emolumento ejus arbitrio assignando.

Episcopus Publicet edictum concursus, præfinito tempore ejus habendi, intra quod tempus concurrentes deferant personæ ab Episcopo deputandæ suarum qualitatum, meritorum, & munerum documenta sincera, sive judicialia; quæ eo tempore elapso nequaquam recipiantur.

Die ad concursum indicta, summa eorum documentorum a Cancellario Episcopali confecta tradatur illi, qui concursui præest, & singillatim omnibus Examinatoribus. Tum habeatur concursus assignatis singulis concurrentibus iisdem quæstionibus, eodemque Evangelii textu, super quo sermonis aliquid concurrentes præscribant. Hæc omnia dictentur omnibus eodem pariter tempore, & in eodem conclavi clausis; assigneturque omnibus congruum tempus ad respondendum. Responsa sua quisque manu scribat sermone latino, suaque itidem manu subscribat. Sermo ad populum habendus vernacula lingua scribatur. Responsa demum ipsa subscribat tum Cancellarius concursus, tum Superior, qui præest, ac demum Examinatores singuli.

Te-

Tenentur etiam ab Examinatoribus concurrentes qua peritia polleant in lingua latina, tradendo illis explicandum aliquid sive de sanctis Patribus, sive de Concilio Tridentino, aut Catechismo Romano, quod oretenus fieri potest.

Responsa ita subscripta etiam ab Examinatoribus, qui pauciores tribus esse non possunt, una cum notula compendiaria requisitorum tradantur Cancellario custodienda, penes acta secreto nemini ostendenda.

Si quis appellandum duxerit a mala relatione Examinatorum, vel irrationabili judicio Episcopi, coram Judice appellationis acta integra concursus introducantur, qui illis non visis, nec aliter quam ex illis sententiam suam ferat, tam respectu doctrinæ, quam morum.

Si in casu dictæ appellationis Episcopus censeat significandum Judici appellationis secretam causam, ob quam motus fuerit ad alium eligendum, poterit sub secreti lege illam Judici etiam per literas significare.

Quod si Episcopo suspecta sit fides Judicis de secreto illo prodendo, literis suis eadem deferat Sacræ Congregationis Concilii Præfecto.

Judex appellationis, quando appellatio fit a malo judicio Episcopi, seu mala relatione Examinatorum, cognoscere debet non solum de doctrina, sed etiam de cæteris dotibus electi ab Episcopo.

Si Judicis appellationis sententia conformis sit electioni Episcopali, tunc ab appellatione ulteriori cessandum est. Secus vero si acciderit, liceat præelecto Episcopali secundo, & tertio appellare. Demum cui duæ conformes adsistunt sententiæ, ille victor habeatur.

Si vero beneficium curatum, dignitas, & canonicatus a Sede Apostolica conferendum sit, tunc

 con-

concurſus non expectata ulla Pontificis venia, ab Epiſcopo indicatur. At ſi beneficium curatum ſit, & reſervatum ſit tantummodo ratione menſium, Epiſcopus eligat magis idoneum, & illum Datariæ ſignificet, cui acta concurſus, niſi requirantur, non tenentur transferre. Viciſſim transferat illa, & ſuſpendat a ferendo judicio, ſi reſervatio ex alio quovis capite ſit. Licebit tamen Epiſcopo denuntiare illum, quem credit magis idoneum fore beneficio, ſicut & ſi alicui occulta aliqua cauſa obſit, ne beneficium obtineat: *Ibid:*

CONFESSARIUS.

Confeſſarii temere interrogantes pænitentes ſuos de ſocio criminis, alioquin denegantes abſolutionem, ſuſpenſionis ab Officio cenſuram ſententiæ ferendæ incurrunt, peccant graviter, & ſunt denuntiandi, ſi agnoſci poſſit hanc ſibi praxim tanquam licitam ſtatuiſſe. Sicut etiam denuntiandi ſunt, qui id licere docent. Ita Benedictus XIV. in Conſtitut. *Ad eradicandum &c.* Ibi etiam additur pænitentes illos, quos ad prodendum nomina complicum Confeſſarius adegerit, non teneri ad denuntiandum eoſdem Confeſſarios, id agentes ex quadam imprudentia, ac ſimplicitate, quique eidem praxi addicti ex circumſtantiis agnoſci non poſſint.

Confeſſarii pænitentes ſuos ad turpia ſollicitantes denuntiandi ſunt ab eodem pænitente, quæ denuntiatio fieri debet, etiamſi Confeſſarius ſit ſimplex Sacerdos, & Juriſdictione careat.

Etiamſi pariter ſollicitationi ipſe pænitens conſenſerit.

Etiamſi poſt ipſam ſollicitationem tempus longum jam effluxerit.

Etiamſi ſollicitatio fiat a Confeſſario non pro ſe, ſed pro alio. Con-

Confessarii caveant, ne pænitentes, quos noverint ab alio sollicitatos absolvant, nisi prius, sive denuntiationem fecerint, vel saltem promiserint se denuntiaturos quamprimum poterunt. Ita in Bulla SACRAMENTUM POENITENTIÆ Bull. *Tom I. n.* 20,

Confessarius caret omni auctoritate. & jurisdictione absolvendi socium criminis in ordine ad illud crimen cum illo commissum; etsi nihilominus ausus fuerit absolutionem hanc impertiri, ipso facto incurrit excommunicationem Summo Pontifici reservatam; quæ absolutio socii criminis neve in ipso Jubilæo, vel privilegio Bullæ Cruciatæ impendi valet. *Ibid:*

In mortis vero articulo si adsit quicunque alius Sacerdos, qui præsenti necessitati provideat, & Confessarius socius criminis nihilominus pænitenti alias disposito impenderit absolutionem, absolutio quidem ipsa valet, ac Confessarius lethaliter peccat, & excommunicationem reservatam incurrit. Quare non potest id agere Confessarius, nisi cum necessitas urgeat mortis, nec adsit alius Sacerdos saltem simplex, qui impertiri eandem absolutionem possit; vel saltem nisi ipse non posset ab hoc munere vacare sine gravi infamia, vel scandalo. Tenetur proinde omnia media adhibere citra scandalum, vel infamiam suam ad hoc, ut ipse se subtrahat, & alium si fieri possit substituat. Ita Pontifex in declaratione prioris Bullæ *Sacramentum Pœnitentiæ* nova sua Bulla *Apostolici muneris.* Bull. *Tom. I. num.* 120.

Injungitur Ordinariis, ut in approbatione Confessariorum constitutionem Gregorii XV. & præsentem Benedicti XIV. ab omnibus Sacerdotibus approbandis attente legi, & observari curent. Ita

In Bulla *Sacramentum Pœnitentiæ.* Bulla *Tom.* I. num. 20.

Confessarii absolutio data ignorantibus necessaria necessitate medii est invalida, Encyclica: *Etsi minime.* Bull: *Tom:* I. *n.* 42.

Si vero ignoret pœnitens necessaria necessitate præcepti, & rite doleat de hac ignorantia, ac emendationem promittat, posse absolvi judicat. *Ibid:* §. 12.

Confessarius si audierit pœnitentem, & non absolverit, requiraturque de attestatione confessionis in scriptis, debet illam Concedere, non tamen unquam affirmare debet se illum absolvisse, nec tunc pariter cum illum absolverit; nam alias si de aliquo hoc attestatus fuisset, & de aliqo non, revelationis Confessionis periculum subiret. *Institut: Eccles:* 45. §. 10.

C O N F E S S I O.

Nemo unquam quodcunque privilegium obtinens audire potest Confessiones sæcularium absque approbatione Ordinarii, idque valet etiam pro Confessionibus venialium, & mortalium, quæ alias clavibus subjecta sunt. Id etiam comprehendit eos, qui privilegium Bullæ Cruciatæ obtinuerunt, ut ex Bulla Benedicti XIII. *Institut: Eccles:* 86. §. 8.

Per Confessionem factam cuilibet Sacerdoti sæculari, vel Regulari ab Episcopo approbato satisfieri canoni *Omnis utriusque sexus* ex Constitionibus Clementis VIII. Ann. 1592. & Innocentii X. Ann. 1645. incipiente. *Exponi nobis* constat. *De Synod: Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 44. §. 4. *l.* 11. *c.* 14. §. 4, & 5. *nov: Edit:*

Etiam non commissa gravi culpa præceptum annuæ Confessionis obligat, ut quis se peccatorem saltem semel quotannis recognoscat, ut ex S. Thoma in 4. *Sent: dist:* 17. Q. 3. *A.* C. *Quæstiun:* 3. *Institut: Eccles:* 18. §. 4.

Pa-

Parochus quamvis plerumque credere debeat Parochiano suo afferenti Confessionem peregisse, si tamen prudenter credere non possit afferenti, abstinere debet ab administranda eidem communione etiam Paschali, ut ex Roncaglia. *Institut: Eccles:* 45. §. 15.

Si pœnitens tempore Paschæ absolutionem obtinuit, sed ex Consilio Confessarii admonetur, ut aliquo tempore abstineat a communione, potest parere absque peccato. Non tamen potest Confessarius ad arbitrium prorogare eam communionem, ut ex cap: *Omnis utriusque sexus de Pœnit: & Remiss: Ibid:* §. 16.

Possunt Episcopi limitatam facultatem audiendi Confessiones dare Regularibus, etiamsi post examen idoneos illos repererint: *Instit: Eccles:* 86. §. 9.

Quoad Confessionem factam laico in necessitate dum non adest copia Sacerdotis, de qua sermo fuit olim apud veteres Theologos, & etiam apud S. Thomam recte docet Pontifex, neminem ex veteribus illis agnovisse laicum esse verum Ministrum hujus Sacramenti; sed eam Confessionem testimonium esse animi demissi, & humilitatis, ex quo magis flectitur DEUS ad elargiendam uberiorem gratiam, qua quis ad contritionem & justificativam excitetur. Nihilo tamen secius hanc nunquam fieri præstat, cum multis incommodis sit obnoxia. *De Synod: Diœces: l. 7. c. 16. §. 1. & seq. nov. Edit:* Ubi recte ex Decreto Clementis VIII. Illicita esse, & invalida Confessio facta Sacerdoti absenti per internuntium notatur.

In locis ubi rarissimi sunt Sacerdotes, qui audiant Confessiones, sufficit ad eos approbandos scientia minus quam mediocris, ut ex Cardinali de Lugo. *Instit. Eccles:* 86. §. 12.

CON-

CONFIRMATIO.

Confirmationem Sacramentum esse novæ legis constat tum ex definitione Tridentini Sess: 7. Can: 1. cum ex Actuum 8. illis verbis. *Imponebant manus super illos & accipiebant Spiritum sanctum. Institut: Eccles:* 6. §. 3.

Sacramentum hoc conficitur impositione manuum Episcopi, & prece. Quandonam illud instituerit Christus, qui unicus est auctor Sacramentorum, incertum, num tunc cum imposuit manus capiti puerorum. *Matth:* 19. Num instituerit tantum, non ministraverit; num in ultima cæna cum dixit Apostolis: *Accipite Spiritum sanctum;* num tandem ipso Pentecostes die; ignoratur. *Ibid:* §. 5.

Quanquam gratia prodigiorum, quam olim infundebat, modo cessavit, id non amplius exigente Ecclesia, gratiæ tamen sanctificantis donum modo pariter datur. S. Augustino teste, *de Baptism: Lib:* 3. *Cap:* 16. Quæ tamen gratia Sacramentum recipientibus amoto peccati obice confertur, ut sit potius gratiæ præcedentis augmentum. Producit etiam robur & firmitatem quandam spiritualium virium, quibus diabolo resistamus. *Ibid:* §. 7.

Tandem characterem imprimit indelebilem, quo datur potestas quædam spiritualis in ordine ad aliqua gerenda, quæ a perfectioribus agenda sunt. Ex quo fit, ut reiterari non possit. *Ibid:* §. 7.

Necessitatem quam vocant absolutam hujus Sacramenti recipiendi nemo utique esse affirmaverit; sed vel in re, vel in voto plane necessarium est necessitate præcepti, & quidem divini tempore persecutionis. Neque Parochi, neque Parentes, nec qui sunt loco parentum, sunt eximendi a lethali culpa si non instent, ut subjecti sibi Parochiani, & quos habent subjectos Confirmationem ab Episcopo parato recipiant. *Ibid:* §. 9. & 10.

Quoad ætatem Chriſmandorum, ex Regula ordinaria conferendum eſt hoc Sacramentum pueris poſt ſeptenninum; ſed in aliquo extraordinario caſu juſta urgente cauſa non vetatur, quin poſſit etiam ante eam ætatem miniſtrari. Juſtam cauſam adeſſe conſtat, ſi facilis ad pueros illos in poſterum non ſit futurus Epiſcopi acceſſus, &c. Ita in Bulla pro Cophtis *Anno vertente.* & de Synod: Diæceſ: *Lib:* 7. *Cap:* 10. *& nov: Edit.*

Confirmationis Miniſter ordinarius eſt Epiſcopus; extraordinarius vero de Pontificis mandato Sacerdos quilibet eſſe poteſt, quod hodie certum eſt, licet olim Doctores quidam dubitaverint. *De Synod: Diæceſ: Lib:* 7. *Cap:* 7. *per totum.* Utitur tamen ſimplex Sacerdos Chriſmate ab Epiſcopo benedicto, quanquam probabilis eſt eorum opinio, qui tenent, Chriſma illud ex commiſſione Summi Pontificis benedici a ſimplici Preſbytero poſſe, nec deſint, rara quidem, exempla. *Ibid: Cap:* 8. *per tot:* Cæterum tenendum eſt irritam fore Confirmationem a ſimplici Preſbytero latino ex ſola Epiſcopi delegatione collatam; nam Romanus Pontifex ex conſuetudine in tota Eccleſia latina jamdiu recepta tacite ſibi hanc facultatem ſervaſſe cenſendus eſt. Hæc etiam reſervatio, utpote juriſdictionem reſtringens valet utique ad hoc, ut Epiſcopus juriſdictione ad delegandum careat. *Ibid* §. 7. *per tot: l.* 7. *c.* 8. §. 7. *nov: Edit:*

Confirmationis Sacramentum cum oleo, & Chriſmate etiam veteri, ſi novum haberi non poſſit, ſed tamen a Catholico Antiſtite benedictis conferri a P. Guardiano *S.* Sepulchri Ordinis Minorum de Obſervantia, ſi deſuerit Epiſcopus latini ritus, in ſua Diæceſi reſidens, conceditur a Pontifice ſuo Brevi incipiente *Cum ad infraſcriptum.* Id tamen perſonale

esse privilegium datum Gaurdiano petenti constat. Extat Bulla in Bull: *Tom: I. n.* 10.

Idem etiam concessum est a S. Congregatione, & confirmatum a Benedicto XIV. in sua Constitutione *Anno vertente* Bull: *Tom: III. num:* 30. Præfecto Missionum Ægypti, donec aliquis Catholicus Episcopus in Ægypto habeatur.

Confirmatio a Græcis Sacerdotibus collata in locis Græcorum, in quibus mos iste non est expresse improbatus a Sede Apostolica valere censenda est ex consensu tacito Romani Pontificis. *De Synod: Diœces: Lib: 7. Cap: 9. & nov: Edit:* & Constit: pro Cophtis Catholicis, *Bull: Tom: III. num:* 30. quæ constitutio incipit *Anno vertente.* In qua tamen monetur Chrisma illud benedicendum esse ab Episcopo.

Animi dispositiones ad digne recipiendum hoc Sacramentum sunt status gratiæ, quæ in adultis lethali crimine infectis comparatur plerumque per Sacramentum Pænitentiæ. *Institut: Eccles:* 6. *n.* 11.

Corporis dispositiones, non tamen necessario præmittendæ, sunt plerumque confirmandi, & confirmantis jejunium, quod consulit Pontificale Romanum. *Ibid:* §. 12.

Patrinus unicus assistere debet confirmando, mas maribus, fæmina fæminis, qui etiam Patrini debent esse confirmati. *Ibid:* §. 13.

Mares seorsum a fæminis accedere par esset, ut honestius res peragatur, ut ex Concilio Mediolanensi. *Ibid:* §. 13. Porro Patrinus manum suam dexteram dextero humero Chrismandi imponat: *Ibid:* §. 16.

Tempore pestis, eo morbo affectis non tenetur Episcopus hoc Sacramentum ministrare, cum Sacramen-

mentum hoc non sit absolutæ necessitatis. *De Synod: Diœces: Lib:* 13. *Cap:* 19. §. 6. *nov. Edit.*

In Confirmatione tempore pestis non potest fieri inunctio frontis mediante penicillo, nec sane valeret sic collata, cum ex consensu fere omnium Theologorùm ad valorem requiratur aliqua manûs impositio, quæ certe fieret cum alio medio, quam pollice, vel manu, confirmandi frons oleo liniretur. *De Synod: Diœces: Lib:* 13. *Cap* 19. §. 77. *nov: Edit:*

CONFRATERNITATES LAICORUM.

Duæ Confraternitates ejusdem instituti in uno, eodemque loco esse non possunt ex Bulla 105. Clementis VIII. Cum tamen amplior est civitas, vel populus frequens, binæ tolerantur. *Institu: Eccles:* 105. §. 86.

Si Confraternitas sit erecta in Ecclesiis Regularium exemptorum, subest tamen jurisdictioni, & visitationi Episcopi, cui jus est etiam visitare eorum capellas ibidem positas, in iis tamen, *quæ Confraternitatum gubernationem respiciunt.* Et si Confratribus incumbit onus manutenendi Altare, & illius cultum, sicut & ornamenta Altaris, onera Missarum, & divinorum Officiorum ibidem celebrationem &c. Ita ex resolutione Sacræ Congregationis. *Ibid:* §. 88.

Confraternitates Laicorum nequeunt aggregationem petere ab Archi-Confraternitatibus Romanis, nisi prævia approbatione ordinarii loci, seu Episcopi cum interventu duorum de Capitulo. Ita ex Constit. 115. Clem: VIII. additis Decretis S. Congregationis. *Ibid:* §. 89. Aggregatarum vero administratores rationem Episcopo reddere tenentur, ut ex eodem S. Congregationis Concilii Decreto. *Ibid:*

Hæc omnia valent etiam pro Confraternitatibus aggregatis Capitulo S. Joannis Lateranensis, sicut

eti-

etiam pro illis quæ fundatæ jam ſeſe eidem Baſilicæ annui tributi ſolutione ſubmittunt, ut ſæpe deciſum eſt. *Ibid* §. 90.

In ſolo vero Lateranenſi fundatæ Eccleſiæ, vel Oratoria ex Bulla XIX. Sixti V. non ſubſunt juriſdictioni ordinariæ Epiſcopi; ſed ut firmat Rota, utitur Jure delegato conceſſo illi a Tridentino *Seſſ. 6. Cap.* 4. & *Seſſ.* 24. *Cap.* 3. *de Reform.* vi cujus poteſt per ſe, & per alium eas viſitare, ut etiam probat Decretum Sacræ Congregationis. *Ibid:* §. 90.

Confraternitates Laicorum in Eccleſiis Parochialibus erectæ dependent a Parocho in functionibus Eccleſiaſticis non Parochialibus, ut ex Decreto S. Congregationis Rituum die 12. Januarii 1704. *Ibid.* §. 93. Quare eædem Confraternitates erectæ in Capellis, vel Oratoriis adnexis Parochialibus Eccleſiis, & ab eis dependentibus eandem a Parocho dependentiam habent, ex eodem Decreto. *Ibid:*

Erectæ tamen in Eccleſiis publicis, ſeu privatis, ab Eccleſiis Parochialibus ſejunctis, ab ea dependentia eximuntur, ut ex eodem Decreto. *Ibid.*

Quare Benedictiones, & diſtributiones candelarum, cum non ſint de juribus mere Parochialibus, ſicut etiam benedictiones mulierum poſt partum, Fontis Baptiſmalis (quæ tamen ambo fieri debent a Parocho) ignis, ſeminis, ovorum, & ſimilium, functiones omnes hebdomadæ ſanctæ, celebratio Miſſæ ſolemnis in feria V. in Cœna Domini, (quæ tamen ſpectat ad Parochos) pulſatio campanarum in Sabbato ſancto, (quæ tamen ſpectat ad Eccleſiam digniorem) celebratio Miſſæ ſolemnis in Feſtivitatibus ſolemnioribus ejuſdem Eccleſiæ, vel Oratorii, expoſitio quadraginta horarum, & benedictio, quæ ſit ſuper populo, expoſitio ſacrarum Reliquiarum, vel imaginum, fieri poſſunt in Oratoriis

Con-

Confraternitatum, etiam Parocho respective contradicente, ut in eodem Decreto. *Ibid.*

Insuper in iisdem privatis Confraternitatum Oratoriis cantari possunt absque licentia Parochi horæ Canonicæ ex eodem. *Ibid:*

In oratoriis eorum privatis licita est celebratio Missæ privatæ assentiente Ordinario tantum.

Earum Capellani non possunt Populo denuntiare festivitates, & vigilias, contradicente Parocho, ex eodem. *Ibid.*

Nequeunt Parochi invitis Confratribus in eorum Oratoriis a Parochiali separatis docere doctrinam Christianam, ex eodem. *Ibid.*

In eorum Ecclesiis publicis haberi possunt etiam negante Parocho conciones per totam Quadragesimam, & Adventum publicè, ex eòdem. *Ibid:*

Vicissim non potest in dictis Ecclesiis, nisi aliter disponente Episcopo, celebrari, seu cantari Missa ante Parochialem, ex eodem. *Ibid.*

Ad Parochum tamen spectat Officium funebre facere super cadaveribus sepeliendis in supradictis Ecclesiis, quando tamen defunctus tumulandus est subjectus Parocho, intra cujus fines est Ecclesia illa.

In Processionibus Confraternitatum extra ambitum suæ Ecclesiæ (quæ tamen fieri non possunt absque licentia seu Episcopi, seu Parochorum illorum, per quorum territorium transeundum est) Capellani illarum extra Ecclesiam propriam stolam deferre non possunt, ex eodem. *Ibid.*

Accedenti Episcopo ad Ecclesias earum publicas, quæ non sunt Regularium, neque proprium Rectorem beneficiatum habent, aspersorium a Parocho exhibendum non est. Ex eodem. *Ibid.*

Ex solo jure Parochiali cessante aliquo titulo, non

non poteſt Parochus Capellanos illarum cogere ad aſſiſtendum functionibus Eccleſiæ Parochialis. Ex eodem. *Ibid.*

Abſque Indulto Apoſtolico non licet in dictis Eccleſiis, quæ non ſint Parochiales, neque Regularium, retineri SS. Euchariſtiæ Sacramentum, neque ſi ea facultas adſit, abſque Ordinarii licentia poteſt ibidem dictum Sacramentum publice exponi. Ex eodem. *Ibid:*

Parochus nequit ſe ingerere in adminiſtratione oblationum, vel Eleemoſynarum in dictis Eccleſiis collectarum, neque retinere clavem capſulæ pro illis recipiendis expoſitæ. Ex eodem. *Ibid.*

Dummodo non impediant functiones, & divina Officia, poſſunt Confraternitates etiam erectæ in Eccleſia Parochiali pro libito ſe congregare abſque licentia, & præſentia Parochi ſicut & poſſunt propria bona adminiſtrare, & de illis diſponere independenter ab illo. Ex eodem. *Ibid:*

Non poteſt Parochus tanquam delegatus Ordinarii, aſſiſtens earum Congregationibus ſuffragium deciſivum ferre. Ex eodem. *Ibid.*

Plura tamen ex his, quæ exigere a Confratribus Parochus nequit, poſſunt tamen fieri de mandato Epiſcopi, ut in peculiaribus rerum eventibus ſæpe deciſum eſt a S. Congregatione. *Ibid:* §. 98.

Confratres non poſſunt quæſtuare etiam per propriam Eccleſiam, niſi de licentia Ordinarii, ut ex Decreto S. Congregationis. Miſſas vero ex quæſtuis illis collectas, celebrandas eſſe in eadem Eccleſia, non vero in Parochiali cenſuit S. Congregatio Concilii. *Ibid;* §. 132.

Inter Confraternitates Laicorum illa præcedit, quæ eſt in poſſeſſione præcedendi: & cum nihil ea de re conſtet, præcedere illa debet, quæ prius fac-

cis

tis induta eſt, ut ex Conſtit. 84. Gregorii XIII. conſtat. *Inſtitut: Eccleſ.* 105. §. 84.

Sed in Proceſſionibus, in quibus defertur SS. Euchariſtia, Confraternitas SS. Sacramenti, ſi ſacco induatur, præcedit cæteras, ut deciſum in Rota Romana, *Ibid:* §. 45.

CONSECRATIO.

Si parietes Eccleſiæ ſint deſtructæ, & a fundamentis iterum reædificentur, Eccleſia jam conſecrata iterum conſecranda eſt, ut ex Titul: *de Conſec. Eccleſ. vel Alt.* firmant Canoniſtæ. *Inſtitut: Eccleſ.* 67. §. 2. Officium vero recitari debet de priori conſecratione, non de ſecunda. *Ibid:* §. 6.

Altaris conſecratio plane diſtincta eſt a conſecratione Eccleſiæ, ut ex Pontificali Romano adnotatur. *Ibid.* §. 8.

CONSUETUDO.

Conſuetudo rationabilis & legitime præſcripta abrogat omnem legem humanam etiam canonicam ex textu *in Cap: final. de Conſuet.* nefas eſt tamen Epiſcopo juxta conſuetudinem Diæceſis ſuæ contra Canones Legem concedere; quod enim valeat conſuetudo, eſt ex quadam tolerantia Superioris Legislatoris. Nimiæ autem eſſet arrogantiæ, ſi Epiſcopus legem conderet contra legem Superioris. *De Synod: Diœceſ: Lib:* 7. *Cap.* 71. §. 7. *l.* 12. *c.* 8. §. 8. *nov. Edit.*

CONTRACTUS.

Contractus trium contractuum, qui a multis defenditur, ab aliis improbatur, a Pontifice præciſe non improbatur, ſed facultatem permittit Epiſcopis, ut in ſuis Synodis dehortentur ſubditos ſuos ab eo exercendo. *De Synod. Diœceſ. Lib.* 7. *toto capite* 50. *l.* 10. *c.* 7. *per tot. nov. Edit.*

Con-

Contractus *collatici* is eſt, quo bos terram arans traditur bubulco, qui ſolvit domino bovis certam portionem frumenti lege hac adjecta, ut ſi bos naturaliter moriatur damnum ſit domino, & bubulco commune. Si vero pereat culpa bubulci, is totum damnum ſubeat. Hic contractus approbatus eſt a Theologis, nonnullis adjectis conditionibus, quæ probatæ fuerunt a S. Congregatione Concilii die 6. Decembris 1730. *De Synod: Diœceſ: Lib.* 7. *Cap.* 51. §. 2. *l.* 10. *c.* 8. § 2. *nov. Edit.*

Contractus venditionis cum pacto francandi eſt, cum Titius vendit Sempronio prædium ſuum cum pacto redimendi rem venditam, prædium tamen retinet tanquam conductor, & pro conductione mercedem ſolvit, donec idem Titius ſibi illud prædium redimat. *In* hoc contractu pœnitens emptor a Confeſſario interrogandus eſt, num reipſa animum ſincerum habuerit emendi; ſimiliter, & venditor interrogandus eſt num ab emente pecuniam mutuam petierit, eumque renuentem induxerit ad uſuram obtegendam pallio pacti francandi. In utroque enim illo caſu ſubintelligitur uſura, adeoque illicitum judicandum eſt; ſecus vero non. *De Synod. Diœceſ. Cap:* 51. *Lib.* 7. §. 5. *Ibid.* §. 3. *nov. Edit.*

C R U X.

Crux eminens inter candelabra ſtatuenda eſt in Altari, ubi Miſſa celebratur, nec ſufficit crux nuda, ſed requiritur cum Crucifixi figura. Nec decet, ut parva crux apponatur, ut non ita facile occurrat oculis celebrantis, quare in ENCYCLICA ſua ad Ordinarios ditionis Eccleſiaſticæ mandat Pontifex, ut amoveantur cruces iſtæ parvulæ. Vide Bull. *Tom. I. num.* 17. ACCEPIMUS PRÆSTANTIUM.

Num

Num vero apponenda sit crux de more etiam cum exposita est adorationi Sacra Eucharistia, Congregatio sacrorum Rituum consulta semel mandavit apponi: iterum vero causa reproposita die 2. Septembris Anno 1721. decrevit, ut quælibet Ecclesia consuetudinem suam retineret. *Ibid:*

Num etiam necessaria sit crux si in tabula Altaris primam imaginem exhibet Crucifixus, Sacra Congregatio censuit hanc sufficere. *Ibid.*

Denique num committat peccatum grave celebrans in Altari, in quo crux abest, communis sententia tenet id quidem nonnisi venialem culpam inducere. *De Sacrif. Miss. Lib.* 3. *Cap.* 13. §. 1.

D I S P E N S A T I O.

Dispensationes sacræ Pœnitentiariæ cum diriguntur ad Confessarium ex approbatis ab Ordinario, executioni mandari debent a Confessario approbato ab Ordinario illius loci, in quo dispensatio illa præstari debet; nec valet si actu Confessarius non sit, sicut nec si approbatus fuerit tantum pro maribus, & dispensatio petatur a fœmina. *Institut: Eccles.* 87. §. 31.

Cum dirigitur Confessario Magistro in Theologia, vel Decretorum Doctori, requiritur laurea Theologiæ, vel juris Canonici in publica Universitate: nec aperiri literæ illæ possunt a simplici Regulari Confessario, nisi tamen Religio illa privilegium aliquod ea de re obtinuerit. *Ibid.* §. 11.

Si semel apertum fuerit breve Pœnitentiarii ab eo qui non habet titulum requisitum, non ideo tamen vitiatur rescriptum, sed sufficit si alteri habenti requisita consignetur. *Ibid.* §. 33.

Si semel electus fuerit executor potest nihilominus ex probabili sententia variari, quanquam non desint Doctores, qui oppositum opinentur. *Ibidem.*

Exe-

Executor certiorem ſe reddere debet de veritate cauſarum, ex quibus obtenta diſpenſatio eſt; non tamen requiſitis aliunde teſtimoniis, ſed ipſum diſpenſandum interrogans, niſi aliquando ipſe eandem veritatem reſciſſet; nec tenetur illum ſub juramento interrogare, ut eſt communis Doctorum ſententia. *Ibid:* §. 34.

Si tamen falſa narrare diſpenſandum ſciverit, non poteſt ad diſpenſandum procedere, niſi id ſciret ex præcedentibus diſpenſandi confeſſionibus, ut ex Sanchez. *Ibid:*

In ejuſmodi diſpenſationis literis, mandatur executori, ut diſpenſet audita prius Sacramentali confeſſione, & in ipſa confeſſione; nec liberum eſt illi extra confeſſionem rem exequi, ut omnes docent. *Ibid:* §. 35.

Cum pœnitentia in literis definitur, ea injungenda eſt; ſi vero committatur arbitrio Confeſſoris, non eſt illi liberum & ad arbitrium injungere; ſed ad prudentiæ leges dirigenda eſt, neque nimis rigida, neque lenior quam par ſit. *Ibid.* §. 37. 38.

Quoad clauſulam *dummodo ſit occultum*, cenſetur occultum ſi tantum ſeptem, vel octo in civitate id reſciant; in oppidis vero ſi quinque, vel ſex, quam ſententiam Scriptores, qui mentem ſacræ Pœnitentiariæ prope norunt, tuentur. *Ibid.* §. 45.

Si vero occultum impedimentum fuerit in loco ubi executioni mandanda diſpenſatio eſt; publicum vero in alio, ubi commiſſum eſt delictum, tutius tunc eſt executionem ſuſpendere, & de hac novitate ſacram Pœnitentiariam certiorem facere. *Ibidem.* §. 46.

Delictum olim publicum, nunc occultum ſi a die commiſſi criminis decennium elapſum ſit, ad hunc effectum cenſeri occultum judicant periti earum Theologi. *Ibid:* §. 48.

Si

Si quis rem vetitam præstiterit, sed publice creditur obtinuisse ad id facultatem, hujus peccatum ad hunc effectum creditur occultum. Si vero commisisse delictum resciatur, sed ignoretur inde consurgere impedimentum, profecto occultum quoad hunc effectum non censetur. *Ibid:* §. 48.

Clausula *dummodo occultum sit* exigit, ut nullo modo probari possit. *Ibid:* § 44.

Si delictum deductum sit ad Forum contentiosum a S. Pœnitentiaria censetur publicum. Si tamen data in eo fuerit sententia absolutoria criminis, per quam reus repertus sit innocens, & non culpabilis, vel ex hactenus deductis non repertus culpabilis, etiamsi id obtentum sit mediis illicitis, falsis testibus &c. adhuc censetur impedimentum occultum ad hunc effectum. *Ibid:* §. 49.

DOCTRINA CHRISTIANA.

In Ecclesiis ruralibus longe dissitis a Parochiali decernant Episcopi, ut Sacerdotes ibi sacris operantes populum doctrinam Christianam doceant. Encyclica *Et si minime* Bull. *Tom. I. num.* 42. Caveat tamen Parochus ne nimium tribuat alienæ operæ, sed cum pueri ad Sacramentum Eucharistiæ, & Confirmationis admittendi sunt, cum sponsi conjugio jungendi; per se illos tentet quid didicerint. *Ibid:* §. 14.

Non est tolerandus mos in nonnullis Diœcesibus obtinens, ut pueri unius Parœciæ in alia Parœcia doceantur Doctrinam Christianam; quemadmodum rescripsit S. Congregatio Consilii ad Cardinalem Lambertinum die 9. Augusti 1732. *Institut: Eccles:* 9. §. 10. sed singuli Parochi erudire suos debent, vel saltem curare; ut in Parœcia erudiantur. Non tamen reprehendendi sunt illi, qui in Eccle-

liis suis, licet non sint Parochis subjectæ, fideles eo confluentes docent, dummodo exhibeant Parochis nomina eorum, qui eo frequentant. *Ibidem.* §. 13.

Ludi Magistri, tam conducti a Communitate, quam non conducti, tam Clerici, quam Laici hortandi sunt prius, ut doceant suos Christianam Doctrinam, tum etiam cogendi, ex Decret. Congr. Concil. ad Archi-Episc. Spalatrens. die 17. Julii 1668. *Ibidem* §. 14.

Doctrinam Christianam non omnes scire æqualiter necesse est: plura enim scitu sunt necessaria Ecclesiasticis quam Laicis, plura adultis, quam pueris, & puellis; plura valentibus ingenio quam hebetibus. *Institut: Eccles.* 72. §. 19.

Si quis non credat explicite ea, quæ scitu necessaria sunt necessitate medii, multo probabilius est, illum nec valide absolutionem potuisse. Illicita est quidem certe in eo casu absolutio, nec potest Confessarius tuto uti opposita huic sententiæ, & absolutionem illis, qui hæc explicite ignoraverint, impertiri, ut ex propositione damnata ab Innocentio XI, constat. *Ibid:* §. 10.

Si quis vero ignoret ea, quæ necessaria sunt necessitate præcepti, dummodo nunc doleat, & proponat emendationem, absolvi utique potest, ut ex Theologis. *Ibidem.*

Cum puellis, quæ virgines non sunt, petuntque subsidia dotalia relicta virginibus, dispensat in occultis, & in foro conscientiæ tantum major Pœnitentiarius, tam pro obtentis, quam pro obtinendis quatenus tantum illæ in posterum honeste vivant. Bulla *Pastor bonus &c.* Bull. *Tom. I. n.* 95. §. 27.

DUEL-

DUELLUM.

Benedictus XIV. Anno 1752. die IV. Idus Novembris has propositiones ad duellum attinentes damnavit.

I. Vir militaris, qui nisi offerat, vel acceptet duellum, tanquam formidolosus, timidus, abjectus, & ad Officia militaria ineptus haberetur, indeque Officio, quo se, suosque sustentat privaretur, vel promotionis alias sibi debitæ, ac promeritæ spe perpetuo carere deberet; culpa, & pœna vacaret, sive offerat, sive acceptet duellum.

II. Excusari possunt etiam honoris tuendi, vel humanæ vilipensionis vitandæ gratia duellum acceptantes, vel ad illud provocantes, quando certo sciunt pugnam non esse secuturam, utpote ab aliis impediendam.

III. Non incurrit Ecclesiasticas pœnas contra duellantes latas Dux, vel Officialis militiæ acceptans duellum ex gravi metu amissionis famæ, & Officii.

IV. Licitum est in statu hominis naturalis acceptare, & offerre duellum ad servandas cum honore fortunas, quando alio remedio earum jactura propulsari nequit.

V. Asserta licentia pro statu naturali, applicari etiam potest statui civitatis male ordinatæ, in qua nimirum, vel negligentia, vel malitia Magistratus justitia aperte denegatur.

Vetat Pontifex in eadem Bulla, ne easdem propositiones quis defendat, publice vel privatim, divisim, aut conjunctim, etiam disputandi gratia; alioquin incidat ipso facto in excommunicationem reservatam Romano Pontifici. Mandat, in virtute S. Obedientiæ, ne quis eas & ne unam quidem in praxim deducat.

Confirmat præcedentium Romanorum Pontificum

 con-

constitutiones de duello, atque edicit, ut si quis in duello, sive publice, sive privatim indicto hominem occiderit, sive ille obierit in loco conflictus, sive extra, ex vulnere in duello accepto perinde habeatur ac homicida voluntarius, adeoque immunitate asyli non gaudeat, extrahi e loco sacro possit, data ab Episcopo facultate, quam illi Pontifex impertitur. Addit, quod si adhuc vivat graviter vulneratus in duello, & percussor recurrerit ad asylum, ac merito timeatur futurum, ut si mors acciderit vulnerati ille se proripiat, tunc si judicio peritorum grave vitæ periculum ex vulnere imminere censeatur, extrahatur ex asylo reus, præmisso decreto Episcopi, & cum assistentia Clerici ab eodem Episcopo deputati, & teneatur carceribus clausus, exacta tamen a Judice promissione, ut si forte vulneratus vitam proroget ultra tempus de homicidio præscriptum, restituat illum Ecclesiæ; alioquin incurrat pœnas a Benedicto XIII. in persimilibus casibus de homicidis loco sacro extractis, & non restitutis constitutas. Demum privationem sepulturæ, quam incurrunt duellantes in sanctione Tridentini, declarat incurri etiam ante sententiam Judicis, si forte decidat etiam extra locum conflictus ex vulnere in duello publico, vel privato accepto, etiamsi ante mortem certa signa pœnitentiæ dederit, & absolutionem censuris obtinuerit, nec dispensari ea in re ab Episcopis posse decernit.

E C C L E S I A.

In Ecclesiis ruralibus Parochiali proximioribus caveat Episcopus, ne permittat, ut Missa celebretur ante Parochialem. Encyclica ET SI MINIME Bull. *Tom. I. n.* 42. §. 14.

Ecclesia Parochialis si forte corruerit, vel reparatione indigeat, tenetur illam resarcire Fabrica

si

se addit; sin minus tenetur Parochus non quidem redditibus suis Patrimonialibus, sed ex redditibus Beneficii, si ad suam sustentationem supersint; quanquam non supersint ad sustentationem propinquorum ejusdem Parochi. Tertio loco qui habent Beneficium Ecclesiasticum in illa Ecclesia. Quarto loco si Parœcia est de jure Patronatus, tenetur Patronus suis sumptibus id agere, ita tamen, ut, si infra præfixum ab Episcopo tempus noluerit sumptus illos subministrare, amittat Jus patronatus illud. Denique ultimo loco tenetur populus, & qui in ea Parœcia habitant, etiamsi conducant domos alienas, & dominus illarum alibi habitet; possunt tamen in eo casu ex pensionibus retentis se indemnes reddere. ita ex Canonistis. *Instit: Eccles;* 100. *per tot.*

Ecclesia polluitur per homicidium voluntarium, *Cap. Proposuisti de Consecr. Eccles.* Si in ea magna vis humani sanguinis effundatur. Can. *Ecclesiis de Consecr. distinct.* 1. Si sponte effundatur semen humanum *sive effusio sit secundum naturam, sive contra, sive per copulam alias licitam, sive per illicitam ex eodem textu, & Cap. Si Ecclesia de Consecr. Eccles.* Si excommunicatus vitandus in ea sepeliatur, Cap. *Consuluisti de Consecr. Eccles.* Item si ibi sepeliatur Ethnicus Can. *Ecclesiam de Consecr. dist.* 1. De Sacrificio Missæ. *Lib.* 3. *Cap.* 7. §. 4.

E P I S C O P U S.

Episcopi consecratio ab uno ne, vel a tribus fieri necessario debeat, ut valeat, quanquam sit quæstio inter Theologos, cum tamen Pontifices consueverint in locis, ubi desunt Episcopi, ut ab uno tantum Episcopo consecratio ista fiat, facultatem concedere; hinc videtur probabilior sententia afferens unicum Episcopum sufficere. Solent tamen Pontifi-

ces

ces præcipere, ut Episcopo consecranti adjungantur duo Abbates, vel duo Sacerdotes in dignitate Ecclesiastica constituti. Ita pluribus allatis exemplis. *De Synod: Diœces. l.* 13. *b.* 13. §. 5. *nov. Edit.* Ibi pariter decernitur valere consecrationem Episcopi ab uno Antistite, uno tantum adjecto Præsbytero confecta; quin etsi nullus alius præter conseirantem assistat. *De Synod. Diœces. l.* 7. *c.* 3. §. 9. *l.* 13. *c.* 13. §. 9. *nov. Edit.*

Pactiones initæ a Capitulo electore, & juratæ ab Episcopis electis in Germania, ut sibi non liceat contra ipsos Electores procedere, aut obsistere officialibus Capituli, si quid egerint, & decreverint: pactiones inquam illæ si electionem præcedant nullæ omnino, & irritæ declarantur ab Innocentio XII. Constitutione incipiente *Ecclesiæ Catholicæ.* Quæ vero subsequentur, illarum executionem suspendit, donec Sedes Apostolica judicium de illis ferat. *Ibid:* § 17. Hæ vero pactiones vetitæ, & irritæ censentur, etiamsi fuerint honestæ, ut ex DD. *Ibid:* §. 19. Insuper adsunt ea de re literæ Apostolicæ Benedicti. XIII. in forma Brevis, legendæ. *Ibid:* §. 23.

Episcopi suffraganei si decorentur pallio, in Bullis tamen ejus concessionis cavetur, ne quid præjudicii ex hoc inferatur eorum Metropolitis, quin & vetantur illud ferre in præsentia Archi-Episcopi. *De Synod. Diœces. l.* 13. *c.* 5. §. 2. *nov. Edit.*

Pallii honore non decorantur latini Patriarchæ titulares, quemadmodum nec Archi-Episcopi in partibus, cum enim pallio nemo uti possit extra Provinciam suam, illi profecto alibi commorantur. *Ibid:* §. 17.

Episcopatuum resignationes, quas sibi permitti postulant Episcopi, non admittuntur a Congregatione Consistorii, nisi ex canonicis causis recensitis

in

in Cap. *Cum pridem de renuntiat.* quæ tamen omnes ad id referuntur, ut clare constet ipsos plebis suæ saluti prodesse amplius non posse. *Ibid:* c. 16. §. 3. *nov. Edit.*

Episcopi regulares si se abdicaverint Episcopatu, tenentur claustra suæ Religionis repetere, nisi aliter concessum sit a S. Pontifice. Ita Benedictus XIII. in sua Bulla CUSTODES. *Ibid:* §. 4.

Causæ resignationis non tam rigorose examinandæ sunt in ordine ad Cardinales Episcopatum resignantes, dum volunt se conferre Romam, ut adsistant Romano Pontifici. Ita ex Fagnano. *Ibidem.* §. 5.

Episcopus translatus ex uno in alium Episcopatum frui potest redditibus Ecclesiæ, a qua discedit, usque ad illum temporis articulum, quo a summo Pontifice in Consistorio a vinculo prioris Ecclesiæ absolvitur; ex tunc enim prior Ecclesia vacare censetur, ut ex definitione Congregationis Concilii per Urbanum VIII. approbata. *Ibid:* §. 7. Neque idem Episcopus post absolutionem a vinculo, jure potest conferre beneficia, quæ post idem tempus vacaverint, uti decisum in Tribunalibus Romanis. *Ibid:* §. 9.

Interim tamen post pronunciationem, scilicet Pontificis in Consistorio quoadusque hæc pronunciatio innotuerit Episcopo, remanet in eodem Episcopo jurisdictio, non quidem ad conferenda beneficia, sed ad Diœcesim gubernandam necessaria, uti provisum est in eodem Decreto, seu in Brevi illud confirmante Urbani Papæ VIII. *Ibid.* §. 10.

Si Episcopus in manus Paganorum, aut Schismaticorum incidat, & fiat captivus, Ecclesiæ administratio transit in Capitulum, quoadusque aliter disponat Sedes Apostolica Can. *Si Episcopus supplen.*

plen. neglig. Prælat. in 6. quæ tamen vera ſunt ſi carcer Epiſcopi ſit adeo arctus, ut Epiſcopum ſuum nequidem per litteras adire Diœceſani valeant. *Ibid.* §. 11.

Epiſcopis ex conſtitutione Pontificis incipiente *firmandis* Bull. *Tom. I. n.* 109. fas eſt in Eccleſia Parochiali a Regularibus adminiſtrata in Paſtorali viſitatione inſpicere Altare illud, in quo Tabernaculum SS. Euchariſtiæ tenetur; item Fontem Baptiſterii, confeſſionale Parochi, pulpitum e quo Parochus jus habet annuntiandi verbi DEI, ſacrarium, in quo ſervatur ſacra ſuppellex ad Sacramenta miniſtranda, Sepulchrum, Cœmeterium Parochiæ; Turrim etiam campanariam, ſi adſint Campanæ ad Parochiam ſpectantes; Ac demum ſacra vaſa, in quibus particulæ conſecratæ ſervantur, vel ſacra olea Baptiſmi, & extremæ Unctionis, demum pilam aquæ benedictæ.

Epiſcopi, quibus uſque modo conceſſa eſt facultas impertiendi benedictionem cum Indulgentia plenaria fidelibus in mortis articulo conſtitutis, uti ea poſſunt non tantum ad certum tempus, quemadmodum limitatur in Brevibus ab illis impetratis, ſed quamdiu in Diœceſi, cujus intuitu illam obtinuerint, permanſerint. Habent etiam facultatem ſubdelegandi alios pios Sacerdotes quotquot judicaverint opportunos, ut ipſis Epiſcopis impeditis eandem Indulgentiam conferant. Subdelegati vero ea facultate ad ſe tranſmiſſa uti poſſunt pro tota Diœceſi, vel territorio, cui deſtinati ſunt, quoaduſque in hoc munere perſeverant, etiamſi Epiſcopus delegans obierit. Demum facultates iſtæ deinceps conceduntur perpetuæ omnibus, & ſingulis Epiſcopis, qui literas ea de re petierint, quam etiam facultatem obtinebunt Prælati inferiores, territorium ſepa-

ratum

ratum habentes cum vera qualitate *Nullius*, & activa Jurisdictione in Clerum, & populum. Ita sancit Pontifex in sua Constitutione, *Pia Mater*, edita Anno 1747. nonis Aprilis, in qua etiam Ritum hujus benedictionis præbet. Bull. *Tom. II. num.* 34.

Episcopus in sua Synodo non potest quidem definire quæstiones de Fide, sed prohibere potest errores jam ab Ecclesia proscriptos, ut ex Gonzalez in Cap. *Vestra* deducitur. *Synod: Diœcef: Lib. 6. Cap.* 3. §. 7. *Ibid: nov. Edit.*

Episcopis in Synodo fas est non quidem rem aliquam inter DD. controversam definire: sed praxim prohibere, uti e. g. non licet illis pronuntiare, utrum jejunii essentia in abstinentia a carnibus tota consistat; sed etiam ante Bullam Benedicti XIV. jus illis fuit injungere, ut qui dispensationem ad carnes diebus jejunii vescendas obtinuerant, unicam comestionem servarent. *De Synod: Diœcef:* Lib: 7. *Cap.* 3. §. 1. *Ibid: nov. Edit.*

Episcopo ex epicheja fas est aliquando in iis præsertim, quæ dilationem non patiuntur, nec facile Summus Pontifex consuli potest, circa jus commune relaxare, ut decisum a Sacra Congregatione Concilii refertur. *De Synod. Diœcef. Lib.* 7. *c.* 71. §. 1. *l.* 12. *c.* 8. §. 1. *nov. Edit.* Id tamen nonnisi in speciali rerum articulo, neque ea de re statutum universale concedere potest, ut ex communi DD. *Ibid:* §. 2.

Ad Diœcesanum Episcopum pertinet Ecclesias consecrare, eique fas est id muneris demandare alteri Episcopo, minime vero Presbytero etiam cum oleis ab ipso Episcopo benedictis. Ita ex DD. *De Synod. Diœcef. Lib.* 13. *c.* 15. §. 2. *nov. Edit.*

Consecratas insuper Ecclesias, atque pollutas nemo præter Episcopum Diœcesanum reconciliare potest, nec fas est id muneris demandare Presbytero

quan-

quanquam cum aqua ab Episcopo benedicta. Si tamen Ecclesia non fuerit consecrata, sed tantum benedicta, facultas dari potest, ut per simplicem Sacerdotem adhibita tantum aqua lustrali, Ecclesia polluta reconcilietur. *Ibid:*

Episcopo curandum est, ut Legata pia impleantur, quod præstare ipse potest, etiamsi prohibitus fuisset a Testatore; ut ex Cap: *Tua nobis de Testam.*

Quod si Testator executorem reliquerit sui Legati, & ei in casu quod segniter agat, alterum substituat tunc Episcopus, si subdelegatus etiam segniter egerit, curam ejus exequendi in se suscipere debet; quod valet etiam in omnibus piis dispositionibus, tam in ultima voluntate factis, quam inter vivos, ut ex Tridentino *Sess:* 22. *de Reform: Cap:* 8. valet etiam non solum pro Episcopis, sed etiam pro Prælatis inferioribus, habentibus territorium separatum, & Jurisdictionem quasi Episcopalem. *De Synod: Diœces: Lib:* 13. *Cap: ult:* 1. & 2. *nov: Edit:* Valet etiam pro Vicario Capitulari Sede Vacante, ut Legato de Missis statuit S. Congregatio. *Ibid:* §. 2.

Fabrica S. Petri in Vaticano in locis suæ auctoritati subjectis (non enim sunt omnia) non se immiscet jurisdictioni Episcoporum in ordine ad Legata pia, & Missarum onera, nisi post annum ab obitu Testatoris, quo anno elapso piarum voluntatum executioni se immiscet, etiamsi judicium cæptum, ab Episcopo terminatum non fuerit, ut ex DD. constat. *De Synod: Diœces: Lib:* 13. *Cap: ult.* §. 3. *nov: Edit:*

E U C H A R I S T I A.

De frequentia SS. Communinois, quibus concedenda sit quotidiana, quibus aliquanto rarius nihil innovandum supra Decretum Innocenti XI. die 12. Fe-

Februarii 1670. Omnia scilicet referenda esse docti, & prudentis Confessarii judicio. Inferri tamen ex eodem Decreto licet frequentem accessum denegandum esse eis, qui in gravia peccata sæpe labuntur, nec de emendatione sunt solliciti, sicut nec tam sæpe iis, quorum cum voluntas sit a gravibus aversa, venialibus tamen tenacius inhærent. *Synod: Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 12. § 9. *Ibid. nov: Edit.*

Eucharistiam una tantum die Paschatis Resurrectionis distribuere sæcularibus vetitum est Regularibus in suis Ecclesiis; cæteris vero Paschalibus diebus id possunt citra ullam prohibitionem. Ita in *T. de Synod: Diœces: l.* 7. *c.* 42. §. 3. *l.* 11. *c. c.* 14. §. 5. *nov: Edit.*

Paschale tempus, intra cujus spatium satisfieri potest præcepto ab Eugenio IV. sua constitutione *Fide digna* definitum est, a Dominica Palmarum usque ad Dominicam in Albis, nec licet Episcopo, etiam in Synodo tempus istud latius prorogare. *De Synod: Diœces: Lib:* 7. *c.* 69. §. 9. *l.* 12. *c.* 6. §. 10. *nov: Edit.*

Paschali præcepto de Encharistia sumenda in Parochiali Ecclesia non satisfit recipiendo illam in Ecclesia Metropolitana, ut ex Decretis S. Congregationis firmat de Lugo *Resp: Moral: l.* 1. *Dub:* 15. Ita *Institut: Ecclesʃ:* 18. §. 12.

Qui Præcepto Paschali de Eucharistia sumenda non satisfecit tempore apto, etiam post illud tenetur, & cogi potest pænis ad Eucharistiam sumendam. *Institut: Eccles:* 45. §. 15.

Famuli, & famulæ sæculares inservientes Monasteriis sæcularium utriusque sexus, etiamsi habitent in atris Monasteriorum muro circumvallatis; tenentur communionem Paschalem in Ecclesia Parochiali, intra cujus fines situm est Monasterium, recipe-

re; ut ex Decreto S. Congregationis sæpius decisum est; neque enim habitationes illæ sunt intra septa, ac domus Monasteriorum, quod requiritur a Tridentino, ut famuli eximantur a Paræcia. *Institut. Eccles:* 55, §. 7. & 8.

Sacerdotes Missam calebrantes non tenentur præcepto Paschali satisfacere in sua Paræcia, si tamen raro intra annum celebrant, nec volunt, seu possunt celebrare Missam in Paschate, tenentur tunc communicari in Paræcia. *Ibid:*

Peccatori occulto publice Eucharistiam petenti non est deneganda, cum jus naturale ad famam id expostulet. *De Synd: Diœces: l.* 7. *c.* 12. §. 4. *nov. Edit.*

Occulte vero petenti & noto Sacerdoti aliunde quam ex Confessione tuto negatur. Si vero pariter aliunde & simul etiam ex confessione sciat, exprimere debet Sacerdos, se habere ejus peccati scientiam ex certo loco non tamen nominato eo, a quo scit, si sub arcani naturalis sigillo id acceperit. Si vero noverit rem tantum ex Confessione perinde se gerat, ac si nesciverit, cum id exigat arctissimum Confessionis sigillum. *Instit: Eccles:* 89. §. 2.

Publicus peccator publice petens repellendus est. Publicus vero dicitur non ille tantummodo, qui talis declaratus est a Judice, sed etiam qui per evidentiam facti quæ nulla possit tergiversatione cælari, talis habetur: *Ibid* §. 8. & *de Sacrif: Miss: l.* 3 *c.* 20. §. 4.

Eucharistiæ sumptionem præcedere debet jejunium naturale e media nocte præcedenti cæptum. Nec refert si post cibum sumptum ante mediam noctem nullus somnus captus sit, nec cibus concoctus ante sacram Communionem, porro jejunium istud frangitur etiam parvitate materiæ; quare nec ablu-

tio

tio sumpta post celebratam Missam admittenda ab eo est, qui eo die alias Missas celebrare permittitur, uti die Nativitatis Domini, quo in casu, nec licet celebrare & ad dandum ægroto Viaticum; nam præceptum Viatici obligat quando conferri potest juxta ritum Ecclesiæ. Reliquiæ tamen cibi in ore remanentes, si deglutiantur, non frangunt jejunium naturale, ut ex Rubrica Missalis constat. Vicissim si quis antequam somno se dederit parum sacchari in os induxerit, quod paulatim liquescens in stomachum delabatur; id utique jejunium istud frangit. Tandem si quis ore gustaret vinum, vel condimentum ad saporem explorandum, & statim expueret, hæc non esset fractio jejunii. *De Missæ Sacrificio Lib: III. toto Cap:* 12.

In dubio num quis fregerit jejunium, disputant Theologi, apud quos varii casus distinguuntur; præstaret tamen abstinere a percipienda communione. *Ibid:* §. 7.

Sacerdos extra Missam Eucharistiam suscepturus stolam e collo suspensam habere debet, uti præcipit Rituale Romanum. Potest vero seipsum suis manibus communicare si absit scandalum, & suppetat causa, quæ perceptionem Sacramenti exigat, nec alius Sacerdos præsto sit. Causa vero est solemnis aliqua Festivitas. *De Sac: Miss: l.* 3. *c.* 17. §. 10.

In Missis Defunctorum Eucharistiam fidelibus administrare non est vetitum, cum Decretum S. Congregationis Rituum id prohibens modo non amplius exhibeatur illud poscentibus, & docti Rituum Scriptores admittant, administrari tuto posse in quacunque demum Missa, nullo facto discrimine inter formas in eadem Missa consecratas, & reliquas, quæ in Tabernaculo asservantur. *Ibid. Cap:* 18. §. 11.

No-

Nocte Natalis Domini ex Decretis S. Rituum Congregationis vetitum est ministrari in Missa sacram Communionem fidelibus adstantibus; quin nec Sacerdos eadem nocte alias duas Missas celebrare permittitur. *Ibid:* §. 13.

Feria VI. in Parasceve, & Sabbato sancto nullus, nisi ad Viaticum, est communicandus, ut ex consuetudine omnium Ecclesiarum certum est. *Ibid:* §. 14.

Sacerdos in peccato mortali ministrans Eucharistiam graviter offendit in reverentiam tanti Sacramenti. Ex quo fit; ut qui recipit ab illo Sacramentum scienter peccato ejus communicet, quæ est animadversio S. Thomæ. *Ibid: Cap:* 19. §. 2. Ex quo infertur peccare illum graviter, qui Sacramentum suscipit a Sacerdote Schismatico, vel excommunicato ex eo quod ejus peccato communicat. *Ibid:* §. 3.

An unico peccato peccet Sacerdos, qui lethali peccato infectus pluribus Sacramentum Eucharistiæ administrat, diffident inter se DD. alii enim unicum agnoscunt, quando per continuatam actionem pluribus ministrat, alii totidem peccata multiplicant, quod sunt fideles. *Ibid:* §. 3.

Non licet uni ex fidelibus plures particulas, vel majoris moduli hostiam præbere, quod vetuit Sacra Congregatio Concilli Decreto approbato ab Innocentio XI. die 12. Febr: 1679. *Ibid:*

Peccatori parato recipere in peccato Sacramentum non licet offerre hostiam non consecratam pro consecrata ob periculum Idololatriæ, tum respectu suscipientis tum adstantium. *Ibid: Cap:* 20. §. 4.

Purgatio quæ olim fiebat per Eucharistiam, qua Sacerdos fideli communicaturo denunciabat, Corpus Christi futurum illi ad probationem, licet forte non

con-

contineat tentationem DEI, ut non male ratiocinatur Vasquez, hodie tamen cum abrogata fuerit per Tex: ex Cap: *Ex Tuarum* in usum revocari non potest. *De Sacrif: Miss: Lib:* 3. *Cap:* 20. §. 3.

Consuetudo Eucharistiam negandi reis ad mortem damnatis ubi invaluit, neque probatur, neque refellitur, sed ubi invaluit contraria utique retinenda est; aliquid tamen temporis interponendum est inter communionem, & mortem, quo species Eucharistiæ consumantur. *De Sacrif: Miss: Lib:* 3. *Cap:* 20. §. 6.

Si alicujus Sacerdotis negligentia aliquid Eucharistiæ in terram deciderit, Rubricæ Missalis servandæ sunt; quamquam fatendum est canonicas pœnas obsolevisse. Si vero fragmentum aliquod in fæminæ pectus deciderit, præstat, ut fæmina suis ipsa manibus levatum in os injiciat. *Ibid:* §. 7.

Parochus Eucharistiam deferens, vel cadaver associans, si impeditus sit transire per viam publicam, jus habet transeundi per agrum alienum, nec impediri potest a Domino: id enim jure communi concessum est cuilibet de populo. *Institut: Eccles:* 89. §. 2.

Si quis Sacerdos ægrotus viaticum suscipere vellet manibus suis, atque in os suum inferre non renuente Sacerdote damnari non meretur. *De Synod: Diœces: Lib:* 13. *Cap:* 13. *Cap:* 19. §. 27. *nov: Edit:*

Si quis Episcopus vetet, ne in Missa in hoc, vel illo Altari celebranda Eucharistia adstantibus ministretur, parendum illi esse, nec turbæ ciendæ. Encyclica *die* 12. *Novemb: Ann:* 1742. *& de Sacrif. Miss: Lib:* 2. *Cap:* 22. §. 17.

Si quis surripiat hostiam, vel particulas e Tabernaculo, vel e sacra Pixide, vel ex Ostensorio, & extractam asportet, id sufficere censetur pro afferen-

do

do furto hostiæ consecratæ, quare reo competet demonstrare non esse consecratas. Ita in Bulla AB AUGUSTISSIMO Bull: *Tom: I. n.* 43.

Eo ipso autem quod quis id Sacrilegii egerit præsumitur uti voluisse ad malum finem; quæ pariter præsumptio valet contra eum, qui in actu communionis, vel post illum a suo, vel alieno ore extractam particulam asportaverit. *Ibid:*

Rei hujus Sacrilegii etiam pro prima vice tradendi sunt brachio sæculari, præcedente in Ecclesiasticis degradatione reali. *Ibid:*

Si quis mane sumsperit Eucharistiam, vesperi vero decidat in lethalem morbum, integrum erit Parocho, si vel illum denuo communicet eadem die, sive abstineat, nec potest ab Episcopo ad utrumlibet adigi *De Synod: Diœces: cap:* 11. *l.* 7. *c.* 11. §. 2. *nov: Edit:*

Quod Eucharistiam pueris administrandam recte admonet Pontifex non eandem desiderari ætatem in pueris in mortis articulo versantibus, quæ in iis qui recte valent. In morituris judicio Parochi permittendum est, qui diligenti examine investiget, num tanta polleant perspicacia, ut Christum sub speciebus Sacramentalibus firmiter credant, & adorent. *De Synod: Diœces: Cap:* 12. §. 3. *l.* 7. *cap:* 12. §. 3. *nov: Edit:*

Recte valentes potiri debent majori judicii firmitate, ut debita Religione, & reverentia ad Sacramentum accedant; quæ plerumque firmitas advenire solet annum decimum inter & decimum quartum ætatis. *Ibid:* §. 2.

Extreme ægrotantibus, eodem periculo mortis diutius perseverante potest, & debet semel, iterum, tertio Viaticum conferri petente maxime ægroto; sed quoties, & quantum temporis intercedere necesse sit in-

inter, unam, & alteram Communionem nihil definiendum Pontifex. *De Synod. Diœcef. Lib.* 7. *Cap.* 12. §. 4. *nov. Edit.*

Euchariſtiam in Oratoriis privatis adminiſtrare, quamvis multi vetitum non eſſe credant; tamen conſonans praxis, quæ Romæ obtinet, vetat in Diœceſi Bononienſi. *Inſtitut: Ecclef:* 34. §. 12.

Sacerdotes omnes cujuſcunque ſint Collegiatæ tenentur Feria V. in Cœna Domini Sacramentum SS. Euchariſtiæ recipere e manibus celebrantis, ut edicunt Decreta plura S. Congregationis apud Biſſum V. *Communio* I. 383. *Inſtit. Ecclef.* 38. §. 10.

E U N U C H U S.

Nemo abſciſſionem poteſt in ſe permittere, niſi de Conſilio medici ad ſervandam vitam; & quanquam Theologi quidam admittant, ut poſſit quis in evirationem ſuam conſentire ad vocis ſuavitatem ſervandam, ut dulcius in Eccleſia canat, atque inde victum ſibi honeſtum procurare poſſit; adhuc tamen Theologorum id negantium opinio communis obtinuit. Diſputant vero Canoniſtæ num ex vi Capitis *Significavit* ſub Titulo *de corpore vitiatis* Sacerdos, qui id in ſe commiſerit, poſſit munus Diaconi, aut Subdiaconi in Miſſa exercere, certum eſt, ex vi ejuſdem Capitis, Sacerdotem illum poſſe benedicere, Sacramenta Baptiſmi, Pœnitentiæ, ac extremæ Unctionis adminiſtrare de licentia Epiſcopi: conſtat tamen eunuchum hujuſmodi incurrere notam irregularitatis, nec Epiſcopo ineſſe facultatem, ut det licentiam ſe evirandi. *De Synod. Diœcef. Lib.* 11. *Cap.* 7. §. 4. & 5. *nov. Edit.*

E X A M I N A T O R E S.

Examinatores, ſi in Synodo fuerint deſignati tantum nomine Officii, uti ſunt e. g. Prior S. Dominici, non ex hoc intelligitur quod Succeſſor in eodem mu-

nere habendus sit ut Examinator Synodalis, nam est electa iudustria personæ. *De Synod: Diœces: Lib.* 4. *Cap.* 7. §. 5. *nov. Edit.*

Electi in Synodo Examinatores, si interim ante novam Synodum decedant, tunc si saltem sex remaneant, qui numerus de necessitate est ex definitione Tridentini, tunc non possunt alii in eorum locum substitui ab Episcopo. Si minores sint numero, tunc suffici possunt alii usque ad sex ab Episcopo quidem approbante Capitulo. *Ibid:* §. 7. Qui tamen Examinatores suffecti cessant elapso anno, si interim Synodus non celebretur, ut ex Decreto Clementis VIII. In hoc casu quo Synodus post annum a priori Synodo non celebretur, tunc si non supersint saltem sex in priori Synodo designati, omnium etiam superstitum munus cessat. Quare tunc necesse est, ut si post annum concursus ad vacantes Parochiales instituendus sit, petatur a S. Congregatione facultas, ut novi Examinatores extra Synodum deputentur, quæ facultas si obtineatur, uti semper obtinetur, tunc Episcopus debet quos designavit proponere Capitulo a majore ejusdem parte approbandos. Capitulum vero tenetur illos approbare si habeant qualitates a Tridentino requisitas. *Ibid: num.* 10.

Examinatores congruentius suffragia ferunt palam communicando secum invicem, tum indicendo Notario hunc, vel illum esse approbatum. In quam sententiam, quæ est Fagnani inclinat Pontifex in *Synodo Diœcesana Lib:* 4. *Cap.* 8. §. 4. *nov: Edit.*

In judicio Examinatorum nulla fert suffragia Episcopus, vel Vicarius loco Episcopi præsidens, nisi in casu paritatis votorum, aut si sint singularia; tunc enim potest Episcopus quibus censuerit partibus accedere, sed hoc præstare debet tunc coram iisdem Examinatoribus. Ita ex Garcia. *Ibid:* §. 5.

EX-

EXCOMMUNICATIO.

A quibuscumque censuris excommunicationis, suspensionis, & interdicti etiam contentis in Bulla Cœnæ Domini absolvere potest major Pœnitentiarius, Regulares quidem in utroque foro, reliquos vero in foro conscientiæ tantum: quanquam & illos potest absolvere in utroque foro in censuris publicis latis a jure Apostolicæ Sedi reservatis, & etiam nominatim declaratis, vel latis nominatim ab homine, si expiraverit Jurisdictio Judicis delegati, a quo latæ fuerunt, vel quando absolutio remissa fuerit ad Romanum Pontificem, vel quando proprios Judices adire rei non possunt. Obligandi sunt tamen rei isti, ut satisfaciant parti, alioquin recidunt in eandem censuram. Si vero hæc satisfactio a parte recusetur, tunc major Pœnitentiarius illi præscribat hanc satisfactionem, qua a parte recusata, nihil ultra agendum est. Bulla *Pastor Bonus*. Bull. *Tom. I. n.* 95. §. 7.

Si Episcopus excommunicationem aliquam tulerit per legem generalem incurrendam a Transgressoribus, declaretque illos statim fore evitandos, licet publice, ac nominatim denuntiati non sint, quia facti notorietate dignoscitur illos in excommunicationem incidisse: excommunicatio ista nequaquam sustinetur, cum repugnet Constitutioni Martini V. *Ad evitanda*, quidquid in oppositum sentiat Fagnanus in Cap. *Quod a Prædecessore n.* 55. *de Schismat.* De Synod. Diœces. *Lib.* 7. *Cap.* 68. §. 4. *l.* 12. *c.* 5. §. 4. *nov. Edit.*

Excommunicatio in Bulla Cœnæ, qua vetatur fidelibus deferre arma &c. ad Turcas, non afficit fideles Turcarum imperio subjectos, qui imperantibus illis arma suppeditant, alio transvehunt, dummodo id peragant amoto animo iniquo nocendi fidelibus. *De Synod. Diœces. Lib.* 13. *Cap.* 20. §. 6. *nov. Edit.*

Ad postulata Episcoporum Albanensium rescriptum fuit a Congregatione de Propaganda Fide, mandante Pontifice, ne iniquietarent fideles, si navibus suis ad Turcas nullo bello inter Christianos, & Turcas furente, transvehant sclopos majores, aut minores, sarissas, gladios, plumbeas glandes; nitratum pulverem, chalybem, ferrum, aurichalcum, æs, funes, & alia ad naves bellicas instruendas idonea, adhibito tamen modo quoad numerum, & quantitatem, ut fieri ab illis solebat. Firmam tamen voluit prohibitionem transvehendi vel pacis tempore, vel belli mortaria, incendiarias pilas, tormenta bellica majora, plumbeos, aut ferreos majori moduli globos, ipsosque sclopos ingenti numero. Quæ tamen facultas illis facta est, quia non aliter possunt victum sibi comparare, atrocesque persecutiones evitare. *Ibid:* §. 7.

E X E M P T I O.

Exemptio Ecclesiastici a Jurisdictione sui Episcopi non conceditur a Congregatione nisi evidenter probetur sævities contra se exercita, aut justus timor ne exerceatur, & nec tunc nisi prius audito Ordinario, ipsoque fraterne admonito, ut mitius agat. *De Synod. Diœces. Lib.* 13. *Cap.* 10. §. 30. *nov. Edit.*

Tunc autem plerumque nihil sit aliud nisi ut prohibeatur Ordinarius, ne procedat ad censuras, carcerationem &c. nisi prius obtenta a Congregatione, vel a Metropolitano facultate. Imo si reus in flagranti crimine deprehendatur; tunc non intelligitur subtracta facultas Ordinario procedendi adversus delinquentem, ut ex Decreto S. Congregationis. *Ibid:*

E X E Q U I Æ.

Si Testator jusserit sepulturæ mandari corpus suum sine precibus, & Psalmis, & missis, associatione Clericorum, candelis ardentibus, ejus voluntas non

est

est attendenda, ut decidit S. Rota coram Molines in Romana Funeralium *die* 15. *Junii* 1699. *Institut: Eccles:* 36. §. 22.

Clemens XI. mandavit in edicto legendo in ejus Bullario pag. 317. ut in associatione funeris cujuscunque serventur leges Ritualis Romani in tit. *De Exequiis* §. *Constituto tempore.* Fieri tamen potest, ut in aliquo singulari rerum articulo cadaver deferendum sit aliter quam præscribat Rituale; quod tamen fieri non debet absque Episcopi scientia, uti e. g. Si deferendum sit Cadaver in curru tecto, quod sæpe alias prohibuit S. Congregatio apud Petra *in Constit. Apost. Tom. II. n.* 10.

Parochi associantes funus ad Ecclesiam Regularium arceri non possunt ab ingressu Ecclesiæ illius cum Cruce, & Stola, ut ex Bulla *Pretiosus* Benedicti XIII. *Ibid:* §. 26.

Cadavera Sacerdotum, Diaconorum, & Subdiaconorum exponi non possunt in Ecclesia; alia induta veste, quam Sacra sui Ordinis, ut ex Decreto Clementis XI. *Ibid:*

E X O R C I S M U S.

Non licet Regularibus, contradicente Episcopo, exorcizare in propriis Ecclesiis. Encyclica ad Episcopos Poloniæ *Magno cum animi* Bull: *Tom. III. num:* 48.

EXPOSITIO SS. SACRAMENTI.

Expositio SS. Sacramenti permitti non debet, nisi ex publica causa ab Ordinario approbata, etiamsi Ecclesia sit Regularium, quod ex Tridentino *Sess:* 21. *Cap:* 8. evincit, & statuit S. Congregatio Concilii. Quanquam ex causa privata licet Regularibus in propriis Ecclesiis exponere Sacramentum, dummodo non extrahatur e Tabernaculo, & Hostia

sit

sit velata, ut ex pluribus S. Congregationis Decretis firmatur. *Instit: Eccles:* 30. §. 11. & 12.

Reprobatur apud frequentes scriptores usus exponendi palam SS. Eucharistiam in festis Sanctorum. *Ibidem* §. 15.

Si exponatur SS. Sacramentum intra Tabernaculum apertum & in Pixide tecta, sex saltem candelæ ardere debent ex sensu S. Congregationis. *Ibid:* §. 21.

Verum si extra Tabernaculum id fiat in Ostensorio velato, tunc saltem duodecim candelæ ardentes apponendæ. *Ibid:* §. 23.

EXTREMA UNCTIO.

Extremam Unctionem verum esse novæ legis Sacramentum a Christo Domino institutum, per Apostolum Jacobum fidelibus commendatum, & promulgatum Tridentini PP. definiverunt. Materia ejus remota est oleum ex olivarum bacchis expressum, nulli alteri materiæ saltem ex perpetuo usu Ecclesiæ immixtum; quæ tamen materia si in parva quantitate fuerit, adeo ut non destruat olei speciem, validitati Sacramenti nequaquam officit. Debet vero oleum istud Episcopali Benedictione ante sacrari, ut ex antiquissima PP. traditione colligitur. Ita tamen ab Episcopo esse illud oleum benedictum oportet, ut nihilo secius possit ex commissione, sive expressa, sive tacita Romani Pontificis a simplici Sacerdote consecrari, ut ex more vetustissimo Ecclesiæ Orientalis eruitur, ita docet Pontifex in *Tractatu de Synod: Diœces. Lib:* 7. *Cap:* 16. *tot: l.* 8. *c.* 1. *per tot.*

Unctionis extremæ forma in Rituali Romano expressa, est deprecativa, nunquam tamen definitum est ab Ecclesia, an hæc ita necessaria sit, ut non æquè ad Sacramenti validitatem sufficiat, si indicativo modo concipiatur; satis enim constat formam illam expressis verbis nequaquam institutam fuisse.

Con-

Constat tamen aliter quam in Rituali exhibeatur, proferri absque gravi flagitio privata auctoritate non posse. *Ibid:* c. 2.

Partes ungendæ aliæ quidem necessariæ sunt, ut Sacramentum fiat; aliæ necessitate, uti vocant præcepti; aliæ vero ratione aliqua suadente tuto omittuntur. Ex his postremis sunt pedum, & renum unctio, hæc enim in fæminis omittitur; illa vero eum gravi incommodo præteriri potest. Ceteræ quinque sensuum unctiones saltem ex præcepto adhibendæ sunt; num vero singulæ ita sint necessariæ; ut absque illis Sacramentum non consistat, alii aliter disputant. Si necessitas urgeat ægri, qui mox decessurus timetur, unicus sensus ungendus est, ea pronuntiata forma, quam Rituale in his rerum eventibus assignat, caput tamen præferendum. *De Synod: Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 18. & 3. *nov: Edit.*

Sacramenti hujus Ministros esse Sacerdotes nemo, qui fidem Christi profitetur, negaverit, ita definiente Tridentino *Sess:* 14 *Cap:* 4. Quanquam vero conferri a pluribus simul Sacerdotibus valeat, modo tamen singuli suum diversum sensum cum forma eidem debita inungant: usus tamen jam inde a pluribus Sæculis in latinam Ecclesiam invectus extra articulum necessitatis fert, ut unus tantummodo sacro oleo liniat, totumque perficiat Sacramentum, cui mori citra lethalem culpam se non conformare nemo potest. *De Synod: Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 19. §. 5. & *c.* 4. *nov: Edit.* Laudabile tamen fuerit si dum res sacra peragitur plures adsistant Sacerdotes, vel saltem probi viri, *ut Oratio totius Ecclesiæ* ad effectum hujus Sacramenti coadjuvet, quæ verba sunt S. Thomæ *Cap:* 43. *Lib:* 4. *Contra Gentes. Ibid,* §. 5.

Mi-

Miniſtrare iſtud Sacramentum valide omnes Sacerdotes poſſunt; uni tamen Parocho de jure competit: cum ſit ejus Miniſter Ordinarius. Alii ſi id audeant abſque Parochi facultate contra ſtatutum in Catechiſmo Romano peccant. Quinimo Religioſi ægrotum ungentes, minime a Parocho petita venia, præter gravis culpæ reatum, in excommunicationem incidunt Apoſtolicæ Sedi reſervatam *in Clementina I. de Privilegiis*: excluſo tamen neceſſitatis articulo, in quo actum charitatis non auctoritatis abuſum exercent. Hæc dicta ſint de latinis Sacerdotibus, cum de Græcis alia ſit ratio; nam apud illos mos eſt, nec a Romanis Pontificibus improbatus, ut in hoc Sacramento conferendo ſeptem Sacerdotes, vel ſaltem tres præſto ſint. *Ibid:* §. 8.

Unguntur vero fideles tali morbo laborantes, unde peritorum judicio mors proxime ſecutura prudenter timeatur; quare denegandum eſt iis, quibus certum adeſt vitæ periculum, puta mare transgreſſuris, prælium inituris, ultimo ſupplicio afficiendis. cum hoc illis deſit, quod morbo periculoſo laborent. Hoc vero morbi gravis periculum ita neceſſarium eſt, ut ſanis collatum Sacramentum, vel nullum ſit, vel illicitum. Neque urget Græcorum conſuetudo ungendi bene valentes; nam ſi id agant rati ſe conferre verum Sacramentum, increpandi acriter ſunt, & prohibendi; ſicut tunc etiam cum, ut apud illos interdum ſit, loco ſatisfactionis per Confeſſarios imponendæ, pœnitentes inungunt. *Ibid. Cap.* 20. *per tot.* & *c.* 5. *nov. Edit.*

Providendum eſt tamen a Parocho, ne in hoc Sacramento adminiſtrando ſupremum vitæ articulum expectet; ſed maturius id agat, cum æger nondum ſenſibus deſtitutus, precibus Sacerdotis ſuas etiam adjungere valet. Providendum illi eſt etiam, ne hoc

Sa-

Sacramentum, quanquam non eſt de præcepto, petentibus deneget; id enim ſi vel ille negaret, vel non offerret, gravem culpam committeret. Quin nec deſunt plures, qui opinentur ægrotum negantem recipere ſacram Unctionem, reum haberi lethalis culpæ, cum ex contemptu Sacramenti id renuere merito cenſeri poſſit. *Ibid: Cap:* 22. *& c.* 7. *nov Edit.*

Pueris ante uſum rationis ex perpetua Eccleſiæ doctrina non datur, quanquam, ut id licite fiat, ætas illa firmior expectanda non eſt, qua Sacramenti Pænitentiæ capaces cenſentur. Pueris accenſendi ſunt etiam perpetuo amentes, & furioſi, quibus conſtans fuit per totam vitam amentia. Conſtans inquam, nam ſi adulti uſum rationis aliquando obtinuerunt, tum inciderunt in amentiam, cum aliquid criminis committere potuerint, utique inungendi ſunt. *Ibid: Cap:* 21. *& c.* 6. *nov: Edit:*

Sed quid ſi ſubita vi morbi correpti in amentiam incidant, ut petere Sacramentum minime valuerint? Eos profecto hoc Sacramento juvari oportet, ſi præſertim ſenſibus deſtituti, aliorum Sacramentorum remedio juvare ſe non poſſint. *Ibid: Cap:* 21. *per tot: & c.* 6. *nov: Edit.*

Ordo in hoc Sacramento conferendo quanquam non idem fuerit ſemper in tota Eccleſia, cum alii ſtatim poſt Sacramentalem Abſolutionem ante Viaticum ægrotos inunxerint; alii poſt Viaticum: cum tamen Eccleſiæ Romanæ diſciplina in Catechiſmo Concilii Tridentini expreſſa poſtremam hanc agendi rationem ſervaverit, æquitatis ratio poſtulat, ut ab ea non recedatur. *Ibid; Cap:* 23. *& c.* 8. *nov: Edit.*

Eodem morbo, & periculo perſeverante repetere Sacramentum iſtud non licet; ſi vero morbi vis ita remiſerit, ut receſſiſſe periculum mortis videatur, iterumque recrudeſcat, & novum mortis peri-

cu-

culum urgeat, tunc iterum unctio peragenda est. *Ibid.*
In dubio tamen num morbi status sit mutatus, seu num idem perseveret, expedit, ut ad Sacramenti iterationem Parochus propendeat. *Ibid:*
Peccat graviter ille, qui tamdiu differt extremam Unctionem conferre, *cum jam ægrotus omni salutis spe, vita, & sensibus carere incipiat.* Verba hæc sunt Catechismi Romani de Extrem. Unct. *Ibidem* §. 18.

An teneatur Parochus Sacramentum hoc administrare peste laborantibus, dictum est V. *Parochus.* An valeat si instrumento, nempe pennicillo inungatur corpus ægroti peste infecti, nihil deciditur; asseritur tamen ritum in Ecclesia hucusque fuisse inusitatum. *De Synod: Diœces: Lib:* 13. *Cap:* 19. §. 17. *nov: Edit.*

F E S T I D I E S.

Opera servilia diebus festis prohibentur, ne ruralibus quidem exceptis. Conceduntur tamen, si urgeat vera, & non affectata necessitas. Affectata vero illa diceretur, in qua opera, quæ diebus præcedentibus fieri possent, ad diem festam transferuntur. Petenda est tamen a Superiore facultas, si quid insurgat necessitatis. Hanc vero facultatem dare solet Episcopus Parohis ruralibus in ordine ad opera agrestia, qualia se haberent oneratio plaustrorum, collectio frugum, & fructuum, herbam secare, colligere fænum, quando periculum imminet veræ tempestatis, vel quando die sequenti transferenda sunt in civitatem, nec posset id commode differri. *Institut: Eccles:* 55. §. 33. &c.

Molitores non possunt molitioni incumbere, etiamsi molendinum aqua, seu jumentis, seu vento volvatur; non possunt inquam seclusa consuetudine, vel necessitate; quæ necessitas, si adsit, in Diœcesi

Bononiensi facultas non a Parocho, sed a Curia Archi-Episcopali conceditur. *Ibid:* §. 37.

Piscatio inter opera servilia, die festa vetita referenda est; si tamen necessitas urgeat piscandi, eo quod statis anni diebus fiat transitus piscium, quo elapso temporis articulo piscatio eorum nulla fieret, tunc pauperioribus piscatoribus datum est, ut operi illi incumbere possunt, dummodo id non præstent die Nativitatis Domini, Epiphaniæ, Paschatis, Ascensionis, Pentecostes, & Corporis Christi, juxta ac olim concessum fuit Trevirensibus ab Alexandro III. *De Synodo Diœces: Lib:* 13. *Cap:* 18. §. 10. *nov: Edit:*

F I D E S.

Actus Fidei, Spei, & Charitatis debent per accidens elici, cum aliqua tentatione urgemur, nec illam superare valemus, nisi efficacia illorum actuum, *Institut: Eccles:* 72. §. 20.

Non sufficit ad implenda tria ista præcepta, seu Charitas virtualis, quæ in obsequendo divinis præceptis exercetur, nec etiam fides virtualis, ut ex pluribus damnatis propositionibus firmatur. *Institut: Eccles:* 72. §, 20.

Si quis diuturno satis tempore negligit elicere actus Fidei, Spei, & Charitatis illum versari in periculo æternæ salutis firmatur. *Ibid:* §. 21.

Non licet Christianis degentibus sub Turcarum Imperio, vel Turcis, qui ibidem agentes convertuntur ad fidem Turcica sibi nomina, vel retinere, vel imponere; hoc enim pertinet ad externam Fidei professionem, Constit: *Inter omnigenas* ad incolas Regni Serviæ, & finitimarum Regionum: & Congregatio universalis inquisitionis in rescripto ad postulata Episcoporum Albanensium idem edixit. *De Synod: Diœces: Lib:* 13. *Cap:* 20. §. 9. *nov: Edit:*

Chri-

Christiani ad Turcas apostatantes, deinde redeuntes ad Fidem, tenentur coram fidelibus publice abjurare apostasiam: at coram infidelibus non est necessarium, sed sufficit, ut coram ipsis abstineant ab actibus infidelitatis, deponant vestem protestativam falsæ Religionis, & curent, ut successu temporis infideles agnoscant vel ab ipsis, vel ab aliis eorum abjurationem etiam cum periculo vitæ. Ita ex Decreto S. Inquisitionis. *Ibid:* §. 17. At in Decreto servato in Archivio S. Inquisitionis non legitur hoc additamentum: *curent, ut successu temporis &c.* quare ad id non esse obligandos fideles additur. *Ibid:* §. 18.

G R Æ C I.

Græci in Italia degentes Ordinem suscipere non possunt nisi ab Episcopo Græco Romæ constituto, sive ab altero Græco Episcopo in Calabria in Oppido S. Benedicti Ullani Bisimianensis Diœcesis, ut ex Constit. Clementis VIII. 34. quam & Benedictus XIV. confirmavit Bull. 57. *Tom. I. De Synod. Diœc. Lib.* 2. *Cap.* 12. *nov. Edit.*

Quanquam vero habeant aliquando Vicarios suos Apostolicos ex Græcis adsignatos, adhuc tamen & Vicarius, & cæteri Græci omnimode Jurisdictioni Latinorum Episcoporum subsunt. *Ibid.* §. 8.

H Æ R E T I C I.

Hæretici occulti absolvi possunt in foro conscientiæ a majori Pœnitentiario, vel de ejus mandato. Occulti vero sunt, qui etsi hæresim suam extrinsecis actibus manifestarunt, nemo tamen illos vidit. Ita in Bulla *Pastor bonus* Bull. *Tom. I. n.* 95. §. 9.

Potest etiam major Pœnitentiarius in foro conscientiæ absolvere publicos Hæreticos, seu Apostatas a fide, quando necesse non est complices denuntiare, illis nempe mortuis, sive degentibus in locis palam infectis; non vero si illi vivant, ubi Inquisitionis Officium viget. *Ibid.*

Prin-

Principes, vel qui Vicario nomine ſtatui præſunt, Dominia, & Reſpublicæ illarumque adminiſtratores, vel qui adminiſtrationem habere ſolent, Epiſcopi, & Superiores Prælati, in caſibus publicis contentis in Bulla Cœnæ Domini, ab illo abſolvi nequaquam poſſunt. *Ibid.* §. 11.

Sicut nec ab eo abſolvi poſſunt ab incurſa cenſura omnes quicunque etiam S. R. E. Cardinales, qui vivente Romano Pontifice de alio eligendo, vel excludendo tractaverint, ſuffragia iniverint, ambituſque aut pactiones fecerint. *Ibid:* §. 12.

Nec poteſt abſolvere eos, qui per Aſtrologiam judiciariam per ſe, vel per alios de ſtatu Reipublicæ Chriſtianæ, ſive de vita, & morte Romani Pontificis tunc exiſtentis inquiſierint. §. 13.

Denique nec poteſt in caſibus publicis violatæ immunitatis, ſeu libertatis Eccleſiaſticæ, etiam non deductis in judicium. §. 14.

Tenetur Epiſcopus etiam in locis ubi Officium S. Inquiſitionis viget Sedulo curare, ut creditam ſibi Diœceſim ab Hæreticis purget; & ſi quem repererit, pœnis canonicis punire debet; cavere tamen debet, ne Fidei Inquiſitores a ſuo munere obeundo impediat. Deductum vero Hæreticum ad ſuum Tribunal non minus Epiſcopus, quam Inquiſitor reconciliare poſſunt Eccleſiæ, & pro utroque foro abſolvere. Quin & poſſunt Hæreticum poſtquam errores ſuos ejuraverit, ad ſimplicem Confeſſarium pro abſolutione remittere, quæ tunc data a Confeſſario in Foro Sacramentali abſolutio pro foro pariter externo valet. Ita *in Tract. De Synod. Diœceſ. Lib.* 7. *Cap.* 32. §. 3. *l.* 9. *c.* 4. §. 8. *nov. Edit.*

Ab hæreſi mere interna, & mentali, nullo exteriori ſigno manifeſtata ſimplex Confeſſarius abſolvere poteſt; cum hæreſis ſit ſummo Pontifici reſervata

per

per censuram adnexam, quæ certe in eo casu nulla est. Potest etiam simplex Confessarius eum absolvere, qui verbo aliquo, vel facto fidei articulum negaverit, interiori tamen assensu fidem retinuerit, neque enim in ea rerum circumstantia censura illigaretur. Quanquam in foro externo tanquam Hæreticus puniretur, & nequidquam obtenderet se in corde fidem retinuisse. *Ibid:* §. 4.

Si vero agatur de hæresi externa occulta nondum deducta ad forum Episcopi, olim quidem facultas facta fuit Episcopis a Concilio Tridentino *Sess.* 24. *cap.* 6. ut per se, non vero per Vicarios suos illam absolverent in foro conscientiæ. Sed cum in Bulla singulis annis publicata reservetur Romano Pontifici absolutio inter cætera etiam ab hæresis crimine, & in ea Bulla derogetur omnibus contrariis Decretis cujusvis Concilii, hinc quæstio agitatur apud Theologos, num hodie pariter Episcopo maneat facultas absolvendi Hæreticos in foro conscientiæ. Neganda tamen est illis hæc facultas, nam illis verbis *non obstantibus cujusvis Concilii Decretis*, omnis Concilii Tridentini facultas Episcopis adimitur. Quam in rem multa Congregationis S. Officii, & Congregationis Concilii afferuntur decreta, adjiciuntur S. Pii V. Gregorii XIII. Clementis VIII. vivæ vocis oracula, ne quid dixerim de propositione inter damnatas ab Alexandro VII. *Sententia asserens Bullam Cœnæ solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est Anno* 1629. 18. *Julii in Consistorio S. Congregationis Emm. Cardinalium visa & tolerata est.* Ingenue quidem fatendum hanc propositionem ideo confixam fuisse ex falsa assertione de approbatione S. Congregationis, quæ nulla fuit. Vix tamen creditur Pontificem adeo

se

ſe præbuiſſe ſollicitum de amovenda hac S. Congregationis approbatione ab ea propoſitione, niſi & eamdem ipſam propoſitionem improbabilem judicaſſet. *De Synod: Diœceſ: Lib. 7. Cap: 32.* Sed nec credi poteſt facultatem hæreſis hujuſce abſolvendæ Gallicanis Epiſcopis datam eſſe, quam eam ſibi multi arogant, ut multis argumentis *Cap: 33.* evincitur. Quod vero negatur Epiſcopis negandum etiam eſt Inquiſitoribus Hiſpaniæ, & Luſitaniœ, quibus ſi aliqua olim fuit in hanc rem auctoritas, modo ex Bulla Cænæ ſublata eſt. *Ibid: §. 4. l. 9. c. 4. §. 5. & ſeqq. nov. Edit.*

HOMICIDIUM.

Cum homicidis, & bannitis etiam in caſu homicidii voluntarii major Pænitentiarius poteſt diſpenſare, ut Religionem approbatam etiam tanquam Clerici ingredi poſſint, additis tamen quibuſdam clauſulis, de quibus Pontifex in ſua Bulla *Paſtor bonus* Bull: *Tom. I. n.* 95. §. 17.

JEJUNIUM.

Diſpenſatio impetrata in Qnadrageſima veſcendi carnibus non continuo deobligat ab unica comeſtione, quare ſic diſpenſati declarantur ad eam teneri, nec miſcere poſſe *epulas licitas, atque interdictas.* Conſtit. *Non abigimus* Bullarii *Tom. I. n.* 19.

Hac vero admixtione vetita eſt comeſtio carnium cum piſcibus. Ita declaravit Pontifex in Epiſtola ad Archi.Epiſcopum Compoſtellæ. *Ibid: n.* 89.

In veſpertina refectiuncula debent diſpenſati illi abſtinere a carnibus, nec poſſunt quidquam aliud guſtare, quam quod cæteri non diſpenſati. *Ibid.* Debent ſicut cæteri horam jejunantibus præſcriptam in commeſſatione ſervare. *Ibid.*

Id quod præſcribitur de non miſcendis carnibus cum piſcibus æque ſervandum eſt in Dominicis Quadrageſimæ.

Utrumque hoc præceptum unicæ comeſtionis, & cavendæ admixtionis carnium cum piſcibus urget etiam in jejuniis extra Quadrageſimam. *Ibid.*

Qui tamen ex diſpenſatione utuntur ovis, & lacticiniis, a piſcibus abſtinere non tenentur. *Ibid:*

In petendis a Pontifice diſpenſationibus generalibus a jejunii diſciplina pro Oppidis, & Diæceſibus, monentur Epiſcopi, ne faciles ſe prœbeant, ſed prius conſulendi medicinæ peritiores, exquirendo ab illis, num morbus ſit communis, ita ut nulla ætas libera & incolumis eſſe queat, adeoque ad præſervationem a morbo multum conducere judicent, ſi diſpenſatio a carnibus concedatur, tunc vero illas petant. Alia, quæ ſervanda ab illis ſunt, latius explicat Encyclica. *Libentiſſime &c.* Bull: *Tom: I. n.* 136.

Potum cocholatis die jejunii tolerat Pontifex. *Inſtitut: Eccleſ.* 15. §. 10. Vix tamen admittit majorem longe citatum, nec omnino tolerat ſæpius eadem die iterare. *Ibid.*

Filios, ſeu famulos non ſervare jejunium Quadrageſimæ quoad abſtinentiam a carnibus eo quod paterfamilias diſpenſatur, nec poteſt ſufficere ſumptibus duplicis menſæ, id non ſine maxima abuſione admitteretur. *Inſtitut: Eccleſ.* 15. §. 25.

IMMUNITAS LOCALIS.

Ab immunitate locali præter exemptos in Bulla Gregorii XIV. alios etiam adjungendos cenſuit Benedictus XIII. in Bulla *Ex quo divina*, ſcilicet frequentes.

I. Impedientes, ne quis recurrat ad locum immunem, vel qui ex eo violenter extrahunt.

II.

II. Interficientes proximum animo præmeditato, ac deliberato.

III. Adulterantes Literas Apostolicas.

IV. Reos furti, seu quid falsi committentes in Monte Pietatis, vel in loco publico, ubi pecuniæ deponuntur, vulgo *Banco;* Ex quo crimine arca pecuniaria ita minuatur, ut pænæ ordinariæ locus sit.

V. Vitiantes, seu abradentes aureas argenteasque monetas cujuscunque Principis etiam exteri, cursum in eo loco habentes, ubi delictum committitur; vel sic vitiatas monetas scienter ita expendentem, ut fraudis conscius & particeps censeri possit.

VI. Illos, qui curiam simulantes insinuant sese in domos ad furandum, dummodo simul etiam committant homicidium, aut mutilationem membrorum in eos, qui etiam per accidens in ea domo sunt, effectu tamen secuto.

VII. Homicidam etiam in rixa, si ex Processu reus sit deprehensus, seu in exilium eo nomine agitur. *Quod valet tantummodo in Ecclesiastica ditione. *Instit: Eccles:* 41. §. 21.

In eadem Bulla immunitate privatur ille, qui stans in Ecclesia, vel in cæmeterio interficit stantes extra in loca, & viceversa.

Ab ea vero immunitate excluduntur non solum respectu ejusdem Ecclesiæ violatæ, sed & aliarum omnium, *Ibid.* §. 22.

Declaravit etiam eos censeri grassatores viarum, si unum tantummodo homicidium, seu mutilationem commiserint, etiam *In via vicinali Ibid:* §. 23.

Extendit hoc pariter ad mandantes, qui certum præmium promiserint mandatario, etsi non dederint; homicidium tamen, seu mutilatio commissa sit.

Clemens XII. hanc Bullam confirmavit Constitutione sua, *In supremo,* & extendit etiam ad Ec-

clesiasticos homicidas, sicut etiam ad majores annis viginti, quos omnes comprehensos declarat, si etiam mandatum, consilium, instigationem, auxilium cooperativum, aut aliam operam occisori præbuerint, ex quorum singulis pravis actibus homicidium evenerit. Adjecit, indicia ad tradendum reum Judici sæculari sufficere, si talia saltem sint, quæ *ad torturam valeant.* Hæc tamen valere statuit tantummodo pro ditione Ecclesiastica.

Denique Benedictus XIV. in sua Bulla *Officii nostri*, Bull: *Tom: III.* num: 29. confirmavit ea omnia, declaravitque comprehendi etiam Ecclesiasticos, & mulieres reas homicidii, sicut etiam occidentes baculo, aut saxo. Exemit vero quando commissum esset homicidium casu, aut necessaria defensione, restringit enim quando id agitur ex odio, & nocendi animo.

Declaravit etiam, quod si forte accidat, ut vulneretur quis ad mortem, & percussor statim confugit ad Ecclesiam nondum morte secuta, tunc si chirurgi grave vitæ periculum adesse retulerint, tunc reus servatis servandis possi extrahi ab Ecclesia, & mancipari carceribus, ita tamen, ut si vulneratus vivat ultra tempus a legibus constitutum, Ecclesiæ iterum restituatur.

Confirmat Constitutionem Benedicti XIII. in eo quod privative ad Episcopos pertineat facultas demandandi extractionem delinquentium ejusmodi e loco immuni (quæ facultas dari potest cum adsunt indicia ad carcerationem) adeo ut si locus sit nullius Diæcesis tunc recurrendum voluit pro ea facultate ad Episcopum viciniorem, & semper cum fit extractio, semper adsit Ecclesiasticus ab eo deputatus.

Fa-

Facta extractione construitur processus de mandato Episcopi; si indicia ad torturam sufficientia reperiantur, tunc consignandus est reus Judici sæculari, (obligando tamen illum sub excommunicatione latæ sententiæ, ut si reus purgaverit indicia restituatur Ecclesiæ.)

Si homicidium perpetratum est in locis a residentia Episcopi remotis, jubet, ut de mandato Episcopi Vicarii Foranei, indicia ad extractionem necessaria juridice colligant, statimque ad Episcopum transmittant.

Transgressores sacræ immunitatis, etiam quoad pænas declarat eos, qui sine recursu ad Episcopum, extrahunt, sive etiam obsidere præsumunt loca immunia, ne alimenta ad reum deferantur, sive aliter cogunt reum, ut se dedat Curiæ sæculari.

Qui sic egerint, privat eos jure asyli.

Si quæ viget consuetudo inter finitimos Principes, ut homicidæ committentes delictum in alterutrius ditione, capiantur, & transmittantur, ad Principem loci, ubi delictum commissum est, ab Episcopo loci homicidii exquiri jubet indicia, & transmitti ad Episcopum asyli, ad quem pertinet mandatum dare de extractione.

Hæc tamen Bulla lata est tantum pro ditione Ecclesiastica, & pro illis Principibus, qui eam postulaverint.

Hæretici, aut de hæresi suspecti, Judæi post Baptismum in apostasiam lapsi, possunt ab Inquisitoribus extrahi ab Ecclesia, sed vel ante vel post capturam commoneri debet Episcopus. Encyl: ad Inquisit. *Elapso proxime* Bull. *Tom: III. n:* 40.

Qui e loco relegationis, sive e carceribus, sive triremibus in asylum se proripit; nisi reus sit cri-

minum, quæ immunitate privantur, jure asyli potitur. *Ibid:* §. 5.

Pœnæ contra turbantes immunitatem afficiunt etiam eos, qui impediunt, ne Judex Ecclesiasticus cognoscat in causis, in quibus habet auctoritatem tantum cumulativam. *Institut: Eccles:* 40. §. 10.

Si quis reus dolose extrahatur ab Ecclesia, & extra illam capiatur non per vim, aut per salvum conductum; illa dolosa extractio reo non suffragatur, ut ex Decreto S. Congregationis die 22. Decembris 1716. *Instit: Eccles:* 41. §. 9. n. 31.

I N D U L G E N T I A.

Indulgentias plenarias solus Romanus Pontifex conferre potest, cui Thesauri Ecclesiæ clavium commissa est custodia. *De Synod: Diœces: Lib:* 2. *Cap:* 9. §. 6 & §. 7. *nov: Edit:*

Omnibus Episcopis facultas a jure conceditur Indulgentiam dierum quadraginta largiendi, & centum in Ecclesiæ dedicatione, ex Cap: *Cum eo de Pœnit.*

Cardinalibus vero centum dierum. Hanc vero Indulgentiam etiam Regulares lucrantur; cum eorum exemptio non debeat illis in damnum converti. *Instit: Eccles.* 63. §. 16.

Vicarius Capitularis ne Indulgentias quascunque conferat abstinere debet. Ita ex Decretis S. Congregationis. *De Synod: Diœces. Lib:* 2. *Cap:* 9. §. 6.

Pro lucranda Indulgentia non sufficit opera injuncta præstare, ad quæ alias quis tenetur alio titulo, puta justitiæ &c. ENCYCL. *de Quæst in Jubil: excitat.* §. 4. Bull: *Tom: III. n.* 21.

Indulgentiæ a Pontifice concessæ iis, qui cum Confessione, & Communione Ecclesiam aliquam visitant, non exigunt, ut Ecclesia visitetur post Confessionem & Communionem; sed sufficit, ut si visi-

te-

tetur ante ſtatum gratiæ, diſpoſitio tamen habeatur eadem die confitendi, & communicandi, ut ex pluribus Theologis firmatur. *Inſtit: Eccleſ:* 48. §. 10.

Si quis pluries intra eandem diem Eccleſiam aliquam viſitaverit, in qua eſt Indulgentia, non ideo pluries Indulgentiam acquirit juxta Decretum S. Congregationis ſub Innocentio XI. *die* 7. *Martii* 1678. *In Declaratione Quæſt: pro Jub: Acquiſit*: INTER PRÆCIPUOS. Bull: *Tom: II. n.* 21.

Indulgentiæ conceſſæ Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis Sæcularis de Pænitentia S. Franciſci, ſive collegialiter viventibus, ſive in domibus privatis, reformavit Pontifex, & ſingulas numeravit, cæteris omnibus revocatis in Bulla de nova conceſſione ejuſmodi Indulgentiarum Bull: *Tom: III. n.* 41. AD ROM: PONTIF. Sunt autem ejuſmodi. Indulgentia plenaria confeſſis, & ſacra Euchariſtia refectis ea die, qua in Ordinem ingrediuntur.

Item plenaria confeſſis, & communione refectis die feſta S. Franciſci, die 4. Octobris. S. Claræ, Sancti Titularis Eccleſiæ, Oratorii, vel Capellæ ejusdem Tertii Ordinis, die Dedicationis S. MARIÆ Angelorum de Portiuncula, dummodo Eccleſiam ipſam &c. devote viſitaverint, & de more oraverint.

Indulgentia plenaria in articulo mortis conſtitutis confeſſis, & communione refectis, & ore, vel ſi non potuerint ore, ſaltem corde nomen JESU invocantibus.

Viſitantibus Eccleſiam Tertii Ordinis, ſeu Oratorium, ſive Capellam diebus Stationum in Miſſali Romano deſcriptis, ibique orantibus de more, indulgentiæ illæ conceduntur, quas prædictis diebus viſitantes Eccleſias Urbis, & extra eam, conſequuntur.

Con-

Confessis, & sacra communione refectis in festo Stigmatum S. Francisci, S. Ludovici Galliarum Regis, S. Elisabeth Reginæ Portugalliæ, itemque S. Elisabeth Hungariæ Reginæ, S. Margaritæ de Cortona, atque in duodecim aliis anni feriatis, vel Dominicis diebus ad libitum eligendis, & a Superioribus Ordinis approbandis, & visitantibus, ac orantibus, ut supra, qualibet earum dierum, septem annorum, & totidem quadragenarum indulgentiæ.

Itidem centum dies indulgentiarum lucrantur toties quoties interfuerint Missis, aut divinis Officiis in Ecclesia, ut supra celebrandis, seu Congregationibus publicis, vel privatis Tertii ejusdem Ordinis ubivis faciendis; cum pauperes hospitio susceperint, pacem composuerint, vel procuraverint, corpora defunctorum quorumcumque ad sepulturam associaverint, aut Processiones de licentia Ordinarii faciendas, SS. Eucharistiæ Sacramentum tam in Processionibus, quam cum ad infirmos defertur, vel saltem si sint impediti ad signum campanæ Orationem Dominicam, & Angelicam recitaverint. Item si quinquies Orationem Dominicam, & salutationem Angelicam, sive pro Ecclesiæ necessitatibus, sive pro defunctis Fratribus, & Sororibus recitaverint. Item si peccantem ad pænitentiam redegerint, doctrinam Christianam rudes docuerint. Tandem quoties opus aliud pietatis, vel charitatis exercuerint.

Indulgentiæ pro Fratribus Tertii Ordinis S. Francisci de Paula conceduntur a Pontifice instar fere Indulgentiarum pro illis, qui Tertium Ordinem S. Francisci de Assisio profitentur, excepto quod Indulgentiam plenariam consequuntur in Festo S. Francisci de Paula, S. Francisci Salesii, Dedicationis S. Michaelis Archangeli, & in Festo omnium Sanctorum, si visitaverint Ecclesiam aliquam Ordinis, si ibi sit,

& in defectu unam aliquam Civitatis, vel loci ubi degunt. Cæteræ indulgentiæ eædem omnino sunt ac superiores pro Tertiariis S. Francisci Assisiensis. Quoad Chordigeros S. Francisci de Paula cingulum tantummodo benedictum ab aliquo Fratre ejus Ordinis, vel ab alio deputato a Superioribus ejusdem Ordinis deferentes, die, qua cingulum assumunt confessi, & sacra Communione refecti plenariam Indulgentiam consequuntur, sicut & plenariam in Festo S. Francisci de Paula, visitantes ut supra; ac denique plenariam in articulo mortis, eo modo quo Tertiarii S. Francisci Assisiensis. Quotidianam etiam Indulgentiam centum dierum consequuntur si in honorem Domini JESU Christi, & SS. Apostolorum preces effuderint. Denique Chordigeri illi, sicut & Tertiarii pro quolibet bono opere sexaginta dierum Indulgentiam consequuntur, in quo differunt a Tertiariis S. Francisci Assisiensis, qui centum dies lucrantur. Easdem omnes Indulgentias applicare pro defunctis possunt. Bulla pro Indulgentiis Tertiariorum S. Francisci de Paula *Inexhausti* Bull: *Tom:* *III.* *num.* 56.

Indulgentiæ plenariæ in articulo mortis ab Episcopis per benedictionem impertiendæ *Vide Episcopus.*

Docentes rudes homines publice vel privatim orationis mentalis regulas, & modum, itemque qui publice docentes auscultaverint, dummodo vere pœnitentes, ac sacra Communione refecti toties quoties lucrantur septem annos, & totidem quadragenas de vera Indulgentia. Item si assidue eo convenerint semel in mense, vere pænitentes, sacra Communione refecti, orantesque pro more in Indulgentiis consueto, Indulgentiam plenariam, defunctis etiam applicandam, lucrantur; quam pariter ita obtinent

ii,

ii, qui toto mense, unico saltem horæ quadrante singulis diebus orationi mentali dant operam, dummodo vere pænitentes, & confessi, Eucharistiam sumpserint, & orent pro concordia &c. Concedente hæc omnia Pontifice in Bulla QUEMADMODUM. *Tom: II.* n. 23. *pag:* 161.

De validitate Indulgentiæ Portiunculæ, ejusque extensione ad omnes alias Ecclesias Ordinis S. Francisci ambigi non potest; nullo licet extante authentico documento, scientibus, & non contradicentibus Romanis Pontificibus. *De Synod: Diœcel. Lib:* 13. *Cap.* 18. §. 5. *nov. Edit.*

Item nec de Indulgentiis Ecclesiæ Lateranensis, quas approbavit, & ex integro concessit Benedictus XIV. in Bulla ASSIDUÆ SOLICITUDINIS. *Ibid:*

Indulgentias in *forma Jubilæi* concessas abrogavit Clemens VIII. aliique quidam Pontifices; quare si forte agatur de aliqua ejusdem tenoris Indulgentia videndum erit, num post ea Decreta concessa fuerit, ut ex Tractatu de Indulgentiis P. Theodori. *Part.* 2. *Cap:* 4. §. 2. *Ibid.* §. 9.

Clemens XII. in suo Brevi dato. *die* 14. *Augusti* 1736. Indulgentiam plenariam, die ad libitum quotannis eligenda, concessit iis, qui anno integro ad pulsum campanæ sub horam noctis recitaverint Ps: *De Profundis.* vel semel Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, cum versiculo *Requiem* in suffragium defunctorum; dummodo ea die confessi & Communione refecti preces pias effunderint pro consueto more. Singulis vero diebus toties quoties easdem orationes ad signum campanulæ recitantes centum Indulgentiarum dies consequuntur. *Institut: Eccles.* 61. §. 5.

INFIDELITAS.

Signa protestativa Infidelitatis hæc indicat Pontifex in suis Decretis pro incolis Regni Serviæ, incipientibus NTER OMNIGENAS Bull. *Tom: I. n.* 89. Nomina Turcica assumere, infidelium templa, scilicet Moschæas frequentare, Jejuniorum dies per carnium esum profanare ad effectum, ut Mahumetani credantur. Damnat etiam peccati illos, qui ex hac vita migraturi cadavera sua Turcarum sepulturæ demandarent, cum istorum assistentia, & Mahumeticis adhibitis ritibus.

INTERDICTI.

Interdicti ab ingressu Ecclesiæ assistere non possunt Missæ, & divinis Officiis, neque coram illis potest Missa celebrari in Ecclesia. Spectat vero ad Ministros Ecclesiæ illos ejicere; si tamen vis adhibenda sit cum scandalo, vel etiam frustra, tunc ex Suarez docetur Missam jam inceptam non esse omittendam. *Institut. Eccles.* 55. *n.* 11.

Interdicti ab ingressu Ecclesiæ, utrum eam ingredi Possint ad orandum tantummodo, quæstio est anceps inter DD. *Ibid:*

Interdicti ab ingressu Ecclesiæ ob transgressionem præcepti de Communione Paschali, si contumaces se præbuerint ab Episcopo excommunicatione plecti possunt, ut ex DD. firmatur. *Institut. Eccles:* 55. *n.* 11.

IRREGULARITAS.

Major Pœnitentiarius in casibus occultis, & pro foro conscientiæ tantum dispensat in irregularitate ex quocunque delicto, vel defectu proveniente, tam cum Laicis, quam cum Ecclesiasticis, vel sæcularibus, vel regularibus ad hoc ut possint initiari Ordinibus, vel in susceptis ministrare, ad superiores gradus ascendere, ac dignitates etiam Cathedrales,

&

& quæcunque Beneficia Ecclesiastica quandocunque ante dispensationes alioquin canonice obtenta retinere; nec non ut hujusmodi Beneficia & Dignitates (exceptis, quando agitur de homicidio voluntario, vel alio gravissimo excessu, Ecclesiis Cathedralibus & Metropolitanis) etiam post delictum assequi valeant. Bulla *Pastor bonus* Bull. *Tom.* I. *num.* 95. §. 15.

Ubi additur in irregularitatibus quoad regulares ita dispensari posse, ut ad quæcunque Officia & Beneficia regularia ascendere valeant, excepto tamen Ordinis *Generalatu* in irregularitate ex defectu natalium. *Ibid.* §. 31. Ea vero dispensatio conceditur tantum in foro conscientiæ, in casibus occultis; in publicis vero in utroque foro, auditis tamen Superioribus. *Ibid:* §. 32.

Clericus militiæ nomen dans ipso facto privatur beneficio, & pensione, & ut ex Decis. Rotæ Romanæ. *Institut. Eccles.* 101. §. 18. Quoad hanc irregularitatem hæc accipe. Clericus in sacris constitutus militans, & arma ferens in servitium alicujus laici Principis, si expeditionibus bellicis interfuerit, in quibus homicidia, furta, rapinæ, incendia secuta fuerint, multo probabilius est, incidisse in irregularitatem, licet moraliter certus sit, se neminem mutilasse, vel occidisse, ut ex Decreto Sacræ Congregationis in Ipren. *Irregularitatis* erui posse videtur. *Ibid:* §. 10.

Idem forte affirmari potest de Clerico in minoribus beneficiato, cum ea quæ vetantur ordinatis in sacris, etiam beneficiatos clericos comprehendant. *Ibid:* §. 23.

Clerici in minoribus, si militaverint in bello injusto, etsi ipsi neminem occiderint, vel mutilaverint, si tamen acies, in qua militant, homicidia commise-

miserit, seu mutilaverit, inducit in eos Clericos irregularitatem: in eo enim casu Clericus facit unum corpus cum sociis, & ulterius dat operam rei illicitæ. *Ibid:* §. 8.

Porro si ille militaverit sub suo Principe, nec certo sciverit bellum esse injustum non tenetur per se indagare, num justum sit necne, sed potest credere bellum esse justum. *Ibid:* §. 17. Idem probabiliter dici potest de Clerico militante sub alieno Principe, quia impossibile esset illi indagare, num sit bellum istud justum, injustumve. *Ibid.* §. 17.

Si vero bellum esset justum, Clericus militans, si certus sit moraliter se neminem occidisse, vel mutilasse, etiamsi hoc factum fuerit a sociis, non incidit in irregularitatem, ut ex Cap. *Petitio de homicidio voluntario.* *Ibid:* §. 10.

Demum si bellum sit justum, & defensivum, si Clericus jussus est arma capere, nec sufficiant ad defensionem Laici, non incidit in irregularitatem etiamsi occiderit. *Ibid.* § 9.

Illegitimi sunt irregulares ex defectu; adeoque Ordinum, & Beneficii incapaces; attamen pro minoribus Ordinibus, & Beneficiis non habentibus annexam animarum curam, potest Episcopus cum illis dispensare; nonnisi vero Romanus Pontifex in aliis omnibus, ut ex Cap. *Is qui de Filiis Presbyter. in 6. De Synod: Diœces. Lib.* 13. *Cap.* 24. § 11. *nov. Edit.*

Filii illegitimi Clericorum consequi non possunt beneficia, & pensiones in Ecclesiis, in quibus parentes eorum obtinuerunt aliquod beneficium, licet dissimile, neque in eisdem Ecclesiis ministrare; neque tandem pensionem ullam habere super fructibus beneficiorum, quæ ab eorum parentibus possessa sunt, ex Tridentino *Sess.* 25. *Cap.* 15 *de Reform.* Sicut & nullæ sunt reciprocæ resignationes a parentibus Cle-

ricis

ricis in favorem illorum suorum factæ, ita ut ipsis filiis minime suffragentur. *De Synod. Diœcef: Lib.* 13. *Cap.* 24. §. 13. *nov. Edit.* Quin nec filius illegitimus Parochi jam defuncti munus Confessarii obire potest in ea Ecclesia, quam Pater Parochus obtinuit, ut ex verbis Congregationis vetantis, ne filii illi in ea Ecclesia *quoquo modo ministrent*, et ex responso S. Congregationis habetur. *Ibid:* §. 14.

Vicissim autem, si Pater in aliqua Ecclesia munus gessit Capellani ad nutum amovibilis, potest ejus filius illegitimus idem munus ibidem obire: non enim est hoc beneficium seu pensio, ut ex responsione S. Congregationis. *Ibid.*

Si vero Pater dignitatem in Ecclesia aliqua obtinuit, filius titulo Missæ semper in eadem celebratæ non potest fieri particeps emolumentorum, quæ Sacerdotes post certum servitii tempus obtinere ibi consueverant, ut ex responso S. Congregationis. *Ibid.*

Si Patronus Beneficii Rectorem interfecerit, ejus filii, & descendentes usque ad quartum gradum fiunt irregulares, ex Cap. *In quibusdam de Pœnis*: intellige tamen de filiis natis post homicidium, non vero ante, quæ est interpretatio ab ipsa etiam S. Congregatione admissa. *Ibid:* §. 21. & ipse, ac reliqui ad patronatum vocati ab eo jure cadant. *Ibid.*

Si Pater in hæresim inciderit, etiam filius erit irregularis, ex Cap. *Quicunque* & Cap. *Statuit de Hæretic. in 6.* At relicta a Patre hæresi non quidem ejus, sed filii irregularitas solvitur, ut ex responsis S. Congregationis. *Ibid.*

In dispensationibus, quæ dantur pro irregularitate filiorum illegitime natorum apponi solet clausula: *dummodo paternæ incontinentiæ imitator non sit;* ex quo fit, ut Episcopus debeat inquirere in illum, & quærere nunquid per decennium moribus integrum

se

se præbuerit; & si toto decennio nihil indignum admisisse compererit, potest cum illo executioni mandare dispensationem, etiamsi ante decennium incontinentiæ nomine suspectus fuisset, ut ex Decretis S. Congregationis. *De Synod: Diœces. Lib.* 13. *Cap.* 24. §. 22. *nov. Edit*

J U B I L Æ U M.

In Jubilæo Anni 1750. Benedictus XIV. suspendit toto eo Anno Indulgentias omnes etiam non plenarias; exceptis Indulgentiis, alias concessis in articulo mortis, tam illis quas ex Concessione Apostolica impertiuntur Episcopi, quam aliis quibuscunque communiter, aut personaliter concessis pro eodem articulo: Item illis, quas lucrantur fideles recitantes Salutationem Angelicam ad sonum campanæ. Item excepta Indulgentia septem annorum, & totidem quadragenarum toties quoties; quas ex Concessione Benedicti XIII. durante præterito Anno Jubilæi Sacramentaliter confessi, & sacra Communione refecti, vel saltem vere contriti visitaverint Ecclesias, in quibus expositum est Sacramentum Eucharisticum, & oraverint de more. Item illis, quas concessit Innocentius XII. comitantibus, seu mittentibus facem cum Sacramentum Eucharistiæ ad infirmos defertur. Illis quoque quas concedunt Legati de latere, & Nuncii Apostolici, ac Episcopi in usu Pontificalium, aut in benedictione impertienda. Item perseverare concedit Indulgentias Altarium Privilegiatorum pro defunctis, pro quibus etiam valere statuit alias quascunque Indulgentias pro vivis concessas, adeo ut pro defunctis acquiri possint, etiamsi in Brevibus earum extensio ad defunctos expressa non fuerit.

Suspendit etiam toto eo anno facultates omnes absolvendi a casibus Apostolicæ Sedi reservatis, relaxandi censuras, commutandi, & dispensandi vota,

&

& tollendi irregularitates alias concessas Ecclesiis, Monasteriis &c. Piisque locis, Magistris, Superioribus, tam Sæcularibus, quam mendicantibus, adeo ut etiam toto eo anno nec valeant largiri Indulgentias, quas solebant coronis, granis, imaginibus, & numismatibus ex metallo &c. Vide Bullam CUM NOS Bull. *Tom. III. num.* 18. Excipit tamen facultates Episcoporum, & cæterorum supremorum Antistitum quoad Diœcesanos in iis quæ obtinent ex vi Tridentini, & Pontificum concessione in ordine ad dispensandum, & absolvendum, quod etiam extendit ad Prælatos Regulares erga Regulares subditos.

Quoad opera præscripta in hoc Jubilæo mentem suam ita exponit Pontifex in sua Encyclica IN HAC CONSTITUTIONE *Bull: Tom. III. num.* 21. Pro sacra Communione accipere se dicit non Sacramentalem tantummodo, sed Sacramentalem simul, & Spiritualem.

Confessionem Sacramentalem inter opera injuncta reponit, adeo ut necessaria prorsus sit, etiamsi peccato gravi quis careat.

Diem, intra quem Basilicarum visitatio compleri debet, liberum est incipere, sive a vesperis diei præcedentis usque ad vespertina crepuscula sequentis diei, sive a media nocte ad mediam noctem.

Qui iter Romanum susceperunt, vel qui pervenerunt Romam, & subita impedimenti, vel mortis incursione opera injuncta præstare non valuerunt, Confessione expiati, & sacra Communione refecti Jubilæum lucrantur.

Facultates absolvendi a reservatis, & dispensandi, omnes se suspendisse declarat, sive quæ quarundam Indulgentiarum occasione conceduntur, sive quæ alia de causa collatæ sunt.

Regularium Confessiones excipere possunt Ro-

mæ Pœnitentiarii Basilicarum, licet alias obstent eorumdem Regularium Constitutiones, vel Privilegia a S. Sede approbata.

Minores Pœnitentiarii Romæ commutare possunt dispensando non solum vota nuda, sed & quæ confirmata sunt juramento.

Item absolvere possunt Sacerdotes reos censurarum, & dispensare in irregularitate contracta ob violationem censurarum tantummodo; quod & præstare possunt cum aliis etiam Clericis non Sacerdotibus.

Si quis est dispensatus a visitatione Basilicarum, non continuo est dispensatus ab aliis operibus injunctis, neque etiam a precibus, *quæ a Basilicarum visitatione separari possunt.* Nec sufficiunt ea opera injuncta, quæ quis ex alio titulo præstare alias tenetur, puta, titulo justitiæ.

Confessarius neque in Jubilæo potest absolvere illum, qui secum fuit reus criminis in re venerea.

Concessis sibi facultatibus uti nequeunt Pœnitentiarii extra Basilicas, seu Ecclesias sibi assignatas, nec nisi in actu Confessionis, neque cum iis, quibus sincera voluntas Jubilæi acquirendi deest. Quos tamen absolvunt, illis Pœnitentiam Sacramentalem imponere debent diversam ab operibus pro lucrando Jubilæo.

In censuris absolvendis præmitti, vel saltem promitti cum juramento debet satisfactio parti læsæ. Læsa vero pars non est Judex, sed ille, qui damnum passus est.

In Constitutionibus Jubilæi alia opera præscribuntur Romanis, vel urbis incolis, alia peregrinis. Priori nomine designantur illi, qui intra quintum ab Urbe lapidem habitant; sicut & incolæ Urbis dicuntur, qui Romam advenerunt animo ibi majorem anni partem transigendi; sicut & intra eorum numerum com-

comprehendi vult Pontifex, qui alia quam Jubilæi consequendi causa Romam advenerint. Cæteri omnes peregrini, aut exteri ad hunc effectum vocantur.

Censet Pontifex valere communem opinionem Theologorum, quæ non obligat præmitti confessionem ad opera præscripta: sufficere enim ad lucrandam Indulgentiam credit, si postremum opus fiat in gratia.

Si quis confiteatur, dein ante completa opera recidat in lethale peccatum, non sufficere illi vult si conteratur, & sic contritus opera perficiat. Vult igitur, ut quamvis non teneatur præstitas visitationes repetere, debeat iterare confessionem, idemque ab eo præstandum esse dicit, qui in priori confessione invincibiliter oblitus sit subiicere Clavibus peccatum aliquod mortale. Puberes qui de jure incapaces censentur communionis, dispensari permittit commutatione facta in aliud opus.

Ad Indulgentiam lucrandam non requiritur, ut per Portam Sanctam quis ingrediatur, & egrediatur.

Si quis visitationes aliquas Basilicarum præmisit, dein per Indultum, quod emitti solet intra spatium Anni sancti, quo visitationes ad minorem numerum rediguntur, potest computare visitationes præcedentes, & Indulto uti; sicut etiam eadem Indulgentia utendum cum illis, qui ante Indultum, numerum totum implessent visitationum, ab Indulto dein emanato præscriptarum.

Mentem esse suam dicit, ut vocalis fiat oratio in Basilicis, nec sufficere si mente tantum oretur.

Si quis intra annum pluries opera injuncta repetierit, acquirere denuo potest Indulgentiam; sed alios favores, & gratias, quibus prima vice factus est particeps, iterum consequi minime potest; puta iterum absolvi a reservatis, aut novorum votorum commutationem obtinere. Quan-

Quanquam concessa sit Pœnitentiariis minoribus, & Confessariis, a Cardinali Vicario Romæ deputatis, facultas absolvendi a peccatis reservatis in Bulla Cœnæ, non ideo tamen in ea facultate generali data est facultas absolvendi ab hæresi externa.

Declaravit insuper in sua Constitutione, quæ incipit CONVOCATIS *num.* 54. illum, qui ex intentione recipiendi Jubilæum, absolutionem a censuris, & votorum commutationem obtinuit, si postea mutata intentione, Jubilæum non recepit, non ideo incurrere iterum in censuram, & votis prioribus obstringi; sed inclinat in sententiam, ut reus habeatur peccati mortalis, qui ita voluntatem suam mutat; censet enim hic quendam tacitum contractum celebrari, ut Confessarius ex sua parte illum participem reddat gratiarum Jubilæi; & ex parte altera pœnitens se obliget ad reliqua opera præstanda.

Præter Pœnitentiarios Basilicarum, & alios a Cardinali Vicario deputatos pro Anno sancto, sunt etiam Romæ alii Confessarii ordinarii, ex quibus alii Regulares sunt; & ex Regularibus alii a suis Superioribus destinantur ad suos Conregulares, auscultandos in Confessione; alii vero Regulares a Cardinali Vicario pro excipiendis Sæcularium Confessionibus approbantur. His postremo a Cardinali Vicario approbatis respectu suorum Conregularium concessæ sunt facultates, quæ dantur Confessariis sæcularium, adjecta insuper illis facultate dispensandi ab irregularitate ob violationem censurarum incursa, dummodo sit occulta, quæ tamen facultas non suppetit illis Regularibus, qui tantum a Superiore suo deputati sunt.

Qui vero a Cardinali Vicario consuetam facultatem habent audiendi Confessionem, nec sunt specialiter deputati pro Anno sancto; illis eadem facultas

quoad sæculares remanet, quam prius obtinebant; neque enim suspensio facultatum, quæ fit in anno Jubilæi Confessarios Urbis Romæ comprehendit, quod habet locum etiam in Regularibus.

Hæc omnia Pontifex late explicat, & exponit in sua Encyclica ad Pœnitentiarios, & Confessarios Urbis INTER PRÆTERITAS Bull *Tom: III. num.* 21. Ad hanc Encyclicam recurrendum edicit Pontifex in altera Encyclica CELEBRATIONEM MAGNI pro extensione Jubilæi ad universum Orbem Bull. *Tom. III. num.* 28.

In altera Bulla, quæ continetur in Bull. *Tom. III. num.* 24. conceditur infirmis utriusque sexûs, Monialibus, Oblatis, Tertiariis in communitate viventibus, novitiis, & educandis, in eisdem Communitatibus degentibus; item Anachoretis, & Eremitis, viventibus cum clausura, & solitudine, sub regimine saltem Ordinariorum; item captivis, & carceratis quocunque in carcere; denique infirmis tam sæcularibus, quam Regularibus, senibus ultra septuagesimum annum, ut possint bis lucrari Indulgentiam, dummodo Episcopi, & Superiores commutent illis opera injuncta. Insuper concedit Monialibus etiam novitiis, ut possint pro prima vice duntaxat ad effectus Jubilæi consequendi eligere sibi Confessarios, seu Regulares, seu Presbyteros sæculares ex approbatis ab Ordinariis ad audiendas Moniales. Anachoretis vero, Oblatis, Tertiariis, mulieribus etiam in Conservatoriis degentibus, captivis in carcere detentis, infirmitate, ac senectute impeditis omnibus etiam Regularibus facultas datur ad hunc effectum, ut possint sibi eligere in Confessarium, sive Presbyteros sæculares; sive regulares cujuscunque Ordinis ad Confessiones sæcularium audiendas approbatos; a quibus absolvi possunt a reservatis etiam Apostolicæ

Se-

Sedi, & in Bulla Cœnæ. Vult tamen, ut in carcere detenti, quorum Criminales causæ nondum conclusæ sunt, moneantur de obligatione, qua tenentur, Judicibus sæcularibus juridice interrogantibus veritatem aperire.

Vult etiam, ut Confessarii illi a Monialibus Oblatis, aliisque puellis supradictis electi possint dispensare in votis a Monialibus emissis post Professionem, quorum observantia cum Professione religiosa componi potest. Quoad vero Novitias educandas, sicut & quoad Tertiarias, & in Conservatoriis degentes concedit, ut possint Confessarii dispensare Vota, etiam jurata, exceptis Apostolicæ Sedi reservatis.

Alia etiam Bulla, quæ incipit PASTORIS ÆTERNI Bull. *Tom. III. num.* 24. concedit Apostatis, & fugitivis cujuscunque Ordinis, qui citra Montes intra quatuor, & ultra Montes intra octo Menses a publicatione (publicata est die 19. Januarii 1750.) ejusdem Bullæ redierint ad suam Religionem, remissionem omnium pœnarum propter Apostasiam incursarum, & infligendarum, & insuper impunitatem, dummodo coram Superiore suo culpam deprecentur, & ab eo absolutionem obtineant.

Jubilæi extensio per universum Orbem ita facta est. Intra sex menses a publicatione Bullæ suæ incipientis BENEDICTUS DEUS Bull. *Tom. III. n.* 17. a publicatione, inquam, in qualibet Ecclesia facienda concedit Pontifex Jubilæum instar Romani, quod obtineri etiam ab iis possit, qui anno præcedenti jam Romæ illud lucrati fuerant.

Deputandam vero edicit ab Ordinariis locorum Ecclesiam Cathedralem, seu majorem ejusdem Civitatis cum aliis tribus ejusdem Civitatis, seu loci, sive suburbiorum, quas teneantur fideles semel saltem in die per quindecim dies continuos, vel interpola-

tos visitare, die incœpta a primis vesperis diei præcedentis usque ad vespertinum crepusculum diei sequentis, ubi orent modo consueto.

Navigantes, & iter agentes etsi redierint elapso Jubilæi termino ad sua domicilia, seu alio diverterint ad certam stationem, si visitaverint assignatis vicibus Ecclesiam Cathedralem, vel Majorem, & Confessionem, ac sacram Communionem exceperint, eamdem Indulgentiam consequantur.

Concedit etiam impeditis, ut pro visitationibus alia opera præstanda designentur a Superioribus suis, per se, vel per prudentes Confessarios. Communionem etiam Sacramentalem permittit commutari cum pueris nondum admissis ad communionem.

Cum Communitatibus vero tam Regularium, quam Sæcularium, Capitulis, Congregationibus, Sodalitatibus, Universitatibus, Collegiis processionaliter visitantibus Ecclesiam, visitationum hujusmodi numerum restringi permittit.

Quoad Moniales, & Novitias concedit, ut eligere sibi possint ad hunc effectum Confessarium quemcumque ex approbatis ad Moniales ab Ordinario actuali loci.

Quoad cæteros omnes etiam Regulares concedit, ut possint sibi eligere quemcunque Confessarium tam Regularem quam Sæcularem ab actuali Ordinario loci approbatum, a quo absolvi possint in foro conscientiæ ab omnibus censuris a jure, vel ab homine latis, etiam Apostolicæ Sedi reservatis, etiam in Bulla Cœnæ, & commutari eorum vota etiam jurata, & Apostolicæ Sedi reservata, excepto voto Castitatis, & Religionis, & iis, quibus jus tertio acquisitum est, & dispensare quoad irregularitatem, eam solummodo quæ contracta est ob censurarum violationem. Reservat vero de more absolutionem complicis in re

venerea. Ac tandem declarat eum, qui prædictis facultatibus compos voti factus fuerit, si dein mutet voluntatem lucrandi Jubilæum, non ideo incidere in priores censuras, seu votis adstringi, quanquam *a peccati reatu vix immunem censeri posse* judicat. Tandem eos, qui morte præventi visitationum numerum complere nequiverint, confessos, & sacra Communione refectos Indulgentia eadem donat.

Absolutio ab hæresi etiamsi expresse non reservetur in Bulla Jubilæi, adhuc tamen non censetur permissa, etiamsi Bulla absolutionem a criminibus in Bulla Cœnæ expressis in genere permittat, ut decrevit sacra Congregatio S. Officii die 23. Martii 1656. sub Alexandro VII. *Instit. Eccles.* 48. §. 15.

In Jubilæo Confessarii ab Ordinario alterius loci approbati nullam habent facultatem absolvendi. Sicut nec habent illi, qui ab Ordinario loci semel quidem illam obtinuerunt; sed modo cessavit. Ita ex pluribus Decretis S. Congregationis. *Institut: Eccles:* 84. §. 27. Ubi tamen ex sensu ejusdem Congregationis additur, fideles sic bona fide ab ejusmodi Confessariis absolutos non esse inquietandos. *Ibid:* §. 27.

J U D Æ I.

Si Judæus conjugatus ad Fidem venerit, uxore in infidelitate perseverante, non potest illi Libellum repudii mittere, etiam extra Judæorum domicilium, & coram Notario, testibusque Christianis. Sanctioni huic contravenientes si forte repudium confecerint intra Judæorum domicilium, & ritibus superstitiosis adhibitis, subjacent ejsdem pænis ac Judaizantes; mitioribus tamen puniendus est qui id confecerit extra Judæorum domicilium. Puniuntur pœna pecuniaria Notarii Christiani. Ita in Constitutione APOSTOLICI MINISTERII Bull: Tom: II. num: 38. Ubi edicitur etiam, ne Uxor Hebræa ad

Fi-

Fidem conversa libellum repudii mittat viro in Judaismo perseveranti.

Christianis vetitum est sub excommunicatione cum Hebræis cohabitare, ex Cap: 5. *de Judæis*. De Synod: Diæces: *Lib*: 6. *Cap*: 4. §. 2. sicut nec accepta mercede servitium illis assiduum impendere. *Ibidem*.

Hebræi ad Fidem conversi suis bonis privandi non sunt, nec a successione, & Parentum hæreditate excludendi, ut ex Bulla Clementis XI. PROPAGANDÆ. *Ibid*:

Descendentes a Judæis, nisi aliter cautum fuerit in Beneficiorum fundatione, vel nisi aliter Summus Pontifex statuerit, arceri non possunt etiam ex Constitutionibus privatarum Ecclesiarum, a consecutione Beneficiorum, ut ex Cap: *Eam te de Rescriptis*. Idem pariter dicendum de illis, qui ex infidelibus descendunt. *De Synod*: *Diæces*: *Lib*: 7. *Cap*: 65. §. 4. & 5. Idem etiam dicendum de Ordinibus sacris. *Ibid*. §. 5. *l*. 12. *c*. 1. §. 4. & 5. *nov*. *Edit*:

JUDICES SYNODALES.

Synodales Judices, quibus a Romana Curia committuntur judicandæ causæ in partibus a Curia remotis, designari debent personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ, quæ sive personatum, sive Canonicatum in aliqua Cathedrali Ecclesia obtineant. Hi vero designandi sunt ab Episcopis in Synodis; & si aliqui ante novarum Synodorum celebrationem obierint, substitui alii possunt etiam extra Synodum ab Episcopo cum consensu Capituli usque ad novam Synodum perseveraturi. Designatorum vero sive in Synodis, sive extra nomina Secretario supplicum Libellorum Pontificis deferantur. Designentur vero saltem quatuor in quacumque Diæcesi, vel plures

a, amplitudo ejusdem postulet. Constit: QUAMVIS PATERNÆ. Bull: Tom: I. Constit. 28.

J U R I S D I C T I O.

Inferior Prælatus ad hoc ut Territorium separatum, & Jurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem in Clerum, & Populum obtineat, cum ipsius Episcopi exclusione, non juvatur per quadragenariam præscriptionem cum titulo colorato, sed requiritur clarum, & subsistens Apostolicum privilegium, aut consuetudo immemorabilis rite probata, per quam privilegium illud de jure valeat præsumi, quæ fuit olim decisio S. Congregationis Concilii *die* 7. *Januarii* 1721. dein approbata a Clemente XI. *die* 14. *Januarii*, & confirmata a Benedicto XIV. in suo Bullario *Tom: II. Constit:* 33. Tunc autem dicetur consuetudo rite inducta, dum in aliquo loco ab immemorabili tempore inferior Prælatus omnem omnino jurisdictionalium actuum speciem ita solus exhibuerit, ut Episcopus in cujus Diæcesi locus situs est, toto eo tempore nullam in his partem habuerit, neque in iis se unquam miscuerit. *De Synod: Diœces: Lib:* 13. *Cap.* 8. §. 18. & 21. *nov: Edit:*

Episcopi, licet habeant Capitula quantumcunque exempta, possunt per seipsos sine adjunctis de Capitulo visitare Ecclesiam, Canonicos, & Beneficiatos, ut decisum a S. Congregatione Concilii in quadam causa Zamorensi, quamvis non potest committere hoc munus alteri. *De Synod: Diœces: Lib:* 13. *Cap:* 9. §. 6. *nov. Edit.*

Si tamen extra visitationem velit contra Canonicum procedere, tenetur duos ex Capitulo Canonicos adjunctos habere, a Capitulo anno quolibet ineunte designandos, qui tamen duo Canonici constituunt unum tantummodo suffragium, & si ambo conveniant in sententiam Episcopo contrariam, tunc

ad

ad tertii electionem procedendum est, juxta formulam a Tridentino *Sess:* 25. *Cap:* 6. *de Reform.* præscriptam. Ita ex pluribus Decretis S. Congregationis Concilii, & ex collatione duorum locorum Tridentini, altero *in Sess:* 6. *Cap:* 4. altero *in Sess.* 25. *Cap:* 4. De Synod: Diæces: *Lib:* 13. *cap:* 9. *nov: Edit:*

LEGITIMATIO.

Per subsequens Matrimonium non legitimari prolem, quando copula habita est inter impeditos, & proles nata est eodem impedimento perseverante, communis est sententia. Si vero constet prolem natam esse sublato impedimento, dubitetur vero num concepta sit eodem impedimento perseverante, tunc in favorem prolis judicium ferendum est. Epistola ad Archi Episcopum Hispaniolæ Bull: *Tom:* I. *n.* 113. REDDITE NOBIS.

LEX ECCLESIASTICA.

Lege Episcopali, vel Synodali non tenentur illi, qui in Diæcesi quidem degunt, sed extra Diœcesim abeunt mox redituri, si interim extra fines Diæceseos aliquid agant contra illam legem, quia lex per se, & immediate Territorium respicit. Verum si quis e Diæcesi se absentet animo declinandi Synodale statutum, fraudem illi patrocinium præstare non est æquum; quare tunc peccant contra eandem legem; Ita Clemens X. in Constit. *Superna* edixit, pænitentes recedentes e territorio in fraudem non esse absolvendos a reservatis sui territorii. *De Synod. Diæces. Lib:* 8. *Cap:* 4. §. 10. *l.* 13. *c.* 4. §. 9. & 10.

Lex ab Episcopo lata extra Synodum, audito tamen consilio Capituli longe probabilius perseverat etiam post obitum ejusdem Episcopi; neque enim habet quid diversum a lege in Synodo lata, quam

etiam defuncto Episcopo perseverare constat. *De Synod: Diœces: Lib.* 8. *Cap:* 5. §. 1. *l.* 13. *c.* 5. *nov. Edit.*

Lex Synodalis si non acceptetur a populo, quamvis peccent non acceptantes; tamen si id sciat Superior post paucos actus ab eo neglectos, & non punitos, ligare desinit ex quadam ejus conniventia. *De Synod. Diœces. Lib:* 8 *Cap:* 5. §. 3. Si vero id nesciat Episcopus tunc decennium sufficere censetur. Hoc enim sufficit, ut consuetudo longi temporis dicatur. *Ibid. Lib:* 8. *Cap:* 5. §. 3. *Lib:* 13. *cit. c. nov: Edit:*

Si vero jam acceptata sit, præscriptio contra illam inducitur per decennium, neque enim agitur de præscriptione, qua aliquod jus proprietatis ab Ecclesia auferatur, quæ præscriptio annos quadraginta exigit Requiritur tamen, ut a majoris communitatis parte libere sit inducta, continuis actibus frequentata, animo legem tollendi, & adsit consensus legislatoris juridicus saltem, & legalis qualem scilicet leges requirunt. *De Synod: Diœces: Lib;* 8. *Cap:* 5. §. 5. *Lib:* 13. *cit: c.* 5. §. 5. *nov: Edit.*

Lex Synodi Diæcesanæ obligans totam Provinciam, si obtinuerit confirmationem a Sede Apostolica in forma communi, ut plerumque fit, quæque his verbis concipi solet: *si juste, canonice, ac provide facta sunt, & dummodo sacris Canonibus Concilii Tridentini Decretis, & Constitutionibus Apostolicis non adversetur:* tunc utique abrogari ab Episcopo potest, cum maneat lex ejusdem tantummodo. Si vero confirmatio fiat in forma specifica cum causæ cognitione, singulis statutis expensis, & in confirmatione addatur *ex motu proprio, atque ex certa scientia*, tunc utique sit lex Pontificis, in qua Episcopus dispensa-

re

re non poteſt. *De Synod: Diœceſ: Lib:* 8. *Cap:* 5.
§. 11. *l.* 13. *Ibid: nov: Edit.*

M A T R E S.

An Mater teneatur lactare proprium filium ſub gravi culpa Theologi quidam adfirmarant, cum onus iſtud impoſitum ipſis a natura animadvertant, nec ulla ſint bruta, quæ natis ſuis id non præſtent. Alii tamen melius culpam ea in re levem agnoſcunt. Occurrere tamen plures legitimas cauſas eximendi ab hoc onere Matres ultro fatendum. *De Synod: Diœceſ: Lib:* 7. *Cap:* 58. §. 11. *l.* 11. c. 7. §. 10. & 11. *nov: Edit.*

M A T R I M O N I U M.

Parochus per ſe aſſiſtere Matrimonio tenetur, niſi legitima, graviſſimaque de cauſa impeditus. In Encyclica ad Epiſcopos Poloniæ NIMIAM LICENTIAM. Bullar: *Tom:* I. *n.* 90.

Abſtinendum Pontifex ab ea cenſet quæſtione inter Theologos agitata, num Parochus ſit hujus Sacramenti Miniſter, ſeu potius ipſi contrahentes ſimul materia, forma, & miniſtri hujus Sacramnti habeantur. Utriuſque ſententiæ fundamenta late expoſita videnda ſunt in *Synodo. Diœceſ: Lib:* 7. *Cap:* 28. *l.* 8. c. 13. §. 1. & *ſeqq: nov: Edit.* Quanquam non obſcure inclinare viſus eſt in ſententiam, quæ contractus, Sacramenti totum quidquid eſt contrahentibus vindicat. Merito tamen reprehendendi ſunt illi, qui a contracturis matrimonium non exigunt ſcientiam doctrinæ Chriſtianæ, ſaltem eorum, quæ ad ſalutem neceſſaria ſunt. Mandavit enim Clemens XI. & ipſe etiam Benedictus XIV. in quadam Encyclica, quæ eſt in ejus Bullario. *Tom:* I. *n.* 42. ut Parochus ab inituris Matrimonium exquirat interrogando, quæ ad ſalutem neceſſaria ſunt, & ſi deprehenderit ignoraſſe, matrimonio jungendi non

sunt. Monet insuper cum Giribaldo, illos, qui præcipua Fidei mysteria sciunt, ea vero quæ sunt de necessitate præcepti rudi solum modo tenent, illos quidem posse aliquandiu retineri a matrimonio celebrando, atque interim Parochus illos diligenter doceat, & si deprehenderit rudiores esse ingenio, & exilis memoriæ, ut doctiores effici non valeant, tenetur tandem conjungere. *Ibid: Cap.* 29. *l.* 8. *c.* 14. §. 1. & *seqq nov: Edit:*

Matrimonium coram Parocho, vel alio Sacerdote de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia, & duobus, vel tribus testibus celebrari debet, quæ verba sunt Tridentini *de Reform: Matrim. Sess:* 24 *Cap:* 1. Reprehendendam vero censet Pontifex Episcoporum quorumdam oscitantiam, qui in Synodis suis edixerunt, celebrandum esse *coram legitimo Magistro*, ex quo ansa data est Theologis nonnullis opinandi, sententiamque suam ex eorum mente, ut hi quidem arbitrantur, firmandi, Parochum esse legitimum Sacramenti Matrimonii ministrum.

Si Episcopus generatim interdicat Parocho, ne Matrimoniis adsistat, adhuc tamen Matrimonium valere definivit S. Congregatio Concilii, & firmat Pontifex *in T. De Synod: Diœces. Lib:* 7. *Cap:* 68. §. 2. & *Lib.* 12. *c.* 5. §. 2. *nov: Edit*

Si vero interdictum istud venerit a Pontifice cum Decreto irritante, tunc utique non valet conjugium, cum Pontifex jure suo possit impedimenta constituere. Nisi tamen adsit huic interdicto Decretum irritans, matrimonium valet, cum impedimentum illud impediens, non irritans censendum sit. *Ibid.* § 3.

Parochus coram quo celebrari potest matrimonium est Parochus domicilii, non originis, ut ex consensu auctorum, & sensu S. Congregationis con-

ſtat. *Inſtit: Eccleſ:* 33. §. 6. Quare ſi quis habeat duo domicilia in duplici Parœcia in alterutra matrimonio jungi poteſt: attamen ad habendum duplex domicilium requiritur, ut in utraque æqualem moraliter habitationem habeat. *Inſtit. Eccles:* 33. §. 6. Parochus ruralis, quo quis pergit ad ruſticandum, non eſt aptus matrimonio illius, qui ibi moratur cauſa recreationis, & ad ruſtiçana negoti[illegible]na enim perpetuo cenſuit S. Congregatio. *Ibid:* §. 7.

Nullum eſt Matrimonium ejus, qui e loco propriæ habitationis, non tamen deſerto ibi domicilio, pergit ad alium locum animo ſe conjungendi in matrimonium, non adepto novo domicilio, ſeu quaſi domicilio, ita ex ſenſu perpetuo S. Congregationis. *Ibid;* §. 8.

Vagorum Parochus quoad Matrimonium, eſt Parochus loci, ubi tunc verſantur, ut ex ſenſu plurium Theologorum. *Ibid.* §. 10.

Diligenter tamen diſtinguendi ſunt vagi a peregrinis. Vagi ſunt enim illi, qui relicto proprio domicilio, aliud quæſituri vagantur; peregrini vero qui non relicto domicilio, peregrinantur alicubi. *Ibid:* §. 10.

Scholares, Judices, Medici &c. qui alicubi conducti habitant, in loco ejuſdem habitationis contrahunt quaſi domicilium, ſi ibi permaneant aliquo idoneo tempore. Ita ex DD. & Decr: S. Congregationis. *Ibid:* §. 11.

Quoad matrimonia eorum, qui in carcere adſtricti detinentur, ſi detineantur in carcere ex ſententia Judicis, ſive deputati in perpetuum, ſive ad certum tempus, reſpectu illorum, Parochus loci ubi carcer ſitus eſt, eſt Parochus Matrimonii. Si vero detineantur in carcere donec cauſa eorum expediatur,

tunc

tunc Parochus eorum eſt ille ubi habent domicilium. Ita ex ſenſu S. Congregationis, & DD. *Ibid:* §. 12.

Parochus eorum, qui expoſiti ſunt, & in hoſpitali aluntur quoad Matrimonium non eſt Capellanus ejuſdem Hoſpitalis, ſed Parochus, ubi ſitum eſt hoſpitale. Ut ex Decretis S. Congregationis *Ibid:* §. 14.

Educandæ in Monaſterio degentes habent pro Parocho Matrimonii illum, in cujus loco eſt domicilium paternum, maternum, vel fraternum, ut ex multis Theologis. *Ibid:* §. 16. Si eo careant eſt Parochus loci, ubi eſt Monaſterium.

Famuli habentes domum, & familiam in alia paræcia diverſa ab ea, quam habet domus heri, Parochum Matrimonii habent illum, in quo eſt domus, & familia. Ita ex ſtatutis Cleri Romani *Ibid:* §. 20. diſponitur. Si vero domicilium familiæ habeant extra Urbem, & in Urbe famulatum, tunc coram Parocho Urbano contrahunt. *Inſtitut: Eccleſ:* 88. §. 5.

Si Epiſcopus mandet alicui Parocho, ut aſſiſtat matrimonio, reputans hunc eſſe verum Parochum alterutrius ex contrahentibus, & ſi poſtea reperiatur vere non eſſe Parochum illorum, adhuc tamen mandatum Epiſcopi valet, ut conſenſus iſte ſuſtineatur, ut ſemel & iterum deciſum a S. Congregatione refertur. *Inſtitu: Eccleſ:* 88. §. 4.

Matrimonium etiam bona fide contractum coram Parocho, & unico teſte non valet, ut ex reſponſo S. Congregationis Concilii conſtat. *De Synod: Diœceſ: Lib:* 12. *Cap:* 5. *nov: Edit:* Viciſſim valet contractum coram duobus teſtibus ſine Parocho in loco, ubi non eſt niſi hæreticus, vel ſi eſt, illum adeundi libera poteſtas eſt. *Ibid:*

Pa-

Parocho præſente ita tamen ut neque videat contrahentes, neque auribus verba eorum percipiat, matrimonium eſt nullum, uti definitum eſt a S. Congregatione Concilii poſt diligens examen in cauſa Romana *die* 7. *Martii* 1700. At ſi Parochus *affectaverit non intelligere* verba contrahentium, matrimonium valere reſpondit alio Decreto anni 1593. in cauſa Ulyſſiponenſi S. Congregatio. *De Synod: Diœceſ.* 13. *Cap:* 23. §. 5. & *ſeqq: nov: Edit.*

Tunc vero *non audire affectat* Parochus, ſi invitus adhibetur ad contractus celebrationem, & data opera neque videre vult, neque percipere, cum tamen facile poſſet, & teſtes audierunt, & viderunt, quæ ſane ratio fuit Decreti S. Congregationis *in Carthagin. Matrim.* anno 1753. lati pro ſimilis matrimonii validitate. *Ibid:* §. 11.

Parochus, cui interdictum eſt ab Epiſcopo, ne interveniat matrimonio contrahendo, adhuc tamen non reddit matrimonium invalidum. Ita ex Deciſ. *S.* Congreg. *De Synod: Diœceſ. Lib.* 12. *c.* 5. §. 2. & *Lib.* 13. *Cap.* 23. §. 1. *nov. Edit.* Idem dicas, ſi Ordinarius tantum vetet Vicario Parochi, ne aſſiſtat, ille contra mandatum aſſiſtat. Item pariter judicandum eſt, ſi vel Parochus, vel ejus Vicarius prohibiti ab Epiſcopo, nolentes & inviti aſſiſtere cogantur. *Ibid:* ex eodem Decreto.

Matrimonio jungendi non ſunt ſponſi a Parocho, ſi comperiat illos ignorare neceſſaria ad ſalutem. Encyclica ET SI MINIME Bull. *Tom. I. n.* 42.

In impedimento diſparitatis cultus animadvertendum eſt, conjugem, qui ad Fidem tranſiit, altero in infidelitate relicto, teneri quidem admonere infidelem, num velit cohabitare abſque contumelia Creatoris; & ſine iſta admonitione fidelis non poteſt ad ſecunda vota tranſire. Verum Pontifex cum Neophytis

tis baptizatis pii loci Cathecumenorum Venetiis dispensat, ut possint contrahere, etiam consensu alterius conjugis infidelis non requisito, dummodo constet summarie, & extra judicialiter illum moneri minime posse, quamvis postea compertum sit infideles illos tempore secundi Matrimonii fidelis baptizati ad fidem fuisse conversos. Constit. IN SUPREMA. Bull. *Tom. I. n.* 117.

Si infidelis conjux veniat ad fidem, & alter consentiat habitare cum illo absque injuria Creatoris, quamvis in infidelitate perseverare velit (quod judicandum pertinet ad Episcopum) tunc decrevit S. Congregatio non posse conversum ad Fidem aliam sibi conjugem adsciscere. At eo ipso quod alter velit in infidelitate perseverare, censent Theologi plures satis esse periculi in Neophyto. Verum hujus dubii solutionem recte monet Cabassutius ex moribus regionum, & casuum circumstantiis pendere. *De Synod. Diœces. Lib*: 13. *Cap.* 21. §. 1. *nov. Edit.*

Accidit ut infidelis plures uxores in infidelitate accipiat, tum veniat ad Fidem, & Fidem pariter una ex his uxoribus recipere sit parata, non tamen illa, quæ prior ducta est, quæ propter distantiam locorum, vel ignorando ubi nam sit, requiri judicialiter non possit. Demum post renovatum cum illa, quæ venit ad Fidem, Matrimonium (quod fieri non potest absque renovatione consensus coram Parocho, & testibus, eo quod prior consensus in infidelitate datus fuerat nullus, propter Matrimonium prius cum altera celebratum,) comparet uxor prior, & probat, se non fuisse præmonitam, vel fuisse impeditam, ut suam voluntatem manifestaret: nunc vero paratam se dicit ad fidem amplectendam, vel jam fuisse amplexam antequam conjugium Neophyti cum Neophyta celebraretur. In hoc rerum eventu S. Pius V. concessit

Mis-

Miſſionariis, ut cum Judæis baptizatis diſpenſare poſſent, ad effectum remanendi tanquam cum uxore legitima, cum ea uxore, quæ fuerit pariter baptizata. Eamdem diſpenſandi facultatem conceſſit Gregorius XIII. Epiſcopis, Parochis, & e Societate JESU Presbyteris, ad Sacramentales Confeſſiones in iis Regionibus approbatis, quoad eos, qui ab Anglia Æthiopia, ac Braſilia, in captivitatem adducti, & in remotas Regiones delati ſuerant, ut non expectato, nec requiſito conſenſu conjugis in infidelitate ducti, matrimonium inire poſſint cum quocunque fideli, etiamſi conjuges infideles declarare poſſent ſe juſte fuiſſe impeditos ad manifeſtandam ſuam voluntatem, vel etiamſi probarent ſe fuiſſe converſos ad fidem tempore ſecundi matrimonii. Has Conſtitutiones certe emanare potuiſſe ab iis Pontificibus fuſe demonſtratur: ſed eas extendi non poſſe ad alias Regiones, quantumvis ſimiles rationes ſuppetant, clare conſtat. Quare ſi forte caſus accidat, petenda eſt facultas diſpenſandi a SS. Pontificibus. *De Synod. Diœceſ. nov. Edit. Lib.* 13. *Cap.* 21. *n.* 3. *& ſeqq. nov. Edit.*

Si infidelis unam conjugem infidelem duxerit, ita matrimonium valet, ut ſi ea vivente alteram ſuperinducat, ſecundum matrimonium nullum eſt, cum matrimonium inſtitutum ſit, ut unicam habeat. *Ibid:* §. 8.

Si matrimonium ineatur inter duos, qui pravum habent errorem ſubſtantiæ matrimonii repugnantem, ut inter Græcos, qui cenſent conjugii vinculum diſſolvi per alterutrius conjugis adulterium, prava hæc opinio non officit validitati matrimonii. Ita reſolvit S. Congregatio Concilii die 15. Januarii 1724. *De Synod. Diœceſ. Lib.* 13 *Cap.* 22. §. 4. *nov. Edit.*

Verum ſi hæc opinio deducatur in pactum tanquam conditio in actu ineundi matrimonii, tunc matrimo-

trimonium nullum eſt, uti ſemper accidit, cum matrimonio eſt appoſita conditio ſubſtantiæ matrimonii repugnans, ex Decretali Gregorii IX. *Cap. De appoſitis. Ibid.* §. 5. Hinc, quem ſubdo, caſus reſolutus eſt a Sacra Congregatione die 20. Maji. Anni 1754.

In formula, quam Calviniſtæ in conjugiis ineundis adhibent, miniſter ſponſum interrogat, *accipisne illam* [illegible] *uxorem?* Reſpondet ille; *accipio.* Eadem verba interroganti miniſtro repetit ſponſa. Tum miniſter iterum ad ſponſum: perſonam quam manuetenes amas, & accipis eam in perpetuam uxorem, ne in ulla illius ærumna deſeres, *quoadusque in sua honeſtate, & puritate permanſerit.* Tantumdem dicit ſponſæ. Porro illud quoadusque in ſua, honeſtate, & puritate permanſerit in ſenſu Calviniſtarum denotat virum accipere ſponſam in uxorem quoadusque adulterium non contraxerit, eoque commiſſo, vinculum conjugii ſolvi. Celebrant igitur hæc conjugia cum conditione oppoſita perpetuitati matrimonii, quæ ſane perpetuitas eſſentiæ conjugii adnexa eſt, ut ex Concilio Florentino in Decreto de unione Armenorum, & inſtructione Clementis VIII. pro Italo-Græcis, confirmata a Benedicto XIV. ſua Conſtitutione. *Etſi Paſtoralis,* quæ eſt 57. *Bull. Tom. I.* conſtat. Quare optime definitum in Congregatione S. Officii die 20. Maji 1754. conjugium illud nullum extitiſſe, adeoque integrum fuiſſe alterutri ſponſo ad alia vota tranſire. *De Synod. Diœceſ. Lib.* 13. *Cap.* 22. §. 9. *nov. Edit.* Neque obſtare judicatum eſt prius dixiſſe utrumque ſponſum, accipio hunc in conjugem, deinde ad novam interrogationem utrumque conditionem ſubdidiſſe, quia & prior, & ſecunda interrogatio unus, idemque actus judicatus eſt.

Ex his etiam reſolutus eſt a S. Congregatione caſus alter die 8 Junii 1724. Vir & fœmina conve-

 ne-

nerunt celebrare Matrimonium coram Ecclesia, at illud nequaquam consummare deberent; sed post quindecim dies mulier Monasterium ingrederetur, & post probationis annum profiteretur, interim vero omni juri renuntiabat, quod in Mariti personam ex matrimonio sibi acquirere potuisset, consenseratque, ut si ab his pactis defecisset matrimonium nullum, irritumque declararetur. Ita conventum inter illos, pactaque hæc scriptis consignata sunt, ac significata testibus, & Parocho, coram quibus ineundæ erant nuptiæ. Hoc Matrimonium nullum esse declaravit S. Congregatio ex Cap. *Si conditiones de Condit. Appos.* nam abdicatio facta ab utroque de potestate in corpus alterius, aperte contraria est substantiæ Matrimonii. Quamvis enim in ipsa Matrimonii celebratione actu expressæ non essent pactiones istæ, constabat tamen ex antecedentibus, & sequentibus simul junctis conjuges ab iis non recessisse. [d] *Ibid.* §. 10.

Matrimonium infidelis in infidelitate contractum non statim resolvitur, ex quo alteruter conjugum baptizatur, & alter nolit, sed tunc cum baptizatus ad altera vota transit. Epistola ad Vicesgerentem de Baptismo Hebræorum &c. *Postremo Mense &c.* Bull. *Tom. II. n.* 28. Vide & *de Synod. Diœces. Lib.* 6. *Cap.* 4. §. 4. *nov. Edit.*

Hebræi cum hæretica non valet; obstante cultus disparitate. Epistola ad Cardinalem Ducem Eboracensem data *die* 9. *Februarii* 1749. §. 11. *& seqq.*

Num in casu quo alteruter ex conjugibus ad Fidem venerit, relicto altero, qui negat cohabitare sine injuria Creatoris; dein vero & ipse ad Fidem conversus sit, atque interim, postquam secundus licet ad Fidem conversus est, prior conjux secundas nuptias inverit, in eo casu suadendum sit Pontifici, ut Matrimonium in infidelitate consummatum dis-

diſſolvat in favorem ſecundi conjugii, ambigit merito Pontifex, & cenſet id fieri non debere, niſi adſint cauſæ graviſſimæ. *De Synod. Diœceſ. Lib. 6. Cap.* 4.

Catholici qui cum hæretico Matrimonium celebrant etiam in locis hæreticorum graviſſime peccant, quia hoc agendo cum illis in divinis communicant, quod, niſi forte cum graviſſima cauſa, illicitum eſt. Si vero poſtquam ſic contraxerint coram Parocho Catholico, poſſint iterum coram Miniſtro Proteſtante conjungi ad evitanda gravia damna, quæſtio eſt, ad quam S. Congregatio reſpondit, Miniſtrum hæreticum ſi aſſiſtat hiſce Matrimoniis, ut miniſter politicus, tunc a Catholicis peccatum non committi; ſecus vero ſi aſſiſtat ut Miniſter ſacris addictus, ita cenſet Pontifex *in Synod. Diœceſ. Lib. 6. Cap.* 5. §. 4. *&c.*

Conjugia hæretici proteſtantis cum fœmina hæretica coram Parocho non Catholico in Belgio confœderato celebrata valida habenda ſunt. Decretum a Pontifice approbatum die 4. Novembris 1741. Item valet ita, & in iis Regionibus celebratum, ſi hæreticus Catholicum ducat, quamquam poſtremum hoc illicitum haberi debet. *Ibid.* Idipſum repetitur in Epiſtola ad Cardinalem Ducem Eboracenſem data die 9. *Febr.* 1749. §. 17.

Nuptiæ inter Catholicum, & hæreticum conjugem multo rectius non ſunt benedicendæ, neque Miſſa in præſentia hæretici celebranda, nec tandem connubii ritus inter Eccleſiæ ambitum peragendus, quod & vetitum fuiſſe a Clemente VIII. circa benedictiones quidam referunt. *De Synod. Diœceſ. Lib. 6. Cap.* 5. §. 5. *nov. Edit.*

Matrimonia inita a Græcis Catholicis in Eccleſia Orientali poſt ſuſceptum ſacrum Ordinem, du-

bium est num valeant, an tantummodo illicita habenda sint; quare si forte id accidat, petenda est dispensatio a Sede Apostolica, sed in dispensatione non exprimitur conditio, ut consensus inter conjugatos repetatur.

Quoad Italo Græcos Matrimonia post Ordinem sacrum inita, nulla sunt. Constit. ET SI PASTORALIS Bull. *Tom. I. n.* 7.

Impedimentum ex adoptione proveniens ita explicatur a Pontifice in *Tract. de Synod. Diœces. Lib.* 7. *Cap.* 36. *l.* 9. *c.* 10. §. 3. *nov. Edit.* Connubium iniri non potest inter adoptantem, & adoptatum, atque ab isto descendentes; quod impedimenti genus semper durat quoad adoptantem tantum, & adoptatum. Secundo inter adoptatum, & filios naturales adoptantis. Sed Impedimentum istud tamdiu durat, quamdiu perseverat adoptio, seu filii remanent sub patria potestate; nam ea soluta, sive per mortem adoptantis, sive per mancipationem filii, sive adoptivi, sive naturalis, cessat impedimentum. Tertio inter adoptantem, & uxorem adoptati, seu vicissim inter adoptatum, & uxorem adoptantis, idque semper durat. An vero hæc impedimenta obtineant tam in adoptatione perfecta, quam imperfecta lis est inter Doctores. Porro adoptio perfecta tunc fit, cum persona extranea sui juris ex Principis rescripto, ita transit in potestatem, & familiam adoptantis, ut perinde ac filius legitimus fiat ejus hæres necessarius tam ab intestato, quam extra. Adoptio imperfecta dicitur, cum persona extranea constituta sub Patris, seu Avi potestate, solius Magistratus, alteriusve Judicis competentis auctoritate in filium, aut nepotem adsciscitur; non tamen in familiam, & potestatem adoptantis transit, & succedit solum ab intestato. *De Synod. Diœces. Lib.* 7. *Cap.* 36. §. 4.

Matrimonia filiorum familias sine parentum consensu contracta, etiamsi in Galliis habeantur invalida quoad effectus civiles, ut de dotis validitate, & communitate inter virum, & uxorem; valida tamen habenda esse in ratione Sacramenti censet Pontifex, & oppositum sentientes rejiciendos omnino judicat. *De Synod. Diœces. Lib.* 7. *Cap.* 38. §. 2. *& l.* 9. *c.* 11. §. 2. *nov. Edit.*

In Matrimonio puberis cum impubere, malitia ætatem supplente, Episcopus Potest jure suo licentiam contrahendi largiri. Encyclica ad Episcopos Poloniæ Bull. *Tom. II. n.* 51. MAGNÆ NOBIS. Ad pronunciandum in ea causa cumulativum jus est inter Sedem Apostolicam, & judices Ordinarios. *Ibid.*

Matrimonia inter impuberes nondum conjugio aptos solus Romanus Pontifex dispensat. *Ibid.*

Impedimenta Matrimonium impedientia ab Episcopo relaxari possunt, si excipias impedimentum ortum ex sponsalibus cum altero prius initis, & illud quod ex voto perpetuæ castitatis, & ingrediendæ Religionis, nisi fuerint conditionata, ortum duxit. Cætera vero Matrimonium irritantia tollere nisi Romanus Pontifex, nemo potest. Excipitur tamen casus quem statim subdo.

Si forte accidat, ut Matrimonium jam fuerit contractum in facie Ecclesiæ cum omnibus solemnitatibus, initumque fuerit bona fide ex ignorantia impedimenti juris, & facti, & sit consummatum, occultum si tamen impedimentum, & adiri non possit Pontifex, seu ab eo dispensatio obtineri ob conjugum paupertatem, rusticitatem, locorum distantiam &c. nec possit separatio fieri sine scandalo. Dum simul omnes istæ circumstantiæ adfuerint, tunc ab Episcopo ea dispensatio tuto conceditur, quam potest major Pœnitentiarius Papæ, in foro tamen conscien-

tiæ

tiæ tantum. Quare si impedimentum istud postea detegatur, & deducatur ad forum contentiosum, impetranda est a summo Pontifice dispensatio. *De Synod. Diœces. Lib. 7. Cap. 31. §. 1. l. 9. c. 2. §. 1. nov. Edit.*

Forte etiam Episcopus dispensare poterit in impedimento dirimente occulto, cum Matrimonium proxime contrahendum est in casu quo tales urgeant rerum circumstantiæ, ut nec S. Pontifex consuli possit, nec Matrimonium differi sine scandalo, aut infamia contrahentium. Tunc censendus est S. Pontifex tacite delegare Episcopo potestatem dispensandi. *Ibid:* §. 2.

His præcisis rerum circumstantiis, nemini fas est Episcopo dispensare in impedimentis publicis Matrimonium dirimentibus. Neque enim verum est, & sanum Axioma illud a nonnullis adoptatum. *Quidquid potest Pontifex in universo Orbe, si excipias, quæ totius Ecclesiæ statum respiciunt, velut Fidei Articulum definire; potest Episcopus in sua Diœcesi, nisi Papa sibi illud reservaverit.* Non enim potest inferior legem a Superiore datam relaxare. Sunt qui consuetudinem prœtendant: At considerent attente, cum res sit de minuendis juribus Roman: Pontif: unice competentibus, num 100. ad minus annorum spatium sine ulla interruptione perseveraverit. Considerandum insuper & potissimum, num per eam consuetudinem *disrumpatur nervus Ecclesiasticæ Disciplinæ*: tunc enim nunquam contra Legem præscribitur, *Cap: cum inter de Consuet: Tr: de Synod: Diœces: Lib: 7. c.* 31. §. 3.

In contractis Matrimoniis pro eorum revalidatione non dispensat S. Pænitentiaria in gradibus *primo, & secundo* consanguinitatis, vel affinitatis ex copula licita, nisi forte in secundo gradu per decen-

ni-

nium duraverit occultum impedimentum, & conjuges ut legitimi reputati fuerint. In reliquis vero dispensat; sicut in gradibus & tertio, & quarto publicis revalidat matrimonia ex causa occulta subreptionis, & obreptionis Litterarum Apostolicarum nulliter contracta, nisi si falsitas consistat in narratione falsa præcedentis copulæ: Bulla PASTOR BONUS Bull: *Tom. I. n.* 95 § 40. Vide *Institut: Eccles.* 87.

Si in dispensatione a Dataria obtenta quoad gradus prohibitos reticeatur copula ex causa infamiæ, tunc sacra Pœnitentiaria dispensat in Matrimonio contrahendo, & etiam contracto: at cum agitur de primo in secundo gradu exigit compositionem 50, Ducatorum auri de camera, nisi gratia prior fuerit expedita in forma pauperum. *Ibid:*

Si in dispensatione a Dataria petita in impedimentis graduum expressa fuerit copula tacita, tamen mala intentione facilius obtinendæ dispensationis, tunc si mala intentio sit occulta dispensat S. Pænitentiaria cum miserabilibus personis absolute, cum reliquis taxa definita. Si vero copula habita fuerit affinitate, seu consanguinitate non agnita, tunc pro dispensationibus, non est necessario exprimenda. *Institut: Eccles:* 87. §. 23.

In impedimentis occultis affinitatis ex copula illicita absente etiam periculo scandalorum in contracto, & contrahendo Matrimonio in foro conscientiæ dispensat.

Dispensat etiam in impedimento criminis tam pro contracto, quam pro contrahendo, ubi nulla adest machinatio. Potest etiam dispensare, quando agitur de machinatione ex parte tantum alterutrius; id tamen rarius præstat. *Ibid:* §. 44.

In impedimentis dispensat etiam si fuerint multiplicia, sicut & dispensat in foro conscientiæ prolegi-

legitimatione prolis, nisi illa concepta fuerit in adulterio. *Ibid:* §. 45.

In dispensationibus pro impedimentis matrimonii super gradibus vetitis impetrandis, si taceatur copula antecedens, sicut (si adfuerit) intentio facilius obtinendæ dispensationis, rescriptum vitiatur, ut DD. *Instit: Eccles:* 87. §. 13. In contractis tamen Matrimoniis, si hoc vitium occultum perseveret, dispensat Pœnitentiaria. *Ibid:* §. 14.

Clausula illa in dispensationibus Matrimonialibus, *absolutio, & dispensatio in foro judiciario nullatenus suffragetur,* eam vim habet, ut si impedimentum ex occulto fiat publicum, potest Ordinarius conjuges separare à thoro. Si tamen illi occulte sine scandalo debitum invicem reddant, non peccant, ita sentiente Navar: *Ibid:* §. 50.

Si Ordinarius subodorans impedimentum velit procedere in cognitionem delicti, id potest, imo debet facere, etiamsi reus protestetur de obtenta dispensatione. Si vero certioretur ea de re ab aliquo fide digno, ut a Confessario, seu Parocho, qui possunt id clam testificari Episcopo, tunc debet Episcopus acquiescere nec debet ad delictum puniendum procedere, ut ex Clericato monet Auctor. *Ibid:* §. 50.

Postrema clausula sic enunciatur: *dicta muliere de nullitate prioris consensus certiorata, sed ita caute &c.* Rejicitur sententia opinantium hanc non esse conditionem; sed ut Confessarius instruatur, quo certior sit contractus; ac veram esse conditionem ex ablativo absoluto, quo enunciatur, ut est Juristarum sensus, demonstratur. *Institut: Eccles:* 87. §. 68.

Nec admittitur sententia asserens, quando fieri non possit revelatio impedimenti, sufficere, ut pars illud sciens habeat copulam cum parte ignorante affectu maritali, cum prior consensus partis insciæ fuerit

rit nullus, adeoque ex parte illius nullus sit, unde debet innovari. Aliorum sententia pariter rejecta est, eorum nempe, qui suadent, ut sciens impedimentum proponat alteri se adeo illam amare, ut denuò cum illa velit ligari; si alter respondeat affirmative, consensus censetur innovatus. Hæc tamen opinio rejicitur, eo quod consensus præstitus à parte inscia, est consensus junctus cum errore, quare non adimpletur conditio; *dicta muliere certiorata.*

Præfertur cæteris quarta ratio certiorem reddendi partem ignaram, & tunc fit, cum parti ignaræ dicitur in priori Matrimonio defuisse consensum validum, adeoque suasu Confessoris se proponere, ut iterum innovetur ex parte utriusque. *Ibid:* §. 78.

Sed quid si timor occurrat, ne parte ignara certiorata de nullitate consensus, futurum sit, ut ille renuat novam celebrationem, adeoque sic soluto Matrimonio nata antecedenter proles timeatur, ne declaretur illegitima? Tunc utique de prole non est cur dubitetur, nam semper habetur ut legitima, cum impedimentum est occultum, & unus saltem ex conjugibus in bona fide versatur. Verum si adhuc perseveret metus scandalorum ex resolutione hujus Matrimonii; suadet Auctor, ut per novas litteras exponatur S. Pænitentiariæ casus, vel recurratur ad Episcopum, qui id suadebit, quod erit opportunum. *Ibid:* §. 80.

Causæ Matrimoniales a Curia Romana commissæ in partibus, non delegantur nisi Episcopis, vel si nullus sit in Diæcesi, saltem vicinioribus; & si vel illi abfuerint, Judicibus Synodalibus. Constit: DEI MISERATIONE Bull: *Tom: I. n.* 33. Mandat insuper Pontifex, ut in singulis Diæcesibus Defensor Matrimoniorum designetur, qui semper adsit in judicio, & citetur omnibus actibus. Si vero Judex in

par-

partibus pro validitate Matrimonii ſententiam ferat, ab ea ſententia appellatio nulla intercedat. Secus ſi pro invaliditate, deſenſor appellare debet intra tempus legitimum, ſive pars inſtet, ſive non. Pendente vero appellatione ad novas nuptias tranſire conjuges vetantur ſub pœnis contra polygamos conſtitutis.

Poſt duas conformes de nullitate Matrimonii, tunc licitum eſt conjungibus tranſire ad alias nuptias, dummodo pars, ſeu defenſor pro ſua conſcientia non crediderit appellandum. *Ibid:* Pacta prævia inita inter conjuges de non appellando a ſententia de nullitate Matrimonii irrita declarat Pontifex in Encyclica ad Polonos Bull: *Tom: I. n.* 85.

Matrimonia inter hæreticos ſine præſentia Parochi in Provinciis fœderati Belgii, cum non ſit ibi receptum Concilium Tridentinum, tenent; quemadmodum etiam Matrimonia inter hæreticum, & catholicum ab incolis illorum ſuſtinentur. Idem ſtatuitur ſi uterque contrahens pertineat ad militias Ordinum fœderati Belgii addictas muniendis arcibus, vulgo dicti *di Baviera.* Extenditur ad contrahentes in Civitate Moſæ Trajectenſis. Sed ſi contrahentes habentes domicilium in Provinciis fœderatis velint contrahere in Regionibus Catholicis, ſeu viciſſim velint contrahere in Provinciis fœderatis, cum habeant domicilium in Regionibus Catholicis, nihil de illis decernitur. *Conſtit: Matrim: Bull: Tom: I. n.* 34.

Denunciationes Matrimoniales non ſine gravi cauſa diſpenſentur ab Epiſcopo, mandat Pontifex Conſtit: SATIS VOBIS Bull: *Tom: I. n.* 55. In eo vero caſu, quo fiat diſpenſatio, jubet nomina contrahentium, & fides celebrati Matrimonii a Miniſtro deputato facta in libro ſecreto adnotetur, quem ſigil-

gillis clausum servandum esse in Episcopali Cancellaria edicit. Si proles nascatur, ejus parentes, & fid.s collati illi Baptismatis in eodem libro adnotanda est, quaprotet moneri jubet contrahentes in actu contrahendi Matrimonii, ut intra triginta dies a nativitate numerandos, moneant de his omnibus Episcopum, & si secus fecerint, sciant occultum Matrimonium fore revelandum ab Episcopo.

Matrimonio celebrato non præmissis denuntiationibus, nec obtenta ea de re ab Episcopo facultate, si adsistat Parochus suspensione ad triennium plectendus est, ex Cap: *Cum inhibitio* §. *final.* a qua suspensione toto eo triennio absolvi ab Episcopo nequit, ut ex Sanchez firmatur. *In Tract. de Syn: Diœcef. Lib: 7. Cap: 69. §. 2. l. 12. c. 6. §. 2. nov: Edit.*

Diebus, quibus interdicuntur Matrimonia, non quidem absolute illa vetantur, præcisa consuetudine, sed solemnitas tantummodo, & pompa nuptiarum, ut ex Cap: *Capellanus de Feriis* monent Theologi, & notatur. *Institut: Eccles: 70. §. 5.*

Nomine vero solemnitatis nuptiarum censentur, & quidem potissimum benedictiones in Missali Romano expressa. Vetantur vero illæ sub peccato gravi, ut ex Sanchez, aliisque notatur. *Instit: Eccles: 30 §. 7.* Quare cum temporibus feriatis celebrari nuptias permittit Episcopus, nunquam licet benedictiones illas conferre. *Ibid: §. 2.*

Immo, & tota Missa pro Sponso, & Sponsa omittenda est, cum benedictiones illæ pars ejusdem habeantur. Tunc igitur celebranda est Missa de tempore. §. 11.

Ideo vero requiritur facultas Episcopi ad celebrandum Matrimonia diebus feriatis, (quanquam illa sint de se licita) quia in Synodis, vel ex consue-

ſuetudiue introducta vetita illa habentur; quare requiritur, ut Epiſcopi facultas intercedat. *Ibid:* §. 4.

Semel tamen inita Matrimonia diebus feriatis, conſummari poſſunt, ut ex ſenſu DD. Theologorum ſtatuitur. *Ibid:* §. 17. & 18. Quare licita eſt traductio Sponſæ ad domum viri, ut ex Congregat. firmatur. *Ibid:* §. 21.

Matrimonia per Procuratorem contracta valent; ut communis eſt Theologorum, etiam poſt Tridentinum ſcribentium ſententia. Quanquam cautius eſt, ut quæ ſic conciliata ſunt, iterum præſentibus conjugibus coram Parocho renoventur; quæ tamen dicta ſunt ad cautelam, non autem ad neceſſitatem. *De Synod: Diœceſ: Lib.* 13. *Cap:* 23 §. 9. *nov: Edit.*

M A T U T I N U M.

Matutinum non eſt ſegregandum a Laudibus ſine cauſa, quæ optima ſuppetit Eccleſiæ, ſejungenti Matutinum a Laudibus Nocte Natalis Domini. *Inſtitut: Eccleſ.* 24. §. 9.

Peccat etiam venialiter, qui ſine ulla legitima cauſa horam non ſervat, ut ex D. Thoma. *Ibid:* §. 9.

Hora recitandi Matutini die præcedenti incipit poſt exactas tres quartas partes diei, ut in Calendario Romano adnotantum eſt. *Ibid:* §. 10.

M E D I C U S.

Medici tenentur ſub gravi munere infirmum, cum vocantur ad eum curandum, ut vocet Confeſſarium, ut provideat de ſalute animæ ſuæ ita præcipiente Concilio Lateranenſi in Cap: *Cum infirmitas de Pœnit: & Remiſſ:* S. Pius V. in ſua Conſtitutione 3. in Bullario, jubet, ut Medicus ante omnia id moneat; neque tertio die ulterius illum viſitet, ſi vocare Confeſſarium recuſaverit. Tranſgreſſores Medicos incurrere pœnam infamiæ & pri-

vationem omnium Privilegiorum ejus Professionis. Mandat insuper, ut nemo deinceps Lauream Medicinæ obtineat, ni prius juret coram publico Notario, & testibus ejus Bullæ observantiam. Neque ab his servandis excusantur Medici ex consuetudine jam per longum tempus introducta, cum ob singulorum juramentum consuetudo ista induci non potuerit. Sufficit tamen, si Medicus id moneat per alium virum gravem. *Institut: Eccles.* 22. §. 16.

Non tamen tenetur sub gravi monere ægrotum in quocunque morbo, sed quando ita aliquo morbo corripitur, ut attentis omnibus judicare possit periculum esse, ut evadat mortalis. *Ibid:* §. 18. Consultius est tamen, ut moneatur ægrotus, etiamsi non timeatur periculum illud. *Ibid*, §. 20.

Si tamen ægrotus renuat Confessionem, & morbus sit adeo periculosus, ut desertus a Medico timendum sit, ne moriatur, docent tunc Theologi deserendum a Medico non esse, ne ægrotus amittat spem sanitatis recuperandæ, adeoque resipiscendi. *Ibid:* §. 17.

Laici autem Medicam, vel Chirurgicam exercentes ex præscripto suæ artis, etiamsi aliquis ægrotus obierit, non tamen incurrunt irregularitatem; attamen *ad cautelam* petunt, & obtinent dispensationem si promoveri ad Ordines Sacros postulant; attamen ejusmodi Brevia non conceduntur, nisi prius audito Episcopo, cui injungitur, ut distincte referat casus omnes animadversione dignos, eorumque peculiares circumstantias, simulque exponat, cujus rei gratia, orator ad Ordines Sacros promoveri possit. *De Synod: Diœces: Lib.* 13. *Cap:* 10. §. 4. *nov: Edit.*

Sacros vero Ordines, jam obtinentes, vel etiam minores cum Ecclesiastico, Beneficio, ex præscripto Sacrorum Canonum necessario debent petere indultum, si medendi artem velint exercere. Hoc vero

in-

Indultum non obtinetur, nisi exposita causa nempe quod locus, in quo Orator degit, & profiteri cupit vel sit pæne destitutus, vel non satis illi provisum sit ex Medico Laico, vel denique ejus familia tantæ sit egestatis, ut providendum illi sit ex honesto lucro ab arte Clerici percipiendo. *Ibid.* § 6.

Regulares vero in Missionibus agentes privilegio donantur, ex Bulla potissimum Clementis XII. *Cum sicut*, ut possint exercere artem medicam. Hoc tamen privilegio frui non possunt nisi in ea arte sint periti, & gratis remedia præscribant, ac tandem, abstineant ab incisione, & adustione. Denique requiritur, ut non adsint Medici Laici, vel sint quidem, at hæretici, vel hebræi, ut ex Decreto Congreg: de Propaganda fide. *Ibid.* §. 7.

Regulares ex instituti sui ratione Hospitalium curam, & administrationem obtinentes, medicam artem exercere non possunt extra illa Hospitalia *Ibid.*

In prædictis indultis Apostolicis, Monachis, vel Clericis concessis semper apponitur hæc limitatio, *absque incisione, & adustione. Ibid.* §. 8.

Clericis Sæcularibus Sacris Ordinibus insignitis si concessum fuerit indultum, ut provideant familiæ indigenti; illud durat, quoad usque Orator certos Ecclesiasticos reditus, vel residentiale beneficium obtinuerit.

Insuper affertur limitatio, ne quid exposcat ab ægrotis, neque enim Ecclesiastico sæculari Medico prohibetur, ut sponte oblata recipiat, præter quam a veris egenis, a quibus nihil penitus potest accipere. *Ibid.* Regularibus vero indultariis semper datur cum modificativa, ut nihil penitus ab ægrotis recipiant. *Ibid.*

Porro indulta illa Ecclesiasticis, vel Regularibus concedi non solent, nisi prius audito Episcopo testante de viri peritia in ea arte, & de indigen-

gentia medici in ea Civitate vel Oppido. Prætetrea exquiritur etiam pro Regularibus testimonium Superioris Regularis circa mores illius, qui indultum petit. Si vero non præmittatur testimonium Episcopi, adhuc tamen Pontificii Brevis executio Episcopo committetur, qui commissum munus impleturus de his omnibus certiorem se reddere tenetur. *Ibid:* §. 9.

Chrirurgiam vero exercere Ecclesiasticis Sæcularibus, & Regularibus longe difficilius conceditur, & tunc solum cum omnis omnino Chrirurgus Laicus deest; quin & tunc sine adustione, & sectione. *Ibid.* §. 11.

MEDITATIO.

Vide ORATIO.

MISSA.

Missæ Sacrificium est *Latreuticum, & Eucharisticum,* id est laudis, & gratiarum actionis pro beneficiis acceptis, est *propitiatorium,* quo expiantur peccata, non eo tamen modo, quo Baptismus, & Pænitentia, peccata remittentes per gratiæ infusionem; sed DEUS intuitu hujus Sacrificii pœnitentiæ donum largitur, seu peculiarem gratiam donat, qua quis excitetur ad contritionem, vel ad absolutionem in Sacramento Pænitentiæ utiliter consequendam. Quoad remissionem tamen pænæ, abolita jam culpa, immediate illam remittit; remittit inquam illi pro quo offertur, ea tamen mensura, quæ DEO placuerit. *De Sacrif: Miss: Lib.* 2. *Cap:* 13. §. 17. Est denique *impetratorium* spiritualium, & temporalium bonorum. *Ibid:* §. 19.

An ejusdem sit efficaciæ sive a bono; sive a malo Sacerdote Missa celebretur? Respondendum est, fructum provenientem ex opere operato nunquam mi-

nui, & si applicetur semper operari, dummodo impedimentum nullum obstet. *Ibid:* §. 20.

Alius est fructus, qui oritur ex universa Ecclesia offerente Sacerdotum suorum ministerio. Ecclesia vero est semper sancta, pulchra, sine ulla ruga, aut macula.

Tertius tandem est fructus ex ipso celebrante veniens, diciturque pariter *ex opere operantis*, atque iste ex majori, vel minori Sacerdotis sanctimonia minuitur, augeturve. *Ibid:*

Missæ fructus triplex est: *generalissimus*, cujus fideles omnes sunt participes; *Specialissimus*, quo Sacerdos fruitur: *Medius*, quem Sacerdos applicat pro iis, pro quibus Sacrificium offert. *De Sacrif. Miss. Lib.* 3. *Cap.* 8. §. 1.

Materia Sacrificii Missæ est panis triticeus, & vinum ex uvis. Si vero magna esset permixtio farinæ ex aliis frugibus, & permixtio aquæ vinum superaret, hæc materia inepta esset consecrationi. *De Sacrif. Miss. Lib.* 3. *Cap.* 10. §. 15. Nec post consecrationem novus liquor, & præsertim aqua in Calicem infundendus est. *Ibid.* §. 16. Alioqui censet S. Thomas corruptionem Sacramenti sequi potuisse pro aliqua parte, nisi forte quantitas novi liquoris tantilla esset, ut non posset in omnes partes diffundi. Hæc tamen sententia non æque Scholasticis omnibus probatur.

Ad essentiam Sacrificii necessaria est utriusque speciei consecratio, quod etiam in prima sua institutione a Christo Domino servatum est; ex quo fit, ut nemini permitti unquam possit consecratio sub unica tantum specie; quanquam si hoc fieret a Sacerdote, consecratio quidem valeret, sed ille gravi se crimine obstringeret, & Sacramentum quidem, non vero Sacrificium conficeret; deesset enim tunc mystica victimæ mactatio. *Ibid:* §. 19.

Sacerdos verba Consecrationis proferens super panem, & vinum, sed extra Missam, valide quidem, sed illicite consecrat, nam tota vis consecrationis in verbis Christi consistit. *De Sacrif. Miss. Lib.* 3. *Cap.* 11. §. 11.

In forma Consecrationis defectus accidere possunt, qui invalidam, & defectus, qui illicitam tantum illam reddant. Illicitam dicas, si omittatur vox *enim*, & verbum *est*. Item si loco vocis *hoc* dicatur *istud*. Invalidam si pro *hoc* substituatur *illud*, vel *hic* pro adverbio sumptum. Dubium est, an invalida sit consecratio Calicis, illis tantummodo verbis prolatis: *Hic est Calix Sanguinis mei*, cæteris omissis, ideoque si id forte contigerit; repetenda sunt sub conditione verba consecrationis vini. *Ibid: Cap.* 15. §. 15.

Sacerdos valide consecrat, etsi lethali crimine sit infectus, excommunicatus, hæreticus, degradatus. Licite tamen ut celebret debet esse in statu gratiæ, & a lethali peccato liber. *Ibid. Cap.* 11. §. 1.

Alioqui duplicis culpæ reum se constituit conficiendo scilicet vel suscipiendo indigne Sacramentum, & infideliter sibi ipsi ministrando. *Ibid.* §. 2.

Vetat Tridentinum *Sess.* 13. *Cap.* 7. *De Eucharistia*, ne Sacerdos peccati mortalis reus, quantumvis contritus, nisi prius Sacramentali Confessione expiatus, ad celebrandum accedat. *Ibid.* §. 3. Permittit tamen Sacerdotibus celebrationem prævio tantum actu contritionis, dummodo gravis necessitas urgeat, nec sit copia Confessarii; simul vero in eo rerum eventu mandat, ut qui ita celebraverit quamprimum confiteatur. *Ibid.* §. 4. Atque ita explicat præceptum divinum ab Apostolo traditum; *probet autem seipsum homo.* In casu vero urgentis necessitatis non satis est attritio, sed omnino contritio requiritur, vel fal-

tem attritio, quam Sacerdos fine culpa contritionem existimaverit. Jllud vero præceptum, *ut quamprimum confiteatur*, verum eſt præceptum, & non consilium; nec ita intelligendum eſt, ut Sacerdos non teneatur crimen ſuum confiteri, niſi quando rurſus eſt celebraturus. Hæc omnia ex variis damnatis propoſitionibus eruta latius explicantur. *Ibid.* §. 5.

Urgens neceſſitas, de qua hic, ea cenſetur, ſi Sacerdos eo die non celebrans offenſioni eſſet, & ſcandalo. Item ſi Parocho celebrandum eſt ad miniſtrandum Viaticum. Sunt qui addant, ſufficere ad celebrationem in eo rerum ſtatu, ſi nuper deceſſit anima probabiliter Sacrificio indigens; quod tamen aliis, & merito, minus probatur, cum omnes animæ in Purgatorio Sacrificio indigeant. *Ibid.* §. 6.

Sed quid, ſi Sacerdos cœpta Miſſa recordetur peccati lethalis non expoſiti in Confeſſione, vel ſe obſtringi aliqua cenſura, vel jejunium non ſervaſſe? Profecto ſi ante conſecrationem peccati, ſeu jejunii non ſervati recordatur, miſſam deſerere tenetur, niſi aliud ſuadeat juſtus de gravi ſcandalo timor. Si vero poſt conſecrationem, perficiat, & ſumat Sacramentum præmiſſa contritione, ſi ſuccurrat grave peccatum, nondum pœnitentia deletum, & (elicito propoſito) ſatisfaciendi poſtmodum præcepto Confeſſionis, & abſolutionis. Si vero nequeat conteri, ſatius eſt ſcandalum potius permittere, quam Sacramentum conficere, & indigne recipere.

Scandalum vero an cauſaret recedendo ab Altari ille, qui in loco privato celebrans cum unico Miniſtro, peccati gravis, inchoata Miſſa, recordetur, quæſtio eſt anceps; ſunt enim qui minimum eſſe ſcandalum cenſent; ſi adſit tantummodo Miniſter puer, vel celebrantis ſervus, aut amicus. *Ibid.* §. 9.

Si ea die, tempore Miſſam præcedente, grave pecca-

peccatum commiſſum a Sacerdote fuerit, de quo tamen doluit, & confeſſus eſt, non decet Sacerdotem eadem ipſa die celebrare, quia tollitur quidem reatus culpæ, ſed non continuo immunditi es corporis adimitur. *Ibid.* §. 11. Idem dicas de eo, qui pollutionem proprii corporis ſenſit, nec tamen conſenſum appoſuit. Quamvis nulla ſit in eo culpa, indecens eſt tamen ad Sacrificium accedere, præſertim ſi menti tenacius inhæreant pravæ cogitationes. *Ibid* §. 12.

Quid ſtatuendum, ſi contingat defectum aliquem deprehendi vel in pane, vel in vino conſecrationis, ex Rubrica repetatur; quæ mandat, ſi forte accidat, ut poſt ſumptionem ſanguinis animadvertatur primo hoſtia inepta Sacrificio, reſumendum eſſe novum panem, & vinum cum aqua, & verba conſecrationis ſuper utrumque repetenda, ſumpto initio ab illis verbis: *Qui pridie quam pateretur*, facta tamen prius utriuſque oblatione. Sunt quidem qui putent ſufficere hoſtiæ tantummodo conſecrationem; aut tunc *debitus ordo non ſervaretur*, quæ altera eſt ex duabus cauſis, ex quibus Rubrica utriuſque conſecrationem mandat. Quare Rubricæ parendum. *Ibid. Cap.* 15. §. 2.

Si vero poſt Conſecrationem ſumpta jam hoſtia cognoſcat vinum ineptum fuiſſe ad conſecrationem; tuncne nova hoſtia, novumque vinum apponendum eſt, novaque utriuſque conſecratio facienda. Id utique cenſet S. Thomas, ejuſque diſcipuli. Sed poſt reformatas ſub Clemente VIII. Rubricas Miſſalis legitur in illis expreſſum: ſi Miſſa celebretur in loco publico coram multis, ad ſcandalum evitandum ſufficere, ſi tantummodo apponatur novum vinum cum aqua, & facta oblatione conſecretur, ſtatimque ſumatur. *Ibid.* §. 3. 4. *&c.*

Defectus ſi occurrat in pane & vino, depre-

hendaturque ante consecrationem, nova materia apta apponatur; si post consecrationem, Missa omitti tuto potest; si post sumptionem, necessaro omittitur, nisi forte multitudo adesset Missæ audiendæ, quo in casu posset Sacerdos submissa voce preces aliquas recitare: quæ ad illam partem Missæ non pertinerent, & Benedictionem populo impertiri. *Ibid. Cap:* 15. *n.* 9.

Si aqua infusa Calici non sit, idque ante consecrationem agnoscatur, infundatur statim; si post consecrationem Missa peragenda est. *Ibid.* §. 10.

Si Musca, vel aranea in calicem ante consecrationem ceciderit, effundatur vinum, & novum apponatur. Si post consecrationem, illud, quidquid est, extrahatur, lavetur, & comburatur, & ablutio cum cineribus in sacrario reponatur. Ita ex S. Thoma. *Ibid.* §. 11.

Si venenum immixtum deprehendatur ante consecrationem, idem quod prius servandum est. si post consecrationem, in aliud vasculum transfundatur. & tamdiu servetur, donec species vini fuerint exsiccatæ, & aliud vinum consecretur, ut ex S. Thoma. *Ibidem.*

Vinum acescens non est adhibendum in Missa; si tamen id fiat, conficitur Sacramentum; nec peccant Regulares, qui celebrare debent, nec habent auctoritatem vinum commutandi, id enim peccati ligat eorum Superiores, ut ex Quarto, & Merato adnotatur. *Institut: Eccles.* 77. §. 2. Vinum, quod ex aqua conficitur botris superinjecta, quale latinis priscis lora, seu lorea dicebatur, ineptum est ad sacrificium, ut ex Theologis firmatur. *Ibid.* §. 4.

Vetitum est sub peccato gravi adhibere vinum illud dilutum, quod ex musto, & aquæ æquali, vel

fere

fere æquali quantitate conficitur, ut ex Theologis. *Institut. Eccles.* 77. §. 6.

Licitum est tamen adhibere in eam rem vinum, quod ex modo illud conficiendi in regionibus aliquibus habet aliquid aquæ admixtum, est enim vinum usuale. *Ibid.* §. 7.

Si guttæ vini reperiantur extrinsecus in cappa calicis, censeantur non consecratæ, & abstergantur purificatorio. Si interius tutius censeantur cônsecratæ, & per secundam purificationem adsumantur. *De Sacrif. Miss. Lib.* 3. *Cap.* 17. §. 7.

Generatim monet S. Thomas in dubiis, num aliquid omissum in Missa sit; vel si certe constet omissum, nec illud sit de necessitate Sacramenti, negligendum esse; si sit vero de necessitate Sacramenti, illud iteretur & reliqua omnia ex ordine deducantur. *Ibidem Cap. XV. n.* 16.

Cum novi Sacerdotes cum Episcopo celebrant, non debent intentionem suam ita conformare, ut intelligant se consecraturos eodem momento, quo Episcopus extrema verba protulerit, sive ipsi ante, sive postea formam compleverint. Tunc enim effectus formæ remaneret in suspenso; sed debent esse ita animo comparati, ut omne studium ponant proferendi ultima verba cum Episcopo, atque ita una cum eo consecrent; ex quo fit, ut si non ita jungant sua verba cum Episcopo non consecrant, cum non habuerint intentionem consecrandi. *Ibidem Cap.* 16. §. 6.

Sacerdotes Missam cum Episcopo celebrantes Eleemosynam pro Sacrificio illo accipere minime valent, quia dans Eleemosynam petit Missam modo consueto. *De Sacrif. Miss. Lib.* 3. *Cap.* 16. §. 10.

Intentio applicationis Missæ sufficit si habitualis fuerit; est enim veluti quædam donatio, quæ semper valet, etiamsi multo ante intercesserit. *Ibid.* §. 8.

Tem-

Tempus applicationis num ſit ſufficiens poſt conſecrationem, ambiguum eſt. Præſtat, ut Sacerdos Miſſam applicet cum ſe ad eam præparat. *Ibidem.* §. 9.

Beneficiatus, cui injungitur a teſtatore celebratio Miſſæ certis diebus non explicata applicatione pro ſe, vel pro aliis, debet illis diebus Miſſam applicare pro Fundatore ejuſdem Beneficii, ut S. Congregatio Concilii ſæpius reſpondit. *De Sacrif. Miſſ. Lib.* 3. *Cap.* 9. §. 2.

Idem dicas, ſi Fundator mandaverit orari pro ſe in Miſſa, nam præſumitur nomine orationis applicationem deſignaſſe; niſi tamen ex aliis conjecturis deducatur, aliam fuiſſe ejuſdem Fundatoris voluntatem; ut ſi pluribus Capellaniis fundatis, in aliis mandaverit applicationem, in aliis orationem, ut ex reſolutionibus S. Congregationis. *Ibid.* §. 3.

Si Superior Sacerdoti præceperit, ut Miſſam certo alicui applicet, at ille pro alio offerat, reus eſt quidem Sacerdos inobedientiæ, ſed applicatio a Sacerdotis voluntate pendet, cum ille ſit Miniſter, & Diſpenſator ſui Sacrificii. *Ibid* §. 4.

Miſſæ applicatio quoad Parochos. Vide *Parochus.*

Miſſa Conventualis in Collegiatis quotidie celebranda eſt, & applicanda pro Benefactoribus in genere; nec ſufficit ſi pro uno benefactore applicetur; neque ſatisfit ſi beneficiatus, ſeu Canonicus teneatur aliunde ex alio debito illam applicare. Si vero præbenda Beneficii tenuis ſit, nihilo tamen ſecius ſupplendum eſt ex diſtributionibus: quod ſi & diſtributiones, & præbenda tenuiſſimæ ſint ſimul ſumptæ, tunc recurrendum eſt ad Congregationem Concilii. Ita Pontifex in Encyclica ad Epiſcopos Italiæ incipiente CUM SEMPER Bull. *Tom. I. n.* 103. Sufficit tamen prioris Miſſæ applicatio, etiamſi plures cantentur in Collegiata. *Ibid. n.* 22.

Si

Si Sacerdos ſumpta purificatione animadvertat remanſiſſe in corporali, vel Patena fragmenta, ſive illa magna ſint, ſive parva illa abſumantur, ſicut & abſumenda ſunt fragmenta ſi quæ remanſerint poſt diſtributionem Euchariſtiæ in adſtantes peracta Miſſa. *De Sacrif. Miſſ. Lib.* 3. *Cap.* 17. §. 3.

Si tamen quod remanet, non fragmentum, ſed integra eſt hoſtia, magna, ſeu parva, hæc poſt ſumptam purificationem non eſt abſumenda, ſed vel recondenda in Tabernaculo, vel ponenda in patena, ut alteri Sacerdoti mox celebraturo reſervetur: quod ſi fieri non poteſt abſumatur. Ita ex Rubricis. *Ibid.* §. 4.

Particula illa hoſtiæ, quæ ſeparatur in inferiori parte hoſtiæ in duas partes fractæ, ſi cum vino non diffluat in os, ſed remaneat in calice, potius quam digito redigatur ad oram calicis, præſtat, ut mediante novo vino hauriatur. *Ibidem Lib.* 3. *Cap.* 17. §. 1.

Sacerdoti in ſacriſtiam jam reſtituto poſt Miſſam, & nondum ſacris veſtibus exuto, abſumenda ſunt fragmenta ſi quæ adverterit remanſiſſe in patena. Si vero ſacras veſtes exuit, quidquid ſuperſuerit e ſacrificio reponendum eſt in Tabernâculo, ſi adſit: ſin minus, vel non liceat ſine aliqua admiratione populi, abſumendum eſt. Ita ex S. Thoma. *Ibid.* §. 5.

Peccaret graviter Sacerdos, ſi hoſtiam in Miſſa conſecratam reponeret in Tabernaculo, & ejus loco ſumeret hoſtiam, quæ in eodem Tabernaculo antea continebatur. Ita ex Canone *Relatum de Conſecr. diſtinct.* 11. *Ibid.* §. 8.

Sacerdos celebrans, ſi habeat hoſtiam parvi moduli, melius faceret, ſi populum doceret, ne miraretur, ſi illam adhibet pro majori, quæ tunc non ſuppetit; potius quam utatur ſententia aliquorum, qui

cen-

censent posse tunc extrahi e Tabernaculo hostiam majorem, quæ forte ibi adest, & adhibere illam ad elevationem. *Ibid.* §. 9.

Si pyxis hostiis parvis plena sit præsens moraliter Sacerdoti, sed non fuerit aperta ante oblationem, & consecrátionem, illicite quidem id fieret, sed cum moraliter præsens esset Sacerdoti, valida esset consecratio; quod verum est etiamsi quando consecravit actu de particulis non cogitaret. Moralis vero præsentia ea dicitur, cum ita præsens est, ut verificari censeantur illa verba formæ *Hoc* vel *Hic*. *Ibid. Cap.* 18. §. 2. & 3.

Si particulæ afferantur ad Altare post peractam oblationem, non debet Sacerdos illas consecrare sine legitima causa, ut si magna multitudo populi parata ad recipiendam Eucharistiam, alias careret Sacramento; tunc vero Sacerdos deberet prius illas ante consecrationem mente offerre. Cœpto jam Canone si afferatur particula non est consecranda, neque pro dando Viatico infirmo, tunc enim sufficeret, Si Sacerdos ex sua hostia parvam portionem separaret. *Ibid.* §. 5.

Si forte contingat, ut pyxis deferatur ad Altare, nec Sacerdos illam advertit, adeoque proferens verba consecrationis nihil cogitans de pyxide, tunc utique si pyxis non sit supra petram sacram, non censetur voluisse Sacerdos consecrare, alioqui enim censeretur voluisse illud, quod sibi illicitum est. Quamvis vero sint DD. qui contrarium censent, cum tamen in Sacramentis conferendis sequi teneamur opinionem tutiorem, relicta probabili, ideo in eo casu particulas illas non esse populo distribuendas, sed adservandas, ut in alia Missa sub conditione consecrentur, satis constat. *Ibid.* §. 6.

Si celebranti sint præsentes undecim hostiæ, &

ille habeat intentionem consecrandi solum decem, nec determinet quales, nulla ex illis esset consecrata, ut ex Rubricis discimus. Quare debet Sacerdos intentionem suam ita dirigere, ut velit omne consecrare quidquid ante se positum est. Ex quo intelligitur Sacerdotem, qui cum hac intentione habet in manu duas hostias, unam se tenere putans, utramque revera consecrare. *Ibid.* §. 7.

Missam bis eodem die celebrare, quamvis adsit causa necessitatis, nemo potest, etiamsi Parochus sit, nisi saltem Episcopi licentia accedat; quæ tamen datur ob causas singulares non tanquam privilegium. Ita Pontifex in Bulla DECLARASTI Bull. *Tom. II. n.* 3.

Sacerdos, qui sacrum facere quotidie per se ipsum debet, potest aliquando illud omittere, tum quia ea præsumitur voluntas Fundatoris tum ad majorem pietatem sibi comparandam, ut ex Cap: *Significatum de Præbendis*, non tamen potest, qua die vacat, sacrum agere, & alicui attribuere, percepta Eleemosyna. *De Sacrif: Miss: Lib:* 3. *Cap:* 22. *n.* 4.

Sicut nec potest duplicatum stipendium pro eadem Missa accipere, applicando uni fructum medium, alteri specialissimum, contrariam sententiam proscripsit Congregatio S. Officii, ac dein Alexander VII. Proposit. IX. inter damnatas. *Ibid:* §. 5.

Sacerdos, qui Beneficium possidet, in cujus fundatione expresse cautum est, non teneri celebrantem ad applicationem Sacrificii, num possit pro applicatione novum stipendium exigere non vetatur; sed neque reprobatur contraria sententia id negans, & Decreta S. Congregationis Concilii non apparent. *Ibid: Cap;* 22. §. 7.

Si tamen nihil expressum sit in fundatione ejusdem Beneficii, quod demonstret Testatorem remit-

mittere applicationem ſacrificii arbitrio Sacerdotis, tunc ſemper ſtandum eſt pro obligatione applicationis pro Teſtatore, ut ex Decretis S. Congregationis. *Ibidem.*

Miſſæ in Altari privilegiato celebrandæ ſemper debent eſſe *de Requiem*, niſi cum aliud Feſtum duplex, vel Dominica dies occurrerit: tunc enim acquiritur Indulgentia, etiamſi Miſſæ de Feſto agantur. Perinde eſt autem ſive Altare illud privilegium habeat perpetuum, ſive ad ſeptennium, vel certis ſolum diebus in hebdomada. Si igitur Teſtator juſſerit celebrari ſibi Miſſas in certis hebdomadæ diebus ad altare privilegiatum, & in dies iſtos incidat aliquod feſtum duplex, ſatisfit Teſtatori cum Miſſa de feſto. Idem dicas de diebus, in quibus duplex quidem non currit, ſed Miſſæ pro defunctis vetantur. Hæc omnia ex Decretis variorum Pontificum, quorum poſtremus eſt Clemens XI. *De Sacrif: Miſſ: Lib: 3. Cap: 23. §. 8.*

Miſſæ Altaris privilegiati debent eſſe *de Requiem*, niſi cum inciderint in diem in qua Miſſæ illæ celebrari non poſſunt, ſive ratione Feſti duplicis, ſive alia quacunque. Ita ex plurimis Pontificum Decretis. *Inſtit: Eccleſ. 34. §. 27.*

Miſſæ privatæ de Requiem celebrandæ non ſunt in Feſtis duplicibus, & Dominicis diebus, ſicut nec infra Octavas Epiphaniæ, Paſchæ, & Pentecoſtes, prima die Quadrageſimæ, tota Hebdomada ſancta, Vigiliis Nativitatis Domini, Epiphaniæ, & Pentecoſtes; denique ex Decretis Sac: Congregationis infra Octavam Corporis Chriſti, & Natalis Domini, ſicut nec cum expoſitum eſt Venerabile Sacramentum. *Ibid. §. 28.*

Solemnes, & cantatæ pro Defunctis Miſſæ qua die a Teſtatore præſcriptæ ſunt, & illa ſit vere an-

nua

nua illius obitus, celebrari possunt etiamsi Officium sit de duplici majori, vel minori. Ita ex Decreto S. Congregationis. *De Sacrif: Miss. Lib:* 3. *Cap:* 23. §. 5. Non vero in Dominicis, & Festis de Præcepto, nec in iis, in quibus, nec de duplici agi potest. *Institut. Eccles:* §. 5. *n.* 24. *& seqq:*

Præsente corpore canitur quidem Missa pro Defunctis, *exceptis tamen duplicibus primæ classis.* Quæ verba sunt Decreti S. Congregationis Rituum die 5. Julii 1698. attamen non satis constat, an id vetitum sit in omnibus duplicibus primæ classis, & non tantum in magis solemnibus. *De Sacrif: Miss: Lib:* 3. *Cap:* 23. §. 5.

Dies tertia, septima, & trigesima, quæ habent Missam cum oratione propria in Missali, nihil habent privilegii supra reliquas privatas. *Ibid.*

Si Parochus duas regat Parœcias, nec populi unius possint in templum alterius convenire, ac desit alius Sacerdos, potest duas Missas eodem die celebrare. *De Sacrif: Miss: Lib:* 3. *Cap*: 5. §. 1. Debet tamen Episcopus saltem cognoscere, num revera sit tanta necessitas, ut bis celebrari opus sit.

Hic vero unicus est casus, in quo bis celebrare liceat; neque enim fas est Sacrificium repetere sive propter adventum hospitum etiam nobilium, etiam Principum, aut Episcopi, qui die festo Missam non audierint, nec alius adsit Sacerdos; neque enim hæc est tanta necessitas, quanta requiritur in Cap: *Consuluisti de Celebrat Missarum.* Item ex eadem ratione non licet ob benedicendas nuptias, quæ differri alia die non possint. Tunc enim celebrari possunt nuptiæ sine Missa, & Benedictiones in sequentem diem transferri. *Ibid: Lib:* 3. *Cap:* 5. §. 3.

Sed

Sed quid si ministrandum sit Viaticum infirmo? Profecto si Sacerdos jam Missam absolvit, tunc utpote non jejuno non licet ei rursus celebrare. Si Missam non absolvit potest necessitati illi providere, dando partem hostiæ suæ. Si vero Sacerdos Eucharistia quidem, non vero ablutione percepta moneatur de Viatico infirmo ministrando, tunc utique potest aliam Missam celebrare. *Ibid.*

Cum in alicujus forte Ecclesiæ Capella tam multas Missarum ibidem celebrandarum Eleemosynas receperit, ut non possit infra hebdomadam illis satisfieri, mandavit S. Congregatio Concilii, ut quæ supersunt in aliis Altaribus ejusdem Ecclesiæ celebrentur; injunxitque simul, ut deinceps fideles Eleemosynas oblaturi ea de re moneantur, scripta Tabella in loco visibili Ecclesiæ exposita. *De Synod: Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 70. §. 5. *l.* 12. *c.* 8. §. 5. *nov: Edit.*

Quamvis a sacra Congregatione sæpius decisum fuit in Oratoriis publicis sitis intra fines Parochiæ juris non esse Parocho prohibere, ne Missæ celebrentur ante Missam Parochialem; si tamen Episcopus in Synodo id prohibeat, ne populus retrahatur a Missa Parochiali, & concione, constitutio illa valet, & Episcopo parendum est. *De Synod. Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 70. §. 7. *l.* 12. *c.* 8. §. 7. *nov: Edit.*

MISSA celebranda est ab aurora usque ad meridiem; toleratur tamen anticipatio tertiæ horæ partis, sicut & prorogatio tertiæ horæ partis post meridiem, ut ex edicto Benedicti XIII. *Institut: Eccles:* 12. §. 4. Jus habet Episcopus vetandi etiam sub pœnis canonicis, ne Regulares ultra consuetas horas celebrent, ut ex Decretis S. Congregationis firmatur. *Instit: Eccles:* 68. §. 12.

Nemo ignotus sive sæcularis, sive Regularis admittendus est ad celebrandam missam, nisi adductis testimonialibus, iisque visis, & approbatis ab Episcopo: idque præcipi posse ab eodem Episcopo, saltem quoad Sacerdotes Regulares exteros, etiam Regularibus censuit S. Congregatio. *Institut: Eccles:* 34. §. 4. *& de Synod: Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 41. §. 5. *l.* 9. *c.* 15. §. 5. *nov: Edit.*

Tridentinum *Sess:* 23. *Cap:* 4. monet Episcopos, curent, ut Sacerdotes non habentes animarum curam, diebus saltem Dominicis, vel Festis solemnioribus Missam celebrent. An committant peccatum grave Sacerdotes illi, si monito Tridentini non se submiserint quæstio est anceps. Profecto peccaret, graviter, qui nunquam per annum Sacrificium offert; esset enim hoc indicium vitæ corruptæ, & pareret scandalum. *De Miss: Sacrif: Lib:* 3. *Cap:* 1. §. 10. Teneretur etiam celebrare ut ægroto Viaticum deferretur, si alio modo fieri non posset. *Ibid:*

Missam quotidie celebrare melius est quam ab ea abstinere, negandum tamen non est, quin optime præstet Sacerdos si aliquando abstineat ex reverentia, seu ad hoc, ut ferventius celebret. Id vero eruitur ex eo quod ad Spiritum Ecclesiæ propius accedit qui quotidie Sacramentum recipit Addendum quod munus Sacerdotis est non privatum, sed publicum, estque ejus opus Ecclesiæ utile; & ex assidua celebratione validius auxilium obtinebit a DEO, ut dignius celebret. Quare statuendum; Sacerdoti, ut plurimum, quotidie celebrandum esse, si discussa conscientia sua persuadere sibi moraliter possit, se esse in statu gratiæ. Nec obstat minor fervor; cum illum persæpe patiamur inviti. *De Sacrif: Miss: Lib:* 3. *Cap.* 2.

In Oratoriis privatis, in quibus pro infirmo conceditur unica Missæ celebratio, die Natalis Domini,

fas

fas est tres Miſſas ab eodem Sacerdote celebrari, ut ex Decretis S. Congregationis. *De Sacrif: Miſſ: Lib:* 3. *Cap:* 4. §. 8.

Episcopi quanquam non habeant amplius facultatem concedendi licentiam, ut in Oratoriis privatis celebretur, adhuc tamen poſſunt in ſuis domibus privatum Oratorium habere, & permittere aliis Sacerdotibus, ut in eo celebrent; ut ex Decretis S. Congregationis. *De Sacrif: Miſſ: Lib:* 3. *Cap:* 6. §. 2.

Hæc etiam celebratio præſtari rite ibidem poteſt, etiam abſente Episcopo; atque ibi audientes Miſſam quicunque fideles præcepto Eccleſiaſtico ſatisfaciunt. Denique quod hic dicitur de Episcopis, valet etiam pro Cardinalibus non Episcopis. Animadvertendum eſt tamen valere hæc pro Oratoriis Episcopi in ſuis domibus in quibus certus, fixuſque locus eſt aſſignatus. *Ibid: Lib:* 3. *Cap:* 6. §. 6.

Si Miſſa omnino celebranda ſit, nec poſſit in templis, vel etiam in Oratoriis privatis, licet illam celebrare in loco non indecenti, quicunque tandem ille ſit, ut planum ſit exemplo Capellanorum in Caſtris; eorum etiam qui per infidelium regiones iter faciunt, & etiam in littore maris reſpectu navigantium. *De Sacrif: Miſſ: Lib:* 3. *Cap:* 6. §. 7.

Ut celebretur Miſſa in Mari peculiare privilegium requiritur, nec ſufficit clauſula generalis, quo facultas ſit celebrandi *in loco honeſto, ac tuto.* Non conceditur autem, niſi cum conditione, ut tutum ſit navigium, longe abſit a littore, tranquillum ſit mare, ac tandem adſiſtat celebranti alter, vel Sacerdos, vel Diaconus. *Ibid:*

Sacerdos Miſſam celebrans etiam in neceſſitate dandi Viatici infirmo abſque uno e ſacris indumen-

tis,

tis, peccat graviter ex irreverentia, neque enim urget Viatici præceptum, si ministrari non possit eo modo, quo decet. *Ibid: Lib:* 3. *Cap:* 7. §. 1.

Idem dicas, si absque luminibus, quæ sint oportet sive ex cera, sive ex oleo; & si desint, in necessitate saltem e sevo; sufficit tamen, si necessitas urgeat, unicum lumen. Idem dicas, si celebret absque Missali Libro, in quo sit saltem Canon. Hæc ex DD. *Ibid:* §. 2.

Peccat etiam Sacerdos celebrans sine Ministro, ut eruitur ex Cap: *Proposuit de Filiis Presbyterorum.* Si tamen sit ministrandum Viaticum potest Sacerdos sine Ministro Missam celebrare, & sibi ipsi respondere. Alias præstat omittere Missam, quamvis si hoc agat, sunt qui negent illum peccare. *Ibid.* §. 3.

In Templo polluto celebrans Sacerdos, quamvis peccet graviter, ut ex Cap: *Is qui de sentent, excom. in* 6. nullam tamen pænam incurrit, cum nulla sit in jure expressa; quin nec desunt, qui credant eum minime peccare si adsit Episcopi consensus.

Vicissim autem irregularitatem summo Pontifici reservatam incurrit, qui in loco interdicto celebrat, ut ex eodem Capite. *Is qui Ibid:* §. 4.

Sacerdos ratione beneficii obstrictus bis, vel ter singulis hebdomadibus celebrare, Potest anticipare tempus, nisi appareat testatotem voluisse in qualibet hebdomada bis vel ter celebrari, ne pagus, aut altaria quædam singulis hebdomadibus Missa carerent. *De Sacr: Miss: Lib:* 3. *Cap:* 9. *n.* 8.

Si conferens Eleemosynam Missæ tempus præscripserit ob causam, quæ differri non possit Sacerdos non servans illud tempus, deest obligationi suæ ac tenetur Eleemosynam restituere *Ibid:* §. 6.

Sa-

Sacerdos onus habens Missæ quotidianæ, unicam tantum Missam applicare cogitur in Festo Natalis Domini. An vero Parochus itidem teneatur tres ejus diei Missas pro populo applicare, nunquam decisum a S. Congregatione reperitur, tenetur tamen ut obviet scandalo tres ea die Missas celebrare. *Ibid:* §. 9.

Sunt qui doceant die Commemorationis Defunctorum cessare onus Cappellaniæ quotidianæ, adeoque integrum esse Cappellano ea die vel pro defunctis omnibus, quod esset optimum, vel pro privato quodam defuncto applicare. *Ibid:* §. 9.

Canonici in Cathedralibus, & Collegiatis, qui juxta præscriptum Rubricæ certis quibusdam diebus plures Missas canere tenentur, an omnes debeant applicare pro Benefactoribus nunquam a S. Congregatione decisum est. *Ibid:* §. 9.

Eleemosyna pro Missis a Regularibus celebrandis in eorum Ecclesiis, taxanda est ab Ordinario loci, ut ex Decreto S. Congregationis. *Institut. Eccles:* 56 §. 10.

Missarum Eleemosynam ultra quantitatem ab Episcopo taxatam exigere non possunt Sacerdotes tam sæculares, quam Regulares; nam debet dari quædam proportio inter id quoad datur, & quod accipitur, hanc autem proportionem definire ad Episcopum spectat; quare justitiam commutativam lædit ille Sacerdos, qui plus exigeret. Potest tamen dans ultro plus dare, & petens minus accipere, quanquam fieri possit, ut aliquando prohibeatur Sacerdos minus accipere, ne hinc consuetudo introducatur minus dandi in præjudicium aliorum. Hæc omnia late in *Synodo Diœcesana Lib:* 5. *Cap:* 2. & id quod postremo dixi confirmat ex Decreto Congregationis Concilii lato in una S. Severini *die* 16. *Junii* 1689.

Mis-

Missarum stipendia, si quæ accepta sunt pro curanda celebratione Missarum, retineri non possunt, parte tantum eorum tradita Sacerdoti celebranti; etiamsi pars illa contineat consuetam Eleemosynam. Secus qui fecerit, si Laicus fuerit, incidit ipso facto in excommunicationem Pontifici reservatam; si Clericus, vel Sacerdos in suspensionem itidem reservatam, Const: QUANTA CURA Bull: *Tom: I. n.* 22. Vide & *Institut: Eccles:* 56. §. 4.

Vetitum est accipere novas Missarum Eleemosynas iis, qui veteres habent satisfaciendas, *dummodo*, ut legitur in Decreto Urbani VIII. *infra modicum tempus non possit omnibus satisfieri.* Modicum tempus definivit S. Congregatio Concilii esse unum mensem. *De Sacrif: Miss: Lib:* 3. *Cap.* 24. §. 14.

Si Ecclesia, & loca pia careant redditibus, adeo ut non possint licite illos erogare in expensas pro Missarum celebratione, fas ejus administratoribus est aliquid subtrahere de consueta Eleemosyna, quantum necesse est pro celebratione illius Missæ, ut ex Decreto Urbani VIII. certum est. Sed ex pluribus Decretis S. Congregationis eruitur detrahi in eo casu aliquid posse ex Eleemosyna in Missis perpetuis, tunc autem videndum est, num adsit aliquis, qui sit obligatus supplere, & num potius supplendum sit recurrendo pro diminutione numeri Missarum.

Sive autem Ecclesia sit paupercula, sive non, non potest aliquid exigi ab iis Sacerdotibus, qui sponte religione ducti veniunt in aliqua Ecclesia celebraturi, sicut etiam ab iis, qui ab administratoribus Ecclesiæ Eleemosynam nullam recipiunt.

Jure tamen exigitur hæc detractio ab iis qui omnino ibi celebrare volunt, nec Ecclesia habet de suo quomodo ut utensilibus provideat, nec de suo pro-

providet ille qui Eleemofynam fuppeditavit. Hæc omnia *De Sacrif: Miff: Lib.* 2. *Cap.* 24. §. 13.

De Eleemofynis receptis pro Miffis Sacriftæ Regulares tenentur illas ponere in arca duabus clavibus obferata, quarum alteram tenere debet Superior localis, alteram unus ex Regularibus a Capitulo deputatus, ac deinde fatisfactione earundem Miffarum tenentur reddere rationem coram Patribus difcretis, ut ex Decreto Urbani VIII. ab Innocentio XII. confirmato conftat. *Inftitu: Ecclef:* 72. §. 29.

Miffæ nec ita breves effe debent, ut faltem horæ tertiam partem non attingant, neque ita longæ, ut horæ dimidium excedant. *De Sacrif: Miff. Lib:* 3. *Cap:* 24. §. 2. Vide *Inftit: Ecclef:* 34. §. 19.

In Miffæ celebratione ne quis Epifcopus concedat licentiam tegendi caput coma fictitia vetuit Innocentius XI. in fua Encyclica apud La-Croix *Lib:* 6. *p.* 2. *n.* 401. idque pariter licitum habere in parvo pileolo ex Theologis docetur. *Inftit: Ecclef:* 34. §. 14. Giro tamen capillitio, vulgo *girello*, uti paffim etiam Romæ Sacerdotes ibidem notatur. *Eadem Inftitut:* Ecclef: §. 4.

Annulum etiam in digito gerere dum Miffa celebratur cujufcunque dignitatis nemo poteft, vetante S. Rituum Congregatione. *Ibid:* §. 15.

Nec licet etiam Protonotariis non participantibus adhibere in Miffa inftrumentum argenteum cum candela, ut ex Decreto apud Monacellum. *Ibid:* §. 17. Quod etiam Superioribus Ordinum Mendicantium, & Parochis vetuit S. Congregatio, cujus literæ hic referuntur §. 16. Quin & juxta Decreta Alexandri VII. Abbatibus Regularibus confecratis id non licet, nifi in Miffa folemni cum pontificalibus utuntur, ut ex Decretis S. Congregationis. *Ibid:*

Pari passu cum hoc argenteo instrumento procedendum est cum assistenti. *Ibid:* §. 18. ex Decreto S. Congregationis Rituum. *Ibid:*

Missæ privatæ feria V. in Cœna Domini, & Sabbato Sancto prohibentur non decretis tantummodo S. Congreg: Rit: sed etiam edicto Clementis XI. die 15. Maji 1712. *Institut: Eccles:* 38. §. 9.

Novus Sacerdos in celebratione primæ Missæ vetatur Ecclesiam circuire sacris vestibus indutus, ut recipiat oblationes; potest tamen se vertere ad Altare, & ibi eas accipere ex Decreto S. Congregationis. *Instit. Eccles.* 56. §. 7.

Sacerdos in alia Diœcesi celebrans Missam non potest nomen Episcopi sui nomini Episcopi illius Diœcesis substituere, ex Pouget, & Merato. *De Sacrif. Miss. Lib.* 2. *Cap.* 17. §. 4.

Sacerdos die Natali Domini non tenetur ex præcepto tres Missas celebrare, sed potest unicam. *De Sacrif. Miss. Lib.* 3. *Cap.* 4. §. 5.

Missa cantata in eo distinguitur a solemni, quod cantata fit cum cantu chori, sed unico Ministro assistente; solemnis vero habet adjunctum Diaconum cum Subdiacono; idcirco si testator mandet cantari sibi aliquam Missam non requiritur Diaconus, & Subdiaconus. *Institut: Eccles.* 105. §. 119.

Commentitia est distinctio inter Rubricas præceptivas & instructivas. *De Sacrif. Miss. Cap.* 11. §. 3. Sed omnes sunt præceptivæ, sed aliquæ ex materiæ parvitate sub veniali tantummodo obligant. *Ibidem.*

Nulla urgente causa leve peccatum est celebrare Missam privatam non recitatis Matutino, & Laudibus. At si de Missa Conventuali agatur mortalis criminis reus videri posset ille, qui ante Matutinum, & Laudes eam celebraret, (nempe ante eam

partem Officii in Choro celebratam.) Sicut & peccato gravi ſe obſtringeret, qui perpetuo, & quaſi animo ſtatuiſſet nunquam Miſſam celebrare Matutino cum Laudibus recitato. *Ibid.* §. 4.

Nemini licet ab Altari recedere cœpta Miſſa, relicto alio Sacerdote, ut reliqua ſuppleat; ut ſtatuitur in Canone *Nullus Epiſcopus de Conſ. diſt. I.* Quod ibi vetatur ſub pœna ſuſpenſionis, quæ tamen eſt ferendæ, non latæ ſententiæ, nec locum habet, ſi Sacerdos ante conſecrationem ab Altari ſine cauſa receſſerit. *Ibid. Cap.* 14. §. 2. Ubi id definitum a S. Congregatione affertur.

Si contingat, ut Sacerdos dum Miſſam celebrat ſubito morbo corripiatur, vel mortuus concidat, vel hoc accidit ante conſecrationem, nec tunc opus eſt Miſſam ab alio continuari; ſi vero poſt conſecrationem unius, vel utriuſque ſpeciei, tunc ſupplenda eſt Miſſa, & quidem ex præcepto, a Sacerdote initio inde ſumpto, ubi alter Sacerdos deſierit; & ſi prior ille Sacerdos adhuc vivat, & capax ſit Sacramenti, nec alia præſto ſit hoſtia conſecrata, ex hoſtia Sacerdotis ſecundi pars infirmo miniſtranda eſt, ut in Rubricis Miſſalis. *Ibidem.* §. 4. & 5.

Sacerdos Miſſam ſuppleturus præſtare id poteſt ſi alius non adſit, etiamſi non ſit jejunus, quin etiam ſi in ſtatu gratiæ non verſetur, tunc enim quærendus ab illo eſt Confeſſarius, & ſi non reperiatur, eliciendus actus contritionis, atque ita comparatus Miſſam perficiat. At ſi neque conteri poſſet, neque Miſſa ab altero perfici ante meridiem, tunc hoſtia & calix recondendi ſunt in tabernaculo, ut ad alteram diem reſerventur. Hæc omnia ex Rubricis, & DD. *Ibid.* §. 7. & 8. Ex hoc conficitur quod laico, ſi fuerit præſens hoſtia illa, & calix dari non poteſt. *Ibid.* §. 6.

Si

Si Sacerdote Missam celebrante violetur, vel polluatur subito templum ante incœptum Canonem, Missa intermittenda est; eo vero incœpto perficienda, ut ex Rubricis. *Ibid.* §. 12.

Si dum celebratur incidat subita irruptio hostium, vel imminens alluvio, aut ruina templi, ante consecrationem deserenda est Missa, post consecrationem sumendum statim Sacramentum, omissis aliis cæremoniis. Si vero casus isti incidant, hostia quidem, sed nondum sanguine consecrato, potest Sacerdos hostiam statim sumere, & abire, nisi forte, in casu, quo Christianæ Religionis hostes in contemptum ejusdem Religionis minitentur Sacerdoti mortem, nisi Sacrificium imperfectum relinquat. *Ibid.* §. 13.

Superveniente excommunicato non tolerato, Missa, si nondum perventum est ad Canonem, vel ut quidam volunt ad consecrationem, nec ille possit ambigi, deserenda est; post consecrationem perficienda. Sed sumpta communione reliqua perficienda sunt, vel in Sacristia, vel in alio loco decenti. *Ibid.* §. 14.

Rite pariter interrumpitur Missa, etiam interruptione longa, vel ad baptizandum infantem moriturum, qui alioqui sine Baptismo moreretur, vel ad audiendam confessionem infirmi, qui alioqui non confessus obiret; vel etiam ad Extremam Unctionem administrandam. Curandum tamen tunc esset a Sacerdote, ut Sacramentum interim diligenter custodiatur, & cum redierit resumenda Missa est ex eo loco, ubi fuerit intermissa. *Ibid.* §. 15.

Si recitato jam Evangelio, & Symbolo superveniat vir Princeps, laicus, seu Ecclesiasticus, qui Missam die Festa non audierit, negant plures DD. posse ex integro Missam resumi. *Ibid.* §. 16.

Inno-

Innocentius XIII. in Romano Concilio Præfectos Regularium monuit, ne in taxanda pecuniæ summa pro Missis perpetuis sexaginta scuta Romana definirent non excedendo, nec minuendo. *De Sacrif. Miss. Lib.* 3. *Cap.* 22. §. 9.

Missæ S. Gregorii, quæ a S. Congregatione olim prohibitæ sunt, erant quædam Missæ peculiares, Ineptiis refertæ. Cæterum triginta Missas continuatas juxta consuetudinem a S. Gregorio inductam non vetuit, quas tamen celebrare debet Sacerdos, juxta ritum Ecclesiæ; quare tribus diebus Majoris Hebdomadis intermittendæ sunt. *Ibid. Cap.* 23. §. 3. & *Instit. Eccles.* 34. §. 21.

Episcopus potest quidem visitare Parochiales Ecclesias Regularium, sed num possit etiam recognoscere de oneribus Missarum, an sint impleta, requisita fuit S. Congregatio, & nondum prodiit responsum. Potest tamen Episcopus inquirere, num Parochus Regularis singulis diebus festis pro populo celebraverit, cum id concernat curam animarum, de qua jus est inquirendi Episcopo in visitatione. *De Synod Diœces. Lib.* 13. *Cap. ult.* §. 5. *nov. Edit.* Fas est tamen Episcopo visitare Confraternitates Laicorum in Ecclesiis Regularium erectas, & Altare, si illis incumbit onus manutenendi, & onera Missarum, ad quæ Confraternitates illæ tenentur, ut ex Decreto S. Congregationis. *Ibid.* §. 6.

Si Testator Missas reliquerit quotannis celebrandas in Ecclesiis Regularium, & hæredi suo permiserit, ut designet Sacerdotem, per quem celebrari debeant, non possunt Regulares exigere, ut unus ex suis designetur, quin & præstare debent patientiam, ut ab eo, quem hæres designarit, in suis Ecclesiis celebrentur, dummodo tamen dentur frustatoriæ, ut ex responso S. Congregatiouis. *Ibidem.* §. 7.

A mandatis, & monitoriis &c. per quæ retardetur executio provisionum, & statutorum pro Divino cultu conservando, & augendo, præsertim circa Missæ celebrationem, ad executionem Decretorum Tridentini. *Sess.* 21. *de Reform. Cap.* 8. *& Sess.* 22. *in Decret. de Observand. & evitand. in celeb. Miss.* ne recipiantur in Tribunali actus Judiciales, per quos eorum executio impediatur, sancitum est a Pontifice in Bulla AD MILITANTIS Bull. *Tom.* I. *n.* 48. §: 6.

Eucharistiam fidelibus administrare infra actionem Missæ, non sunt obligandi Sacerdotes, si Parochi, seu Episcopi censuerint præstare, ut hæc administratio fiat in Altari, ubi SS. Eucharistia adservatur extra Missam. Encyclica ad Episcopos Italiæ CERTIORES EFFECTI. *Bull. Tom. I. n.* 64.

Missam auscultare diebus festis in quacunque Ecclesia, etiamsi non sit propria Parochialis, cuicunque fideli, ut præcepto satisfaciat, fas est, ut consuetudo ubique obtinens, quæ proinde induit rationem juris communis, demonstrat. *De Synod. Diœces: Lib:* 7. *Cap:* 64. §. 10. *& l.* 11. *c.* 14. §. 10. *nov: Edit:*

Sacerdotes sæculares in Ecclesiis Regularium illorum Missam legere vetantur, sed utendum est illis Romano Missali, ita tamen, ut possint de Sancto, de quo Regulares illi agunt Officium, Missam recitare, eam desumendo ex Communi Missalis Romani, ut pro Capellanis, & Confessariis Monialium decrevit, S. Congregatio Clemente XI. Decretum approbante. *De Sacrif: Miss. Lib:* 3. *Cap:* 23. §. 1. *& Instit: Eccles:* 34. §. 20.

Missarum Onera a Fundatore Beneficii præscripta non licet Episcopo diminuere, quoties fructus relicti decrementum subjerint; non enim posse ab Episcopo reduci Missas semper tenuit Sacra Congregatio Concilii.

lii. Facultas vero ad hoc data inConcilio Tridentino Sess: 25. de Reform. Cap: 4. ut Episcopi possent Missas in testamento, vel dispositione inter vivos adsignatas reducere in Synodo Diœcesana, & Generales Ordinum in suis Capitulis Generalibus, intelligitur tantummodo de oneribus Missarum impositis ante Concilium Tridentinum, & de reductione facienda in Diœcesana Synodo, vel Capitulo proxime post expletum Concilium Tridentinum habendis, ut exposuit S. Congregatio. De Synod: Diœces: Lib: 13. cap: ult §. 18. nov: Edit:

Modo insuper non licet Episcopis &c. id præstare in suis Synodis &c. quia id vetuit Urbanus VIII. & Innocentius XII. in sua Constitutione, de qua *ibidem*; ex vi quorum neque licet Episcopo reducere eadem onera antequam acceptentur ab iis, ad quos pertinet, uti definitum est a S. Congregatione *ibidem* §. 19.

Cum datur Episcopis facultas reducendi *pia legata, & Missarum onera,* adhuc tamen ex contextu totius Dispensationis constat nihil illis concessum esse quoad reliqua legata, sed tantum quoad onera Missarum *ibidem* §. 22.

Si aliqua dispositio Missarum onera, & alia pia opera comprehendat, & ob tenuitatem reddituum reductio aliqua facienda sit, reducenda esse prius reliqua opera, quam numerum Missarum censuit. Sac: Congregatio. *Ibid:* §. 23. Quanquam hæc vera sunt, nisi ex toto contextu dispositionis alia fuisse mens Fundatoris deprehenderetur. *Ibid:* At si Episcoporum auctoritas quoad hanc reductionem profluxerit, ex ampliatione Indulti Concilii Romani sub Benedicto XIII. vel ex instructione quadam tradita a S. Congregatione, & res fuerit, ut vel numerus Missarum, vel alia opera pia sint imminuenda, tunc præstat recurrere ad S. Congregationem Concilii. *Ibid:* §. 34.

In-

Insuper ex vi concessionis prædictæ non possunt redigi Missæ, quarum celebrationi Ecclesia &c. per contractum sese obstrinxit, hoc enim cavetur expressis verbis in præmemorata Constitutione. *Ibid:* §. 25.

Si Testator Missas aliquot annuas pro se reliquerit celebrandas, & in eum finem hunc, vel illum fundum addixerit, & fundus ille diminuatur, ut non sufficiat ad consuetam Missæ Eleemosynam, non est locus reductioni, sed cogendus est hæres, ut suppleat quod deest; præsumitur enim Testator semper voluisse hunc Missarum numerum in favorem animæ suæ. Porro, si verba dispositionis incipiant ab impositione oneris, & postea descendant ad assignandum fundum, tunc utique cum particula ista sit demonstrativa, fundus si deficiat, supplendus est ab hærede. Si vero dispositio illa incipiat a designatione fundi, & subinde descendat ad onera Missarum tunc utique impetranda est *taxativa*, adeoque locus est reductioni, nec cogendus est hæres, ut suppleat. Quæ omnia exprimi solent in Instructione, de qua supra. *Ibid:* §. 32.

Si Testator mandet hæredi dare fundum legatario, ut ex ejus redditibus celebrentur Missæ; hæres facta fundi assignatione ad nihil aliud tenetur, ut ex DD. & Decisione Rotæ coram Cerro. *Ibid.* §. 33. Si vero Testator mandasset hæredi, ut tot præstaret fructus sufficientes ad injunctam Missæ celebrationem, & ipse fundum idoneum dedisset, si fructus ille dein non sufficiat, supplendus est ab hærede. *Ibid:*

In reductione Missarum perpetuarum per ampliationem Concilii Romani facienda, stabiliri solet Eleemosyna saxaginta scutorum monetæ Romanæ; quoad Missas vero cantatas assignanda est Eleemosyna consueta pro iis Missis in qualibet Diæcesi vigens, ut ex Decreto S. Congregationis. *Ibid:* §. 34. At si celebrandæ sint simul aliquot Missæ cantatæ, & aliquot pu-

privatæ, nec sufficiant redditus, erogandi sunt illi in celebratione Missarum privatarum, deleto onere Missæ cantatæ, ut ex Decreto S. Congregationis. *Ibid:*

At si reductio fiat ab Episcopo vigore facultatis in Instructione contentæ, statuendum est, ut Missæ celebrentur, non quidem ea Eleemosyna, quæ ex Indulto Concilii Romani præfixa est, sed ad rationem Eleemosynæ manualis in Diæcesi obtinendis; ita enim constat ex verbis ipsius Instructionis. *Ibidem* §. 35.

Si Episcopus ab Apostolica Sede obtinuit facultatem reducendi Missas in sua Diœcesi, potest etiam reducere pro Regularibus, ut Delegatus Sedis Apostolicæ, si ad illum recurrant. *Ibid:*

MONIALES.

Monialium professio religiosa ante decimum sextum ætatis annum expletum, & exactum annum novitiatus emissa irrita est ex Tridentino *Sess: 25. Cap: 15. De Synod: Diæces: Lib: 13: Cap: 12. §. 1. nov: Edit:* Excipiuntur tamen mulieres, quæ Pœnitentes, aut Convertitæ appellantur, cum quibus constitutiones earum circa probationem servandæ sunt non obstante Conciliari Decreto de Monialium Professione, ut ex Decreto S. Congregationis Concilii. *De Synod: Diæces: Lib: 13. Cap: 12. §. 18. nov: Edit:*

Hæc Conciliaris sanctio de anno probationis valet etiam pro illa, quæ usa Privilegio bimestris post conjugium, Religionem ingreditur, & quamquam id cedat in commodum illius, qui in sæculo remanet, ut non possit transire ad alias nuptias, nisi postquam conjux Religiosa anno probationis exacto professionem emittit. *Ibid: §. 2.* Quin & accidere potest, ut biennium expectandum illi sit, si conjux Religiosa anno probationis fere exacto Religionem mutaverit, & in ea novam probationem instituerit.

Si novitia Ordinis Prædicatorum in mortis articulo Professionem emiserit ante expletum annum probationis, quod ex Bulla S. Pii V. illis concessum est, nec facile derogatum illi est ex posteriori Bulla Gregorii XIII. qua professio ante expletum annum probationis irritatur, ea quidem professio valet ad spirituales gratias lucrandas, non vero ad vindicandam Monasterio dotem, & reliqua bona professæ, ut ex sæpius decisis a S. Congregatione Concilii. *Ibid:* §. 6.

Sponsa per verba de futuro alteri oppignorata, addito utrinque juramento de contrahendo & consummando Matrimonio, potest ante initum conjugium Religionem ingredi, juxta illud *promissum non infringitur ab eo, qui in melius illud commutat Cap: Pervenit. Jurejur.* Et definitur in Cap. *Commissum de Sponsal:* quamvis ibi dicatur tutius esse si ineat Matrimonium, cum Religionem ingrediatur, quod tamen vel est de Concilio tantummodo, vel sponsalia tunc non inferebant aliam promissionem, nisi de conjugio celebrando, non vero de celebrando, & consummando uti nunc ferunt. *Ibid:* §. 8.

Matrimonio rato, non consummato, integrum est mulieri Religionem approbatam ingredi, & per professionem in ea conjugii vinculum dissolvitur. Hæc tamen valent pro veris, & approbatis religionibus, in quibus tria vota substantialia emittuntur, ut est etiam Ordo Equestris Hierosolymitanus, non vero cæteri equestres Ordines, ut ex Tridentino *Sess:* 24. *De Matrimonio Cap:* 6. & traditis a DD. *Ibid:* §. 9.

Consummato jam conjugio, si liber utriusque conjugis consensus intercesserit, potest utique mulier Religionem ingredi, (idem de viro dixeris) & in ea profiteri; si tamen & alter conjux consentiat in Religionem ingredi si junior est, vel si senex extiterit,

emittat votum ſimplex caſtitatis. Si vero ab alterutro, vel revocetur conſenſus libere præſtitus ante alterius profeſſionem, vel etiam poſt profeſſionem valide emiſſam; ſi non adimpletæ fuerint conditiones ſuperius expreſſæ, conjux Religioſus eo petente egredi e Religione tenetur, ut definitum in Cap: *Præterea de Converſ: Conjug:* Can: *Quia Agatho* 27. Q. 2. Cap: *Cum ſis. de Converſ. Conjug: Ibid:* §. 10. 11.

Non vero ſufficit, ſi, muliere Religionem ingreſſa, alter conjux non ſenex ſacros Ordines ſuſcipiat: ex Conſtit: Joannis XXII. *Antiquæ* tit: *De Voti redemptione.*

Si vero legitime probatum fuerit adulterium uxoris, quæ dein tranſit ad Religionem, tunc integrum viro eſt in Sæculo manere, dummodo tamen caſtitatis votum emittat. Ita ex deciſis a S. Congregatione. *Ibid:* §. 15.

Quin & in eo caſu, ſi ex Epiſcopi teſtimonio conſtet virum in Sæculo manentem vitæ eſſe probatæ, conceditur illi per indultum, ut nullo ſe caſtitatis voto obliget, adeo ut poſt Uxoris mortem poſſit ad alias nuptias tranſire. Ita ex reſolutis a Congregatione. *Ibid:* §. 16.

Conceſſum eſt etiam aliquando indultum viro ſexagenario majori, ut Sacerdotio initiari poſſet, dummodo uxor fere ſexagenaria perpetuam caſtitatem voveret. *Ibid:* Conceſſum eſt etiam; ut vir ſeptuagenarius de conſenſu uxoris acciperet Sacros Ordines, & uxor paris ætatis Tertiariæ habitum indueret, dummodo diverſas omnino ædes incolerent.

In ingreſſu Monialium in Monaſterium dotis ſolutio approbatur ea, quæ datur non ad ingreſſum in Religionem, ſed pro contractu, quem facit Religio cum illa, quæ ingreditur, obligans ſeſe ad ejus ſubſtentationem. Si vero Monaſterium per ſe ſit

dives,

dives, ut sufficere ex suis possit Monialium sub-stentationi, tunc utique præstaret dotem imminuere, quin etiam penitus remittere, quanquam id agendum non est, nisi prius consulta S. Congregatione Concilii. *De Synod. Diœces. Lib.* 7. *Cap.* 58. §. 6. *l.* 11. *c.* 6. §. 6. *nov. Edit.*

Quoad prandia, cœnas, & munera, quæ ab ingrediente Moniales exigunt, perseverare censet Pontifex prohibitionem factam ab Urbano V Extrav: 1. *De Simonia* inter Comm. *De Synod. Diœces. Lib.* 7. *Cap.* 58. §. 6. & *l.* 11. *c.* 6 §. 6. *nov. Edit.*

Modum tamen imponendum sumptibus apparatuum, & commessationum, ac pomparum, quæ fiunt in ingressu Monialium censet Pontifex, usus opportune hac in re doctrina Navarri in *Tract: de Reddit. Eccles. in fin. prim. quæst. Ibid. n.* 7.

Moniales Regularibus subjectæ ex Tridentino *Sess:* 25. *de Regul: Cap.* 5. Ordinario loci tanquam Delegato subjiciuntur quoad clausuram. Id vero declarans Gregorius XV. in Constitutione sua *n.* 18. statuit Confessarios eorum Regulares ab ipsis suis Superioribus deputatos pro Confessionibus Monialium ab Episcopo approbandos esse. Eidem etiam Episcopo reddendam esse rationem ab iis, qui bona illarum administrant, accitis tamen tunc etiam Superioribus Regularium, qui si renuerint, tunc id præstet per se Episcopus. Datur etiam Episcopo auctoritas præsidendi una cum Superiore Regulari, cum Antistites Monasterii eliguntur. Denique conceditur Episcopo, ut si Regulares forte in ordine ad clausuram deliquerint, puniat illos, & corrigat usque ad censuras. Alexander VII. in sua Constitutione 153. concedit Superioribus Regularibus jus ingrediendi septa Monasterii earumdem Monialium semel quotannis occasione visitationis. Sæpius ve-

ro ex causa urgenti vetuit ne ingrederentur nisi præsente Episcopo, vel alio Ecclesiastico, ab eodem deputato. *Institut: Eccles:* 29. *n.* 4. 5. Contraria quoad hæc omnia consuetudo etiam immemorialis a S. Congregatione sæpius reprobata est. *Ibid:* §. 7. *&c.*

In visitationibus Monasteriorum Sanctimonialium, non tenetur Episcopus denuntiare illis diem, & horam visitationis, sicut nec tenetur ducere secum superiorem Regularem ejusdem Ordinis. *Ibid.* §. 18. Potest etiam Episcopus Monialibus Regularibus subjectis sacram Eucharistiam ministrare, si ipsæ velint. *Ibid:* §. 9.

In Monasteria Monialium introduci pueros, & puellas tenellæ ætatis vetandum est ex more Romæ obtinente. *Ibidem.* §. 24.

In electione Abbatissarum, quæ præsint Monasteriis Regnlaribus subjectis, tenentur Regulares monere Episcopum, si velit interesse vel per se, vel per alium, ut ex Constitut. Gregorii XV. *n.* 18. quibus debet Episcopus manifestare suam voluntatem. At potest Episcopus in Synodo generaliter edicere velle se interesse omnibus istis electionibus, ex quo satis manifestat suam voluntatem. *De Synod. Diœces. Lib:* 5. *Cap:* 12. & *nov. Edit.*

Monialium transitum de uno ad aliud Monasterium, cum Monialibus ultra montes concedit Summus Pœnitentiarius, qui tamen facultatis hujus executionem Ordinarii arbitrio comittit. Bulla PASTOR BONUS Bull. *Tom:* I. *n.* 95. *&* 36.

Translatio Monialium ab uno ad aliud Monasterium fieri jure nequit, nisi de licentia Romani Pontificis, nisi exigente aliquo repentino casu, in quo rei necessitas exigat repentinum egressum: tunc enim etiam pro Monialibus Regularibus subjectis, præter facultatem Prælati Regularis, Episcopi licen-

centia in scriptis requiritur. Bulla S. Pii V. DECORI ET HONESTATI.

Casus repentini indicantur in eadem Bulla, magnum incendium, infirmitas lepræ, ac epidemiæ, sive pestis. *De Synod: Diœces: Lib: 9. Cap: 15. nov. Edit.*

Non licet autem absque facultate Sedis Apostolicæ egressum hunc permittere, etiamsi possint occurrere casus alii qui videantur æquipollere iis, quos S. Pius V. in sua constitutione expressit, ut si e. g. sit aliqua monialis ex qua prudenter timeri possit periculum scandali, & perversionis aliarum. *Ibid.*

Superiores Monialium tenentur bis, aut ter singulis annis exhibere Confessarios extraordinarios Monasteriis sibi subjectis, quibus tamen sic oblatis non tenentur Moniales confiteri peccata sua, sed solummodo se præsentare, ut saltem accipiant ab illis monita salutaria.

Si vero aliqua Monialis graviter ægrotet, ut sit in mortis periculo, petatque alium Sacerdotem, qui non sit ordinarius Monasterii Confessor, huic a respectivo Superiore annuendum est. Si vero Superior Regularis illum concedere noluerit, potest id prœstari ab Episcopo. Quin etiam si aliqua Monialis etiam extra prœdictum casum postulet sibi per aliquod tempus alium Confessarium ab Ordinario diversum debet illi dari a suo Superiore. Quod si Superior Regularis id renuerit, tunc potest Episcopus satisfacere ejus petitioni, etiamsi requirat alterius Ordinis Regularem, vel etiam Sacerdotem Sæcularem ex approbatis a Superiore ad Confessiones Monialium. Demum suadentur Superiores earundem Monialium, ut si aliqua ex illis petat pro majori animi sui quiete, & ulteriori progressu in via DEI, ut aliquando liceat sibi confiteri Sacerdoti ad exci-

piendas Monialium Confessiones jam approbato, etiamsi sit alterius Ordinis Regularis, vel Sacerdos Sæcularis, non sint difficiles ad prœbendum assensum. Requiritur tamen semper, ut Confessarius iste extraordinarius sit ex approbatis ab Ordinario ad Confessiones monalium audiendas. Postremo si Superiores Regulares non saltem semel in anno elegerint in Confessarium extraordinarium, vel Sacerdotem Sæcularem, vel Regularem alterius Ordinis, in eo casu revolvitur hæc electio ad Episcopum. Hæc oblatio Confessarii extraordinarii bis, vel ter in anno, sicut & cætera omnia, quæ superius præscripta sunt præstari debent etiam cum aliis mulieribus, sive regularibus, sive sæcularibus collegialiter degentibus, quæ unicum habent Confessarium. Hæc omnia ex variis S. Congregationis decretis olim stabilita confirmat Pontifex in Bulla PASTORALIS CURÆ Bull: *Tom: II. n.* 56.

Quoad censuras, seu pænas in casibus occultis etiam violatæ clausuræ vel in dispensando aliquo occulto defectu Major Pænitentiarius Confessarium Monialibus concedit. In casibus publicis clausuræ a Monialibus, vel aliis quibuscunque ad malum finem delinquentibus non absolvit, nisi prius Ordinarius supplicarit, & casus a Congregatione super Episcopos & Regulares ad Pœnitentiarium delatus fuerit Bulla *Pastor bonus* Bullar: Tom. I. n. 95. §. 37. & 38.

Annuæ præstationes, quas consanguinei solvunt designatis Monialibus, vitæ communi minime repugnant, sed requiritur, ut omnia manibus Præpositæ consignentur, quæ prius consulere debet indigentiis illius Monialis, in cujus gratiam collatæ sunt; & si quid reliquum, in cæterarum levamen erogetur. Ita ex pluribus Decretis. *De Synod. Diœces. Lib:* 13. *Cap:* 12. §. 19. *nov. Edit.*

In-

Ingressus in Monasteria Monialium, quæ Regularibus subduntur, fieri debet de licentia Episcopi, nulla obstante consuetudine in contrarium, ut post diligens examen decretum est, approbante Urbano VIII. *Ibid:* §. 23. in quo etiam decreto statuitur, licentias Moniales illas alloquendi petendas esse ab Episcopo, non vero a Superiore Regulari.

MONS PIETATIS.

In Montibus Pietatis de novo erigendis nihil ultra sortem exigi potest ab iis qui mutuum ab eo accipiunt, etiam titulo expensarum, *nisi Apostolicæ Sedis dispensatione;* ut ex Decreto S. Congregationis Concilii in Causa Neapolitana *die 7. Februarii* 1737. *De Synod. Diœces: Lib: 7. Cap:* 28. § 2. *& l.* 10. *c.* 5. §. 2. *nov. Edit:* Sicut neque absque beneplacito ejusdem Sedis plus exigi potest, quam antea fuerit consuetum, etiamsi hoc augmentum necessarium censeatur pro substentatione ministrorum, ut ex alio Decreto S. Congregationis. *Ibid.* §. 2. Si vero plus exigatur, quam opus sit ad expensas necessarias, tenetur Episcopus moderari istas usuras; tutius est autem quod consulat de hac re S. Congregationem. *Ibid:* §. 3.

MULCTA.

Mulctas pecuniarias Episcopus sibi addicere non potest, quantumvis pauper sit, sine licentia *Sedis* Apostolicæ, ut ex pluribus argumentis S. Congregationis evincitur in *Tractatu de Synod Diœces: Lib: 7. Cap:* 53. §. 2. *l.* 10 *c.* 10. §. 2. *nov: Edit:* Sed debent in usus pios expendi. Multo magis non possunt nisi in pios usus applicari illæ mulctœ, quas Tridentinum inflixit Clericis non residentibus, aut concubinariis. *Ibid.*

Si quas vero mulctas Diæcesana Synodus alicui certo loco pio applicaverit, Episcopi non possunt illas sibi obtinere ab Apostolica Sede, etiamsi sint pauperes, quia Sedes Apostolica juri alteri quæsito præjudicium non infert. *Ibid.* §. 3.

Has vero mulctas antequam applicentur suæ destinationi deponendas esse penes administratorem fidelem jussit S. Congregatio in sua Encyclica ad omnes Episcopos, die 5. Februarii 1670. *Ibid.* §. 4.

N E G O T I A T I O.

Constitutiones adversus Clericos negotiatores innovantur, & extenduntur ad Clericos sub laici nomine quomodolibet negotiantes.

Extenduntur item ad negotia a laicis inchoata, dein ad Clericos devoluta, sive hæreditario jure, sive quocunque alio titulo, sive singulariter, sive communiter, sive separatim, sive conjunctim cum aliis bonis, cohæredibus, vel sociis laicis existentibus.

Comprehendi etiam censentur illi Clerici, qui per seipsos, eorumque nomine proprio, vel per alios aut alieno nomine etiam per suos cohæredes, ac socios negotium exercent.

Hos omnes subjicit Pontifex quoad bona sic ab eis acquisita pœnis in Constitutione Pii IV. quæ incipit *Decens esse*, quæ est 19. inter Bullas ejusdem Pontificis. Pœnæ illæ sunt, ut bona sic acquisita sub spoliis debitis Cameræ Apostolicæ comprehendantur.

Si qui vero exempti sunt a pœna spoliorum ex Constitutionibus Pii IV. *Romanus Pontifex*, & Pauli V. *In eminenti*, illos pariter non exemptos quoad bona ex negotiatione provenientia decernit, atque declarat in Constit. *Apostolicæ Servitutis*, quæ est XIII. Tom. I. *Bullarii.*

Ne-

Negotiatio tamen impropria non est Clericis interdicta, ut e. g. manuum suarum labore & honesto artificio victum sibi comparare, quod & Apostolus suo exemplo docuit, & a SS. etiam Monachis præstitum est. *De Synod: Diœcef. Lib:* 7. *Cap:* 49. §. 2. & *l.* 10 *c.* 6 § 2, *nov: Edit:*

Licitum est etiam Clericis vendere res collectas ex propriis prædiis, sicut & eas, quas coemerunt ad familiæ suæ subsistentationem, quæ si superfuerint possunt vendere carius, quam emerint, intra limites tamen justi pretii. *Ibid.*

N U N D I N Æ.

Nundinæ a mercatis sedulo distinguendæ sunt; nam illæ semel in anno fiunt, vel raro in eodem loco, & de longinquo eo conveniunt populi. Mercatus vero est quo exponantur venales res ad quotidianos usus necessariæ, & fiunt singulis hebdomadis, recurrentibus populis e viciniis. Posteriores isti si incidant in festum de præcepto, transferendi sunt. Priores vero non sunt; quamvis apothecæ ea die claudendæ, sicut nec contractus fieri oportet, Matutinis, & Vesperis horis quibus divina Officia in Ecclesia celebrantur. Ita pro Ditione Ecclesiastica jussit Benedictus XIV. in Constitut. AB EO TEMPORE Bull: *Tom: I. n.* 144.

OBLATI MONASTERIORUM.

Oblati, & qui Donati appellantur, quamvis non sunt Religiosi, si tamen bona sua, nec minima quidem parte excepta, quoad proprietatem, & usum fructum sibi non retinuerint, sed transtulerint in Monasterium, sunt personæ Ecclesiasticæ, gaudent privilegio Fori, & immunitate ab exactionibus sæcularibus. Verum ut subtrahantur ab Jurisdictione Episcopi requiritur; ut actu inserviant suæ Religio-

ni, ut late docet Pontifex. *De Synod. Diœcef. Lib. 6. Cap.* 3. §. 4. *nov. Edit.*

OBSTETRIX.

Debent obstetrices diligentius examinari a Parocho, num sciant ea; quæ necessaria sunt ad S. Baptismum conferendum. Tunc autem si baptizaverint, in Templo supplendæ sunt cæremoniæ; non tamen iterum sub conditione iterandus est Baptismus indiscriminatim ex eo quod ab obstetrice, aliisve similibus tinctus est puer, sed inquirendum numquid aliquid necessarium omiserint. *Institut. Ecclesiast.* 8. §. 6. & *de Synod. l.* 7. *c.* 5. §. 6. *Item l.* 7. *c.* 6. §. 4. *nov. Edit.*

OFFICIUM DIVINUM

In recitatione divini Officii pro aliqua morali difficultate dispensanda, commutare potest major Pœnitentiarius. Bulla PASTOR BONUS. *Bull. Tom.* I. *n.* 95. §. 30.

ORATIO.

Indulgentiæ jam concessæ pro orantibus seu vocaliter, seu mentaliter confirmantur in Bulla QUEMADMODUM. Bull. *Tom. II. n.* 23.

Qui rudes homines pie orandi, seu meditandi exercitationem docuerint, quique institutionibus hisce interfuerint, toties quoties lucrantur Indulgentiam septem annorum, & totidem quadragenas, dummodo vere pœnitentes sint, ac sacra Communione refecti. Constit. QUEMADMODUM Bull. *Tom. II. num.* 23. Item qui id præstiterint assidue, semel singulis mensibus, vere pœnitentes, ac sacra Communione refecti, & pro consueto Indulgentiarum more orantes, plenariam Indulgentiam animabus etiam Purgatorii applicabilem consequi possunt. Quod itidem obtineri ab iis potest, qui quotidie toto mense uno saltem horæ quadrante orationi mentali ope-

pe-

peram dederunt, dummodò sint vere pœnitentes & confessi, ac sacra Communione refecti, & oraverint pro concordia &c. Quapropter suadet Pontifex ut Episcopi injungant singulis præcipuarum Ecclesiarum Præpositis in Civitatibus, & singulis Parochis in oppidis, ut certa diei hora ad Campanæ sonum invitent fideles, sive ut in Ecclesiam ad hoc exercitium conveniant, sive ut id privatim in domibus præstent.

Peccatorum orantium tria sunt genera. Alii scilicet in statu peccati mortalis degunt & se credunt contritos, quamvis non sint. Eorum Oratio rite instituta a DEO exauditur. Alii dolent quidem de peccato, sed non ita ut ab eo se expediant; hi vero, ut eniti, ac se liberare valeant, si ideo DEUM deprecentur ea saltem impetrabunt, quæ ad æternam suam salutem pertinent. Sunt tandem qui nec dolent de peccato, nec enituntur ut e statu illo exeant; imo nec volunt; si quid illi petierint a DEO vel spirituale, vel temporale, raro exaudiuntur. Ita ex Suarez. *Institut. Eccles.* 62. §. 10.

ORATORIUM PRIVATUM.

Non obstante Decreto Clementis XI. fas est Episcopis altaria erigere, ibique celebrare, vel celebrari facere extra suas domos in domibus Laicorum, quando ibi agunt per modum habitationis, veluti si ibi sunt occasione visitationis, vel itineris, vel hospitio ibidem recepti. *Constit.* 48. Bull. *Tom. III. pag.* 377.

Indultarii, coram quibus celebrari potest Missa in Oratoriis privatis, sunt illi qui nominantur in fronte, seu in Inscriptione Brevis; illis non præsentibus, Missa celebrari non potest. *Ibid.*

Si tamen in corpore Brevis nominatur aliquis coram quo Missa celebrari possit, etiamsi ille non

vé-

veniat in fronte ſeu inſcriptione Brevis, adhuc tamen eo præſente Miſſa celebrari poteſt.

Sacramentum Pœnitentiæ vetitum eſt ibi adminiſtrare, vel ab ipſis pariter Regularibus. *Ibid.* §. 20. Communio ſacra non poteſt hic adminiſtrari, niſi accedat Epiſcopi licentia. §. 23.

ORATORIA PUBLICA.

Nullum jus aſſiſtit Parocho, ne in Oratoriis publicis intra ſuam Parœciam Miſſa celebretur ante abſolutam Miſſam Parochialem, ex Decretis S. Congregationis. *Inſtitut. Eccleſiaſt.* 44. §. 11. Poteſt tamen id vetare Ordinarius, *dummodo tamen Miſſa in Eccleſiæ Parochiali hora opportuna celebretur.* Quæ verba ſunt Decreti S. Congregationis. *Ibid.* §. 12.

In Archi-Epiſcopatu tamen Bononienſi, ſi Oratorium publicum diſtet a Parochiali unum milliare, permittitur hæc anticipatio onere tamen injuncto Capellano annunciandi Feſta de præcepto, Evangelium explicandi, ſicut & Catechiſmum, ac Doctrinam Chriſtianam habendi, quod etiam mandatur a Clemente XII. in Encyclica ad Epiſcopos Italiæ data anno 1735. *Ib.* §. 15

ORDINES.

Ordinem verum eſſe novæ Legis Sacramentum ex conſenſu Theologorum omnium & Concilii Tridentini definitione *Seſſ.* 23. *Cap.* 3. certum eſt. Id vero Sacerdotio convenire una eſt omnium Theologorum Catholicorum vox, nec ſine periculo gravis erroris id negaretur de Epiſcopatu, quamvis diverſum non eſſe Ordinem a Sacerdotio, ſed ejus extenſionem, perfectionem, complementum teneretur. De Diaconatu quamquam certum non ſit de fide ex ſenſu quorumdam Theologorum, attamen ex Tridentini definitione inferri poſſe videtur.

De cæteris ſingularibus Ordinibus diſceptant Theologi, quamvis de Subdiaconatu aliquanto mi-

nor fit quæstio præ cæteris inferioribus. Hanc definiendam Pontifex nequaquam se assumpsisse profitetur. Quare vetat Episcopis, ne Sacrilegii crimine in suis Synodis eos damnent, qui cum conscientia peccati lethalis Ordines Diaconatu inferiores susciperent. Quamvis alio nomine se sacrilegii gravis reos statuerent, cum sacra Ordinatio fieri plerumque non soleat, nec possit, extra Missarum solemnia, in quibus recens initiati sacra Eucharistia participant, cui irreverentiam gravem irrogaret ille, qui cum conscientia gravis peccati ad eam suscipiendam accederet. *De Synod. Diœces. Lib. 7. Cap. 24. per tot. & l. 8. c. 9. nov. Edit.*

De materia hujus Sacramenti dubietas intercedit (de Sacerdotio, Episcopatu, & Diaconatu res est) num in Instrumentorum traditione, num vero in impositione manuum, num tandem in utraque simul consistat? Quin & de impositione manuum dubii hæremus; trina est enim. Ex quo fit, ut si in aliquo rerum articulo omitti aliquid contigerit, ex responso S. Congregationis censet Pontifex, ut simul tota ordinatio sub conditione iteretur. *De Synod. Diœces. Lib. 7. Cap. 25. l. 8. c. 10. nov. Edit.*

In denunciationibus, quas plerique Episcopi Ordinationes sacras inituri per Archidiaconum suum præmittunt, suæ scilicet non esse intentionis, illos ordinare, qui irregularitate, cæterisque Canonicis impedimentis tenentur; unicus plerumque est scopus, ut sic vitiatos deterreant, serio tamen volunt quemlibet sibi propositum consecrare. Neque enim censendi sunt vel gravis peccati se reos statuere, plane contrariæ voluntati insistendo. Commissuros enim gravem culpam, si id voluerint, omnes fatentur. Censet tamen Pontifex præstare, ut ea denunciatio omittatur, atque intra fines edicti, quod in

Pon-

Pontificali Romano habetur, Episcopi sese contineant. In eo enim edicto sub excommunicationis pœna præcipitur, ne quis Canonico detentus impedimento accedere audeat. *Ibid:* §. 26. Vide etiam de hac quæstione. *De Sacrif. Miss. Lib.* 3. *Cap.* 10.

Sacri vero Ordines intra Missarum solemnia nec ab alio, quam ab Episcopo Ordinante celebranda, conferendi sint, ut reum se gravis culpæ Episcopus constitueret, qui alio Sacerdote celebrante, ipse interim sacræ ordinationis ministerium præstaret. Valeret tamen ordinatio. *De Synod. Diœces. Lib.* 7. *Cap.* 26. §. 5. & 6. & *l.* 8. *c.* 11. §. 5. & 6. *nov. Edit.*

Beneficium, ad cujus titulum Ordines conferuntur, debet tantum ex redditibus ferre, quantum sufficit ad Clerici sustentationem honestam, juxta taxam ab Episcopo definiendam; detractis tamen oneribus, non tamen Missarum, saltem nisi aliter Episcopus statuerit. Si vero Clericus ordinetur in loco domicilii, & Beneficium obtineat in alia Diœcesi, tunc si beneficium poscit perpetuam residentiam, sustentatio ista dirigenda est juxta taxam Synodalem loci, ubi est beneficium; secus vero statuendum est, si residentiam non exposcat juxta ac statuit Innocentius XIII. in sua Constitutione *Apostolici Ministerii.* Hæc omnia *De Synod. Diœces. Lib.* 7. *Cap.* 72. §. 2. *l.* 12. *c.* 9. §. 2. *nov. Edit.*

Ordines sacri conferendi sint, primario titulo Beneficii Ecclesiastici; nec nisi in subsidium pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum conferri possunt ab Episcopo ad Titulum Pensionis, vel Patrimonii ex Tridentino. *Sess.* 21. *Cap.* 2. *de Ref.* Nec, nisi concurrat necessitas, vel commoditas Ecclesiæ, licitum id esse edixit Sacra Congregatio Concilii in Encyclica *die* 13. *Maji* 1679. jussu Innocentii XI. exarata. *Institut: Eccles:* 26. §. 2.

Ad

Ad Ordines conferendos censet Pontifex ex Conc. Trid. Sess. 23. de Reform. Cap. 2. non esse positum in arbitrio Episcopi, ut ordines minores det ignorantibus linguam latinam, si spem ostendant futuri profectus; nam Concilium exigit, ut saltem linguam latinam intelligant; & arbitrium Episcopi, de quo ibidem, cadit super interstitia, non super scientiam latinæ linguæ. *Institut. Eccles.* 42. §. 2.

Quoniam vero ad sacros Ordines requirit Tridentinum *ibidem Can.* 14. scientiam requisitam ad docendum populos necessaria ad salutem, ac administranda Sacramdnta; ideo Subdiaconatui convenit ut præcedat annus integer studii, sive Theologiæ moralis, sive Scholasticæ, sive Juris Canonici. Biennium vero ad Diaconum ordinandum, triennium ad Sacerdotes. Nec impletur mens Tridentini, si quis in Theologia morali tantum studuerit contractus, cambia &c. Concilium enim exigit, ut possit erudiri populus quoad necessaria ad salutem. *Ibid.* §. 3.

Ordinum Sacrorum interstitia dispensare etiam quoad Regulares, non quidem ad eorum Præsules, sed ad Episcopum Ordinantem spectat, ut ex responso S. Congregationis. *Institut. Eccles.* 58. §. 1. Quanquam ab Episcopo deferendum sit judicio Superiorum Regularium, ut ex aliis Decretis S. Congregationis. *Ibid.*

Quoad Clericum sæcularem Episcopus dispensare potest, si agnoverit id postulare utilitatem, aut necessitatem Ecclesiæ. Utilitas tunc resultat, cum pauci ministri suppetunt. Cum ordinandus provectior sit ætate, & simul etiam maxime provectus in studiis. Seu tandem cum agitur de Parœcia, seu alio Beneficio exigente intra annum ordinem sacrum, ut ex DD. *Ibid.*

Ca-

Cæterum si quis obtinuerit ad dispensationem interstitiorum indultum Sedis Apostolicæ; permissa est tamen ista dispensatio arbitrio Episcopi, ut Innocentius XII. in sua resolutione die 4. Decemb. 1693. in ejus Bullario. *Ibid.*

Si quis obtinuerit privilegium a Sede Apostolica, ut ordinari possit extra tempora tribus diebus festivis interpolatis cum dispensatione interstitiorum, non potest ordines recipere tribus diebus interpolatis quidem, sed festivis tantummodo, quia celebratur in illis festum duplex, sed non festum de præcepto. Licet enim in brevi dicatur *festivis diebus*, attamen festivum stylo Sedis Apostolicæ indicat diem festum de præcepto. Accedit Decretum S. Congregationis Concilii, definiens dies festos accipiendos esse pro festis de præcepto. *Institut: Eccles.* 106. §. 6.

Ordines minores conferre non licet nisi mane diebus Dominicis, & festis duplicibus *de præcepto*, quod postremum additum est Pontificali Romano ex nova correctione Urbani VIII. cum prius tantum legeretur *festis diebus duplicibus*; quare non licet ordinare initiandos diebus duplicibus, sed non festis de præcepto. *Instit. Eccles.* 106. §. 8.

Si quis recipiat ordines minores eademque die Subdiaconatum, incidere in suspensionem vi Decretal. *in Cap. de eo, qui furtive ordines susc.* Doctores quidam censent, quanquam alii negant. *Institut. Ecclesiast.* 106. §. 8. Vetitum est tamen id agere, ut ex pluribus Decretis S. Congregationis firmatur. *Ibidem.*

Si Clericus sacris initiandus sit consuetudine aliqua peccandi adstrictus, modo vero ita sincera exhibeat resipiscendi argumenta, ut Confessarius vere eum contritum judicare possit. Nolit autem pœ-

nitens

nitens ille Confessario suadenti, ut differat susceptionem sacri Ordinis, acquiescere, firmusque statuat statim se solemni voto obstringere; utrum in ea voluntate sic obfirmatus possit absolvi, quæstio est anceps, adeoque suadendum est illi, ut prudentem, & doctum virum consulat, a quo remedia petat, & consilium. *De Synod. Diœcef. Lib.* 11. *Cap.* 2. §. 17. 18. *nov. Edit.*

Ordines minores collati ab Abbate nullum ad id obtinente privilegium, neque licite conferuntur, neque valent. Si vero conferantur ab Abbatibus habentibus jus conferendi illos certo personarum generi, & quos initiaverint ad alterum genus pertineant, illicite conferuntur, sed tamen valide; ita ex variis decretis S. Congregationis. *De Synod. Diœcef. Lib.* 2. *Cap.* 10. § 13. *l.* 2. *c.* 11. §. 8. & 9. *nov. Edit.*

Cum Regularibus faciliorem se præbere potest Episcopus in ordine ad examen, ut ex Salmantic. *Theol. Moral. Tract.* 8. *Cap.* 5 *Dub.* 2. *Pun.* 2. *n.* 47. Facilius etiam dispensare cum illis potest ab interstitiis, conformando se judicio Superioris Regularis testantis de sufficientia causæ. *Instit. Ecclef.* 23 §. 1.

Episcopus alienos subditos per dimissorias ad se directas ordinaturus, non tenetur quidem ordinandum novo examini subjicere, cum id a proprio Episcopo sit præstandum, ut ex communi Doctorum sententia; at si velit novæ discussioni illum subjicere, potest, ut sæpius a S. Congregatione Concilii definitum est. At Episcopus Suffraganeus ad supplendas Diœcesani vices assumptus, nec tenetur, ut ab eadem Congregatione decisum & in causa *Elbor. Dubior.* die 22. Augusti anni 1721. cui tamen fas est ab ordinatione illius abstinere, si aliqua justa causa

sup-

ſuppetat ad eum removendum. *De Synod. Diœceſ. Lib.* 12. *Cap.* 8. §. 7. *nov. Edit.*

Ordinatus, ut valide id præſtet, debet habere intentionem virtualem ſaltem externam, & internam ſuſcipiendi quod Eccleſia intendit ab eo ſuſcipi. Quod ſi coactus gravis mali metu animum intendat ad ſuſcipiendos ordines, ut malum illud vitet, tunc utique ordinatio valet. *De Sacrif: Miſſ: Lib.* 7. *Cap:* 10. §. 12. Si vero recipiat abſque intentione interna, profecto ordinatio non valet. Nec valet etiam, ſi habuerit animum indifferentem, ideſt nec voluntatem ſuſcipiendi, & non ſuſcipiendi ordines. Pro invaliditate hujus ordinationis refertur decretum S. Congregationis.

In Sacra Congregatione die 31. Martii 1683. agitatum eſt, num Clericus (qui falſaverat Teſtimoniales ordinum præcedentium, adeoque metu cenſurarum, quæ in eo caſu comminari ſolent in edicto, habuit intentionem non ſuſcipiendi Ordinem Subdiaconatus, qui tunc ſibi ab Epiſcopo conferebatur) reipſa ordinatus eſſet? Reſpondit vero die 24. Auguſti ejuſdem anni eſſe iterum ordinandum ſub conditione; nam illa animi perturbutione, qua agitabatur Clericus, non ſatis conſtare poterat, utrum verum animum ſuſcipiendi ordinem habuerit. *Ibid:* §. 13.

Cum male promotis ad Ordines, & ſignanter cum promotis per ſaltum in caſibus occultis Major Pænitentiarius diſpenſare poteſt ad effectum, ut omiſſos Ordines occulte ſuſcipiant a quolibet Antiſtite, etiam extra tempora, non ſervatis interſtitiis, & abſque Dimiſſoriis: non tamen ut plures Ordines Sacros eodem die ſuſcipiant. Bulla PASTOR BONUS. Bullar: *Tom. I. n.* 95. §. 18.

Di-

Dispensat etiam cum promotis ad Sacros Ordines per simoniam, in casibus tamen occultis, & in foro conscientiæ, *Ibid:* §. 19.

P A R O C H U S.

Parochus actualis, etiam Regularis, quocumque appelletur nomine, nempe Vicarii perpetui, seu ad tempus constituti, tenetur Missam applicare pro populo singulis diebus festis de præcepto, ut in Encyclica ad Episcopos Italiæ incipiente CUM SEMPER. Bull: *Tom: I. n.* 103. Pontifex mandat.

Si habeat diebus illis alias obligationes applicandi Missam, curare debet ut illis per alios satisfaciat. *Ibid* §. 8. Parochis tamen pauperibus potest Episcopus indulgere, ut ipse Parochus satisfaciat aliis obligationibus, quæ forte occurrunt applicandi Missam diebus festis, dummodo tamen eidem Missæ pro populo infra hebdomadam satisfaciat. *Ibid:* §. 8. Parochus etiam pinguioribus redditibus prœditus absolvitur ab obligatione applicandi Missam singulis diebus pro populo; dummodo non aliter in fundatione Beneficii cautum sit. *Ibid:* §. 6.

Parochum Regularem suo muneri deficientem potest punire Episcopus cumulative cum Superiore Regulari; ita tamen, ut si aliter statuat Superior Regularis, aliter Episcopus, standum sit Episcopi mandato. Ita statuit Pontifex in Bulla FIRMANDIS Bull: *Tom:* I. n. 109. Si removeri debeat, potest tam Episcopus sine Superiore Regulari, quam hic sine illo id præstare. *Ibid:* §. 11.

Parochi Jurisdictionem habent ordinariam in foro interno, non vero externo, quidquid alii censuerint, ut proinde nullam excommunicationis sententiam ferre possint, ut ex communiori, & in praxi recepta sententia. *De Synod: Diœces. Lib.* 5. *Cap.* 4. §. 2. & *nov: Edit.*

Pa-

Parochi Ecclesiarum filiarum interesse tenentur benedictioni Fontium diei Sabbati Sancti, ex sæpe repetitis S. Congregationis Concilii Decretis. *Institut: Eccles:* 1. §. 2. & *seqq.*

Episcopi successores ex rationabili causa etiam extra visitationem possunt examinare Parochos ad Ecclesias Parochiales alias approbatos, ut in Decret: S. Congreg: Concil: *Institut: Eccles:* 9. §. 16. Quin & hoc potest præstare pro libitu, & ex sola quiete animæ suæ, quamvis nihil habeat suspicionis. *Ibid:*

Si vero Episcopus velit iterum examinare quos ipse approbavit, requiritur saltem extrajudicialis infamatio de inscitia. Quamvis hoc non requiratur ab iis, quos laicus Patronus nominavit ad Beneficium curatum, cum probati non fuerint in concursu, ut ex S. Rota, & ex Cardinali De Luca *de Paroch. Disc: Ibid.*

Parochus habendus est quoad crimen complicitatis ille qui peccat cum famula sua quæ in ejus domo inhabitat, quamvis in alia Paræcia habeat paternam domum. Et reipsa quidem præceptum Paschale tenetur illa implere in Paræcia, ubi famulatum habet. *Institut: Eccles:* 83. §. 22.

Tolerari potest, ut Parochus habeat in domo mulieres sibi conjunctas in primo, & secundo gradu consanguinitatis, & etiam affines in primo gradu cum ancillis earum, quæ tamen minores non sint annis quadraginta. Ita Decretum est a S. Congregatione Concilii pro Diæcesi Bononiensi. *Institut: Eccles:* 82. per totam, quamvis hoc Decretum respiciat famulas cum uno tantummodo Parocho cohabitantes; quæ vero munus suum præstant propinquis ejusdem Parochi minoris etiam ætatis permittuntur, dummodo tamen testimonium bonæ famæ suæ habeant.

Pa-

Parochi alienæ Diœcesis non possunt in altera audire Confessiones sine approbatione Ordinarii illius loci, nisi tantum suorum subditorum. Ita ex Decret: S. Congregationis Concilii. *Institut: Eccles*: 86. §. 7.

Parochi per Concursum provisi censentur idonei ad audiendas Confessiones in tota Civitate, vel Oppido, ubi Parochi constituuntur, non vero in tota Diœcesi Episcopi approbantis, ut ex Decretis S. Congregationis. *Ibid.* §. 13. Ex consuetudine tamen Parochi Civitatis Confessiones audiunt in Diæcesi, & vice versa. *Ibid.* §. 13.

Si Parochus Beneficium renunciet, indiget nova facultate audiendi Confessiones, ut ex communi Doctorum. *Ibid.*

Parochus habens redditus tenues, & populum frequentem, ut per se sufficere nequeat audiendis Confessionibus, tenetur sibi adjungere alium Sacerdotem adjutorem, cui si nequeat, populus necessaria ad sustentationem subministrare tenetur. Jta ex Decret: S. Congregationis Concilii. *Instit: Eccles*: 94. §. 7.

Parochus ex privata scientia noscens alterum ex sponsis Matrimonium celebraturis hæreticæ sectæ occulte adhærere, assistere Matrimonio non potest, quemadodum nequit, si sciret impedimentum etiam impediens. Ita *de Synod. Diœces*: *Lib.* 6. *Cap*: 7. §. 6. & 7. *nov*: *Edit.*

Parochus ad residentiam materialem, & formalem obstringitur tempore pestis, etiam cum periculo morbi contrahendi, ut ex rescriptis S. Congregationis a Gregorio XIII. approbatis. *De Synod. Diœces*: *Lib.* 13. *Cap.* 19. §. 2. *nov*: *Edit.* Idque verum est, licet Sacerdotem idoneum provideat, ut se absente ejus vicibus fungatur. *Ibid.*

Fas

Fas eſt equidem Parocho propter inimicitias, & perſecutiones a reſidentia recedere ex Textu Cap: *Ad ſupplicationem de Renuntiat.* Quia tunc periculum inimicitiarum ſoli Parocho imminet; quare poteſt alium Sacerdotem ſubſtituere, qui ſine ſuo periculo ejus munus adimpleat. At in peſte omnibus æque periculum imminet, ideoque convenientius eſt, ut id diſcriminis ſubeatur a Parocho, quam ab alio Sacerdote. *Ibid:* Quæ de Parocho dicta hic ſunt valent etiam pro Epiſcopo.

Parochus tempore peſtis & eo morbo infectis tenetur miniſtrare Sacramenta Baptiſmi, & Pænitentiæ, ut adnotatum eſt V. *Pœnitentiæ Sacramentum;* ſed & Viaticum, ne tanto bono in illa neceſſitate Parochiani priventur, niſi in eo rariſſimo caſu, in quo rarus eſſet Sacerdos, vel Parochus; ex quo fieret, ut poſt adminiſtratum Sacramentum Pænitentiæ uni, non ſupereſſet ſpatium, ut aliis morituris Pænitentiæ Sacramentum adminiſtraretur; vel ſi eo Sacramento adminiſtrando mortem vitare non poſſet, & ſic populus deſtitueretur Sacerdotibus, ut ex Doctrina Suarii. *De Synod: Diœceſ: Lib.* 13. *Cap:* 19. §. 18. 19. *nov: Edit.*

In Ordine ad Extremam Unctionem ex Doctrina ejuſdem Suarii tunc tenetur Parochus illam adminiſtrare, quatenus valeat abſque morali vitæ periculo. *Ibid:*

P A T R I M O N I U M.

Conſtitui non debet Patrimonium in induſtria Clerici, ut ſi ſit Muſicus, Magiſter &c. ut reſpondit S. Congregatio in una Seguntina Menſe Octobris 1589. Sicut nec inſtitui poteſt in bonis mobilibus, & ſemoventibus, ut reſpondit S. Congregatio Concilii die 29. Novemb: 1670. *Inſtit: Eccleſ.* 26. §. 7.

Pa-

Patrimonium admissurum se profitetur Benedictus XIV. dum erat tantum Archi-Episcopus Bononiensis, in Capellania amovibili, dummodo Patronus obligasset fidem suam nunquam ab ordinato removendi illam Capellaniam, quoadusque ille vixisset, vel quoadusque ordinandus non obtinuisset aliud sive Beneficium, sive Patrimonium, & idem Patronus vel alius se pariter obstrinxisset ad alimenta ordinato præstanda, si forte impediretur a celebratione Missæ. *Ibid:* § 11.

Item admisit in censibus perpetuis, dummodo debitores census, si voluissent illum restituere obligassent sese ad deponendam pecuniam in loco tuto, ad hoc ut in novis censibus, vel stabilibus impenderetur. *Ibid.* §. 12. Tunc autem curæ erit ordinato sub pæna suspensionis de investienda eadem pecunia.

Si quis voluerit assignare de suo Patrimonium sufficiens ordinando, dummodo, hæc liberalitas sit vera, & inalienabilis absque licentia Ordinarii, id utique admitti poterit ex variis responsis S. Congregationis. *Ibidem* §. 13. Curandum est tamen ut bona illa adeo libera sint ab aliis oneribus, ut remaneant ex iis sufficientia alimenta ordinato. *Ibid:* §. 14. Dummodo etiam absit omnis pactio tacita, vel expressa facta extra instrumentum, ut possessio bonorum remaneat apud assignantem. Non valet assignatio Patrimonii facta a patre respectu filii, cui in præjudicium legitimæ reliquorum filiorum omnia sua tribuit. Sicut nec admittitur, si pater transferat omnia sua in filium cum onere, ut se alat, nisi id expressum candide fuerit in instrumento Patrimonii. *Ibidem.*

Si quis fictum patrimonium suum sciat, & nihilo secius ordinationem recipiat, manet suspensus,

ut ex Can: *Neminem*, & Can: *Cunctorum Dist:* 70. & ex Decreto S. Congregationis Ann: 1610. Si vero id nesciat, sciat autem Ordinarius, & tamen ordinet, Ordinarius quidem suspensionem non incurrit, tenetur autem de suo ordinatum alere ex vieorundem Canonum, & sensu S. Congregationis Concilii. §. 16.

Patrimonii alienatio absque Ordinarii licentia ipso jure nulla est, ut ex Decretis S. Congregationis. *Ibid:* §. 28. Nec commutari potest in alia bona, vel in aliud pariter beneficium sine facultate Ordinarii, ut ex similibus Decretis. *Ibid.* §. 29. Nec tandem obligari possunt bona Patrimonii adeo ut si forte accidat, ut debitum solvendum sit, nulla fieri executio poterit, nisi supra eorum bonorum partem, quæ alimentis Ordinati superfluit. Fas est tamen creditori recipere in solutum, seu vendere jus, quod post mortem transiret ad hæredes. Ita ex Decretis S. Congregationis. §. 30.

Denique ordinati ad titulum Beneficii, resignare illud nequeunt, nisi facta mentione tituli, qui Beneficio resignando adjacet, & concludentibus probationibus demonstretur aliam suppetere resignanti viam, qua commode sibi de victu provideat Ita ex Decretis S. Congregationis. *Ibid:* §. 30.

P A T R O N U S.

Patronus Ecclesiasticus tenetur præsentare ad Beneficium Curatum illum, quem digniorem putat inter approbatos ab Examinatoribus ex vi Tridentini *Cap*, 18. *Sess:* 24. Episcopus non debet inquirere super præelectione facta a Patrono, nisi forte aliquis fuerit inter approbatos, qui reclamet super electione facta a Patrono, quasi elegerit minus dignum. Ita in Epistola ad Archi-Episcopum Florentinum. *Bull. Tom: II. n.* 4.

Pa-

Patronus Laicus præsentare tenetur digniorem ad Beneficium curatum, ut ex S. Thoma 2. 2. *q.* 65. *art* 2. *ad* 3. aliisque Theologis firmatur. *Instit: Ecclef.* 7. §. 5. 8.

Patronus si promiserit conferre alicui Beneficium ex motivo aliquo temporali, nempe quia sibi sit conjunctus sanguine &c. non obligatur servare quod spopondit, tum præsertim cum nondum beneficium vacat. Ita ex S. Thoma. *Institut: Ecclef:* 23. §. 8.

POENITENS.

Pœnitens, vel quicumque alius, qui falso denunciaverit Judicibus Ecclesiasticis se esse ab aliquo Confessario sollicitatum, incurrit reservationem Apostolicæ Sedi reservatam. Bulla SACRAMENTUM POENITENTIÆ. Bull: *Tom. I. n.* 20.

POENITENTIÆ SACRAMENTUM.

Attritio de peccatis sufficit quidem ex mente Tridentini ad disponendum pœnitentem, ut DEI gratiam in Sacramento Pœnitentiæ obtineat, sed quænam sit ista attritio non satis liquet; potest enim esse cum aliquo DEI amore conjuncta, sed debili, tenui, & remisso. Potest etiam esse dolor propter DEUM non quatenus est summe bonus, sed quatenus est bonus nobis; potest insuper esse dolor de peccatis unice conceptus propter eorum turpitudinem, aut solum metum pœnarum, & gehennæ absque ulla DEI dilectione. Hæc tamen postrema attritio potest etiam excitari ex metu gehennæ, ut conjungatur cum aliquo DEI amore initiali, quatenus ita peccata odio habentur propter suplicia, ut simul animus feratur in DEUM ut objectum diligibile. Quæstio est anceps inter Theologos, num sufficiat attritio servilis, quæ elicitur ex unico metu gehennæ, & pœnarum, nullo vel initiali DEI

amore adjuncto: vel requiratur saltem conjunctus amor DEI initialis. In hac quæstione nihil decidendum ab Episcopo in Synodo sua monet Pontifex; suadet tamen, ut doceantur Confessarii æquum esse hortari pœnitentes ad veram, & perfectam contritionem, quod & in Rituali jussu Pauli V. edito monetur. *De Synod: Diœces: Lib: 7. Cap. 13. per tot: & Ibid: nov: Edit.*

Moriturum, qui, antequam incidat subitus ægritudinis gravis casus, signa contritionis exhibuit, & postquam supervenit Confessarius nullo externo signo hanc voluntatem ostendit, adhuc tamen absolvi posse multo verior, & tuta est opinio. Neque hic locum habet controversia, num absolutio conferenda sit sub conditione, an absolute; hæc enim tantum valet in casu, quo moriturus dubia prorsus, & ambigua contritionis signa præbuit. *De Synod: Diœces: Lib. 7. Cap. 15. §. 8. nov. Edit.*

Si vero ex nullo testimonio constet illum ante casum mortalis illius morbi signa doloris exhibuisse, & petiisse Confessionem, adhuc tamen multo verior est opinio contendentium, ut absolvatur sub conditione, dummodo moriturus Christiane vixerit; nam acta Christianæ vitæ totidem sunt voces, quibus miser ille absolutionem sibi dari petierit, & contritionem exhibuerit; & nisi sint præsentes actus pœnitentis, per vitam illam antea Christiane actam, præcessisse dicendi essent, & tunc pro præsentibus haberi, quemadmodum præsens censetur contritio ante subitum mortis casum præmissa. *De Synod. Diœces. Lib. 7. Cap. 15. n. 10. nov. Edit.*

Sunt qui etiam velint, etiam iis non negandam absolutionem sub conditione, qui licet male vixerint, tamen Catholicam Fidem retinuerunt, & pro Catholicis se gesserunt, quorum tamen sententia nimis laxior videtur. *Ibidem §. 13.*

Pæ-

Pænitentiæ Sacramentum iis, qui morbo pestis infecti sunt non tenetur per se præstare Episcopus, cum ille agat per Parochos, ut causa universalis per particulares, sed Parochus omnino tenetur, quod & ratio suadet, & Decreta S. Congregationis approbata a Gregorio XIII. declarant; quanquam administrare illud possit aut directe per se, aut adhibita opera alicujus Sacerdotis ab Ordinario approbati; nam si Parochus omnino per se id agere deberet, cæteri Parochiani morbo non affecti nollent tunc a Parocho recipere Sacramenta, eo quod sibi metuerent. *De Synod. Diœces. Lib.* 13. *Cap.* 19. § 7 *nov. Edit.*

POENITENTIARIA.

Pœnitentiarii facultates dirigit, & ad certas leges extendit & reformat Benedictus XIV. in sua Bulla PASTOR BONUS. Bull. *Tom. I. n.* 95. Absolvere potest omnes quicunque eo se dirigunt, tum ab omnibus criminibus, tum ab omnibus censuris etiam latis in Bulla Cœnæ, Regulares quidem in utroque foro, cæteros in foro conscientiæ. Quamquam etiam cæteros in utroque foro potest absolvere, quando agitur de censuris latis a Jure, & Apostolicæ Sedi reservatis, quin etiam latis nominatim ab homine si jam expiraverit jurisdictio Judicis, qui sententiam tulit, seu quando ab illo remissa est absolutio ad sanctam Sedem, vel si censuris illis innodati fuerint impediti, ut adeant eos, a quibus de jure deberent absolvi.

Absolvit etiam hæreticos dummodo occultos, etiamsi in hæresin externam incurrerint, dummodo actus illi extrinseci a nemine visi, vel notati fuerint.

Publicos etiam hæreticos, & Apostatas absolvit in foro conscientiæ in casibus, in quibus non est necesse denunciare complices, nempe quod illi obierint,

erint, vel degant in Regionibus palam infectis, non tamen in iis, in quibus viget Officium S. inquisitionis.

Non absolvit Principes, & alios jus Imperii vicario nomine habentes &c. Episcopos, & alios Superiores Prælatos in casibus publicis contentis in Bulla Cænæ Domini.

Non absolvit eos, qui astrologia judiciaria vel per se, vel per alios de statu Reipublicæ Christianæ, seu de vita, & morte Romani Pontificis viventis exquirunt. Reliqua vide in eadem Bulla.

Vacante Pastore Ecclesiæ Romanæ, major Pœnitentiarius, cujus Officium tunc non vacat, absolvere potest quæcunque ad forum conscientiæ pertinent etiam ab iis censuris in foro tamen conscientiæ, a quibus vivente Pontifice non posset, ita tamen, ut sit absolutio ad reincidentiam nisi intra tempus taxandum recursus fiat ad novum Pontificem.

Quoad forum externum vacante Sede Apostolica nihil potest S. Pœnitentiaria, nisi tantum in ordine ad Regulares apostatas, ut dictum est V. *Regulares.*

Demum in eodem Casu potest absolvere a censura publicos violatores Ecclesiasticæ libertatis, & immunitatis, cum reincidentia tamen, ut supra. Hæc omnia Pontifex in Bulla PASTOR BONUS. Bullar. *Tom. I. n.* 95. §. 52.

Potest etiam Monialibus Confessarios deputare, ex approbatis tamen ad Moniales audiendas.

P E S T I S.

Pestis tempore quid agi liceat, vel secus circa administrationem Sacramenti Confirmationis, Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & extremæ Unctionis, vide in singulis eorum articulis.

Num liceat dimidiare Confessionem mortalium

ex timore contrahendi morbi, quæstio est inter DD. anceps, in qua nihil certi decernitur. *De Synod: Diœces. Lib. 13. Cap. 19. nov. Edit.*

In ordine ad administrandam Eucharistiam non esse omnem Ecclesiæ ritum servandum, qui modo ab Ecclesia præscribitur, docet Muratorius in Tractatu de Peste, sed ab Episcopi Judicio expetendum esse, quid a singulis præstari posset, ut minus periculose, sed decenter ministretur, quod etiam rescriptum fuit ad postulata Vicarii Apostolici Juliæ Cæsareæ. *De Synod. Diœces. Ibid.* §. 26.

Tuto posset Episcopus judicare tempore pestis, quod Eucharistia laicis porrigeretur suis manibus accipienda, ut ipsi per se ori illam inducerent. *Ibid.* §. 27.

Extrema Unctio erga peste infectos conferri potest inungendo organum illius sensus, qui unctioni magis expositum se offert, ita formam proferendo quomodo fieri solet cum unus tantummodo sensus inungitur. *Ibid.* §. 29.

Licet autem judicio Episcopi in eo casu inungere ægrotum adhibita oblonga virga, cujus in extrema parte sit gossypium oleo sacro imbutum. *Ibid.* §. 30.

P I G N U S.

Quæ vendi non possunt, nec possunt in pignus dari. L. *Pupillus* §. *Eam rem.* ff. *Quæ res pignori &c.* Quare res Ecclesiæ, & etiam mobilia pretiosa non nisi concurrente legitima causa, & accedente licentia Sedis Apostolicæ, vel Episcopi respectu mobilium minoris pretii vendi possunt. *Institut. Eccles.* 69. §. 5.

P R Æ C E D E N T I A.

Parochus loci, ubi aliquis obiit, cadaver associans semper habet præcedentiam supra alios, quo-

adus-

adusque est intra limites Parœciæ suæ. *Instit. Eccles.* 105. §. 54.

PRECES PUBLICÆ.

Principes sæculares si petant ab Episcopo ut preces publicæ indicantur pro necessitate status, id utique potest, & debet. Nonnisi vero summa abusio esset, si etiam ex consuetudine Principes Episcopali auctoritate neglecta indicere illas vellent. Encyclica ad omnes Episcopos QUEMADMODUM PRECES. Bull: *Tom. I. n.* 82.

PROCESSIO.

Ad Processiones solemnes cogi non possunt Clerici nullum Beneficium, vel Officium Ecclesiasticum obtinentes, sicut nec simplices Presbyteri. Beneficium vero etiam non residentiale obtinentes utique possunt. Ita censuit S. Congregatio, cujus Decreti occasione ponderatur, nihil hic decerni de Clericis non beneficiatis, sed alicujus Ecclesiæ servitio addictis. *Institut. Eccles:* 31. §. 2.

Processiones prius fieri debent, dein Missa solemniter cantanda ex Rubrica Missalis Romani. *Institut. Eccles.* 68. §. 12. nisi tamen aliter ob gravem causam Episcopo, vel Clero videatur. *Ibid. ex eadem.*

Regulares instituere nequeunt Processiones nisi intra, vel circum Ecclesias suas, nec Confraternitates, nisi intra Oratorium suum. Si vero velint per Urbem procedere, utique debent Parochis respectivorum locorum aliquid Officii exhibere. *Instit. Eccles.* 105. §. 51. Sufficit tamen licentia Episcopi etiam reclamante Parocho, ut a S. Congregatione Rituum decisum est. *Ibid.* §. 52.

Processio in Festo S. Marci, si incidat in ipsam Paschæ Resurrectionis diem, transferenda est ad tertiam diem Paschæ ex Decreto S. Congregationis Rituum die 25. Sept. 1734. *Instit. Eccles.* 28. §. 3.

PRO-

PROFESSIO REGULARIUM.

Judicia de nullitate Professionis quomodo instituenda sint? Vide V. *Regulares.*

QUÆSTUATIO.

Græci quantumvis exhibentes Testimoniales de adhæsione sua Romanæ Ecclesiæ, adhuc tamen ex Decreto Innocentii XI. prohibentur quæstuare, & facultatem ea de re obtentam a quocunque, vel ab ipsa pariter Congregatione jubentur Episcopi ad se recipere, & ad eandem Congregationem de Propaganda Fide transmittere. Insuper Clemens XII. in suo Brevi mandavit pecuniam ita a Græcis collectam, & alicubi depositam sequestrari ab Episcopo, & ad eandem Congregationem transmitti. *Instit. Eccles.* 75. § 1.

REUS.

Reus juridice interrogatus in judicio criminali tenetur veritatem manifestare; ut innuit Pontifex in sua Bulla PATERNA CHARITAS Bull. *Tom. III. n.* 24.

REGULARES.

In probanda nullitate Professionis Regularis multa edicit nova Benedictus XIV. in sua Constitutione SI DATAM HOMINIBUS FIDEM Bullar. *Tom. II. n.* 47. Mandat igitur servari Decretum Tridentini, *Sess.* 25. *de Regul. Cap.* 19. quo vetantur audiri reclamantes contra Professionem, nisi intra quinquennium a die Professionis reclamaverint. Confirmat etiam varia Decreta Congregationis Concilii ea de re edita. Mandat deinde, ut probationes non fundentur in extrajudicialibus attestationibus, sed omnia juridice procedant. Insuper citari, & audiri jubet tum defensores Monasterii, in quo habita est Professio, tum consanguineos, sive alios, qui bona Professi obtinent, tum etiam auctores, vel complices metus incussi (si ex metu prætendatur nullitas Professionis.) Mandat ut in singulis Diœcesibus ab Ordinario deputetur Defensor

sor Professionis, cui stipendium a judice definitum solvatur sive ab iis, quibus bona Professi obvenerunt, & eorum defectu a Monasterio, & eo impotente ex mulctis Tribunalis. A priori sententia pro nullitate omnino appellandum est, nec sine secunda sententia licet Religioso cucullum exuere.

Post quinquennium peti necesse est a Sede Apostolica restitutio in integrum, pro qua obtinenda Defensor Professionis adsistat semper tùm processibus instituendis ex vi commissionum, & superioribus Regularibus, & Ordinariis locorum, tunc etiam cum dubium utrum concedenda sit restitutio in integrum in S. Congregatione proponitur. Neque in ea concessione sufficit unica sententia favens, sed duo conformes requiruntur. Hæc novo jure sancit Pontifex; in cæteris consueta judicialis praxis retinenda est.

Cum Regularibus redituris ab Apostasia, Major Pœnitentiarius dispensare, & commutare potest pœnas quomodocumque incursas, & pœnitentias regulares obeundas, sicut & absolvere a censuris, cum reincidentia tamen, nisi ad tempus præfinitum redierint (irregularitate tamen usque ad actualem reditum tum perseverante.) Potest etiam illis concedere transitum ad alium Ordinem. Nemini autem Regulari permittat ut vivere possit in veste sæculari, seu Clerici sæcularis. Bulla PASTOR BONUS. Bull. *Tom. I. n.* 95. §. 33.

Transitum de una Religione ad aliam etiam laxiorem potest major Pœnitentiarius concedere; ita tamen ut restringat hanc suam facultatem transeundi ad Ordines, in quibus Regularis observantia viget, & in dubio attestatio Ordinarii requiratur. Non concedit tamen transitum ad Ordines Hospitalares, & Militares, quamvis ad Ordinem S. Joannis de Deo facilius indulgeat; sicut nec concedit transitum ad Ordi-

nem

nem S. Benedicti antiquioris observantiæ, aut ad alias consimiles Congregationes cujuscumque Ordinis fuerint. *Ibid.* §. 34. & 35.

Si Regularis ante Professionem habituali morbo detineatur, nec interrogatus vitium suum denuntiet, nisi post Professionem, expelli non potest, nisi aliter declaretur in Constitutionibus ejusdem Ordinis, uti reipsa declaratum est in Constitutionibus PP. Capucinorum, in quibus Religio *ad retinendum* ejusmodi Professum *minime velle se esse obligatam exprimit.* An tunc vero Professus non dimissus a Religione possit sponte abire, etiam illa repugnante, quæstio est non adhuc a S. Congregatione definita. *De Synod. Diœcef. Lib.* 13. *Cap.* 11. §. 4. *nov. Edit.*

Regulares pro apostatis habentur, si sese nulliter professos contendentes Regularem habitum exuunt, & e claustris discedunt, nec unquam audiuntur caussam suam defensuri, nisi postquam redierunt ad Monasterium. Ita ex Trident. *Seff.* 25 *Cap.* 19. *de Regul.* De Synod. Diœcef. *Lib:* 13. *Cap.* 11. §. 13. *nov. Edit.*

Insuper non licet illis, ex inaniter præsumpta necessitate recurrendi ad Superiores Ordines, exire extra claustra sine Superioris litteris, alioquin enim apostatarum pœnis per Ordinarium loci puniantur. Ex Trident. *Ibid. Cap.* 4. *Ibid.* §. 13. Hæc tamen intelligenda sunt, quando recurrendi causa non est vera, urgens, & gravioris momenti. *Ibid.* §. 14.

Vetitum est Superioribus Regularibus, ne subditis suis facultatem faciant transeundi ad aliam Religionem, nisi non dubiis documentis constiterit illis, alterius Religionis Superiorem paratum esse ad eum recipiendum; atque ita res constitutæ sint, ut transitus iste recta fiat ab una ad aliam Religionem. Ita ex Decreto S. Congr. Conc. ab Urbano VIII. approbato, *Ibid.* §. 14.

Tran-

Transitus iste, etiamsi agatur de apostata transferendo, fieri nequaquam potest ad Religionem, in qua Regularis observantia non viget; quin nec licet, si Religio illa sit militaris, aut hospitalaris, excepto Ordine S. Joannis de Deo. Ita edixit Benedictus XIII. in sua Constitutione LICET SACRA. *Ibid:* §. 14.

Regularis in Claustris non degens, si ab illis abscessit non præobtenta Superioris venia, vagaturque, etsi gestet Religiosa indumenta, & animum redeundi retineat, debet ab Episcopo loci, ubi moratur, in carcerem conjici, & Superioribus Regularibus consignari, secundum Regulam puniendus, ut ex Decreto S. Congregationis Concilii ab Urbano VIII. confirmato. *Ibidem.* Hæc tamen vera sunt, nisi aliunde constet Regularem illum se subtraxisse ab immoderata severitate Superioris localis, ut recurrat ad alium Superiorem majorem. *Ibid.*

Regulares incorrigibiles expelli possunt ab Ordine quidquid vetera S. Congregationis decreta olim in contrarium statuerint, ut ex novis Decretis ejusdem Congregationis Concilii firmatur. *Ibid:* §. 16.

Incorrigibilis vero censetur qui omnibus inustus est improbitatis characteribus in Jure Canonico ad id designatis. Debet præterea antecedere carceratio sex mensium in pœnitentia, & jejunio, ac tandem sententia provincialis ejusdem Provinciæ, consultis tamen sex aliis ex eadem Provincia Religiosis, designandis in Congregatione Provinciali, confirmandisque a superiore Generali, cui reservata est facultas iterum retractandi eandem causam, & priorem sententiam revocandi. Ita ex novissimis Decretis S. Congregationis Concilii. *Ibid.* §. 19.

In conficiendis incorrigibilitatis processibus valent illi, qui ad normam regularum, & consuetudinum ejusdem Ordinum formantur. *Ibid.*

La-

Lata contra ejectos sententia notificanda est Episcopo Ordinario loci, non ut de illa cognoscat, sed quia illius jurisdictioni subest, ejusque mandatis obsequi debet. Ita ex Decretis S. Congregationis. *Ibid.* §. 20.

Ita ejecti non possunt induere habitum Religionis, sed clericalem adhibeant necesse est. Manent insuper perpetuo suspensi ab exercio Ordinum id Religione susceptorum, nec potest ab Ordinariis ea pœna relaxari, vel moderari. Ita ex Decretis S. Congregat. *Ibid.*

Si vero ex literis Testimonialibus Ordinarii constiterit spem evidentem inesse resipiscentiæ, tunc iterum ad Ordinem recipiendi sunt. Ita ex Decretis. *Ibidem.*

Demum ita ejectus voto castitatis omnimode obstrictus remanet, paupertatis vero, cum quadam moderatione, sicut nec obedientia proprio superiori Regulari exhibenda ab eo est. Reliqua vero vota in Professione ab eo nuncupata, remanent in suspenso. Ita ex DD. *Ibid.*

Ejectus si provocare vult ab injustitia sententiæ in se latæ, debet se constituere in carceribus formalibus Religionis, ut ex Decreto S. Congregationis Concilii lato. *die* 15. *Novemb:* 1698. constat. *Ibid.* §. 31.

Religiosi tamen Societatis JESU post tria vota simplicia ab illis emissa exacto probationis tempore ab Ordine dimissi non comprehenduntur in Decretis de apostatis, & ejectis, ut ex Responso S. Congregationis Concilii. *Ibid.* §. 21. Votum castitatis ab illis emissum, dum permanent in Ordine, dirimit Matrimonium. Isti ne celebrare possint vetantur solummodo, quia carent Patrimonio, vel Beneficio. *Ibid.* §. 23. Sunt tamen habiles ad Beneficia, & Ministe-

ria

ria Ecclesiastica obtinenda. *Ibid.* §. 16. Valent tamen hæc omnia in dimissis ante Professionem solemnem. Post illam vero emissam censentur ac Regulares, in ordine ad ejectos. *Ibid.*

Vota castitatis &c. a Religiosis laicis Cistercìensibus emissa solemnia sunt, non simplicia, ut ex peculiari Decreto peculiaris Congregationis habitæ coram Benedicto XIV. *die* 27 *Martii* 1747. lato constat. *Ibid.* §. 28.

Si Religiosus ob crimen aliquod damnatus sit ad triremes ad certum tempus, num ea absoluta pæna recipiendus iterum sit a Religione, nondum definitum est a S. Congregatione. quamvis fuit consulta. Hæc tamen sola sententia damnationis ad triremes, etiam si nondum remigaverint, perpetuo illos infames declarat, adeoque irregulares. *Ibid.* §: 30.

Regulares quicunque etiam exempti in Indiis Orientalibus agentes, Curam Animarum exercentes subsunt prævio examini Ordinariorum, & approbationi, nec non visitationi, correptioni, & jurisdictioni eorum in iis, quæ ad prædictam Curam pertinent. Constit. QUAMVIS AD CONFIRMANDUM &c. Bull: *Tom. II. n.* 1.

Regulares sacros Ordines suscepturi non tenentur ostendere Dimissoria Ordinariorum propriæ originis, sed sufficit si illas acceperint a Superiore suo. Vicissim non possunt uti privilegio suscipiendi Ordines a quocunque, nisi illud obtinuerint post Tridentinum, & ad illos provenerit concessione directa, non vero communione privilegiorum de uno in alium Ordinem. Si hujusmodi privilegium non habuerint; ordinari debent ab Ordinario loci, in quo degunt, si ille sacras Ordinationes tempore legitimo sit habiturus. Si vero habiturus non sit possunt Dimissoriæ a Superiore Regulari illis concessæ ad alium dirigi cum authen-

tica

tica atteſtatione Epiſcopi Diœceſani, ex qua conſtet ipſum Ordinationes habiturum non eſſe. Tranſgreſſores hujus ſanctionis, qui Ordinationem ab alio ſuſceperint, ſuſpenſionis cenſuram incurrunt. Superiores Regulares, qui Dimiſſorias concesſerint, voce activa, & paſſiva mulctantur. Ita Pontifex in Bulla IMPOSITI NOBIS. Bull: *Tom: II. n.* 27.

Si vero Regulares tempore Ordinationibus proximo tranſeant ad alterius loci Monaſterium, & poſt receptam Ordinationem ab Epiſcopo illius loci, quo tranſierunt, redeant ad priſtinum Monaſterium, videntur hoc quidem feciſſe in fraudem, nihilominus nihil poteſt contra hos decerni quia potuit res fieri citra fraudem. Ipſi ergo ſibi conſulant. *De Synod: Diœceſ: Lib:* 7. *Cap.* 43. §. 4. *l.* 9. *c.* 17. §. 4. *novæ Edit.*

Si Superiores Dimiſſorias ſubditis ſuis dederint, ut ab Ordinario quocunque Ordines recipiant, niſi in caſibus ſupra expreſſis, privantur uſu vocis activæ, & paſſivæ, & dignitate, qua potiuntur. Ex Decreto Clementis VIII. *die* 15. *Martii* 1596. Quod Decretum non ita legitur, ut in multis editis, *pœnas incurrent* ſed *pœnas incurrunt*, quod infert pænam latam, & non ferendam. *Inſtitut. Eccleſ.* 23. §. 12. Num fruantur privilegio Ordinationum extra tempora, affirmandum eſſe videtur ex auctoritate Concilii Romani ſub Benedicto XIII. *Titul:* 5. *Cap:* 2. *Ibid.*

Regulares habentes privilegium poſterius Tridentino, ut exempti ſint ab Interſtitiis, frui illo debent, nec poſſunt Epiſcopi illos eo nomine ab Ordinatione rejicere. Ita ex Decreto S. Congregationis. *die* 24. *Auguſti* 1686. *De Synodo Diœceſana Lib:* 7. *Cap.* 42: §. 6. *l.* 9. *c.* 16. §. 6. *nov: Edit.*

Regulares etiam exempti nequeunt exponere Sacramentum Euchariſtiæ ſine velamine in ſuis Eccleſi-

ſi-

ſiis, niſi ex cauſa publica ac Ordinario probata. Fas eſt tamen illis ex cauſa etiam privata Sacramentum velatum exponere in Tabernaculo aperto; dummodo tamen ab illo non extrahatur, ut ex Decreto S. Congregationis. *De Synod: Diœceſ: Lib.* 7. *Cap:* 41. §. 4. l. 9 c. 15. §. 4. *nov Edit.*

Generatim vero jus eſt Epiſcopis cogere Regulares parere ſibi circa ea, quæ ad majorem cultum hujus ineffabilis Myſterii & celebrationis Miſſæ præcipienda conſueverint. Quod ex Decreto Tridentini Seſſ: 22. *de obſervandis, & evitandis in celebratione Miſſæ* eruitur. *Ibid:* §. 5.

Regulares tenentur parere Epiſcopo præcipienti, ne in eorum Eccleſiis exponatur inſolita imago, aut nova reliquia ab ipſo non approbata, & inobedientes poſſunt etiam cenſuris cogi, ut ex Decret: S. Cong: *die* 5. *Jul:* 1700. *De Synod Diœceſ. Lib:* 7. *Cap.* 41. §. 5.

Regulares puniri poſſunt ab Epiſcopo tamquam Apoſtolicæ Sedis Delegato, ſi quid deliquerint in iis, quæ reſpiciunt Clauſuram Monialium etiam exemptarum, quæ intra Monaſterii ſepta degunt. *Ibidem.* §. 6.

Regulares non poſſunt ſæcularium confeſſiones excipere *ſine licentia, gratia & beneplacito Epiſcopi,* quæ verba ſunt Extrav: Bonif: VIII. in Cap: *Super Cathedram de Sepulturis,* quod & confirmavit Trid: *Seſſ:* 23. *Cap:* 15. *de Ref:* ſed & fas eſt Epiſcopis eam facultatem limitare ad certum tempus, certaſque Perſonas, quin & ex parte revocare, contrariamque opinionem Alexander VII. die 30. Januarii 1659. damnavit. *De Synod: Diœceſ: Lib:* 7. *Cap:* 42. §. 7. *l.*. 9. *c.* 16. § 7 *nov. Edit.*

Poſſunt tamen Regulares ab Epiſcopo approbati acciri ad domus ſæcularium ægrotantium, eorum con-

confessiones audituri non petita a Parochis ægrotantium licentia; sed de audita ægrotantium illorum confessione debent relinquere syngrapham, qua Parochus certioretur. Ita *Ibid:* §. 8

Regularibus Prælatis non licet monasteria Monialium sibi subjectarum ingredi, nisi semel in anno causa visitationis, si autem necessitas urgeat, ut sæpius ingrediantur, non possunt nisi cum præsentia Episcopi Diæcesani, aut alterius Ecclesiastici ab ipso deputati. Ita ex Constitutione *Felici* 156. Alexandri VII. *De Synod: Diœces: L. 7. C.* 41. §. 6. *l.* 9. *c.* 15. §. 8. *nov: Edit.*

Regularibus vetitum est alloqui Moniales etiam sibi subjectas sine licentia expressa non solum Superioris Regularis, sed Episcopi, ne vel semel quidem per spatium quadrantis horæ cum dimidio, ne vel pariter occasione concionis ad Moniales illas habitæ, ne vel tandem ex causa quantumcunque honesta, & pia. *Ibid:*

Regulares subduntur coercitioni Episcopi, si excipiant confessiones sæcularium sine prævia Episcopi approbatione, ut ex Constit: X. Clementis X. Item non possunt inconsulto, & non approbante Episcopo audire Confessiones Monialium sui Ordinis etiam exemptarum ex vi Bullæ XVIII. Gregorii XV.

Regulares; nova Monasteria, seu domus ne erigant, vetantur absque Sedis Apostolicæ, & Episcopi facultate, quamvis Tridentium *Sess:* 25. *Cap:* 3. *de Regul:* solius Episcopi facultatem exprimit. *De Synod: Diœces: Lib:* 9. *Cap:* 1. §. 9. *nov: Edit.*

Est tamen pro Monialibus in Ditione Hispanici Regis Breve Urbani VI. suspensivum ejusdem Constitutionis, sed non valet extra Hispaniam. *De Synod. Diœces: Lib* 9. *Cap:* 15. §. 9. *nov: Edit.*

Ad statum Regularem transire possunt Presbyteri Ecclesiæ, vel Diæcesis servitio addicti invito

etiam Episcopo proprio; tenentur tamen, nisi aliquid obstet, illum consulere. Ita in Epistola ad Card: Quirinum EX QUO DILECTUS Bull: *Tom: II. n.* 25.

Regulares extra monasterium degentes, & Clericos Regulares quomodocunque exemptos in civilibus causis mercedum, & miserabilium personarum, nisi habeant Judicem certum a S. Apostolica in partibus deputatum, coram Ordinariis locorum conveniri posse in prima instantia decernit Pontifex in Bulla AD MILITANTIS Bull: *Tom:* I. *n.* 48. §. 41.

RESERVATI CASUS.

Ad solum Romanum Pontificem, Episcopos & Prælatos inferiores habentes Jurisdictionem quasi Episcopalem cum territorio separato pertinet casuum reservatio, ex Doctrina Concilii Tridentini, & Decisionibus S. Congregationibus. *De Synod: Diœces: Lib:* 5. *Cap;* 4. §. 2. *& nov. Edit.*

Quanquam reservatio fieri potest extra Synodum, multa tamen suadent, ut potius in Synodo fiat; ideo præsertim, quia non desunt Theologi cum Roncaglia tenentes, leges ab Episcopo latas extra Synodum eo cessante cessare, cum ea tantummodo, quæ in Synodo fiunt ab Episcopo legis plenam auctoritatem obtineat. *Ibid:* §. 3. *& nov: Edit.*

Actus mere internos, nec summus Pontifex, nec Episcopi reservandos sibi unquam censuerunt. *Ibid: Cap.* 5. §. 5. *Ibidem.*

Regulares non solum reservare prohibentur alia crimina, quam quæ in Decreto Clementis VIII. definiuntur, sed nec possunt alia ab his diversa crimina illigare censura reservata, ut & firmat Pontifex ex Decreto quodam S. Congregationis Episcoporum, & Regularium. *Ibid. Cap.* 5. §. 5. *nov: Edit.*

Re-

RESIDENTIA.

Ad Residentiam tenentur Episcopi, & Parochi, ut ex Concillio Tridentino *Sess.* 6. *Cap.* 1. *de Ref:* & *Sess:* 23. *Cap:* 1. adeo ut quo tempore non residet, non faciant fructus suos, ut ex Constit 91. Pii IV. Ex qua etiam Constitutione constat, si quo tempore illi non resident, obierint, de redditibus Ecclesiasticis disponere nequaquam posse, etiamsi testandi facultatem obtinuissent. *Instit. Eccles:* 17. §. 4. & 5.

Episcopi æqua, & rationabili causa poscente, ad duos, tresve menses quotannis abesse a Diæcesi permittuntur; Parochi vero duobus Mensibus possunt quidem, sed de licentia Episcopi, & relicto idoneo Vicario ab Ordinario approbando, ut ex Trident. *Sess:* 23. *Cap:* 1. *de Ref. Ibid.* §. 7.

Nec sine licentia Episcopi abesse possunt per hebdomadam, sicut non sufficit licentia tacita. Ac demum non est satis ad evadendas pœnas, si causa sit evidens, & Episcopus non consulatur, vel si consultus neget; quanquam tunc possit fieri recursus ad legitima tribunalia. Si tamen ex improviso discedere necessarium sit, tunc post discessum scribendum est ad Ordinarium. Ita ex Decretis S. Congr: *Ibid.* §. 11.

Pro Parochis tamen agrestibus sufficit licentia Vicarii Foranei, pro absentia tamen modici temporis. Ita ex Decr. S. Cong: §. 12.

Si abeundum sit duobus, vel tribus diebus non festivis mos singularum Diæcesum tenendus est. Ita ex DD. Canonists. *Ibid.*

Ad excusandam non residentiam non suffiicit aeris intemperies. Si tamen Parochus ægrotaret, nec posset ibi ex defectu medicorum curari, tunc ad quatuor menses obtinere potest ab Ordinario licentiam secedendi ad loca viciniora, Vicario idoneo interim

ſubſtituto, ut ex Decretis S. Congregationis. *Ibid.* §. 15.

Nec excuſantur, ſi abſint, ex eo quod Parœcia diſtat tantum tribus, quatuorve milliaris a Civitate.

Nec etiam, ſi nocturno tempore ibi reſideant, & celebrata ſummo mane Miſſa tum reliquum tempus agant in Civitate relicto tamen idoneo ſubſtituto, idque præſtent per majorem anni partem. Ita ex Dec. S. Congrega: Concilii *Ibid.* §. 18.

SACRAMENTUM.

Sententia aſſerens in Sacramentis conferendis non requiri in Miniſtro intentionem aliquam faciendi quidquid facit Eccleſia, ſed tantum præſtandi ritum externum nulla cenſura ab Epiſcopis confingenda eſt. *De Synod: Diæceſ. Lib.* 7. *Cap:* 4. §. 9. *nov: Edit.* Verum contraria tutior, & omnino ſervanda in praxi. Quare ſi quid ejuſmodi contigerit, & neceſſitas urgeat, Sacramentum Baptiſmi ſic collatum, ſub conditione iterum perfici oportet. Quod ſi res hujuſmodi ſit, ut moram patiatur, conſulenda eſt Sedes Apoſtolica. *Ibid;*

SEMINARIUM.

Tenetur Epiſcopus providere ſibi conſilium duorum de Capitulo, quorum alter ab Epiſcopo, alter a Capitulo eligatur, item duorum de Clero Civitatis, quorum alterius electio ad Clerum ſpectat, quæ omnia ſunt ex *Cap:* 18. *Seſſ:* 23. Tridentini. His omnibus deputatis uti debet in adminiſtratione rerum Seminarii; ſicut etiam illi adhibendi ſunt circa inſtitutionem, & diſciplinam ejuſdem Seminarii; quanquam Epiſcopus ita debet in his omnibus eorum conſilium audire, ut ſequi non tendatur. *De Synod: Diœc: l.* 5. *c.* 10. §. 3.

§. 3. & *l.* 9. *c.* 7. §. 2. *nov: Edit.* Ex pluribus S. Congr. Decretis.

S E P U L C H R U M.

Sepulchra in Ecclesiis Confraternitatum haberi possunt, sed de licentia Episcopi, uti sæpe decisum a S. Congregatione. *Instit: Eccles.* 105. §. 124.

Si Confrater obeat, non electa sepultura, mandari non potest sepulturæ in Ecclesia ejusdem Confraternitatis, ut est decisum a S. Congregatione. *Ibid:* §. 124.

S I M O N I A.

In Simonia contracta pro beneficio acquirendo major Pænitentiarius monetur, etiam in casibus occultis, & in foro conscientiæ, ne titulum ejusdem Beneficii convalidet, nisi forte agatur de Simonia, ignorantia facti, vel juris comissa, & Orator quamprimum id rescivit, dispensationem petierit; quod valet & in pensionibus in quibus Simonia realis scienter contracta fuerit. Bulla PASTOR BONUS Bull. *Tom. I. n.* 95. §: 22.

Abstinendum est illi etiam a condonatione pretii simoniaci, quando in Ecclesiam lœsam, vel pauperes debet erogari, nisi aliter suadeat paupertas delinquentium *Ibid:* 23.

Qui simoniace intercessit pro alio ad impetrandum beneficium, tenetur in subsidium restituere Ecclesiæ, vel pauperibus fructus a beneficiario male perceptos, ante omnem sententiam. *Instit. Eccles.* 12. §. 11.

Si quis poscat a S. Congregatione absolutionem a Simonia commissa in obtinendo beneficio, impetrare solet rescriptum, ut *dimittat, moneat, & restituat,* nempe dimittat beneficium, moneat pro restitutione pretii accepti Ecclesiæ, vel pauperibus restituat fructus perceptos. *Ibid.*

Si vero Simonia commissa est ab aliquo tertio, in-

scio

ſcio beneficiario, tunc reſcribitur pro convalidatione tituli, dummodo *ante poſſeſſionem*, quod valet ac ſi diceretur, modo id non reſcierit ante acceptam Beneficii poſſeſſionem. *Ibid.* §. 12.

Cum Parochiani habent jus nominandi Parochum ratione fundationis, tunc ſinguli, ſeu mares ſeu fœminæ, ſeu minores habent jus nominandi in capita, ut ex Pitone *de Controv. Patron All.* 100. *n.* 394. firmatur. *Ibid.* §. 13.

Commendæ, Prioratus, atque Præceptoriæ Ordinis Hieroſolymitani a Canoniſtis quidem tanquam beneficia habentur, in quibus ſi intercedant preces, pactiones, & munera, Simonia committitur: id tamen negant communi conſenſu Theologi; animadvertentes non eſſe illis adnexum ſpiritualis miniſterii exercitium, neque neceſſario conferri Clericis, quæ duo exigunt beneficia, quanquam negari non poteſt, gravem abuſum ea in re intercedere, quem tollere adniſus eſt Clemens XI. in ſuo Brevi ad magnum Magiſtrum ejuſdem Ordinis, in quo etiam declarat collationes haſce nullas, & irritas eſſe, & fore. *De Synod. Diœceſ. Lib.* 12. *Cap.* 5. §. 15. *nov. Edit.*

SOLLICITATIO IN CONFESSIONIBUS.

Sollicitatus nulla lege prohibetur, quominus ante denuntiationem ſollicitantis, illum occulte admoneat, ut ſibi provideat, ſponte ſe offerendo Tribunali. Tenetur tamen etſi admonitus compareat, & ſit ex correptione emendatus, illum denunciare, ut ex propoſitionibus ab Alexandro VII. damnatis eruitur. *De Synod. Diœceſ. Lib.* 6. *Cap*: 11. § 9. & 10. *nov. Edit.*

Præceptum denunciandi Confeſſarios ſollicitantes ad turpia, & pœnæ aliæ huic ſollicitationi indictæ non extenduntur ad alia crimina a re venerea diverſa. *Ibid.* §. 14. *nov. Edit:*

SPE-

S P E C T A C U L A.

Spectacula inverecunda, uti sunt puerorum, & adolescentium nudorum cursus, & luctæ, etiamsi longa consuetudine introductæ, ne permittantur ab Episcopis, legibusque latis prohibeantur, mandat Pontifex in Encyclica ad Episcopos Campaniæ NIHIL PROFECTO Bull. *Tom. I. n.* 60.

S P O N S A L I A.

Si alteruter ex sponsis se ad alias partes transferat inscio altero, admonendus est Superior Ecclesiasticus, qui tempus aptum assignet absenti, ut redeat, quo elapso si non pareat, vinculum dissolvitur. *Institut. Eccles.* 46. §. 5.

Sponsalia de futuro inita absque præsentia Parochi, vel absque scriptura valere semper pronuntiavit S. Congregatio, cum Tridentinum tantum aboleverit Matrimonia clandestina. Priora vero sponsalia etiam non jurata, etiam sine copula prævalent secundis sponsalibus, etiam juratis, & etiam cum copula, ut ex communi DD. *Institut. Eccles.* 46. §. 8.

Sponsalia inita invitis parentibus, quanquam judicari possint valida, illicita sunt tamen, & detecto dissensu parentum solvi possunt, etiamsi jurata sint, quod invicte probat Archi-Episcopus Rossanensis D. Luscetola in Dissertatione legenda in Tom. I. Operum Zauli ad Statuta Faventiæ. *Ibidem* §. 16.

Sponsalia absque interna voluntate exequendi promissa, dubium est an obligent; est tamen grave peccatum sic promittere. *Ibid.* §. 16.

Oscula ob delectationem carnalem, & sensualem, juxta terminos Propositionis 40. inter damnatas ab Alexandro VII. ob paritatem rationis neque inter sponsos licita sunt. *Ibid.* §. 18.

Sponsus, qui sponsam seduxit ad copulam, non potest puniri pœna stupri ob aliquod jus, quod habet

bet in corpus illius, ut ex Decretis S. Congregationis apud Fagnanum. *Ibid*· §. 20.

Promissio de præsenti absque præsentia Parochi, & testium, neque valet ratione matrimonii, neque sponsalium, ut ex pluribus Decretis S. Congregationis. *Ibid.* §. 24.

SYNODUS.

Synodus Diœcesana non necessario transmittitur ad Sacram Congregationem Concilii, ut ab ea recognoscatur, emendetur, & approbetur. *De Synod. Diœces. Lib.* 8. *Cap.* 3. §. 6. Nam Sixtina Constitutio, quæ afferri ad id posset, nihil ea de re statuit, nisi quoad Concilia Provincialia.

Constitutiones Synodales statim ac promulgantur ligare subditos incipiunt, neque bimestre expectandum, ut de Legibus Imperialibus edicitur. *L. Leges sacratissimæ C. de Leg. & Rub. Novel.* 66. & de Legibus Pontificiis Doctores quidam asserunt, aliis magis communiter negantibus. Nihil enim circa hoc statuitur de legibus ab inferioribus latis, ut monent DD. plures. *De Synod. Diœces. Lib.* 13. *Cap.* 4. §. 2. *nov. Edit.*

Regulares etiam subjiciuntur legibus Synodalibus in iis, quæ respiciunt curam animarum, & Sacramentorum administrationem, ex *Trid. Sess.* 25. *Cap.* 11. *de Regularibus*; quamvis secus sit in aliis, sed ad evitandam deformitatem sese illis conforment oportet, non tamen sub gravi eas negligerent, notante Suario. Censet tamen Pontifex contra nonnullos Regulares, quamvis teneantur ad festa Diœceseos ex Trid. *Sess.* 25. *Cap.* 12. *de Regul.* non tamen teneri ad jejunia ab Episcopo indicta, nisi alia consuetudo in quibusdam Monasteriis forte invaluisset. *De Synod. Diœces. Lib.* 8. *Cap.* 4. §. 5. *l.* 13. *c.* 4. §. 5. & 6. *nov. Edit.*

TA-

T A B A C U S.

Tabacum per nares trahere, vel ejus fumum in os inducere ante Missæ celebrationem, vel communionis perceptionem nequaquam interdicendum censet Pontifex, neque prohibendum judicat, cum ob receptam, ac pervulgatam ejusmodi consuetudinem omnis in ea re modo absit inhonestas, & indecentia. *De Synod. Diœces. Lib.* 7. *Cap.* 63. §. 3. *l.* 11. *c.* 13 §. 3. *nov. Edit.*

T E R T I A R I Æ.

Mulieribus Tertiariis non collegialiter viventibus non possunt Regulares dare habitum sui Ordinis sine licentia Episcopi Diœcesani, cui debent rite probare habere se hoc privilegium Sedis Apostolicæ, fœminas illas esse moribus probatas, habere illas ultra annum decimum quartum, tantum possidere de annuis redditibus, ut habeant satis ad alimenta; ac denique non cum aliis eas cohabitare, quam cum necessariis in primo tantum gradu consanguinitatis, vel affinitatis sibi conjunctis, ut ex Decret. S. Congreg. in causa Mazariensi die 10. Maji 1727. *De Synod. Diœces. Lib.* 7. *Cap.* 41. §. 8. *l.* 9. *c.* 15. §. 9. *nov. Edit.*

Tertiariæ collegialiter viventes, votis tamen solemnibus, & clausura non adstrictæ, cum sint contra Bullam 8. S. Pii V. a S. Congregatione tolerantur potius, quam approbantur, sunt autem omnimode Episcopi Jurisdictioni subjectæ, ut ex pluribus S. Congregationis Decretis. *Instit. Eccles.* 20. §. 13.

Tertiariæ non collegialiter viventes non possunt habere Confessarium quemcunque etiam sui Ordinis, nisi approbatum ab Episcopo pro Confessionibus sæcularium. Item non possunt Regulares illis die Paschæ Sacramentum Eucharistiæ ministrari. Defunctarum corpora sepulturæ mandanda sunt in Eccle-

sia Parochiali, nisi forte in Ecclesia Regularium sui Ordinis sepulchrum esset illis destinatum. *Instit. Eccles.* 19. § 14.

Benedictus XIII. multa concessit Tertiariis, sive vivant in communi Monasterio, sive domi suæ vitam agant privatam, quæ utique jus novum condere viderentur; sed cum Clemens XII. in sua Constitutione *Romanus* anni 1732. Jura Tertiarium revocaverit, ad terminos Concilii Tridentini, ac Decretorum Apostolicorum; ideo nihil novum de illis statuendum est. *Ibid.* §. 16.

Tertiariæ non collegialiter viventes ex recepta S. Congregationis immunitatis opinione, gaudent immunitate fori. Vicissim autem Tertiariæ in domibus privatis habitantes eodem privilegio non gaudent, ex Doctoribus definitur. *Instit. Eccles.* 105: §. 68.

TESTAMENTUM.

Testamentum factum coram Parocho, & duobus saltem testibus idoneis valet pro toto Statu Ecclesiastico, nisi obstet statutum aliquod municipale, ex dispositione Cap. *Cum esses* 10.

Testamenta ad causas pias in toto Orbe Catholico valent si fiant coram duobus testibus, ex Cap. *Relatum* 11. *de Testamentis. Instit. Eccles.* 105.

Quoad dispositionem Capitis *Cum esses* non sufficit si sint duo vel tres Testes & absit Parochus, cum in canone sit *Coram Presbytero suo.* Nec sufficit si defectum Parochi suppleat Capellanus; sicut neque si præsentiam præstet Confessarius ordinarius. Demum testes masculi requiruntur, nec fœminæ valent. Demum valet testamentum ita conditum etiamsi testator non sit in extremo vitæ periculo. *Ibid.* §. 8. 9. & 10.

Scribenda sunt Testamenta a Parocho coram testibus, & a testatore subscribenda, sicut etiam a Parocho, & testibus. Si tamen scribere ignorent, suf-

ficit Scriptura Parochi, & signum Crucis impressum in charta a testibus. *Ibid.* §. 14.

Ita scriptum testamentum saltem intra octo dies Parochus cum testibus deferre debet tabellioni, & si adsit subscriptio Testatoris, & testium, non requiritur ut singula contenta in testamento referant Notario. Si nulla sit testatoris subscriptio, tunc Parochus, seu Sacerdos viva voce exprimere debet quidquid in eo testamento continetur, quod, & a singulis testibus seorsum præstandum est. Denique, & singuli illi subscriptionem suam agnoscant. *Ibid.* §. 16. Has vero omnes depositiones scribat tabellio, & jungat testamento.

Ad servanda vero quæ in testamento mandantur, discussio Parochi, & testium agenda est a Judice competenti, citata parte, cujus interest, excepta tamen consuetudine, ut valeant Testamenta, nulla facta publicatione, si illa reposita sint in Archivo. *Ibid.* §. 16.

VASA SACRA.

Vasa sacra dum actu continent Corpus, & Sanguinem Christi tangere nemo alius permittitur, nisi Sacerdos, & Diaconus.

Subdiaconis datum est in Altaris Ministerio tangere Calicem, & Patenam dum Corpus, & Sanguinem Christi non continent.

Acolythis licet tangere illa, sed extra Ministerium Altaris, quod etiam extenditur ad omnes illos, qui prima Tonsura initiati sunt. Hæc omnia ex Theologis. *Instit. Eccles.* 34. §. 18.

VENDITIO.

Clerici beneficiati prohibentur unico actu vendere commodum, seu utilitatem percipiendi fructus Beneficii quoad vixerint, vel per longum tempus, recepta pecunia in ea summa, de qua conventum

est

est inter contrahentes, sive pecunia illa tota simul solvatur, sive per plures solutiones. Id vero vetitum sub excommunicatione & aliis pœnis contra alienantes bona Ecclesiastica inflictis; & contractus omnes ita celebrandos in futurum Pontifex irritat, & annullat. Constit. UNIVERSALIS ECCLESIÆ Bull. *Tom. I. n.* 29.

In contractu emptionis, & venditionis, si fiat pactum, quo venditor, quandocunque voluerit rem venditam redimere, obligetur in vi ejusdem pacti plus dare, quam receperit in venditione, contractus est injustus. *De Synod. Diœces. Lib.* 7. *Cap.* 51. §. 4. *l.* 10. *c.* 8. §. 4. *nov. Edit.*

Si venditio fiat cum pacto redimendi intra certum tempus, quo elapso non sit amplius locus retrovenditioni; iste contractus sapit usuram, ex eo quia videtur induere naturam pignoris. *Ibid:* §. 4.

VIATICUM.

Ægroto impotenti Viaticum sumere, non licet sacram particulam deferre ad eam venerandam, & deosculandam, quod fieri vetuit S. Pius V. & S. Congregatio Concilii. *De Sacrif. Miss. Lib.* 3. *Cap.* 19. §. 4.

Morituro impotenti Eucharistiam sub specie panis deglutire, non potest Sacramentum administrari sub specie vini, neque sub specie panis intincti in vino consecrato, sed omnino linquendus est non refectus sacra Communione, cum præceptum Viatici non obliget, nisi cum ministrari potest ritu ab Ecclesia non prohibito; iste vero ritus ab Ecclesia Latina omnino prohibetur. *Ibid.* §. 6.

Vicissim autem licite administratur sub specie panis vino vel aqua non consecrata madefacti, ut facilius deglutiatur. *Ibid.*

VICA-

VICARIUS CAPITULARIS.

Ecclesia vacante tota Episcopi Jurisdictio devolvitur ad Capitulum Cathedralis Ecclesiæ per Textum in Cap. *His, quæ* & Cap: *Cum olim de Majorit. & Obed.* ac illud quidem eam per se exercere posset nisi obstaret jus novum Tridentini. *Sess:* 24. *Can.* 16 *de Ref:* quod mandat, ut intra octo dies post inductam, seu ut decidit S. Congregatio post habitam notitiam vacationis, Vicarium constituere teneatur perquem illam exerceat. Si vero negligat, vel Ecclesia vacans careat Capitulo, tunc ad Metropolitanum spectat; vel si nulli subjecta fuerit, ad viciniorem Episcopum. Si vero tunc Metropolitanus vacaverit, jus istud trasit ad Capitulum Metropolitanæ. Hæc omnia ex Decisionibus S. Congregationis deducuntur in *Lib:* 2. *Cap.* 9. §. 2. *De Synod: Diæces: nov: Edit.*

Verum antiqua consuetudo quarundam Ecclesiarum, in vacantis Ecclesiæ administratio transeat in aliquem in Ecclesiastica dignitate constitutum, retinenda est, ut ex Rota. *Ibid.*

Dispensationes ab Apostolica Sede ad Episcopum, seu ejus Vicarium Generalem delegatas, & ante Episcopi obitum nondum executioni mandatas, Vicario Capitulari exequi non licet, quia nec est Episcopus, nec Vicarius Episcopi. *Ibid:* §. 3.

Semel vero electus a Capitulo Vicarius removeri non potest, nisi causa agnita a S. Congregatione, uti decisum refertur. *Ibid.* §. 4.

Utrum Vicarius Capitularis ea possit, quæ nonnisi speciali mandato Vicarius Episcopi præstare potest, Doctores in utramque partem disputant. *Ibid.*

Cum Vicarius Apostolicus datur Ecclesiæ vacanti, nullam habet aliam auctoritatem præter eam, quam Vicarii Capitulares ea occasione obtinent. *De Synod: Diæces: Lib.* 2. *Cap.* 20. *nov. Edit.*

VI-

VISITATIO DIOECESANA ET SACRORUM LIMINUM QUOAD EPISCOPOS.

Episcopo non prohibetur quidem bis quotannis Diæcesim suam visitare, sed nonnisi unicam tantummodo per annos singulos procurationem exigere potest, ut ex pluribus S. Congregationis Decretis. *De Synod. Diœces: Lib.* 7. *Cap.* 53. § 5. *l.* 10. . 10. §. 6. *nov: Edit.*

Vicarius Capitularis potest Diæcesim visitare post peractum annum a visitatione ab Episcopo facta, ut pluribus S. Congregationis Decretis decisum est. *Ibid: Lib.* 2. *C.* 9. §. 5. *& nov: Edit.* Illi tamen non nisi dimidium procurationis, quæ solvitur Episcopo, retribuenda est, eum debeat minori comitatu incedere, & constat ex resolutione S. Congregationis in una Ostunensi *die* 7. *Julii* 1708. *Ibid: Lib.* 7. *Cap:* 53 §. 5. *l.* 10. *c.* 10. §. 6. *nov: Edit.*

Episcopi omnes ex vi Constitutionis *Romanus Pontifex* a Sixto V. editæ, antequam consecrentur, si Romæ existant, in manibus S. Romanæ Ecclesiæ primi Diaconis Cardinalis; extra Curiam vero in manu Antistitis ad hoc delegati ex formula præscripta jurant se statis temporibus limina SS. Apostolorum visitaturos per se, sive legitime impeditos per aliquem de suo Capitulo, vel alium in dignitate Ecclesiastica constitutum, vel beneficio præditum, & si hi defuerint per Sacerdotem aliquem Diœcesanum sæcularem, vel Regularem.

Tunc autem Romano Pontifici rationem reddere tenentur de Pastorali Officio impleto, & iis omnibus, quæ ad suam Diœcesim pertinent. Sacræ autem Congregationi Concilii injunctum est munus, ut postulata Episcoporum illorum discutiat, & det illis responsa, sicuti & videndi num legitime sint impediti. *De Synod: Diœces: Lib:* 16. *Cap:* 6. §. 11. *nov. Edit.*

Tem-

Tempus, intra quod obeunda est ista visitatio, aliis quidem longius definitum est, aliis brevius, sed non minus quam triennium, nec supra quadriennium. *Ibid.* §. 3. Porro si Episcopus habeat Coadjutorem ab Apostolica Sede datum, sufficit si Coadjutor nomine Episcopi adeat, sicut etiam sufficit si mittatur Administrator Episcopatus, qui debet visitare limina sua, & principalis sui nomine, ut ex Decisis a S. Congregatione. *Ibidem.* §. 5.

Id etiam præstandum est ab Episcopo titulari, ut ex Fagnano, aliisque *Ibid.* probatur. §. 5.

Denique nec eximuntur Episcopi Ecclesiarum suburbicariarum, quamvis exempti sunt a Residentia. Ita ex Decret. *Consistoriali* Alexandri VII. *Ibid:* §. 6.

Postremo Prælati minores, qui proprie territorium habent vere separatum, in quo independenter a quocunque Episcopo jurisdictionem spiritualem exercent, ad eandem visitationem tenentur, ut ex Respons: Sac: Congreg: ex Bulla QUOD SANCTA data die 27. Novembris Anni 1740. a Benedicto XIV. constat.

Econtra vero non tenentur ii Prælati inferiores, qui territorium separatum non habent, ut satis constat. *Ibid.* §. 9.

V O T U M.

Vota simplicia etiam castitatis, & Religionis, ac sacrarum Peregrinationum dispensando commutare potest Major Pœnitentiarius Romanus. Bulla PASTOR BONUS Bull: *Tom:* I. *n.* 95. §. 29.

U S U R A.

Usuræ peccatum illud est, cum aliquid lucri exigitur ultra sortem ratione mutui. Nec hoc a vitio vacat, etiamsi moderatum sit lucrum, quod deposcitur. Ratione tamen titulorum quorumdam quos extrinsecos vocamus a contractu mutui, exigi potest

an-

annuus proventus, in quo tamen cavendum est, ne quid nimis accipiatur. Sicut etiam non semper iidem tituli in contractu mutui celebrando adsunt. Quin & accidit quandoque in nonnullis rerum circumstantiis, ut nulli alteri justo contractui locus esse possit, & adsit obligatio, ut nudo mutuo alteri succurramus. Hanc doctrinam ab omnibus palam doceri mandat Pontifex monetque insuper, ut si quando in mutuo præstando alii legitimi tituli adsint pro annuo lucro exigendo, in celebratione Contractus mutui explicentur. Hæc omnia latius in Encyclica ad Episcopos Italiæ VIX PERVENIT &c. Bull: *Tom: I. n.* 143.

F I N I S.

Ad Majorem DEI Gloriam.

um eſt, ne
ſemper ii-
ndo adſunt.
rerum cir-
actui locus
tuo alteri
s palam do-
t ſi quan-
adſint pro
ontractus
in En-
RVB-

EPITOME

DOCTRINA